

A MANUAL
OF THE
ARAMAIC LANGUAGE
OF THE
BABYLONIAN TALMUD

GRAMMAR
CHRESTOMATHY AND GLOSSARIES

BY

MAX L. MARGOLIS, PH. D.

PROFESSOR OF BIBLICAL PHILOLOGY IN THE DROPSIE COLLEGE
PHILADELPHIA, PA.

123978
—
4 9 12

MÜNCHEN
C. H. BECK'SCHE VERLAGSBUCHHANDLUNG
OSKAR BECK

1910.

ENGLAND:
DAVID NUTT, LONDON.

AMERICA:
G. E. STECHERT & Co., NEW YORK.

PREFACE

As far back as 1894, Professor HERMANN L. STRACK, of the University of Berlin, who had favorably noticed my first two publications, both dealing with the textual criticism of the Talmud, suggested to me the writing of a work to all intents and purposes similar to the present one. The plan was elaborated in detail, and I actually commenced work on a number of larger texts. Soon, however, I realized that with the means at my disposal it was impossible for me to arrive at a satisfactory form of the text. Moreover, my professional work lying in other directions, I was forced to abandon for the time being all thought of prosecuting this plan. When in the autumn of 1907 I visited Germany, Prof. STRACK urged me to let go for a while my Septuagint studies and to resume that long neglected piece of Talmudic work.

With the aid of JUDAH SENI'S יְהוּדָה יְעִלָּה, ISRAEL MICHELSTÄDT'S מְלִין דְרַבָּנָן, MOÏSE SCHUHL'S *Sentences et proverbes du Talmud*, and MOSES LEWIN'S *Aramäische Sprichwörter und Volkssprüche*, and a manuscript collection of a similar character compiled by my sainted father, I transcribed a large number of short and pithy Aramaic sentences from the Talmud, noting the variants from RABBINOVICZ' work. I then copied a large number of connected Aramaic texts from all parts of the Talmud, with the variants belonging thereto. I once more realized that unless I secured manuscript evidence at first hand, my texts as well as the grammar that I had constructed from them would be unreliable. I therefore proceeded to Munich where,

beside the famous cod. Hebr. 95, I was privileged to collate the manuscripts and early prints enumerated on p. XV.

Only when the grammar, as far as based on my own texts, had been completely worked up, did I proceed to an examination of the grammatical works of my predecessors (see p. 98). I found that there were two points which placed my work on a footing entirely its own. In the first place, my own examples were marked by that certainty which comes only from a personal perusal of the sources, the otherwise scholarly work of the author of the *Variae Lectiones* being entirely unreliable in the province of grammar. Then again my linguistic point of view differed from that of my predecessors in a number of vital questions. I say all this with no intent to criticize the labors of others. I merely wish to point out the independent character of my own work. In the Syntax I had no predecessors at all. I therefore followed the guidance of NÖLDEKE in his excellent Mandaic and Syriac Grammars as closely as feasible. The examples, of course, are my own.

In the first part of the Chrestomathy, the sources of each form, phrase, or sentence, were indicated in my manuscript. But in order to reduce the bulk and cost of the volume, it was deemed advisable to drop them in all but a few cases. As for the Connected Texts, not only are the sources noted, but also a certain amount of variants. Here again economy was imperative. I therefore chose for each piece that witness of the text, which seemed to merit distinction because of its correctness or originality, giving the authority for all deviations therefrom in the margin, where are likewise registered not only important variants bearing on grammar, lexicon, or meaning, but also scribal errors of the codex chosen (for silence would have led to a false impression as to the actual contents of the manuscript).

Both in the Grammar and in the Chrestomathy I refrained from adding vowel points. Only in the Connected Texts did I here and there deviate from this rule;

the reasons in each case will be found to be obvious. The first part of the Chrestomathy, the "Forms and Sentences", being arranged according to a graded system, with references to the paragraphs of the Grammar, the student, with the aid of §§ 2—5 and a moderate knowledge of Hebrew and Biblical Aramaic, will be able to accurately vocalize every form occurring in the Grammar and in the corresponding portions of the Chrestomathy. Moreover, he may look up every form in the Glossary under the proper root, where he will find the forms occurring in Grammar and Chrestomathy recorded, defined, and vocalized. There is also another reason why the vocalization was on the whole sedulously kept out of Grammar and Chrestomathy. The orthography of the sources being adjusted to unpointed texts, the introduction of vowel-points would have created naught but confusion, since the latter presupposes an entirely different system of orthography (such as we find in Biblical Aramaic). With the method adopted by me, each system is allowed to exhibit its own characteristics without confusion. Moreover, whatever subjective features may attend the vocalization are thus kept out of the texts themselves which are presented with utmost fidelity and accuracy exactly in the form in which they have come down.

As for the choice of material, the texts naturally come largely from the Haggadah. But the Halakah also is not only represented by a few specimens which, I believe, meet the requirements of beginners, but also in the first part of the Chrestomathy by phrases and sentences judiciously culled from the large frame-work and thus exhibiting the methodological terminology of the halakic discussions, concisely explained in the Glossary. Additional information is to be found in MIELZINER'S *Introduction* and in BACHER'S *Terminologie* (see p. 97. 98).

In writing the Glossary, I naturally availed myself of the great Talmudic lexica and of the lexicographical

works concerned with the cognate Aramaic dialects. My aim was not so much to discover new identifications, as to give that which was tenable and most adequately supported. I have followed tradition as far as it is embodied in the *‘ARUK*, in *HANANEL*, *RASHI*, and others, both with a conservative bias and with criticism. The discerning critic will find that the lexicographical material has been thoroughly consulted and just as accurately weighed. The student may confidently feel that he is everywhere treading upon safe ground.

It is a pleasant duty for me to acknowledge my indebtedness to the directors of the Libraries of Göttingen, Hamburg, Karlsruhe, for the readiness with which they conveyed their Talmudic manuscripts to Munich for my use; but above all to *DR. VON LAUBMANN*, the director of the Royal State and Court Library at Munich (whose recent demise is a source of deep regret), and his able assistant, *DR. LEIDINGER*, for the uniform courtesy extended to me for five full months. I am also beholden to the National Library at Florence for the permission to have certain pages of its Talmudic manuscripts photographed, and to Chief Rabbi *DR. S. H. MARGULIES* for securing and forwarding those photographs. Above all others, my sincere gratitude is herewith expressed to Professor *STRACK* who not only suggested this work but also read a number of proofs and was untiring in his efforts, in which he was aided by his wide experience, to enhance the accuracy of the contents, the economic arrangement of the details, and the appearance of the whole. Nor would I be derelict in acknowledging the kindness of Commercial Councillor Herr *OSCAR BECK*, head of the publishing firm of *C. H. BECK* in Munich, who most readily consented to undertake the publication of this work.

Philadelphia, Pa., February 1910.

Max L. Margolis.

TABLE OF CONTENTS

Grammar.

Introduction (§ 1—3).

	Page
§ 1. The Aramaic Idiom of the Babylonian Talmud. Its Place in General Aramaic	1
§ 2. Script and Orthography	3
§ 3. Means of Fixing the Vocalization	7

I. Phonology (§ 4—7).

§ 4. The Consonants and their Changes	8
§ 5. The Vowels and their Changes	10
§ 6. Syllabic Loss. Loss of Sounds through Collocation of Words in the Sentence	15
§ 7. The Accent	15

II. Morphology (§ 8—41).

A. The Pronoun (§ 8—11).

§ 8. Personal Pronoun	16
§ 9. Demonstrative Pronoun	17
§ 10. Relative Pronoun	18
§ 11. Interrogative Pronoun	18

B. The Noun (§ 12—23).

(a). The Nominal Stems (§ 12—18).

§ 12. Preliminary Remarks	19
§ 13. Nouns with Shortened Stem	19

§ 14.	Triconsonantal Nominal Stems with Vowel Gradation	22
§ 15.	With the Middle Radical Geminate	22
§ 16.	With Prefixes	25
§ 17.	Pluriconsonantal Stems	25
§ 18.	Denominatives formed by means of Afformatives .	26

(b). Inflection (§ 19—22).

§ 19.	Inflectional Endings	27
§ 20.	Modification in the Stem occasioned by the Inflection	29
§ 21.	Pl. fem. from Masculines and conversely	30
§ 22.	The Noun with Pronominal Suffixes	32
§ 23.	Numerals	32

C. Particles (§ 24—26).

§ 24.	Adverb	34
§ 25.	Prepositions	34
§ 26.	Conjunctions	35

D. The Verb (§ 27—41).

§ 27.	The Modification of the Stem	35
§ 28.	Inflectional Elements	36
§ 29.	Perfect	37
§ 30.	Imperfect, Imperative, and Infinitive	38
§ 31.	The Participles	40
§ 32.	Itpe ^l el	41
§ 33.	Pa ^l el	43
§ 34.	Itpa ^l al	45
§ 35.	A ^l el	46
§ 36.	Itta ^l al	47
§ 37.	Verbs כ"ט	48
§ 38.	Verbs י"ו	50
§ 39.	Verbs ל"ו	56
§ 40.	Pluriconsonantals	56
§ 41.	The Verb with Objective Suffixes	57

III. Syntax (§ 42—74).

A. The Noun (§ 42—54).

	Page
§ 42. The Neuter	62
§ 43. St. absol. and determ.	62
§ 44. St. constr. and Periphrastic Genitive	63
§ 45. Coordination	65
§ 46. Construction of כֵּן	66
§ 47. The Joining together of several Nouns. Distributive Repetition	67

Pronoun (§ 48—52)

§ 48. Personal Pronoun	68
§ 49. Demonstrative Pronoun	70
§ 50. Interrogative Pronouns	71
§ 51. Relative Pronoun	72
§ 52. Numerals	73
§ 53. Adverbial Expression	74
§ 54. Prepositions	74

B. The Verb (§ 55—62).

§ 55. Person and Gender	75
§ 56. The Perfect	76
§ 57. The Imperfect	77
§ 58. The Participle	79
§ 59. The Imperative	82
§ 60. The Infinitive	83
§ 61. Government of the Verb	84
§ 62. עָשָׂה	86

C. The Simple Sentence (§ 63—68).

§ 63. The Copula	87
§ 64. The Casus Pendens	88
§ 65. Concord of the Parts of Speech	89
§ 66. The Order of Words	89
§ 67. Negative Sentences	90
§ 68. Interrogative Sentences	91

D. Compound Sentences § 69—73)		Page
§ 69.	Copulative Sentences	92
§ 70.	Attributive Relative Sentences	94
§ 71.	Conjunctive Relative Sentences	95
§ 72.	Indirect Interrogative Sentences	96
§ 73.	Conditional Sentences	96
Literature	97

Chrestomathy and Glossaries.

Chrestomathy.

I.	Forms and Sentences	1*
II.	Connected Texts	34*
	A. Earlier Language	34*
	B. Later Language	37*

(From the "Chapter of the Saints" p. 58*. — Wonder-stories p. 70*. — Halakic texts p. 74*.)

Glossaries.

A.	Aramaic Glossary	84*
B.	Hebrew Glossary	180*

Abbreviations and Signs.

1. F = Florenz (Florence), Biblioteca Nazionale codd. II, 1, 7—9.
G = Göttingen, Universitäts-Bibliothek cod. hebr. 3 (init. saec. XIII).
H = Hamburg, Stadtbibliothek, cod. hebr. 165 (1184 p. Chr.).
K = Karlsruhe, Hof- und Landes-Bibliothek cod. orient. 9 (1400—1450).
M = München (Munich), Hof- und Staats-Bibliothek, cod. hebr. 95 (1343 p. Chr.).
M₁ = München, codd. hebr. 6. 140. 141.
B = ed. Bomberg. 1, Venetiae 1520—23.
Ar^M = 'Aruk cod. hebr. 142 München (1285 p. Chr.) *contains only the second part, not made use of by Kohut*
Ar^V = 'Aruk cod. Wien (Vienna), ed. Pesaro, ed. Veneta (cf. Kohut).
Han^M = Hanan'el cod. hebr. 227, München.
Ra^M = Raši; RŠb^M = RŠemu'el ben Meir. Cod. hebr. 216, München.
En = 'En Ia'aqob, ed. princ. (Saloniki c. 1516).
Hal-ged = Halakot gedolot, Ven. 1548.
Teš-geon = Tešubot ha-ge'onim, Ed. Harkavy, Berlin 1887.
2. Ar = 'Arakin || A.z. = 'Aboda zara.
Ba, ba = Biblisch-Aramäisch (Biblical Aramaic). || B.b. = Baba batra || Ber(akot) || Beš(a). || B. k̄ = Baba kamma
B. m. = Baba meši'a.

Chr. = Chronik (*Chronicles*).

Dal(man), cf. p. 98. 99. || De(uteronomium).

Erub = 'Erubin. || Ex(odus) || Ez(echiel).

Ge(nesis). || Gerš(om)^{ms} (MS apud Kohut) || Giṭ(ṭin).

Ḥag(iga). || Ḥul(lin).

Jb = Hiob (*Job*). || Je(remias) || Īeb(amot). || Jo(sua). || Is(aias).

Ker(itot). || Ket(ubot). || Kīd(ḏusin).

Meg(illa). || Men(aḥot). || mend(um), mend(osum) || Miel(zincr),
cf. p. 97. || M. K. = Mo'ed Kāṭon ||

Ne(hemias). || Ned(arim). || Nö(ldeke), cf. p. 99. || Nu(meri).

p(luralis). || Pes(aḥim). || Pr(overbia). || prm = praemittit, prae-
mittunt. || Ps(almus).

Reg(um liber) = Könige, *Kings*. || rell = reliqui || R. h. = Roš
ha-šana.

Šab(bat), Sanh(edrin) || st. a. = status absolutus || st. d. = status
determinatus. || Str(ack), cf. p. 97 || Suk(ka).

Taan = Ta'anit || tr = transfert.

• = prima manus || > = omittit, omittunt.

c = corrector. || mg = margo || t = textus.

h = hebraice. || p = nomen proprium.

Grammar.

Introduction (§ 1—3).

1. The Aramaic Idiom of the Babylonian Talmud. 1.
Its Place in General Aramaic.

By Talmud (Gemara) we understand the interpretation of the Mishna, which usually takes the form of discussion; hence, the large framework. The language of this framework is throughout Aramaic. Whatever there is of Hebrew in the Talmud is confined to quotations from Hebrew sources, or to certain expressions which had become part of the spoken language and certainly of the scholastic speech. But even within the framework there is a considerable amount of Aramaic consisting of sayings of scholars whose vernacular was Aramaic, or of the conversation of the common people, or of the mass of popular proverbs, stories, legends, and the like, some of which are even of a non-Jewish origin.

This framework, which belongs to the editors (redactors) of the Talmud, is on the whole uniform and did not vary greatly from the vernacular employed by the Babylonian teachers (*Āmōrā'ē*, *Sābōra'ē*) in their daily life. This language had as its area Upper

Babylonia, the seat of Babylonian Jewry, with the towns Neharde^{ia}, Sora, Pumbeditha and others in which scholastic institutions were found; it was spoken during the 4th, 5th, and 6th post-Christian centuries, during which period the accumulated Talmudic material was subjected to frequent redaction, until it reached its final form.

c The language did not really die out until the ninth century when it was supplanted by Arabic. Its nearest relative is Mandaic, the language of Lower Babylonia. There certainly existed between the two dialectal differences; but it may be doubted whether there was a noticeable Jewish coloring to the popular speech of Upper Babylonia as handled by the Jews. Whatever there may be of Hebrew influence, should be looked for rather in the syntax. The phonetic decay characteristic of Mandaic may be witnessed on Talmudic ground only in its beginnings; at any rate the spelling of the Talmudic Aramaic is more archaic. Both dialects are closely related to Syriac; compare for instance the form of the st. d. of the masc. pl. in the noun and the prefix of the 3. person masc. of the imperf. in the verb.

d Much more ancient is the Aramaic which we find in certain tractates (Nedarim, Nazir, Témura, Keritot, Me^{ila}, Tamid) apparently belonging to an earlier redactional stratum. Elsewhere we find remnants of the earlier language in (*a*) quotations from the Targum, usually in the name of R. Joseph, and paraphrastic expositions of biblical passages after the fashion of the Targum, cf. Ber 38^a; Sanh 95^a a. e.; (*b*) fragments of *Megillat Ta^{anit}*; (*c*) the pastoral letter of Gamaliel II.,

Sanh 11^b; (*d*) fragments of formulas for public documents (contracts, deeds, etc.); (*e*) the sayings of the older Palestinian scholars (Hillel, Samuel the Little, Meir, Hiyya, Bar Kappara, Johanan, etc.); (*f*) old popular texts, particularly incantations. Of course, there exist also mixed texts combining elements of the earlier and the later language. It is interesting to note that in M there is a tendency towards reducing the earlier language to the level of the later and common speech.

In the present work the earlier language, no less than the later, is the subject of grammatical treatment; ancient and modern forms, however, are clearly distinguished. Thus in the grammar, the archaic forms have a † prefixed; in the chrestomathy A designates the essentially earlier and B the essentially later or common speech.

2. Script and Orthography.

2.

The letters are the same as in biblical and targumic Aramaic. Vowel signs as well as diacritic points are wanting in the printed editions and, barring sporadic cases, also in the manuscripts.

In contrast with BA., it is to be noted that ש has been replaced by ס in סני, סים, סיטרא, אסתכל. ש is kept in עשבה, שבע, שטאלא, שיפתא, שק. The two are used indiscriminately in the flg. instances: בשרא and ביסרא; עשר, עשרה, עשרי, עשרין but סר, etc.; שהדי and סהדי; אשחניו and סני; בשיבותיה and סיב; שטנא and סטנא; סערתא and שערתא.

ה als a vowel letter is the rule exactly as in BA. after א: מאה, חקלאה, גינאה, ארמאה, etc. In the absol.

st. of the f. sg. ה is rare: מָלָה (but also מְלָא), ארבעה, חמשה, עשרה; more frequently it occurs in 3 sg. f. of the perf. (שיילה, שדורה, קמה, רקה, ילדה, שמעה, שקלה, סברה) and in the pt. sg. f. (מנסכה, מובנה) and pl. f. (שיבה); but even there א will be met with ordinarily. In verbs לו"י we find ה only in הוה (occasionally also הוא). ה is extremely rare in the st. d. m. sg.: גברא רבה, ארעה, אורחה.

d Occasionally א represents a quiescent ה (§4*m*): כולא, etc. רישא = רישא = רישא; גברא = גברא = גברא.

e In the middle of a word a radical א, though quiescent, is always expressed in the words מאתן, סאוי, שמאלא. Elsewhere א may and may not be written; thus we find מסאנא and מסנא, מאני and מאני, עאניה and ענא, צוורא and צו(ו)אריא. The same holds good of א taking the place of ע (§4*e*): תולאנא and תולנא.

f א as a vowel letter in the middle of a word for *a* (after the fashion of Arabic) is only occasionally found in Occidental prints and MSS.; thus universally: אוריין; א: גביאת, עליאת, מסרגאן, קאקי; א: בוטאשי; H: אחאתא; G: כודניאתא, אילואתא, ארעאתא, בנאתא, (בוטאטי. r. M: כנישאתא, חראתא, קרנאתא; M₁: שארו, מלכאתא, ריבואן, סאבי גאנו, שדיין, אתהא. Universally for *a* in „who?“ (טן); there is, on the other hand, no fixed rule when the vowel is followed by ר (and preceded by ו or י: שוואר, but שוור H; משוואר H, but ה(י)שוור; but סייר HM; דיירנא, אגרא, etc., where the absence of י, as in גרים, שביק, etc., sufficiently indicates the pronunciation); cf. also פאתא, א: כאווי, M, א: אהאן, M, א: כאווי.

with *kames* is indicated by \aleph in טאבי H, טאשי M₁, תאנא G = טבי, טשי, תנא.

ו and י designate universally the long vowels (whether of Semitic or Aramaic origin) \bar{u} , \bar{o} , \bar{e} , \bar{i} . In contrast with BA., it is worthy of note that the historical orthography has been replaced by the phonetic in cases like רישא, ריטר, etc. (BA. ראשא, ריטר, etc.). Cf. also תהוי, etc., for BA. תהויא. Note, however, יהא (also יהי), תהא = יהא, תהא; יבהא = יבהא cf. BA. אהא, etc.

Consonantal ו und י are written וו, יי; e. g., גווא, גניא, גודין, גיטא, רוחא, גייסא = גווא, גניא, גודין, גיטא, רווחא, גייסא. Before or after \aleph as vowel letter the repetition is unnecessary (cf. §f). Defective writing in general is the rule in the older MSS. (GHM₁) and frequently also in \mathfrak{S} (particularly in Ber); e. g., טניכו, כוי, כותא, גווא, קים, ניה, חויה, גניח, תוניה, טניכו, בני, פניחא, גווא, קים = ניה, חויה, לשויה, לוויך, גויחא, ווי, לשויה, גויחא, לניחא, לניחא, לניחא. (Less frequently: גויחא.) Similarly, ו is expressed but once after י as a vowel letter (§g): חווחא, חוור = חווחא, חוור.

At the end of certain forms of לו"י roots (nominal i formation *fa^{ai}āl*, §15b; 1 sg. and 3 sg. f. perf. and imptv. sg. f., §39) as well as in the pronominal suffix of the 1 sg. with the noun (§22b) -ai is expressed by י, e. g., בני = בני, תוי = חווי, תוי = חווי, בני = בני, בני = בני; but occasionally also by יי, e. g. בעיי (MM₁) = בעיי, צלי = צלי, בנתי = בנתי. Observe that B. k. 17^b H vocalizes שניא; very likely, however, the word was pronounced שניא. In the *fa^{ai}āl* formations \aleph appears to have crept in from the plural; cf. §20j.

j ו resp. י for the short vowels *u*, *i* (*e*) is employed with utmost economy by *x* in Ber, and on the other hand with utmost extravagance by *M* throughout. Examples of extreme cases: כלהו = כְּלָהוּ (unless כְּלָהוּ was intended), כלי = כְּלֵי — חידווא, חילמא apparently = חֵדוּא, חֵלְמָא. In *GHM*₁ *u* may be said to be expressed almost universally; e. g., חומרא, גומרי = חֻמְרָא, גֻמְרֵי; defective writing is rare: דחקא, חלייתא, perhaps to be read דְּחֻקָא, חֵלְיֵיתָא. Before a geminated consonant the vowel letter is predominantly expressed, e. g., *G*: איגרא = אִגְרָא, אינגיד = אִנְגִיד, איתנח = אִתְנַח (but טהנחה = טְהַנְחָת), איתער = אִתְעַר, ליביה = לִיבָה, ריבוניה = מְלָתָא (מלהא = מִלְתָּא, טבעי = טְבַעֵי (by the side of רבונ' = רְבוּנָה, etc.; *H*: חוקרא = חֻקְרָא, עיוא = מְנִיְהוּ = מִנְיָהוּ, טיניה = טִינָה, טבסטי = טְבַסְטֵי (by the side of שחין = שְׁחִין, etc.; *M*₁: ריבועא = עֵגוּלָא = עֵיגוּלָא, טלי = מְלֵי, ליתבון = לִתְבּוֹן = רְבוּעָא, etc. After the preposition *ט* we find as a rule no vowel letter (even in *M*); note, however, טיגו = טִיגו, טיכדי apparently = טִכְדֵי (for טְכְדֵי), etc. Elsewhere (in closed syllables not formed through gemination) defective writing is favored in particular by *H*, e. g., אשחעו = אֲשַׁחְעוּ, בועא = בּוּעָא, גשרי (and גִּישְרֵי) = מְשַׁחָא = מְשַׁחָא, זמנא (and וִימְנָא) = זִמְנָא, איתהפיק = אִתְהַפֵּיק, בירכיה = בִּרְכִיָּה, לישנא = לִשְׁנָא, etc. On the other hand, defective writing is met with occasionally also in *x* (in other parts than Ber), even in *M*. By means of vowel letters the fixing of grammatical forms is facilitated. Hence the unique value of *MS. M*.

k The long vowels *o*, *e* originating in certain

accentual and syllabic conditions are, with the exception of \aleph in Ber, almost universally expressed by ו resp. י.

י very frequently indicates a reduced vowel. After \aleph it may represent ֿֿֿ (or ֿֿֿ): אינש = אִנְשׁ (אִנְשׁ), איניש = אִנְשׁ, איולו = אִיּוּלוֹ. Once I find in M_1 : לִיבִינּוֹ, i. e. with artificial gemination (§50), = לִיבִינּוֹ. I doubt whether the same kind of gemination is to be presupposed in all other cases, e. g. in עיביר for עִיבֵר, עיבירו for עִיבֵרוֹ. Perhaps the vowel letter merely indicates ֿֿֿ , in other words the reduced vowel. Of course, defective writing is also met with: אנש, עבירו.

Word-division. The compound numerals for 11—19^m are written indifferently as one or two words; cf. §23. קא (§38) is very frequently joined to the next following word (\aleph then drops out), so esp. in M.

Abbreviations, particularly frequent in $\aleph M$, areⁿ indicated by a stroke ('). In the older MSS., a point over the last letter of the abbreviated word serves the same purpose: אִס = אִסְרָא; גמל = גמליאל. י, represents the *tetragrammaton*.

3. Means for Fixing the Vocalization.

3.

In addition to the vowel letters (§2c—k), the vocalized texts of BA. and the Targums, esp. those supplied with superlinear signs, furnish means for fixing the vocalization. To be sure, even the superlinear vocalization must be used with caution (cf. Dal, 79 f.); the same holds good of the vowels sporadically inserted in the MSS. of the Talmud. The traditional pronunciation is of subordinate value and may lead,

when uncritically used, to the worst aberrations. For it is not uniform, and, moreover, it rests itself on the vowel letters. Criticism everywhere aims at the better and older form of tradition. Mandaic with its less ambiguous orthography (Nö §12) and Syriac with its fixed Masora offer invaluable aid, occasionally also the other Semitic languages. Many doubts naturally remain.

I. Phonology (§ 4—7).

4. The Consonants and their Changes.

- a* 1. (a) Laryngeals: א ³, ה *h*, ח *h*, ע ³.
- b* (b) The other consonants: ג *g*, כ *k* (Palatals); ק *k* (Velar); ד *d*, ת *t*, ט *t* (Dentals); ס(ש) *s*, ש *š*, ס *s*, ז *z* (Lingual Fricatives); ב *b*, פ *p* (Labials); מ *m*, נ *n*, ל *l*, ר *r* (Sonorous Sounds); ו *u*, י *i* (Non-syllabic Vowels).
- c* 2. ח, ע(ק), ד(ז), ה, ט correspond each to two distinct Semitic sounds.
- d* א replaces ו resp. י in קאים and the like in Earliest Aramaic. A late change is הקלאה from *הקליא.
- e* The laryngeals are still kept distinct in Talmud. Aram. Nevertheless, a tendency in the direction of reducing ח to ה and ע to א is discernible; e. g., הדדי, בהדי, הדד, etc.; אבא, אודדי, אטטא, אמד „dive“, א = על (§ *j*), אד = עד, etc.
- f* Intervocalic א (ע) appears as י: שיילו = שִׁילוּ, שיירת = שִׁירָת, סיאר = סִיַר, סיים = סִיַים, etc., for *שִׁאלוּ, *שִׁאָרָת, *סִיַעַר, *סִיַאם.
- g* ב may become ו, e. g., צווחא by the side of צבהא (cf. also § *h*).

הרין (orig. *הנין) and כוכבא (orig. *כבכבא, §g) are *h* early examples of dissimilation. Other exx. in Talmud. Aram.: נהמא by the side of להמא; the reduplicated formations דעדקין and דרדקי by the side of דקדקתא; שושמנא; רבדבא, *לכלבא, * (דודבא) orig. * (for דודבא, לוליבא) by the side of שוטשמנא (§5h); שושילהא for שילילהא, קילקילהא by the side of קילקילהא. The simplification may take place at the end: קילקתא, ירקרתי.

Metathesis takes place in the *Itpē.* and *Itpa.* in the *i* groups *תש, *חם, *תצ, *תו, which are transformed to שח, סת, צט, זד (in the last two examples at the same time partial assimilation).

Exx. of total assimilation: (*a*) progressive: מישב = משב for משב (but משאל), איתמר = איתמר, איתמר = איתמר for *איתמר, *איתמר (but איתמר), קניה = קניה for *קניה, *קניה (but איתמר), פיקא = פיקא by the side of פיקעא, פיקעא for פיקעא; as in the other Aramaic dialects יסק = יסק for יסק and in the *Ittaf.*, e. g., מהוגר for *מתאוגר, מתקים for *מתקים; (*b*) regressive: אחרד = אחרד for מתרבק, *מתרבק, מתרבק = מתרבק, מתרבק; חיסב = חיסב, יסבון; מתלבין = מתלבין but אילין = אילין, אילין; גפא, גפא by the side of גפא, גפא; גפא for עלבא (§e); טונא = טונא for טונא, טונא for טונא, טונא by the side of אודנא, etc.

Contraction: איתקיל = איתקיל and the like for *איתקיל, *איתקיל; חדתי for *חדתי, כפינו (כפינו) for *כפינו (§29); אד for אד, etc.

א (ע), when preceded by a reduced vowel or by a *l* vowelless consonant, may be ignored in pronunciation: מיש for *מיש, מלפה for *מלפה, מיץ for *מיץ, מיצנהו for *מיצנהו, שעהא for *שעהא, מם(א) for *מם(א) (but מלאכא),

- נָּ(א)הוּלָּ by the side of נָּלָּעָּ. Loss of א at the end of a syllable is old in נָּ(א)עָּ, מָּ(א)נִי, רִישָּא, בִּיבָּא, מְיִכְלָּא, יִימָּר and the like. A secondary development is כְּאִיבָּא = כְּאִבָּא for כְּאִבָּא (cf. Hebr. שִׁיבָּא by the side of לְשִׁיבָּא). Intervocalic א was lost in early times in קָרְאוּ and the like (§5*d*). א is always lost at the end of a word: סְּמִי pl. סְּמִינָּ.
- m* ה at the end of a word may be left unpronounced; כְּלָּה (כולי), רִישָּא for כְּלָּה, רִישָּה.
- n* חִינְּגִי = חִנְּגִי (for *חִנְּגִי = חִנְּגִי) may serve as an example of a consonantal insertion for the purpose of resolving gemination.
- o* Closing consonants have disappeared in סְּגָּא, נְּשָּא, אָּא, אִימָּא for סְּגָּר, נְּשָּב, אָּול, אִימָּר; comp. also הוּב = הוּי and the forms of the verb קוּם: נְּקוּ, הִקוּ, אִוְּקִי.
- p* ב, ג, ד, כ, פ, ת are spirantized after full or reduced vowels, e. g. אִלְּפִי, בְּתַפָּא, etc.

5. The Vowels and their Changes.

- a* 1. \bar{u} , u , \bar{o} , o ; \bar{e} , e ; (א) \bar{a} ; — a ; \bar{a} .
- b* These vowels proceed from the Semitic vowels \bar{u} , i , \bar{a} ; u , i , a and the diphthongs au , ai . \bar{u} appears sporadically as \bar{o} , e. g. מִזוּבָּא, but commonly as \bar{a} .
- c* 2. The production of the orig. short vowel in נָּ(א)עָּ, מָּ(א)נִי (= *עָּאנָּא, *מָּאנִי) which in consequence of the loss of the א at the end of the syllable (§4*l*) comes to stand in an *opened* syllable, belongs to Early Aram.; of somewhat later date (observe the assimilated vowel, §*i*) are רִישָּא, מְיִכְלָּא, הִיכּוּל, יִימָּר for *רִישָּא, etc.; בִּיבָּא for *כְּאִבָּא is of course perfectly regular.
- d* In consequence of the loss of an intervocalic א (§4*l*) there arises a (falling) diphthong, e. g. $k\bar{a}rau$ for $k\bar{a}ra\bar{u}$.

Diphthongs, both coming from Early Aram. and those originating later, may be monophthongized: *au* becomes *o*, *ai* — *e* (*i*), e. g., יוֹמָא, קָרוּ, הָיִלָא, הָיִנָא, הָיִדְבָא. But the monophthongization need not take place, e. g. רוּחָא = רוּחָא, גַּיִסָא = גַּיִסָא, הַנִּינָא = הַנִּינָא; the diphthong always remains when the non-syllabic vowel is situated on the border-line between two syllables, in other words, when it is geminated, e. g., בְּגוּיִהוּ = בְּגוּיִהוּ, but טַיִגוּ = טַיִגוּ.

The monophthongization of *ai* may take place also *e* in such a manner that the non-syllabic vowel is completely lost, so esp. before *n*, e. g. בָּעַן for *בַּעִין, סָנָן for *סַנְיָן, גָּלָן for *גַּלְיָן (in the two last exx. *ain* represents a contraction from *aiñ*); אַבְדַּתְנָא, רַבְנָן, בְּנַתְיָן for *יַנְא = *יָ — (and accordingly אַרְדִּיָן, רַעַתְיָן, §22); before *ḥ* *a* becomes *e*: מְנַהָא (cf. §k). Elsewhere *ai* is also found contracted to *a*: בְּנַתְיָן, יוֹמָא, כַּכְיָא for יָ — (and accordingly אַרְעִיָא, אַחְרִיָא).

(*u?*) *i*, when followed by the laryngeals ה, ח, ע or ר, *f* is sounded as *a*; thus in primitive times in forms like נִימְשָא, תִּיּוּרַע, שַׁמְעָא, שְׁמַעָא, מוֹדַע, שוֹדַע, שוֹדַר, שוֹדַר, אִיחַעֲקָרוּ, סַתַר, נָבַח, בָּלַע, יִיטַר. At the same time we find רִיעִיָא, רִיחִיָא, שִׁיחַנָא, סַתִיר, דַּאִירנָא (by the side of דִּיִירנָא), etc.

The same effect appears to be produced by other *g* consonants (emphatic and sonorous sounds), cf., e. g., מִיִּדְבִיק = אִדְבִיק by the side of אִדְבִיק.

When followed by a labial, *a* or *i* becomes *u*: e. g., גוּבְרִין, גוּבְרִיָא, גוּבְרִיָא, גוּבְרִיָא, דוּבְשָא, גוּפְנָא; שוּמְשַׁמְנָא, etc. שוּם is an early example of this transformation.

When preceded by a laryngeal, *i* becomes *e*: e. g., אַשְׁקוּל, הַלְמָא, etc. The full writing with a vowel letter, e. g., אִשְׁקוּל, הִילְמָא, need not necessarily point to a

pronunciation אֶשְׁקוּל, חֶלְטָא (§2j). In front of a laryngeal (cf. §f) לִיהוּדָר = לְהִיָּדָר (cf. also §c).

j When followed by a geminate consonant, though preceded by a laryngeal, *i* remains; thus אֶשְׁתָּא, אֶשְׁתָּא, etc.

k So-called compensative production takes place for the purpose of making up for the loss of gemination in front of laryngeals and the sonorous sound ר, *i* (over *e*) becoming *e* and *a* — *ā*. The rule is by no means a fixed one; but in general the possibility of compensative production rises in the order ה, ח, ע, א, ר. Hence point בְּפִירוּשׁ, יִרְתוּן (בפירוּשׁ), (ליעוּל) לְעֵל, (היחַתוּ) חֶחַתוּ, but מְעוּטָא (מיעוּטָא), etc.; גַּתְהֵל, צְעוּרִי (בריכִי) בְּרִכִי, אֶחָרָה (איחַרְרָה), אֶצְטַעַר; but גַּתְהֵל, צְעוּרִי, יְהוּדָר, etc. Before הָ, *a* is transformed into *e* (at least according to the Tiberian system; cf. §e): פְּחָרָא. Note יְהוּקָא.

l The following table illustrates the modification of the vowels in as far as it is effected by accentual and syllabic conditions:

Tab. I.

	In closed		In open			In opened syllable
	un-accented syllable	accented syllable	un-accented syllable		accented syllable	
			after other consonants	after laryngeals		
$\bar{u}, \bar{o}, \bar{i}, \bar{e}, \bar{a}$	with <i>meteg</i> α	un-changed	unchanged; with <i>meteg</i> β		un-changed	
u, o	$\bar{u}^\gamma, \bar{o}^\delta$	\bar{u}^ϵ	\bar{u}^ζ	\bar{u}^η	u^θ	$\bar{u}^\iota, \bar{u}^\kappa$
i, e	$\bar{i}^\delta, \bar{e}^\delta$	\bar{i}^ϵ	\bar{i}^ζ	$\bar{i}^\eta, \bar{e}^\eta$	i^θ	$\bar{i}^\iota, \bar{e}^\kappa$
a	a^γ	a	\bar{a}^ζ	\bar{a}^η	a^θ	$\bar{a}^\iota, \bar{a}^\kappa$

Explanations and exx.:

m

a קָטָלִין. The *meteg* stroke means: „so!“ Otherwise the vowel might be shortened. || *β* When not in the syllable immediately preceding the accented syllable. Otherwise the vowel might be reduced after the manner of short vowels. || *γ* עֻצְבָא (עוצבא), אֶרְתֹן ^ו (אררתון); גִּפְסָא, מְלָקָא (ליבאי); לְבַי (היקטול), הֶקְטֹל (כולחון); פְּלֹהוּ (קבילחון); קְבִילְחֹן (שאיילחא), שְׂאֵלְחָא (שאלחא); הֶלְחָא, פְּלֹהוּ, קְבִילְחֹן; the *meteg* signifies: „so, against expectation“. || *δ* חֶרֶב (הרוב), יְחָבֶה (איצביד), אֶצְבֵד (חריב), חֶרֶב (עולו); פְּלוּ (היקטול), הֶקְטֹל (עילא), עֵלָא (קבילח), קְבִילְחָא (איתההפירד), אֶתְהַפְּדָא (שביק), שְׂבִיק (יהיבה), עֵבֵדוּ, חֶמֶר, הֶחְקָא ^ו || שְׂלָמָא, נְשָלָם, בְּלִילָא, לְבוּשָא (כהובו), פְּתֵבוּ ^ו (עבידו), אֶחָר (אינש), אֶנְשָא (אויילו), אֶזְלוּ (עבידו); the place of *α*; it is just as correct to read אֶזְלוּ. Cf. also שְׂבִיבְחָא. After emphatic consonants and sonorous sounds we find occasionally semi-reduced vowels: נִנְקֻטוּ (ליפרוקינן), לְפִרְקִינֹן, קְדָמְנָא (לינקוטו). I write *α* in deference to the system; very likely, however, the words were pronounced *liṣrūḳinnan*, *ninkūṭū*. || *θ* פְּקִירָא (סקירא), אֶפְלָגוּ (אישליגו), עֵבֵדוּ (עבידו), פְּתֵבוּ (כהובו); בְּהֶבָא (היעירוק), הֶחְקָא ^ו || אֶסְתֵדוּ (אסחידו). || * אֶרְחָא (אורח); מְלָוָה; עֶסְקָא (טיהרא), טְהֶרָא (אורח); אֶרְחָא *.

Note 1. In the place of *a* we find frequently in Aram. *n* *i* in unaccented closed syllables, e. g. דִּירְכָא (Hebr. דִּירְכָא), דִּירְכָא by the side of דִּירְכָא, גִּינְחָא, הֶיְקְטֹל for **taktul*, etc.; in the case of the nouns we are perhaps dealing with ancient by-forms. In the Talmud. idiom note Af'el forms like אִיפְסִיק by the side of אִפְסִיק, לִיצְלֵן, אִיפְרוּכִי, אִפְסִיק.

Note 2. By means of artificial gemination a vowel in an *o* open unaccented syllable may escape reduction, e. g., לְשִנָּא (לישנא) (Arab. *lisan*), חֶלְקָא (חולקא), לְכַוֵן (ליכוון), etc. Artificial production is found in מְמוּזְנָא, בְּחֹן, etc., and in the imperf. and infin. Pe'al of עו"י verbs (cf. § 38).

Note 3. In using the table for words of more than two *p* syllables, the following should be had in mind. The vowel of the open syllable next preceding the accented syllable suffers reduction. When then further back an open syllable with a long vowel precedes, a closed syllable is the result, in which the long

vowel is protected by a *meteg*: אָרְבֵּי־כֶּסֶף. On the other hand, when a closed syllable with a short vowel precedes, two consonants come to stand together: then either *allegro*-pronunciation or *lento*-pronunciation with an inserted parasitic vowel is possible: אָרְבֵּי־כֶּסֶף, אָרְבֵּי־כֶּסֶף and אָרְבֵּי־כֶּסֶף (מְרִינָה), אָרְבֵּי־כֶּסֶף. The *meteg* stroke serves to protect the vowel now in an opened syllable. Still the vowel may succumb to the pressure exerted by the accented syllable in the front; hence forms like אָרְבֵּי־כֶּסֶף, אָרְבֵּי־כֶּסֶף by the side of אָרְבֵּי־כֶּסֶף (שִׁילִינָה), אָרְבֵּי־כֶּסֶף (מְשִׁיכָה). When an open syllable with a short vowel precedes, a closed syllable results: אָרְבֵּי־כֶּסֶף. When two open syllables with short vowels precede, double forms are possible: אָרְבֵּי־כֶּסֶף and אָרְבֵּי־כֶּסֶף. When two syllables precede, of which the one immediately adjoining is open with a short vowel, while the other is closed with a short vowel or open with a long vowel, there is but one possibility: אָרְבֵּי־כֶּסֶף, אָרְבֵּי־כֶּסֶף, אָרְבֵּי־כֶּסֶף, אָרְבֵּי־כֶּסֶף, אָרְבֵּי־כֶּסֶף, אָרְבֵּי־כֶּסֶף.

q Note 4. *ain* at the end of a word becomes through the insertion of a parasitic *i*: *aiin*, provided of course the diphthong has not been removed through monophthongization (§*e*); so אָרְבֵּי־כֶּסֶף, אָרְבֵּי־כֶּסֶף (בְּעִירִין), אָרְבֵּי־כֶּסֶף (מְלִירִין).

r Note 5. Two consonants without an intervening vowel are also possible at the beginning of a word: אָרְבֵּי־כֶּסֶף *stāma* for **stāmd*. In such a case very frequently a vowel is placed in front of the first consonant: thus אָרְבֵּי־כֶּסֶף (אִישְׁתִּיק) for **stēk* by the side of אָרְבֵּי־כֶּסֶף (שְׁתִּיק), אָרְבֵּי־כֶּסֶף by the side of אָרְבֵּי־כֶּסֶף. All three examples show the same consonantal combination; cf., however, also אָרְבֵּי־כֶּסֶף (אִמְצִי) and אָרְבֵּי־כֶּסֶף (אִיחִיבָה), אָרְבֵּי־כֶּסֶף (אִיחִיב) by the side of אָרְבֵּי־כֶּסֶף, אָרְבֵּי־כֶּסֶף.

s Even long vowels may be completely lost in an unaccented syllable at the end of a word. Thus אָרְבֵּי־כֶּסֶף for 'antā, 'antī, אָרְבֵּי־כֶּסֶף (§*q*) by the side of the older form אָרְבֵּי־כֶּסֶף, אָרְבֵּי־כֶּסֶף (at the same time the laryngeal disappears) for אָרְבֵּי־כֶּסֶף. From אָרְבֵּי־כֶּסֶף resulted the form **qāṭl*, which, however, in the Talmud. idiom has been transformed into

קטול (vocalic epenthesis). Forms like בִּיר (בִּיר), אַח, etc. for **bérī*, **'áhī* are to be explained as due to the recession of the accent to the penultimate.

6. Syllabic Loss. Loss of Sounds through Collocation of Words in the Sentence. 6.

Syllabic loss is to be registered in אַחַד for *אחוד. *a*

In consequence of the collocation of words in the *b* sentence contractions (loss of sounds, syllabic ellipses) arise through the force of the sentence-accent. Thus לִיָּה (§5*d*) for אִיָּה לָא, אִיָּבָא, לִיָּבָא (לָבָא) for אִיָּה כַּא, לִיָּה כַּא, אִיָּה (אִי) for אִיָּה; בַּר אִנְשׁ by the side of אִנְשׁ; especially in the combination of an adjective or participle with the personal pronoun forming a complete sentence, a sort of a new inflectional form arising thereby (cf. §8*a*). But elsewhere, likewise, a pronoun pleonastically joined to a verb may coalesce with the latter so as to constitute one form; thus לִיָּה (לִיָּה) for לִיָּה אִנְשׁ and in all probability אִנְשׁ by the side of אִנְשׁ.

7. The Accent.

7.

There is no reason whatsoever why different rules from those in force in BA. (which are here presupposed) should be formulated for the accentuation of Talmud. Aram. It is quite possible that a shifting of the accent did take place; but it has exercised no influence on the vocalization which is wholly rooted in the older system.

II. Morphology (§ 8—41).

A. The Pronoun (§ 8—11).

8. §. Personal Pronoun.

a The personal pronoun appears either as an independent subject-form or as a suffixed form indicating possession (with nouns) or the object (with verbs). But even the subject-form coalesces in the 1. and 2. person with the adjectival or participial predicate to such an extent that the pronoun may assume the form of a mere suffix.

b

Table:

Tab. II.

	in casu recto		in casu obliquo
	separatum	suffixum	
1 s.	אנא	נא	י; as objective suffix נא, נ
1 p.	אנא; אנך ^a	נך	אנא; נך; as objective suffix נך
2 s. m.	אנא; אה	ה	ך
2 f. s.	אנא; אה	ה	כה; ך
2 p. m.	אנא(ך); אה(ך)	ה(ך)	כה; כו
2 p. f.			כה
3 s. m.	אנא, אה, אה		כה; ה, ה
3 s. f.	אנא, אה, אה		כה; ה, ה
3 p. m.	אנא, אה, אה		כה; ה
3 p. f.	אנא, אה, אה		ה

^a § 5 s. || ^β For אַנְרוּךְ no reference is available. || ^γ § 4 j. ||
^δ As a resumptive form (§§ 48 b; 63 c) also in the later language.
^ε אִיְהוָה (in Targumic) may be meant for אֱהוָה; opinions are divided on the explanation of the form. || ^ζ = אִיְהוָה + הוּן (§ 4 j); אִיְהוּ probably a deictic element. || ^η With unassimilated ה and loss of ך. || ^θ Copula-forms (§63a); the ן in front has been explained as a pronominal deictic element.

Pronominal suffixes joined to adjectival predicates: קָרִיבָנָא, ^c חֲכִימִיתוּ, מְכִיכָה חֲכִימָה, זוֹנְרִינָן; to participial predicates cf. the Verb (§§ 31—40).

For the manner in which the possessive and objective suffixes are joined to nouns and verbs cf. §§ 22; 41.

9. Demonstrative Pronoun.

9.

1. For the designation of the proximate („this“):

Early forms: sg. m. דִּין (דִּנָּן), f. דָּא, pl. אִילִין; with prefixed deictic element (א)ה: sg. m. הַדִּין, f. הַדָּא, pl. הַלִּין.

Sporadic forms: sg. m. עָדִי, f. עָדָא (עָדָה), pl. עָדִי. ^b These forms still requiring explanation are specifically Babylonian.

Late (common) forms: sg. m. (incorrectly also f.) ^c הַאִי, f. (esp. in a neuter sense) הַא, pl. הַנִּי.

These forms are contracted from הַדִּין, הַדָּא, הַלִּין; in ^d the last instance, ל has been transformed into ן. Through combination of הַדִּין and הוּא arise in the same manner (but with retention of ן) הַיְנוּ (הַיִּינוּ) *ecce eum (id)*, „that is“; f. הַיְנִי.

אִיְדִי, formed from דִּין with אִי (§8b^e?) in front, is ^e found only in the expression אִיְדִי וְאִיְדִי with correlative force, „this and that“, „both“.

2. For the designation of the distant („that“) two ^f series of forms are employed, of which one results

from the addition cf. כִּי or ךְּ to the demonstr. forms just mentioned, while the second = the pers. pron. of the 3. person plus a prefixed ה(א). Hence: (1) sporadically sg. m. כִּי, pl. אֵילָךְ, commonly sg. m. הַאִיךְ, f. הֵךְ, pl. הַנֶּךְ; (2) sg. m. הַהוּא, f. הַהִיא, pl. הַנְּהוּ.

g From *דך (= דִּיךְ m. and דְּךָ f.), through prefixing אֵ (see § 6), arise sg. m. אֵיךְ, f. אֵיךְ, „that“, „the other“. In a similar manner (at the same time with transition of לֵ into נו) the plural אֵינְךָ „those“, „the others“, is formed.

10. 10. Relative Pronoun.

a דִּי, usually shortened to דְּ.

b By combining the relative pronoun דִּי with the preposition לֵ, in the common language with the noun יד, an independent possessive pronoun is formed, דִּידי, דִּילי, etc.

11. 11. Interrogative Pronoun.

a 1. In a substantive function: מַאן of persons, מַה, מַאי (see § 6*b*) of things.

b מַה דִּין (see § 4*f*) by side of מַאן הוּא; מַאי = מַה. מַה דִּין (whence מַאי), cf. Hebr. מַה זֶה.

c 2. In an adjectival function: הִי (but also in a subst. function), אֵיךְ (cf. Hebr. זֶה אֵיךְ).

d For the employment of the pers. pron. מַאן, מַאי in front of the relat. pron. as an indefinite pron. cf. the Syntax (§ 51*b*).

B. The Noun (§ 12—23).

(a). The Nominal Stems (§ 12—18).

12. Preliminary Remarks.

12.

There are but few *compound* nouns, i. e. nouns *a* standing to one another in the genitive relation and forming a unit. In addition to the compound numerals for 11—19 (§23*a*) cf.: בעיל דבבא, סגי נהור, pl. סגי נהורי; ביורני (= בר זרעא*), pl. ביורני (בתרי); בי תרי.

In the case of the *simple* nouns we distinguish between *b* the nominal stem and the inflectional endings. The nominal stems are of Semitic origin or formed after the pattern of Semitic types. The genetic origin of the Aram. nominal stems must hence be looked for in the parent language; at all events the original status has been so obscured in historical Aram. through semasiological development as well as by the forces of analogy that only sporadically may we succeed in cleanly dividing the nominal forms according to functional categories (nouns of the agent and adjectives, nouns of action and abstract nouns, etc.); in all probability such a clear distinction was felt by the speaker only in a few particularly specific types. Even the formal classification is capable of being carried out only with triconsonantal stems; and even there it breaks down in part in עו"י and לו"י roots. The following survey of the most important nominal formations subserves in the main practical ends.

13. I. Nouns with Shortened Stem.

13.

Some of the nouns mentioned here may have been *a* orig. biconsonantal.

שום, פום, מרא, pl. ירד, זוני, pl. זנא, דם, בר, ending: אמו(ה), אבו(ה) || שנא, שיפחא, קשחא, ברחא, אמהא; with feminine ending אח(א)חא, חמת(ך) || חמת(ה) „city“ comes probably from the Assyrian.

14. 14. a. With vowel gradation: Tab. III.

	I stirpis sanae	II ש"א	III med. ש sive א	IV ult. ש sive א	V ש"נ
b	1. fa'al, fi'al כפנא, שיכנא ^β ברכנא ^β עיןכנא	הר		פקחא	
	2. fa'il להברא לבינחא				
	3. fa'ul חשוכא סעודהא				
c	4. fa'l אדירכא, טמלכא מלכחא		רישא, ש(א)נא האינחא	קרא	אש(א), אנש(ר)†
	5. fi'l גירסא		כאיבא, כיבא	קין(רה), פיקא ביזחא	עיוזא אי(נ)זחא
	6. fu'l לשושרא חוכמחא		כונא		
d	7. fā'al, fā'il עלמא ספרא בהנחא			מ(א)רי מרחא	
e	8. fa'āl, fi'āl, fu'āl שלמא לישנא חולקא שינבחא שערחא			קריי(ך), קרא	
	9. fa ₁ /i'l זריז ספינחא		ביש		
	10. fu'āl לבושא גבורחא				
f	11. fā'ul ינוקא ינוקחא				
	12. fu'ai'l אוזילא				

14. a. With vowel gradation:

Tab. III.

VI ש"ר	VII ע"ע	VIII ע"ו	IX ע"ר	X ל"ו	XI ל"ר
					קניא ר(י)חיא עניא
דעתא	רב		VII.d.חייא ^a		^a שמיא pl.
	אדנא אכלתא ^a	^β יומא, רווחא חובהא VII. כווחא ^a	חילא, גייסא אימהא X. תיוחא	רעוא ^β רעוחא	כריא אליחא ^a קרהא
	לובא מילתא	.	דינא דירחא	חידווא ^β רשוהא III. שוהא ^β	ציריא ^β שליחא, שוליוחא ^a סילתא
	טולא דוכתא	גופא			כוליוחא pl.
					רעיא ^β אשירחא
	גללא	נייח, זווד(ין)			
	כלרלא	עויר			

II. Triconsonantal Nominal Stems (§ 14—16).

14. 14. a. With vowel gradation
(s. Tab. III, p. 20. 21).

a The nouns adduced under 3. are not quite certain. The forms 7. (act. partic.) and 9. (pass. partic.) will be treated at length under the Verb. To the eleventh formation belong several denominatives (nouns indicating an occupation or trade).

g I. *a* It is questionable whether the *i* originates in a parallel form or is to be explained on a phonetic basis (§5*n*). | β דּוּבְשָׂא and גּוּבְרָא after §5*h*. || γ By the side of כּוּפָא also כּפָא (§4*j*). δ גּפָא by the side of גּרפָא (§4*j*); גּוּפָא (§5*h*). || ϵ רִיחָטָא (5*m*). ζ אּוּנָא by the side of אּוּרְנָא (§4*j*). || η §5*o*. || θ §5*m*.

II. Cf. §6*a*.

III. Cf. §4*jl*; 5*c*.

IV. Cf. §4*jl*. Note the transition into the לוֹ"י class.

V. Cf. §4*j*.

VI. A form of the infin. שִׁינְרָא with geminate *n*; brought into conformity with column VII.

VII. *a* With *i* גִּינְרָא (§5*n*); in addition with the gemination resolved pl. חִינְנִי (§4*n*).

VIII—IX. *a* §5*d*. || β סִיפָא has replaced סִיפָא (which is met with occasionally in the MSS.) almost entirely; through analogy with its opposite רִישָׂא. In the table are wanting לוֹ"י forms like רִרָא, f. נְקָרָא (1. or 8.) and רִיחָא; קִיִּם (pass. part.) corresponds to the 9. form.

X. XI. *a* With shortened stem. || β Cf. §5*p*.

15. 15. b. With the middle radical geminate
(s. Tab. IV, p. 23).

a 14. seems to come from the Hebrew. 15. forms denominatives. Some nouns of this formation betray an affinity with the Intensive Stem (קִיִּם = מְקַיֵּם; מְקַנְהָא *nomen actionis*); the same holds good of 20. (for the most part *nomina actionis*; from the Hebr.?). 16.—18. form adjectives; 16. and 17. adjectives of color. In 18. and prob. also in 19., the gemination seems to be unorganic.

Continued on p. 25.

	I	II med. laryng.	III ל"א	IV ע"ע	V ע"ר	VI ע"ר	VII ל"ר
13. fa ^a /i ^a al	אימר pl., ככרי אאימרתא		.				
14. fi ⁱ il	חגרא						
15. fa ^a al	חמרא חקנתא	פרשא, פחרא		צללא	אקיס, גוויזא	דיינא	אחנא, כנאר
16. fi ⁱ al		ירוק			בחירר		
17. fu ^a al	אוכס	ירוק					
18. fa ⁱ il	רמין	חריק, יתיר	סג pl. סגיאין	קליל II. קריר			
19. fa ⁱ ul	עמודי pl.	חרובא					
20. fi ⁱ ul	איסורא זיכורתא	מיצונא					

16. c. With prefixes.

Tab. V.

	I	II prim. sive ע	III א"ע	IV נ"פ	V ו"פ	VI ע"ע	VII ר"ע	VIII ל"ל	IX ר"ל
21. m ^a /f ⁱ al	מדיברא ^α	מברא, מיכלא		מגלא מחנחא	מוחב	ממשא pl. מטללי. מטלחא	מזונא ^α		מישחיא II. (יך) מיהחא
22. mafil	מכתבא				מתריכתא ^α				מתניחא
23. maful								מסוחא ^α	
24. m ^a /f ⁱ āl	מתקלא	מדרשא	מסנחא		מודעא ^β				
25. tafil									תעניחא
26. tafil	חלמירא								
27. tafil	חלמורא								
28. 'afil	אמכתא			אנרתא ^α					V. אורייתא
29. 'afūl				אכוב					

b

c I. ^α מדיברא, מרינחא according to §5p; the influence of Hebr. ישיבה. β Belongs to the Causative Stem.

II. Cf. §4j; 5c.

III. Cf. §4l.

IV. Cf. §4j; 5p. || ^α Also הנורח, borrowed from the Hebrew.

V. Cf. §5d. || ^α Metaplastically from the root חוּב (after the manner of ר"ע roots), prob. through

VI. By the side of the contracted forms also uncontracted ones after the manner of column I.

VII. ^α Borrowed from the Hebr. or more prob. from a dialect in which, as in Hebr., \bar{a} became \bar{o} .

VIII. ^α = מחורח, cf. §4j.

I. α The fem. of צִיפּוּרָהּ is צִיפּוּרָהּ. c

II. Cf. §5k.

III. Cf. §4l.

V. α גִּיּוּרָהּ after the manner of Hebrew. || β Belongs perhaps originally to 17.

VII. α Probably a re-formate from the st. d. (cf. §4d).

16. c. With prefixes

16.

(s. Tab. V, p. 24).

21.—24. *nomina actionis, loci* and *instrumenti*; 25. *nomen actionis* of the Intensive Stem and its Reflexive; 26. and 27. come from the Hebrew; 28. is formed from the Causative Stem. 21. (mif'al) is the form of the infin. of the Simple Stem.

17. III. Pluriconsonantal Stems.

17.

a. $f^{\prime}ll$: שִׁמְנוֹן, מִרְטוּט, שִׁבְרִיר. a

b. fl/l : גִּלְגָּלָה, גִּלְגָּלָה, גִּלְגָּלָה; גִּרְגִּירָה; f. דִּקְדָּקְתָהּ, b
 קִילְקִילְתָהּ. With dissimilation (§4h): דִּרְדָּקִי and דְּעִדְקִין, c
 קִיקִילְתָהּ and שׁוֹשִׁילְתָהּ (§5dp); the simplification may also
 take place at the end in front of the fem. ending:
 קִילְקִתָהּ. From stems with ב as second radical (accord-
 ing to §4h; 5d): כּוֹכְבָהּ, לוֹלִיבָהּ, דִּידְבָהּ. An old form of
 this category is לִילִיָּהּ.

c. $f^{\prime}l^{\prime}l$: f. (with simplification at the end) יִרְקִרְתִּי. c

d. With l at the end: עֲרַפְלִיָּהּ, פִּרְזִלָּהּ, שִׁמְטָלָהּ; d
 f. אֲרַמְלָהּ.

e. Other nouns: צִוְאָרָהּ, עֲקִרְבָּהּ, עֲכִבְרָהּ, שׁוֹחַפָּהּ (Assyrian e
 loan-word); f. כִּרְכוּשָׁהּ, etc.; also the adjective וּוֹטֵר,
 in shortened form וּוֹטָהּ.

18. 18. IV. Denominatives formed by means of Afformatives.

a The afformative serves to form abstract nouns from adjectives and participles, and adjectives from abstract nouns; or it is added pleonastically, without effecting a change in the meaning.

b $-\bar{a}n$ ($-\bar{e}n$, $-\bar{i}n$): 1.—2. שלמנא, f. (with the addition of an $-\bar{i}$ the nature of which has been differently explained) גמלניחא; 4. סדנא (VII.), טוחנא (VIII.); 5. עידן (VII.), אילן (IX.), בנינא (XI.); 6. שולטן, שולטנא f. אחרייתא (§4j), פלן (IV.) d. פלניא f. פלניחא, בוצינא (VIII.); 8. f. גללניחא; 21. טפקנא (IV.), טסקנא (סלק ן), טעלנא (VI.); from תולע: תולענא (חולאנא, חולנא, §4l); from a pluriconsonantal stem: שו(ט)שטנא (§5h; 4h); from the partic. of the Intensive (§33) מדברנא and, with loss of the prefix, רחמנא. From fem. nouns: 5. ויותן (IX. and X.); ריחתנא; with loss of the fem. ending: 23. מצוינא (V. + VIII.).

c $-\bar{a}i$ ($-\bar{a}i$): 1. עילאי (XI. with shortened stem); 2. בראי (VII.); 4. קמא, קדמא, חקלאה (§4j; 15c^{VIIa}), חתאי for חתאי (§4j), סדאה (VII.), f. pl. גוייחא (VIII. + VII.); 5. גיראה (VII.); 6. נוכראה; pleonastically after the afformative $-\bar{i}n$: 4. ירחינאה; from the fem. with loss of the fem. ending: 4. גינאה (VII.); חנואה (and חנונאה, with a double afformative) from הנותא (§d). Gentilic nouns: גלילאה, ארמאה, etc.

d $-\bar{a}t$ (properly $*uat$) (for the dropping of the t in the absol. st. cf. §44c): 2. טלכותא, חברותא (with spirantic k ; hence from the original *malik-*, not *malk-*), חירו (VII.; the underlying $*חיר$ has probably been transformed from חר pl. חרי in conformity with עו"י formations like ריק and the like), עניותא (XI.); 4. טיבו (IX.), סיבותא (by the side

of סבוּתָא, from סב); 7. ינקוּתָא אִסוּ (X.), similarly וכוּתָא, תנוּתָא, מְטוּתָא, שְׁטוּתָא; the ē in שִׁירוּתָא has not been satisfactorily explained; 8. שִׁיבּוּתָא (י); 9. גְּרִיעוּתָא; from מִיּוּתָא: מִיּוּתָא, similarly from זִיל (analogical formation from וּלְלִילָא): וּלְלִילָא; 18. עֲתִירוּתָא (י). From pluriconsonantals: שׁוּתְפּוּתָא (§40), הִימְנוּתָא (§33): מְפַנְקוּתָא, מְעַלְיוּתָא. From a noun with the affirmative *-ān*: לִיצְנוּתָא. The foreign word לִיסְטָאָה (with the affirm. *-āi*) furnishes לִיסְטִיוּתָא.

-āi (*-ē*): 10. חֲבוּלִיָּא, כְּנוּפִיָּא; סוּסִיָּא (from סוּס); כּוּדְנִיָּא, etc. *e*

(b) Inflection (§ 19—22).

19. Inflectional Endings.

19.

1. Preliminary Remarks. We distinguish in the Aramaic noun two genders (masculine and feminine), two numbers (singular and plural) and three states (the absolute, construct, and determined).

The gender of a noun is properly recognizable through the construction in the sentence. Feminine are not only nouns designating female beings (אִימָא, רְחִילָא, etc.), but also certain other categories, as the names of the members of the body (יְדָא, אֹדְנָא, כְּרַעָא, etc.), of instruments and utensils, the words „earth“ (אַרְעָא), „sun“ (שִׁמְשָׁא), etc.; though not always uniformly. In the morphology, all nouns without a fem. ending are regarded as masc.

Remnants of the dual are the numerals (וּ) תְּרִי f. *c* (וּ) תְּרִי and מֵאָתָן (§23*a*); but traces may also be found in forms like בִּירְכִיָּא, etc., where the third radical is not spirantized.

d 2. Table of inflectional endings:

Tab. VI.

	Masculine		Feminine	
	sing.	plur.	sing.	plur.
absol. ^a	†- γ	†ן γ -, γ - ^{δ}	†ן γ - (א γ -) ^{ζ}	†ן γ -
constr. ^{β}	†- γ	† γ -	†ן-	†ן γ -
determ.	א γ -	†א γ -, γ - ^{ϵ}	א γ -, γ - ^{η}	א γ -

e

Explanations.

^a Barring the shortened form in the pl. masc., the forms are found only in the earlier language. In the common language the st. d. takes the place of the absol. Cf. §43*b*.

^{β} Exclusively a part of the earlier language. In the common language the genitive relation is expressed by means of circumlocutions. Cf. §44*e*.

γ Coincides with the bare stem, since the case vowels in which the forms terminated in Semitic have been lost in Aram. both in the st. a. (which is properly a pausal form) and in the st. c.

^{δ} Only with adjectives and participles.

^{ϵ} With substantives and substantivized adjectives and participles. Reduced in meaning so as to replace the st. a. Cf. §43*b*.

^{ζ} = *-ah, pausal form from *-at.

^{η} In certain adjectives: 1. חרחי (§4*k*); 2. רבחי (VII.); 16. ירוקחי (II.), תיורהי (V.); 17. אובמהי; also ירקרהי (§17*c*) and אחריהי (§18*b*).

20. Modification in the Stem occasioned by the Inflection. 20.

The stem is shortened in the sg. d. אבא and pl. אחי *a* (§13*c*); the artificial gemination (in the latter instance, owing to the ה, it is only virtual (§5*k*)) serves as compensation.

The stem may furthermore be shortened in לו"י formations *b* of the types 1—6 (§14*bc*); thus pl. טבי (sg. d. טביא), קני (sg. d. קניא), שטיא; f. sg. d. קרחא (pl. ק[י]רייתא), סילתא by the side of שילייתא (שלייתא).

נ as last radical may be assimilated to the ה of the *c* st. d. fem. sg. (§4*j*); hence שהא (abs. שנא, §13*b*).

The plural endings in the forms 4—6 (§14*c*) are *d* joined to the expanded stems of the type *faⁱal-*, *fiⁱal-*, *fuⁱal-*. Hence, in the place of the explosive, we find in the third radical the corresponding spirant (§4*p*). E. g., טלכאתא, חסדין, אלפי, משכי.

The plural of אחתא (§13*c*) is אחותא; i. e., the *c* plural ending is affixed to the form *'ahau-*, language identifying therewith the stem *'ahā-* underlying the sing. Similarly, a. sing. *נפתא is presupposed by the pl. נפותא.

The shortened nouns אמתא and שיפתא (§13*b*) form *f* a plural derived from a stem expanded by means of ה or ו and assuming the type *fa^a/iⁱal-*: שיפותא, אמתהא. The pl. אמתהא from אמתא (4VII.) rests on analogy.

The stem as it appears in the shortened sg. d. אבא *g* is expanded in the pl. by means of ה (type: *fiⁱāl-*): אבהתא (note the fem. ending). The pl. איפתהא from איטא (5VII.) rests on analogy.

לו"י (orig. לו) stems of the form 7. may resume *h* the ו-sound in the pl.; thus אסותהא from אלו"י stems may

be raised to the same level: thus *טרוותא* from the sg. *ט(א)רי*, *סנוותא* from the sg. *סני*. *חתנוותא* (from 1. *חתנא*) is properly a double plural presupposing the intermediate **חתנוותא*.

i Similarly the pl. of *ליליא* (§17*b*) is *לילו* (*לילוי*); of *סוסיא* (§18*e*) — *סוסותא*; on the other hand *כודניא* — *כודניאתא*.

j The pl. of stems of the type 11. are expanded by means of *א*: *אפונאי*, *אמודאי*.

k Stems of the types 4—6 may receive in the pl. a pleonastic *-ān* (itself an affirmative with pluralic function); thus *צלמניא*, *סמני(ן)*, *ביורני* (from *ביורא*, §12*a*). But also *רברבנוהי* from *רברב* (§17*b*).

l The inflectional ending may be pleonastically repeated; thus sg. d. *שמעתתא*; pl. abs. *צניעתן*, d. *שמעתתא*. The simple forms, however, are met with as textual variants.

21. 21. Pl. fem. from Masculines and conversely.

a In §20*gh* we have met with plurals possessing femin. endings, from masculines.

b Of a different character are fem. plurals of nouns which, though lacking a fem. ending, are nevertheless syntactically construed as feminine (§19*b*); thus *ארהן* from *אורחא*. *קרנא* forms both *קרנתא* and *קרני(ן)*, the former being used in a metaphorical sense, the latter (prop. a dual) in its proper sense.

c Masc. plurals go with fem. nouns in the sg. serving as *nomina unitatis*. Thus *שני(ן)*, *כלמי*, *דמע*, *גומרי*, *ליבני*, *פתילי*, *שערי*.

The pl. of *איתתא* is *נשי(א)*. The underlying form is *nišai-* (in itself a plural) which is then shortened (cf. §14*g*^{XIa}).

22. The Noun with Pronominal Suffixes. Tab. VII.

	I. ending in a long vowel	II. in a diphthong				III. orig. in a short vowel	
		a. pl. m.	b. pl. f.	c. sg. m.	d. sg. f.	a. sg. m. et f.	b. pl. f.
1 s.		אבנאי, בניי	בנתיי שיבכתיי	שנאי	דעתיי	אחתיי כריי אבריית אבריית	אבתיי אבתיי
1 p.		אבנאי, בניי אבנאי, בניי	בנתיי שיבכתיי	שנאי	דעתיי	אחתיי כריי אבריית אבריית	אבתיי אבתיי
2 s. m.		אבנאי, בניי אבנאי, בניי	בנתיי שיבכתיי	שנאי	דעתיי	אחתיי כריי אבריית אבריית	אבתיי אבתיי
2 s. f.		אבנאי, בניי אבנאי, בניי	בנתיי שיבכתיי	שנאי	דעתיי	אחתיי כריי אבריית אבריית	אבתיי אבתיי
2 p. m.		אבנאי, בניי אבנאי, בניי	בנתיי שיבכתיי	שנאי	דעתיי	אחתיי כריי אבריית אבריית	אבתיי אבתיי
2 p. f.		אבנאי, בניי אבנאי, בניי	בנתיי שיבכתיי	שנאי	דעתיי	אחתיי כריי אבריית אבריית	אבתיי אבתיי
3 s. m.		אבנאי, בניי אבנאי, בניי	בנתיי שיבכתיי	שנאי	דעתיי	אחתיי כריי אבריית אבריית	אבתיי אבתיי
3 s. f.		אבנאי, בניי אבנאי, בניי	בנתיי שיבכתיי	שנאי	דעתיי	אחתיי כריי אבריית אבריית	אבתיי אבתיי
3 p. m.		אבנאי, בניי אבנאי, בניי	בנתיי שיבכתיי	שנאי	דעתיי	אחתיי כריי אבריית אבריית	אבתיי אבתיי
3 p. f.		אבנאי, בניי אבנאי, בניי	בנתיי שיבכתיי	שנאי	דעתיי	אחתיי כריי אבריית אבריית	אבתיי אבתיי

22. 22. The Noun with Pronominal Suffixes
(s. Tab. VII, p. 31).

a For the form of the suffixes cf. §8*b*.

c Explanations. I. Cf. §13*c*. The suff. of the 1 sg. is joined to the shortened stem (§20*a*): *אחי shortened to אח. „My father“ is אבא = st. d.

II^a. *α* An orthographic variant. || *β* The diphthong monophthongized (§5*de*). || *γ* The same pronunciation as in יוטך. | ^δ §5*g*. || *ε* The diphthong remains. || *ζ* Defective writing.

II^b. Analogical form after the pl. m. || *α* The ם is mute. *β* Defective writing.

II^{cd}. The st. d. appears to be the basis. || *α* The ם only graphic. || *β* Defective writing.

III. *α* Shortened form. || *β* The ה quiesces; ם and א graphic means.

23. 23. Numerals.

a Cardinal numbers:

1 חד (חדא); f. חדא (§6*a*).

2 תרי, תרין[†]; f. תרתי, תרתין[†] (§19*c*); תרוינן, תרוייהו, תרוייוכו

3 תלת; f. הלחא

4 ארבע; f. ארבעה

5 חמש; f. חמשא

6 שית; f. שיתא

7 שבע, שבע[†]; f. שבעה

8 תמני; f. תמניא

9 תשע; f. תשעה

10 עשר; f. עשרה

- 11 חד סרי, חדיסר; f. סרי
- 12 תרי סרי, תרתי סרי; f. תריסר, תרי עשר †
- 13 תלת †, תלת עשר †, תלת עשרה †; f. תליסר, תלח עשר †
- תליסרי, סרי
- 14 ארב(י)סרי, ארבע עשרה †; f. ארב(י)סר
- 15 חמ(י)סרי, חמש סרי †, חמש עשרה †; f. חמ(י)סר
- 16 שית סרי, שית עשרה †; f. (שתיסר) שיתסר, שית סר
- 17 ש(י)בסרי, שב(ע) עשרה †; f. (שביסר) ש(י)בסר
- 18 תמני סרי, תמני עשרה †; f. חמניסר
- 19 תישסרי, תשיסרי, תשע סרי †, תשע עשרה †; f. תשסר
- 20 חמשין 50 | ארבעי, ארבעין † 40 | תלתין 30 | עשרין 20
- 60 [תשעין 90] | תמני(ין) 80 | שבעין 70 | שיחי, ש(י)חין † 60
- 100 | ארבע מאה 400 | תלת מאה 300 | מאתן 200 | מאה 100
- 700 | חמני מאה 800 | שבע מאה 700
- 10 000 | שיחא אלפי 6000 | חרי אלפי 2000 | אלפא 1000
- ר(י)בוותא, ריבוון, ריבואן pl.; רבבתא, רבוותא

Ordinal numbers:

b

- 1 קמיתא, קדמיתא †; f. קמא, קדמאה †
- 2 תנייחא, תניינתא †; f. תניינא †, תניין †
- 3 תליחאי (also in a multiplicative sense)
- 8 תמינאה
- „Last“ בתריחא; f. בתרא

Fractions:

c

- חומשא $\frac{1}{5}$ | ריבעא $\frac{1}{4}$ | תילתא, חולתא $\frac{1}{3}$ | פלגו, פלגא $\frac{1}{2}$
- $\frac{1}{6}$ שתיתא, שתותא
- תלתא (חולתא, תילתא) multiplicative.

C. Particles (§ 24—26).

24.

24. Adverb (s. Glossary).

- a* 1. Adjectives in the adverbial case; thus קליל, שפיר, ריקן, טפיל, טפי, etc.
- b* 2. Feminines in *-ūt* (§18*d*): טייענע, בישות.
- c* 3. Nouns in the adverbial case; e. g. טובא.
- d* 4. Preposition + Noun (Adjective) (the st. a. very frequently preserved): לשלם, לעגל, מריש, כחדא, לחוד (with suffixes לחודך, לחודיה, לחודי(י)הו), אבראי, מעילאי, מתתאי; בטעיקרא, בשלמא, etc.
- e* 5. הו shortened from חוב (Imptv.).
- f* 6. The petrified Imptv. הדר.
- g* 7. Compositions like השתא (= היא שעתא), האידנא (= היא עידנא), מנא (for מנאן = מנאן cf. Hebr. מַנְאִין; for an explanation cf. §5*e*; 4*jo*), לאו (for לא הוא) by the side of לא, etc.
- h* 8. Other adverbs originating in pronominal roots, as הכא, היכא, etc.

25.

25. Prepositions.

- a* Prepositions are properly nouns in the st. c., either in the adverbial case simply or in conjunction with other prepositions (ב, כ, ל, מן). Note אמטול with the closing consonant dropped: אמטו by the side of אטו = *אטון = אמטען. Some of these nouns were originally plurals (or duals); hence the endings *-ē* (*a₁*), *-ūt*; in the case of others, the same endings are due to analogy. In עלי, *a₁* (*e*) is naturally part of the stem; but in the expanded form עילוי it is a late increment. In לוות, כוות, *ṭ* is to be regarded as the final part of the stem, *a* + femin. ending *t*.

Prepositions with Suffixes.

Tab. VIII.

	orig. in a short vowel	in <i>-āt</i>	in <i>-aṯ</i>
1 sg.	לי, מיני, מין, מינאי	כוותי, כוות, כוואי	עילואי
1 pl.	לן, לנא		עילוון
2 sg.m.	ליך, לך	כוותיך, כוותך	עילו(י)ך
2 sg.f.	ליך		בגויך, בגויכי
2 pl.m.	לכו, לכונ, מיניכו	כוותיכו	גבייכו, קדמיכון
3 sg.m.	מיניה, ליה	אמטולתיה, כותיה	עילויה, קדמוהי
3 sg.f.	מינה, לה		עילוה
3 pl.m.	בהו, להון, מינייהו, מינחון	כוותייהו	אבתריהון, עילויהו
3 pl.f.	להי		

b

The preposition ל may take on in Talm. Aram. *c* before suffixes also the form ניהל; hence ניהלי, ניהליה, ניהלה, ניהלייהו.

26. Conjunctions (s. Glossary).

26.

D. The Verb (§ 27–41).

27. The Modifications of the Stem.

27.

(1) Simple stem (*Pe^lal*); (2) Reflexive-passive thereof *a* (*Itpe^lel*, abbreviated *Itpe.*); (3) Intensive (*Pa^liel*, abbr. *Pa.*); (4) The Reflexive-passive thereof (*Itpa^lal*, abbr. *Itpa.*); (5) Causative (*Af^lel*, abbr. *Af.*); (6) the Reflexive-passive thereof (*Ittaf^lal*, abbr. *Ittaf.*).

In the remnants of the earlier language, the initial *b* consonants of the Causative, and also of the Reflexive-passives, is ה. Exx.: הודעת, הקרבת, התנסבא.

- c* היטין is borrowed from the Hebrew (as in Syriac).
d Rarer stems (esp. from roots ע"ע and ע"י): *Pā(ēl)* and *Itpā(ēal)*; *Palp(ēl)* and *Itpalp(al)*; *Šaf(ēl)*.

28. 28. Inflectional Elements.

a 1. Perfect. Tab. IX.

1 sg. †ת-, †יה-, י-	1 pl. †נא-, †נן-, ן-
2 sg. m. ת-	2 pl. m. †תון-, תו-
2 sg. f. ת-	
3 sg. m. —	3 pl. m. †ו-
3 sg. f. †ת-, ה- (א-)	3 pl. f. †ן-, א-

b Note 1. In the common form of the 3 pl. m. the ending is dropped and a new form is created by the insertion of *ū* in front of the last radical, which thus takes the place of the stem vowel (§5*s*).

c Note 2. In front of the endings (נן, תו) we find occasionally the vowel *i* which appears to have been imported from the participial inflection (§31), e. g., דרינן by the side of קמנן, שביקיהו (but שבקחון), אשגחיהו. The forms are to be regarded as less correct.

d 2. Imperfect. Tab. X.

1 sg. —א	1 pl. —נ
2 sg. m. —ת	2 pl. m. †ון-ת, ת-ו
2 sg. f. †ין-ת, י-ת	
3 sg. m. —י†, —נ, —ל	3 pl. m. †ון-י, †ון-ל, ו-נ, ו-ל
3 sg. f. —ת	3 pl. f. ן-ל

e In a few examples, we find in the 1 pl. —ל for —נ, incorrectly (by false analogy) imported from the 3 person.

f 3. Imperative. The same endings as in the 2 person of the imperf., but without the prefixes.

g 4. Participle + Personal Pronoun (vgl. §8).

For the Tables of the Pe'āl s. § 29—31.

	stirpis sanae		סלֵק	פִּיר	
	fa'al-	fa'il-		fa'al-	fa'il-
a 1 sg.	אמרתי, שמעית, אמרת	שפילתי, שפילת	שחוקי		פירתי
1 pl.	אמרנו, סברנו, שכחנו, שאילננו	שפילנו, שפילנו, שפילנו			פירנו
2 sg. m.	אמרת	שפילת			פירת
2 sg. f.	אמרת	שפילת			פירת
2 pl. m.	אמרתם	שפילתם			פירתם
3 sg. m.	אמר, אמר	שפיל, שפיל	חרוב		פיר
3 sg. f.	אמרה, אמרה	שפילה, שפילה			פירה
3 pl. m.	אמרו, אמרו	שפילו, שפילו			פירו
3 pl. f.	אמרו	שפילו			פירו

b a א after the analogy of פִּיר. || β Spo- | contracted in פִּיר (S4k). || γ §5r. |
radically we find forms like פִּיר (S28c); δ Once פִּיר! || ε Also פִּיר.
the : of the stem and the : of the ending!

30.

30. Imperfect, Imperative, and Infinitive. Tab. XII.

	stirpis sanae			א"ע §4l; 5c			
	u	i	a	u	i	a	
Imperfect	1 sg.	א(י)שקול	איצביד	אטרח	איזיל	אימר	
	1 pl.	ניקטול	נ(י)עביד		ניזיל		
	2 sg. m.	תיקטול	תעב(י)ד	תקרב	תיכול	תימר	
	2 sg. f.	תעבדי, ת(י)רחלין †					
	2 pl. m.	תזבנו, תיזבנון †			תימרו, תיכלון †		
	2 pl. f.						
	3 sg. m.	יטפוד † ל(י)שקול ²	ליזבין, נעביד	ליקרב, ילבש †, נימשה	ליכול	יזיל †, יזיל ²	ימר †, ליזיל ²
	3 sg. f.	תיע(י)רוק				תיזיל	
	3 pl. m.	ליהדור, ל(י)גרסו, יטפדון †			ניכלו, לימרו		
	3 pl. f.				לילפן †		
Imperative	sg. m.	קטול	עביד	קרב	זיל (כול) אכול	זיל	
	sg. f.	שבקי, שקולי ^a				זילי	
	pl. m.	כתובו, ב(י)הבו ^a	עבדו	פתחו	אכלו ^a	זילו (אי)זילו	א(י)מרו ^a א(י)מרו
	pl. f.	קטלן, קטולן ^a					
Infinitive	מיחטה, מיזבן			מימרא, מיכל		ע א §4j מישאל, מישב	

d

^a The accent shifted to the inflectional element is the cause of the reduction of the second stem vowel, cf. the corresponding forms of the imperf.

30. Imperfect, Imperative, and Infinitive.

§4j (סלק) פ"ג			פ"ד		
u	i	a	u	i	a
אינקוט ניפוק	אהן לניחיב הינסוב	א(י)סק ניסק חיסב		טתיחיב	
βתיח(ו)הו, הינקטו			חיתבו, εחירחון; †		
ניפוק		יסק†	לתיחיב	חירות	
ניקוט, βנינקוטו, לישקו(ן), יסבון†			לידעו, ירחון†		
פוק, נקוט	נסוב	ז(אי)נטר, סק	היב	הב	
			(אי)תיבו		
מיסק, זמ(י)חבא, לניחב, מיפק			מירע, ניחב	מיהב	

β §5m. || γ §5r. || δ תִּהַב, the gemination for the purpose of artificially increasing the volume of the form. || ε With compensative production (§5k). || ζ A mixed form from נִתָּן and יָהַב.

31.

31. The Participles.

Tab. XIII.

		active		passive
α separatum	sg. m.	ידע, שביק	ע"א	ידיע, אכיל, קטיל
	f.	יהבא, אזלא	שייב	עציבא, כסיפא
	pl. m.	† אבדין, † טחנין, † גנבי, ‡ יחבו, ‡ יחבי	שייבי	‡ גלידין, ‡ עבירי
	f.	† רהטן, † אזלן	שייבה	‡ חמיהא, ‡ שקילן
δ cum suff.	1 sg.	טרחנא, β קטילנא		חשיבנא, גמירנא
	1 pl.	יהבינן, קטלינן		עסיקינן
	2 sg.	‡ יחבח, קטלה		‡ חשייבח
	2 pl.	‡ אמריחו, ‡ אמריחון		‡ עבדיקחו

c α The ending imported from the perf.

β By its side the form קטלינא, which however is not so well attested and is met with only sporadically.

γ Sporadically אוילחו.

δ Forms like צריכחו are not well attested.

ε Femin. forms עבירה, עבירה.

	cf. §4j	prim. ש, ס §4i	prim. י, צ §4i	prim. אידבק'י א(י) צטרירבי	prim. ט, ז, ט, §4j/k	א"א §4j	ע"א (after א"א)	פ"י
a	1 sg.	אינסיבי, איקלעית' א' איקלע'י			אידבק'י	איתנתת	איתשלי	
	1 pl.	אינקלען, איקלע'ן			אידבקנא			
	2sg.m.	איפט(י) ריתו			אדכרתון			
	2 pl.	איתעקר, איתהפיק	אשתפ(י)ך	אזרתיק	אדכרתון	איתתיד	איתשיל	איתידע
	3sg.m.	איבלע, איגניב		אזרתיק	אחבר	איתמר		
	f.	אינטילת'ן, איתנסכת' איפשיטא, אימרדא (ארכנא)		אצטרירבא	איתקילא	איתרעא		א(י) תיהיבכת
b	3 pl. m.	א(י) תהפיקו, איפליגו, איתעקרו						
	f.	איפפור, איעקרו						אחירי לירדא
Imperi.	1 sg.	אימליך				איתסר		
	2 pl.	תקטלון, תחטלון			תטרדו			
	3sg.m.	ליחמסר, ליחעבד	לישתבע	יזדהר	ל(י) חבר	ליחמסר	נ(י) תשיל	
	f.	תעביד, תעביד				תחמסר		
c	pl. m.	ליחמסו						
	f.		לישתמען					

Peri.

Imperi.

32. Itpe'el.

Tab. XIV^b.

	cf. §4j	prim. ש, ס §4i	prim. ז, צ §4i	prim. ד, ט, ת §4j/k	פ"א §4j	פ"ב (after פ"א)	פ"ג
sg. m.	אפרע, איחפרע			איטמער			
pl. m.				איטמרו; איטמור			
	אינסובי, אַתחמבא +	אסתמורי	איזרהורי	איכרודי	אתנתי	א(ר)תשולי	
sg. m.	מיגניב, מתרחיש, מיקלע		מצטריך	מיטריך	מיתכיד, מתנח	מ(ר)תשיל	
f.	מימסרא, מתכבדא	משתמנא			מתאמרא		
pl. m.	מקלעין, מתמלכין, מימנע, מתרחשי	משתקלן + משתמנא					
f.	מינטרא, מנסבן +						
1 sg.	מינטיבנא			מיטרידנא			
1 pl.	מינסבינן			מתפט			
2 sg.	מ(ר)נסבת				מ(ר)תנחת		

e

Imply.

Inf. p

Part.

Part. c. suff. j

33. Pa^{el}.

Tab. XV^a.

33.

		med. laryng. §5k	פ"א §4l	ע"א §4f	
1 sg.	† שריר, זבירי, קביליה †	† קריבית † ברוכי		† שיירית †	a
1 pl.	† נקירנא †	† ברוכנא † ברכינן †			
2 sg.m.	קבילת			שיירת	Part.
2 pl.m.	† פטרותון †, קב(י)לתון †				
3 sg.m.	שרר, קביל	ברייך, שער		שיילת	
f.	שררה, פקידא			שיילן †	
3 pl. m.	† קדום, שבתון †				
1 sg.	א(י)שרר, אישלם, אזבין	איבר(י)ך, אשריש			b
1 pl.	נשרר, נקדיום	נ(י)ברייך			
2 sg.m.	תעקר, תשפיץ				
3 sg.m.	† לישדרר, נוחלית, יקבר †	נ(י)ברייך, ליחרייך			Imperf.
f.	השרר				
3 pl. m.	† ליקבלו, יקברון † ליכנפו			לרשי(י)לו	
f.	† ליעכבן †				
sg.m.	שרר, זבין				c
f.	בשילי				Impty.
pl. m.	זבינו	בעירו, קריבו			

		med. laryng. §5 <i>k</i>	§4 <i>l</i> ע"א	§4 <i>f</i> ע"א
Inf. <i>a</i>	קדומי	ברוכי, צעורי		שיולי
Part. act. <i>e</i>	sg. m. מטבע, מזבין	מתריך		משאיל
	f. מיקרא, מזבנה			
	pl. m. † מגנבו, משדרי, מבטלין †	† מצערין † מקרבין † מצערי		† משירלין †
	f. † מרמזן †			
c. suff. <i>f</i>	1 sg. משדרנא, מזבין(נ)א			
	1 pl. מבדחינן			
	2 sg. מזבנה	מצערת		
	2 pl. מקבליהו, משלמתון	מגרשיהו		
Part. pass. <i>g</i>	sg. m. מתקן	מקרב		
	f. מחקנא	מקרבא	מלפא	
	pl. m. מרתחו, מייבשי	מפרשי		
	f. † מברון †	† מסרגאן † מרתקא מקרבא		
c. suff. <i>h</i>	1 sg. משמתנא	מקרבנא		
	1 pl. מרתקינן			
	2 sg. מפקדת			
	2 pl. מרתקיתון †			

		med. laryng. et ר §5 <i>k</i>	prim. ש, ט §4 <i>i</i>	prim. ז, צ §4 <i>i</i>	prim. ח §4 <i>k</i>	ע"א §4 <i>f</i>	
sg. m.	איעתרי		אשהטחי				a
sg. m.	איעעסקה						Part.
sg. m.	איעעסקח						
sg. m.	אייקר	איחרך		אודבן, איעטער		אשהייר	
f.	איעקדשה			איזדמנא			
l. m.	אינגעאי, איקשטא		אשהבוש				
l. m.	איעתור, איעהרו						
sg.	איעכב			אעטער			b
l.				נעטער			Imperi.
sg. m.		תהחרט	ת(י)סתכל	תעטער			
l. m.	תיעתרו						
sg. m.	לכפר		ניסתכל	ליעטער	ליעטרף		
f.	תיקבל, תחקבל						
l. m.	יעעסקון			ליזדבנו	ליעטרפי		
f.	ליבטלון		ליסתכלן				
f.	ניבדחי, ליעתרו						
sg. m.			איעסתכל				c
f.	איקשטי						Imptv.
af.	איעחי(י)קורי, איעסומי		איעסתכלא	איעסתכלי			d
sg.	מיעקבל, מעכפר		מעשתלם	מעטברא			e
f.	מעעו(ו)רא						Part.
sg. m.	מיעסמי			מעטבראי	מעטברפי	מיעחקפו	
f.			מעסתכלא				
sg.			מעשתלמנא				Part. c. suff.
pl.				מעזדבנין			
sg. pl.			מעשתלמת	מעזדבנת			
pl.			מעשתלמיתו	[מעשתלמיתו]			

		פ"י ע"א (after א"פ)	פ"א like פ"י ע"א	פ"א (after א"פ)	פ"ג (סל"ק) §4j	פ"ד §5d
א פ"י	1 sg.	אחרתי, אשלימי, ארגשיתי †			אפיקיח †	אותיבי
	1 pl.	אשכחנ, אשכחינן †			אפיקת	אוזפת, חודפת †
	2 sg.	אחדרת, אשלימת			אפיק	אירמין, אותיב
	2 pl.	אשגחיתו, אתייהסיתון †			אפיק	
	3 sg.m. f.	אחר, א(י)פסיק	אוגר, אוריך		אפיק	
	3 pl.	אחרה, אוקינה, אשגחת, הקרבת † אשכח, אצרון, אשכחז, איליקו †			אפיקת אחתה, אפיקה אפיקו, אחיתו, אפיקו	
ב פ"י	1 sg.	אשמע, אחזיק			נחית	
	1 pl.	נשכח, נחזיק			תפיק	תוליד
	2 sg.m. 2 pl.	חשבת חחוקי	חוריך חורכו		תפיש	נכח
	3 sg.m. f.	ניהרה, לשבע			תפיקו †	
	3 pl.	ליקדמו, להגשון, יחסנון †				
	sg.m. pl.m. f.	אפקר, אקדיס אשלימו אשמען †	אוביך		אפיק אפיקו	אוקירו
ג פ"י			אובולי	אושולי	אסוקי, אוקי	אוסופי

sg. m.	מחמה, בדלויק	מושיל	מוזיק, מחיה, מזיק מסיק	מורע, מוחיב מוק(י)ר
f.	מ(י)תחלא, מפסקא	מושלי	מנקטא, מפלא מפקי, מפקיין מבעין	מוקרא מוזפי, מובליין מובליין
pl. m.	מפסקין		מפיקנא מפיקיין	מורענא בוהביינן מוקרת
f.			מחה מחתי מחתין	מוכחא
1 sg.	משבחנא			
1 pl.	מחחליינן			
2 sg.	משבחח			
2 pl.	מגבחייתו			
sg. m.				
f.				
pl. m.				
f.				

36.

36. Ittafal (cf. §4j).

Exx.: Perf. 1 sg. א(י)תוקי; 2 sg. א(י)תוקי; 3 pl. m. יתוחבון. || Part. sg. m. מ. איתוקת; 3 sg. m. איתוק; f. איתוספא; מיתונר; מיתותח, מיתונר; pl. m. מיתוקי; 3 pl. m. א(י)תוספוי. || Impf. 3 sg. m. ניתוק; cum suff. 2 s. תצלת.

37.

37. Verbs ע"ע.

- a* Forms without prefixes (Perf., Imptv. *Pe.*) are made by geminating the second radical (before consonantal affirmatives we find occasionally for the sake of protecting the gemination the vowel \bar{e} imported from verbs לו"י: מצית, תפיתו; otherwise the gemination must naturally be given up: מצה, etc.); on the other hand, in forms lacking a prefix, the first radical is geminated.
- b* Forms occur which are made exactly as in the strong verb: לתתי, תגוו, קשישנא.
- c* Through analogical force, עו"י formations have penetrated into the participles of the *Pe.* and into the *Pa.* (*Itpa.*).

d—j s. Table p. 49.

- k* *Itpē.*: Perf. 1 pl. † איודקנין; Infin. איודקוקי; Part. cum suff. 1 sg. ט(י)ודקיקנא, 1 pl. ט(י)ודקיקינן, hence after the manner of strong verbs.
- l* *Pa^{ae}el*: strong forms: Perf. 3 sg. עליל; Imptv. sg. m. חרד; Infin. צנוני; Part. act. pl. m. מחללי, מרנני; Part. pass. sg. m. מעפף, pl. f. † מחודדן. After the fashion of עו"י: Perf. 2 sg. m. עיילת; 3 sg. m. עייל; f. עי(י)לא; 3 pl. m. † עיילו, עייל; Impf. 2 sg. m. חעייל; 3 sg. m. ליעייל; 3 pl. m. ניעיילו, ליעיילו; Imptv. sg. m. עייל; Part. act. sg. m. מחייט; pl. m. † מעיילין; cum suff. 1 pl. מעי(י)לינן || *Itpa.*: Perf. 3 sg. f. איחננא.
- m* *Pā^{ae}el*: Part. act. sg. m. מחטט. *Itpā.*: Perf. 3 pl. m. איתקצצו (the form may however be *Itpē.*).
- n* *Palp.*: Perf. 3 sg. m. הררה; Infin. ולולי; Part. act. c. suff. 1 sg. טולוילנא. *Itpalp.*: Impf. 3 sg. m. לישחלשל, ל(י)בלבל; Part. sg. f. טיקלקלא.

Table:

Tab. XVIII.

	Pe'ial	Af'iel	
1 sg. 1 pl. 2 sg. 2 pl. 3 sg. m. f. 3 p.	חשאי, חשי, עפיהז קשיננז, קשישנאז, קשינאז מציה, מצה הפיהו גרה, ע(א)ל, קש רקקה, עלא, רקה, עלהז עול, עלוז	אקלה ארע אחילוז	d Perf.
1 sg. 1 pl. 2 sg. m. 2 pl. 3 sg. m. f. 3 pl. m.	איכול, איקוי נ(י)חוש חידול, הקוי הגוזו ליציל, ליכול, ניקוי הירוק ליגוזו, ליג(ו)זו, ניקצו, ליכלוז	ניקיר, לקיל	e Imperf.
sg. m. pl. m.	דוק קוצו	אקיל	f Imptv.
	מיגרה, מיצל, מוחם, מיקר	אחויי, אורועי, אקורי	g Inf.
sg. m. f. pl. m. f.	צריר, צירר, גויו, קאיץ עוילא לחתו, צוילו, צוילי, עפלוז עוילןז	מחים, מקיל (מיקל) מגנא מגנו	h Part. act.
1 sg. 1 pl. 2 sg. 2 pl.	עוילנא חי(י)שינן עוילה עויליתו, גניחוז	מגניח, מרצה	i c. suff.
sg. m. f. pl. m. f.	צליל, זריג, זריג רעויעא, צוילא צוילה ברפןז		j Part. pass.

a = עפלוז.

- o Ittaf.*: Perf. 3 sg. m. איתרע, איתקיל (after the fashion of זר"י); Impf. 3 sg. m. ליתחל (and after the manner of זר"י: ליתחיל), נתחל, ליתרע; 3 pl. m. לחולו; Part. sg. m. מתחל, f. תחלא.

38.

38. Verbs זר"י.

a In the *Af'el* the forms, as a rule, are conformed to פו"י verbs.

b The parallel forms in the pass. partic. of the *Pe.* proceed from the same basic form. In the one case **kaīm* appears as *kīm*; in the second, the same form has been turned into **kaim* (cf. §5e) which of course became *kaim* (§5q).

c Forms like ליטחון, etc., are due to the analogical force of verbs ע"ע.

d The verb קום loses occasionally its closing consonant; thus איקו, ניקו, תיקו, קאי (whence קא, קי, §58f), אוקים, קאים, תיקום, ניקום, איקום by the side of resp. for אוקי.

e—k Table p. 51.

l Pa. (Itpa.) as a rule with י as middle radical: Perf. 1 sg. † קיימית, ניימי, 1 pl. † עיינינן; Impf. 1 sg. אקיים, etc.; *Itpa.*: Perf. 3 sg. m. איתחייב, איתחייב, etc. — With ו as middle radical from the root כון: Impf. 3 sg. m. ליכון; Part. pass. sg. f. מכונ(ו)נן; *Itpa.* Perf. 1 sg. איכוני.

m Palp.: Inf. טלטולי; Part. act. sg. m. מנמנם; pass. pl. m. מטלטלי; *Itpalp.*: Perf. 3 sg. m. אודעועא.

n Ittaf. (Itpa.): Perf. 3 sg. m. איתחב, איתער; f. איתחא; 3 pl. m. † אחשעון, א(י)חדון; Impf. 3 sg. m. ליתער, 3 pl. m. מתקים, f. ליתצדה; Infin. א(י)תצודי; Part. sg. m. מתקים, f. ניתחוני; Part. pl. m. מ(י)תצדי, f. מ(י)תדנא, pl. m. מ(י)תצדי.

	<i>Pe.</i>	<i>Af.</i>	
1 sg. 1 pl. 2 sg.m. 2 pl. m. 3 sg.m. f. 3 pl. m. f.	דרינק †, קמנ †, חבנא † קמה סיב, מיה, קם מיהא, קמה, מיהח †, קמה † קום, ביחו †, מיהו †, קמו † פשא	אנחי אנחנא †, אוהיבנא † אחיבה † אוקימתון † איקים, אחיך	e Perf.
1 sg. 1 pl. 2 sg.m. 2 pl. m. 3 sg.m. f. 3 pl. m.	איקום ניקום תדור † הלישו †, חקומו † לינח, ניסים, לניקום, יקום † חינח, חיקום, המוה † ליקומו, לימתון †, ימותו † ימותון † ליקמו	אוקים החיבו † ננח, לוקים	f Impl.
sg.m. f. pl. m.	קום קום, תובי לישו, דונו	אציה †	g Imptv.
	מידר, מבח †	אנתי, אוקומי, אתוכי	h Inf.
sg.m. f. pl. m. f.	דייר, ני(ר)ח, ניים, קאים נדיא, קי(ר)מא שאפו, קימו, קי(ר)מי, מי(ר)תיך † קיימן †	מוקים, מטיב †, מתיב † מנח, מורח מחבו, מוקמי, מתיבי †	i Part. act.
1 sg. 1 pl. 2 sg. 2 pl.	דיירנא, דאירנא, זיירנא, קאימנא בייתונן קיימה צייתו	מוקימנא מוקמינן מוקמה מוקמיהו	j cum suff.
sg.m. f. pl. m.	קיים, קים קיימא, דיקא שייפי, שיפי	מנח מנחא	k Prt. pass.

^a After the analogy of לו"י.

Table:

Tab. XX^a.

	Pe'al	Itpe'el
Perf.	1 sg. e	אנשאי
	1 pl.	אישתלוי(י)ן
	2 sg. m.	א(י)תהנית
	f.	
	2 pl.	
	3 sg. m.	איבעי, איתרמי
	f.	איגלאי, איתרמאי, איבעיא, איסתגיא, איברייא
	3 pl. m.	אישתליון, א(י)תחמיאו, איברו
	f.	איגליון, א(י)שתביון
	Impf.	1 sg. f
1 pl.		ניתהני
2 sg. m.		תיסתפי
f.		
2 pl.		חישתרו, תיפנון
3 sg. m.		ליתהני, יתקרי
f.		
3 pl. m.		חיבעי, ליפנו, יפנו

Table:

Tab. XX^a.

Pa ^{al} el	Itpa ^{al}	A ^{el}	Itta ^{al}
<p>צלוהו ׀, צלוהו ׀ שנינא ׀, שנין, שנינן ׀ שניה</p> <p>שני</p> <p>דליא, סתאי</p> <p>כתו</p>	<p>א(ו)הסאי</p> <p>א(ו)הסאי, אירצי, א(ו)הסו, א(ו)שזעי</p> <p>אייעלוהו ׀, איהסו אח ׀, איפליא</p> <p>א(ו)שחטו</p>	<p>א^א איהאי, אהניו איהינן ׀, אהרינן ׀</p> <p>איהיה, אמטיה</p> <p>אורי, איהיה, אשרי</p> <p>איהלאי, אהיא ׀, איהיא</p> <p>אחו, אמטי, איהיו ׀</p>	<p>א(ו)החזי</p>
<p>אישני ניחהי הקנא, חבזי, היגרי</p> <p>ה(ו)גלו</p> <p>ל^לניצלי, ילזוהו ׀</p> <p>הרבי</p>	<p>התגרי</p> <p>לתסו</p> <p>לושההו</p>	<p>איהיה, אחורי</p> <p>ל(ו)הי</p> <p>היהני, השרי :יהי, ליהתו</p>	<p>תהחזו</p>

Table:

Tab. XX^b.

	Pe'el	Itpe'el
Imptv. ^ב	sg. m. הא, הוי, אישהי, שחי, בעי f. האי, חזאי pl. m. א(ה)ו, א(י)שהו, שהו, חזו	איקרי
Inf. ^א	א(י)תרמוי, מרחזי, מרחדא, מרבעי, מרבעא מירא	א(י)תרמוי
Part. act. ^י	sg. חיי, הוי, בני f. הויא, בעיא, בניא pl. m. בכי, אחאן, סגן, בעיין, רעי f. מליא, חויין, מלי(י)ן	מיקרי, מיהבעי מיבעיא, מינצי(י)א מינצי, מינצו, מתבעין, בכו, בכי, אחאן, סגן, בעיין, רעי מקריין, מהקריין
cum suff. ^י	1 sg. אמרנא, חירנא, בנינא 1 pl. חזינן 2 sg. חירת, הוית, בעית 2 pl. בעיתו, בעיתון	מבעינא, מחבעינא מקלינן מינצית, מחברית מסחפיתו
Part. pass. ^א	sg. m. שדי, מצי f. הניא pl. m. מלו, מליין f. שריין, רמייאן	
c. suff. ^י	1 sg. מצינא 1 pl. 2 sg. מצית 2 pl.	

Table:

Tab. XX^b.

Pa ^{al} el	Itpa ^{al}	Af ^{el}	Ittaf ^{al}
דל, דלי דלו	אשחעו	אייחר, אנני איחא אייחאו, אמטיו † אייחו, אקרו	
אסויי, אסאה †	מגניא †, איהכסאה †	א(י)חויי, אננויי	אייחחזויי
מצלי מכליא מגלו, מסויין † מסו משניין † משניא	מ(י)שחעו, מרצו מייגניא	מירתי, מחיו, מקשוי מודי מחיא, מגניא מייחין †, מסגן † מייחו, מגנו, מורן † מייחין †, מהניאן †	
מגלינא, מסינא משוינן		מ(י)תינא, מגנינא מיינן, מגבינן	
מעלי מעלו מדמירן †			
מעלינן מכסיות			

39.

39. Verbs לו"י.

a Forms like אישתבין, היצביין, רטייאן, מכסייה, etc. resemble to all intents and purposes the strong verb. In the other forms, the non-syllabic character of \ddot{u} resp. \ddot{z} appears clearly. The diphthongs are treated according to §5*de*.

b According to §5*s*, דל is easily explained (by-form of דלי, Imptv. *Pa.*).

c In the imperf. of the verb הוה we find by the side of the regular forms יהוי, ליהוי, etc., shortened forms like יהי, נהי, etc.

d In the table, forms from doubly weak verbs are included, since with the aid of the rules given in the strong verb they admit of easy explanation.

e—l s. Table p. 52—55.

40.

40. Pluriconsonantals.

Exx. of pluriconsonantal verbal forms (including the *Šaf^{el}* and the verb היטין §27*cd*): Perf. 1 sg. הימני; 3 sg. m. משכ(י)ן; 3 pl. תרגימו[†]; Impf. 3 sg. m. נייגנדר; Inf. שכבודי, כברויי; Part. act. sg. m. טשעביד; c. suff. 1 pl. מהימנא; pass. sg. m. מהימן, משלהי; c. suff. 1 sg. מהימנא (מהימנא).

Reflexive forms: Perf. 3 sg. m. אימרטט, אישחרבב; Inf. א(י)טרטוטי, אישחרבובי; Part. sg. m. טייגנדר, f. מ(י)ודוטרא.

41. The Verb with Objective Suffixes.

41.

For the form of the suffixes cf. §8*b*.

a

In the 1 sg. the suffixes may be joined to the shortened form, e. g., שְׂאִילֵינָהּ; such forms, however, are less frequent.

The ending נָּ in the 1 pl. appears as נִּ in the remnants of the older language.

The stem of the imperf. may be expanded by means of יִּן -*inn-*; this element intrudes itself then also into the perf.

Concerning לִּי stems s. the Table. Occasionally we meet with transitions into the לִּי class also in other verbal classes.

אֵינָּהּ is treated as an imperf.

f

The suffixes יִּנָּהּ, יִּנָּהּ, יִּנָּהּ coalesce with the verbal forms to a less degree than the other suffixes. Hence we find them occasionally written as separate words so esp. אֵינָּהּ). They also influence to a less extent the vocalic modification of the verbal form.

Table s. p. 58—61.

Table:

Tab. XXI^a.

	1 sg.	1 pl.	2 sg.	2 pl.	
Perf.	1 sg. לִי	—	—	מ. פִּרְעַחְיָךְ, f. גָּרַשְׁחִיךְ חִזִּיחֶךָ	בִּהְרַחֲיִנְכוּ, אֲשַׁבְּעֶחֱיִכֶם חִזְּתִינְכוּ, שׁוּ(ו)ינְכוּ
	1 pl. לָנוּ	—	—	קַבְּ(ו)לְנֶכָּךְ חִזִּינֶכָּךְ	...
	2 sg. לְךָ	קַבְּ(ו)לְהֶךָ אֲקַרִּיחֶךָ	חֲשַׁדְחִינֶךָ חִזִּיחִינֶךָ	— —	— —
	2 pl. לְכֶם	סַבִּינְחִינֶכֶם	— —	— —
	3 sg. m. לוֹ	דִּין גָּקַטְךָ לְךָ	אֲשַׁבְּעֶךָ, אֲשַׁמְעִינֶךָ דַּלִּינֶךָ	נִשְׁקַ(ו)ךְ לְךָ	אֲוַקְמִינְכוּ ...
	f. לְךָ	קַרְצַחְךָ
	3 pl. לָהֶם	שַׁבְּקִינֶם, צַעֲרוֹן אֲקַרִּינֶם	שַׁבְּקִינֶם ...	קַהֲמוֹךְ שׁוּרִיךְ

Table:

Tab. XXIa.

3 sg. m.	3 sg. f.	3 pl. m.	3 pl. f.
אשכחיהיה, קטלהיה אשכחיהיה רביחיה, חזיהיה	זבנתה, זבניהה אי(י)חיתה	שאילינהו, שאילתינהו שוינהו, חזיהנהו	אשכחיהינהי
אגרנוח, בהבנוחי בדקיניה, קרעניה אשקיניה, אקרויניה	אוקימנה ...	שקלינהו, שכחנינהו שנינהו, חזנהו	תננהי, חזננהי
שחלהיה חזיהיה, חזיהיה	אוקימתה, אמרייתה אי(י)חיתה	קטלתינהו, שפרחינון אייחיתיהנהו	
הפס(י)הוה ...	חניתוה		
גזייה, גזייה, קטליה דצייה אקרייה, חזייה אגביה	זבנה, שמעא חזייה	קטלינהו, טעמינון חזינהו, חזנהו דלינהו	אנהרינהי בננהי
שבקחיה שדחיה, שדחיה רביחיה	דצתה, אסרתה רמתה	לבישהינהו, איבס[י]חיהנהו	כבשחנהי
קטלוה, אדחוחי דליוה, טחיוה מחוח	אזמנוחא אותבוה, שפיוח שריוחא	שבקונהו, קטלינון ברכינהו חזונהו, אי(י)חיהנון מלינהו, חזנהו, סמונהו	גזוחי שרוננהי חזינהי

Table:

Tab. XXI^b.

		1 sg.	1 pl.	2 sg.	2 pl.
<i>i</i>	sine aff.	נינסבן	נשמעוּנן	m. אנמרך, ידכריןך † אנזיך f. אוכליך	א(ר) בדקיןכו
	Impf. לוי	לרמטרוך	...	לרשוּרוך	...
	c. aff. לוי	...	ניגמריןך	ליקטלוך	...
<i>j</i>	sg. m. לוי	ארחיטני † ש(ר) בקן
	sg. f.	אסקין			
	pl. לוי	אוּחיבוּן
<i>k</i>	Inf. לוי	לצערוך	לאשמועיןך	לאוּחוּבך	...
	
<i>l</i>	Part. לוי	מצערך	...	מלפך	...
	
<i>m</i>	Part. c. aff.	פרעתין			
<i>n</i>	איה		איהינך		איה(ר) נכו

Table:

Tab. XXI^b.

3 sg. m.	3 sg. f.	3 pl. m.	3 pl. f.
א(ר)שבקיה, אלטייה, אלבישייה	א(ר)קבלה, לשבקינה	איקטלינון, איקטלינהו	
א(ר)חמ(ר)ניה לרקליה, א(ר)בנייה	להלייה	לישדינהו	...
יקברוניה, נידחקוה ילווניה, לשדיוה	תחלונה ...	ניזבנינהו, תקטלונהו ...	ניכלינהו ...
חיפשייה, שקליה ...	קטלה דלייה	שבקינהו כסינהו	רמינהו
שבקיה			
תפסוה אמטיוה	אתרוה ...	אמטונהו	
לזבוניה, למ(ר)קטליה מילטיוה, מוקציוה בזויה, מסנייה מסנייה	למיכבשה, לזבונה איתויה	למינקטינהו, לזבונינהו עשוינהו, למימנינהו	למינקטינהו, זבוננהו למבנינהו
מזפינתיה, פסליה ...	ממפריה, בנייה	דברינהו, תברינהו. ...	
	מזפינתה		
איתיה	ליתה	איתנהו	איתנהו

III. Syntax (§ 42—74).

A. The Noun (§ 42—54).

42.

42. The Neuter.

a With adjectives used as nouns, both the masc. and the fem. may be employed in order to express the neuter. Thus *בין טוב לביש* „between good and evil“; *עביד ביש* „a doer of evil“; *עתיקהא* „the old“, *חדשהא* „the new“. The fem. of the demonstr. pron. may be equally used for the neuter: *דדא ביה כולא ביה* „in whom *this* is, everything is“; *דלא הא ולא הא* „where neither this nor that is“.

b Frequently the speaker may have in mind the noun *מילהא* (cf. §55*d*) to which then a pronom. suffix may be made to refer; thus *שמע מינה* „learn therefrom“; *דון מינה* „conclude therefrom“; *מאי נפקא לן מינה* „what follows for us therefrom?“

43.

43. St. absol. and determ.

a There is a clear distinction between the two in the earlier language; thus *הוא גבר בכלא* „he is a man in everything“; *באתר דלית גבר חסן הוי גבר* „where there is no man, there be a man“; but *גווליא רכיכין ואימריא דעדקין* „the pigeons are tender, and the lambs small“.

b In the common language of the Talm. this distinction falls to the ground, the st. a. being almost entirely replaced by the st. d. As a textual variant, the st. d. penetrates even into archaic texts; thus in the second of the examples cited in §*a*, M reads *באתר דלית גברא*,

but characteristically חסן הווי גבר (after הווי as a predicate noun).

Elsewhere the st. a. is retained in: פלן „a certain one“ (thus דוכחא פלן B. b. 73^b H [פלניחא M] and דוך פלן Ber 18^b; Šab 66^b B reads בר פלניח but the abbreviation mark merely appears to be missing, read with M בר פלניחא; פלניחא precedes), „a man“, „some one“ (hence in a worn signification), and in certain compositions with prepositions constituting an adverbial phrase: לשלם „in peace“, מעיל „above“, מלרע „below“, לעגל „soon“, למחר „to-morrow“, מריש „at first“, לסוף „finally, at last“, etc.; the st. d. may, however, likewise be used: בניהוחא „gently“, בדינא „rightly“, בעלמא „merely“, מעיקרא „at first (opp.: לבסוף in the end)“, etc. After כל we find usually the st. d.: כל יומא „every day“, כל עבדא „at every hour“ (ב) כל שעתא ושעתא „every slave“, etc.; but כל חד וחד „every single one“.

The st. a. is of course indispensable as a predicative *d* adjective: הילמא בישא עדיף מחילמא טבא „an evil dream is better than a good dream“; Suk 56^b MM₁ Ar (B טבא is therefore an incorrect reading) „a young gourd is better than an old one“; אחתי „my sister who is more beautiful than I“, etc. A seeming exception: טבא הוא וטבא להוי; but supply הילמא and render: „a good dream it is, and a good dream it shall be“.

44. St. constr. and Periphrastic Genitive.

44.

The st. c. for expressing the genitive relation is *a* frequent in the older language and in proverbs; thus קל חבריה „at the door of the shop“, אבב חנוהא „the

voice of his neighbor“; בשמי שמיא „in the heavens of heaven“; איתת אחוה „his brother's wife“; בנת ישראל „daughters of Israel“.

b But also in the common language the st. c. is preserved not only in proper names like טור מלכא „טור מלכא, etc., but also in certain combinations which have become quasi-compounds, as: עמר גופנא „cotton“, מרי ביתא „new moon“, ריש שהא „new year“, מרי ביתא „housemaster, landlord“, אורח ארעא „custom“. Cf. also §12*a*. Esp. in combinations with בר, בה, which are very numerous.

c Exx. of a partic. in the st. c.: עביד ביש (§42*a*), „shedder of blood“, מפשר חלמי „interpreter of dreams“, etc. The fem. end. ת is dropped in פלגו נוקא „the needs of his house“, Ioma 87^a ב, B. k. 13^b H „half the damage“.

d The st. c. is also maintained in nouns turned into prepositions. Thus לפום „according to“, חלף „instead of“, משום and אנב „on account of“, כעין „after the manner of, like“, בתר „behind, after“, בגו „within, in“, תחת (י) „under“, עילוי „on, over“, קמי „before“, אחורי „behind“, etc.

e In all other cases, two constructions are used to express the genitive relation: (1) the governing noun is put in the st. d.; (2) it is given a pronominal suffix which agrees with the noun governed in number and gender; in both cases the noun governed is introduced by the relative ד. Exx.: (1) אחרא דשמואל „Samuel's place“; גלימי דאינשי „people's garments“; מלכותא דשמיא „the kingdom of Heaven“; אימהתא דינוקי „the mothers of the little children“; similarly after a demonstr.

pron.: אבוא (2) „that of R. Hamnuna; (2) „אבוא Samuel's father“; „אבוא דאניש a man's money“; „אבוא דאניש the fathers of the little children“; „אבוא דאניש R. Hisda's daughter“; „אבוא דאניש etc. Instances of the latter construction are exceedingly frequent.

The genitive designated by means of ך may stand by itself, without an antecedent noun. Of course, the noun is easily supplied from the context, thus „אבוא דאניש a child's talk in the market-place is either that of its father or that of its mother“; „אבוא דאניש the middle belongs to the orphans“. But also: „אבוא דאניש דאניש that of the father is better than that of the son“; „אבוא דאניש דאניש that of the smith is better than that of the smith's son“.

45. Coordination.

45.

The attributive adjective agrees with its noun in gender and number, and accordingly is placed either in the st. a. or in the st. d.: „אבוא דאניש עטיקחא Hag 5^b „from a high roof to the deepest pit“; „אבוא דאניש גברא Ber 56^a „a great man“; „אבוא דאניש אחרתא (M incorrect) „another woman“; „אבוא דאניש קטייתא „the former status“; „אבוא דאניש סכינא חריפתא „a sharp knife“; „אבוא דאניש קטיני „small bones“; „אבוא דאניש חמרי חיוורתא „white she-asses“. „אבוא דאניש עינא עורא „a blind eye“, „אבוא דאניש עינא בישא „an evil eye“, „אבוא דאניש לישראל „the latter (last) expression“ are no exception to the rule, since עינא is used both as a masc. and as a fem., while לישראל is always masc. But note „אבוא דאניש Meg 27^b „a small man“, „אבוא דאניש B. m. 101^b „an excellent man“. — Ex. of an attributive participle: „אבוא דאניש מלכותא קטיעתא „a curtailed kingdom“.

- b* As may be seen from the above exx., the attributive adj. follows its noun. Ordinal numbers may however precede: עשיראה ביר „my tenth son“.
- c* In אינשי בדותי „cheerers“, גברי נגרי „carpenters“, the second noun is an appositive; the first noun is best omitted in the translation (cf. Hebr. אנשים אחים).
- d* The object measured is as a rule construed as an apposition; nevertheless textual variants are found presenting the more common genitive expression. Thus יומא 79^bMM₁ (⊗ reads תרי קבי חמרי קבא קשייתא וסרה (דקשייתא, דחמרי „two *kabs* of dates are equal to one *kab* of kernels and something over“; תלה מאה גרבי B. b. 73^b⊗H (but דמישא' M) „300 pitchers of oil“; תרתי (sic) מוגי חמרא ib. H, מוגי מיא ib. M (⊗ reads דהמרא „two cups of wine“.

46.

46. Construction of כל.

- a* The independent st. d. כולא „all, everything“ is found only in the older language (cf. the ex. §43a); but also in a saying by Rab Judah (Str. 103; Mielz. 46).
- b* כל (st. c.) followed by a noun in the sg. means „every“; thus כל חד והד „every single one“, כל עבדא „every slave“, כל מילתא „every thing“, כל יומא דשבתא „every sabbath“. כל ד „every one who“. When followed by a noun in the pl., כל = „every“ (in a distributive sense): כל תלתין יומין „every thirty days“. כל may be followed by a preposition (cf. BA. כל קבל, Hebr. כל עמה; it is not necessary to emend it into כלקבל, כלעמח): כל Ber 18^bM „exactly the same number of years“; כל כי הני מילי מעלייהא Beṣ 28^a „just like these excellent things“.

כל followed by a pl. usually means „all“: כל מילי *c* „all things“. כל ד „all who“.

כל with the suffix of the 3 sg. = „whole, entire“, *d* with that of the 3 pl. = „all“. Its relation to the noun is appositional, and it usually precedes the noun: לכולי תלמודא „the whole Scriptural verse“, כוליה קרא Šab 63^a M „the whole Talmud“, כולי עלמא (§4m) *tout le monde*; כולה מתא „the entire city“; כולה אורחא „the whole way“; כולהו נכסין „all thy goods“. כוליה האי Ber 7^b B (M reads כולי) „so much“. It may, however, follow the noun: לא חלמא טבא מקיים כוליה ולא חלמא כוליה „neither a good dream nor a bad dream is wholly fulfilled“.

In independent position, without a noun: על כולהון *e* „on account of all of them“, כולהי „all of them“.

47. The Joining together of several Nouns. 47.
Distributive Repetition.

When more than two nouns are joined together, *a* the ו is usually omitted in front of the middle nouns; thus תרביה משכיה ואליתיה „its fat, its skin, and its fat tail“; חרנוגלא חמרא ושרגא „a cock, an ass, and a candle“. In enumerations, the nouns may all be placed in juxtaposition without a conjunction (asyndetically): בהני תלת מילי . . . במסכתא בפוריא באושפיוא „concerning the following three things . . . their treatise, couch, and lodgings“ (note however the variant ובאושפיוא).

When the connection is a close one, the governing *b* part of speech referring to all is put only once: לכל דהבא וכספא „all gold and silver“. The objective pronoun

in the sg.: שריתה „she threw it“, which follows, proves that both nouns are conceived as a unit. Similarly a preposition is put only once: משה ושייתן ריבון „than Moses and the 600 000“. On the other hand: בשוקי „in the market-places and streets“; so also in a negative sentence: דאבריה ואברתיה לא חם „who spared neither his son nor his daughter“. The sign of the genit. ד may equally be placed but once: בי דינא דר' „the court of justice of R. Ami and (or) that of R. Asi“; but it is repeated when both nouns are separated from each other by a word and in addition form opposites of one another, e. g. דוכתא דגברי „a separate place for men and women“.

- c* Distributive repetition: לבינתא לבינתא „one brick after the other“; ביועי ביועי „all sorts of holes“; דיקולי „one basket of fat after the other“.

Pronoun (§ 48—51).

48.

48. Personal Pronoun.

- a* The independent pron. of the 1. or 2. person, by the side of a verb or a partic. with a subjective suffix, signifies emphasis: אנא במיא דביתו אמרי „I meant: water that has remained over night“; אנן . . . לא מצינן „we . . . cannot become like you, but *you* circumcise yourselves and be like unto us“.

- b* On cases like אנא הוא דאפיקית יתכון „*you* are, etc., cf. §63*c*. Of a different character is the

„enclitic“ הוא for the purpose of strengthening individual parts of speech; thus arise the compounds *מהו*, *לאו*.

A determined noun is frequently anticipated by *c* means of a pronom. suffix. Such is the case (1) with the genitive relation (§44*e*, 2); || (2) with prepositions, (*a*) as in the case of the genitive, by means of *ד*: *לגויה דביחא*: „into the house“; *עליה דאיניש*: „on a man“ (*איניש* is determined by itself); *קמיה דשכיה קמי רבנן*: „before one who associates with scholars“; *מיניה דמר*: „from you“; (*b*) by repeating the preposition: *ביה בחיויא*: „in the snake“; *ליה לקשישא*: „to the elder“; *ליה לקיסר*: „to Caesar“; *לה להך איתהא*: „to that woman = to me“; *להו לצדיקי*: „for the righteous“; *להו ברבנן*: „his two sons“; *להו לתרין בנוהי*: „in the scholars“; *לא תיגרי בהו מותנא בהנך אינשי*: „do not provoke death against us“; | (3) with the objective relation, by means of objective suffixes joined to the verb (§61*c*).

The independent possessive pronoun *דיל-ד*, *דיל-ד* *d* (§10*b*) is found (1) by itself: *דירך*: „is thine, belongs to thee“; *בדירך קיימא*: „it stands in thine (= thy book)“; *רבה דירך ועלמא דירך*: „Rabba is thine, and the world is thine“; || (2) in conjunction with nouns in the place of the personal suffix: *כספא ודהבא*: „his gold and silver“; *אפדנא דידי*: „my mansion“, etc., esp. after a Hebrew phrase: *בין השמשות*: „thy twilight“. || (3) after prepositions with suffixes to add emphasis: *עלי דידי*: „over me“; *בהדאי*: „with me“; || (4) in the place of a suffix, with prepositions: *אי צאית לדילי*: „if he listens to me“; *לדידי חזי לי*: „I saw“; *לדידון*: „for us“, *לדידהו*: „for them“; *לדידי*: „with you“; so also *לדידי*, etc., as objective pronouns (cf. §61*b*).

- e* The reflexive pronoun is expressed by means of „soul, person“ + personal suffix: „in myself“, „in ourselves“; „for herself“; „for the sake of himself“; „himself“.
- f* The ethical dative (ל with a personal suffix which according to the sense is reflexive) is exceedingly frequent.

49.

49. Demonstrative Pronoun.

- a* The forms denoting that which is distant, in consequence of a shifting of the meaning which is easily explained, are employed also as indefinite pronouns. Thus „a certain old man“, „a certain place“, „goats“ (the pronoun is best left untranslated). In a peculiar manner, these pronouns are used in a mysterious sense in connection with the nouns „a certain old man“, „a certain place“, „goats“ to indicate the person of the speaker or the person addressed. Exx.: „God wishes to destroy His house, and would then wipe His hands with *me!*“ „go forth from our place, lest thou provoke death against *us!*“; „since *thou* art *my* enemy, what doest thou here?“ „why art *thou* not secretive in sin? *I* have ten sons, and only one from *my* husband“.
- b* All demonstr. pronouns may be employed attributively with a noun, or by themselves without a noun. Exx. for the latter: „a man . . . like

this one“; אידך „the other one“; אינסיבי ליה להאי „I married this one“; האי בר עלמא דאתי „this one is a son of the world to come“; בני עלמא דאתי נינהו „these also are sons, etc.“; כולהו נכסי דהאי „the whole property belongs to this one“. In a neuter sense: מאי „what is this?“; לבר מיהא „all this“; „except this“; על דא „on account of this“. So esp. at the beginning of a sentence as predicate: דין עסק „this is a bad business“; דין גרמא דעשיראה ביר „this is the bone of my tenth son“; האי הוא „that is he“. The demonstr. pronouns are used also nominally as the antecedent of a relative pronoun: להא דאמר ר' יוחנן „that which R. Johanan said“.

When serving as an adjectival attribute, the demonstr. pron. may either precede or follow its noun: (a) הרין ביתא „this house“; הדא מילתא „this word“; בהלין עשרה יומין „these ten days“; האי אינש „this man“; הא איתתא „this woman“; הני טילי „these words“; הק ווייתא „that corner“; הנך אינשי „those men“; לאידך מית „for another dead person“; (b) עמא הדין „this people“; שטרא דנן „this document“; שניא אילין „these years“. On the whole, the pronoun more frequently precedes the noun; I do not know of an example where האי follows the noun.

50. Interrogative Pronouns.

50.

מאן is used of persons, מה of things; thus מאן שמת „what is thy name?“

מאן is used nominally. It may therefore be dependent upon a preposition: בהדי מאן נשרד „through

whom shall we send?" In the ex. מאן גברא רבא „see, what a great man testifies for him“, מאן apparently has adjectival force.

c מאן is not inflected; number and gender are, however, indicated in the construction. Thus מאן הואי Ket 65^a M „who (which woman) was to-day in the academy?“

מאי may be accompanied by a noun in apposition: מאי טיבותא עבדי בהו R. h. 20^a B „what favor they have conferred upon them“; מאי טעמא „for what reason?“

51.

51. Relative Pronoun.

a The relative pronoun may be inclusive of its antecedent: דאקרייך קהלת לא אקרייך משלי „whosoever (= he who) taught thee Ecclesiastes, did not teach thee Proverbs“; מי איכא דמטרח קמי שמיא כולי האי „is there one who molests God so much?“ דעלך סני „whatsoever is hateful to thee“. So also after כל: כל דצריך „every one who is needy“.

b Just as frequently the antecedent is expressed by a demonstr. or interrog. pron. (or מידי): האי דקא טחיל „he who desecrates the holiday“; מאן דיויף „he who lends the sabbath“; מה דכתיב בספר „that which is written in the Book of the Law“; כל מה דאית לכון למישאל „whatsoever you have to ask“; ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא „and concerning that which first came to our mind“; מי איכא מידי דאנן „is there anything that we do not know?“ A double antecedent: האי מאן דיהיר „he who is arrogant“.

52. Numerals.

52.

The cardinal numbers may stand nominally by *a* themselves: חד דמשתין זריו „one (a single one), who is more capable than sixty“; טבא חרתי מתלת „two are better than three“. Of course, the numbered objects are easily supplied from the context.

חד, חדא as an adjectival attribute (§45*b*) properly *b* follows the object numbered: עמא חד „one people“, (א) יומא חד „one day“, וימנא חדא „once“. But the numeral may just as well precede the noun: חד זוזא „one zūz; אחד מהטרא „with one beating“; אחד כהפיה „on the one shoulder“; חדא ברכתא „one benediction“. The other numerals almost without exception precede the noun, e. g., חרי קבי „two kabbs“; חרתי נשי „two women“; שב בנתיק „thy seven daughters“; חרתי סרי שני „twelve years“.

The numerals from 3—10 are still construed in *c* accordance with the well known Semitic rule, i. e. masc. forms go with fem. objects and conversely. The numeral is put either in the st. a. appositionally, or in the st. c. Exx. of the latter construction: שבעת ושבעת לילות „7 days and 7 nights“; שבעת אלפי „7000 denarii“. The circumstance that, where the numbered object is not specifically mentioned (§*a*), the numeral nevertheless appears in the correct form, proves that the Semitic (Early Aram.) principle is still alive. Thus באפי תלהא „before three (sc. men)“; חשע „9 (cubits) on the one side“. To be sure, incorrect readings occur, but they are proportionately infrequent.

- d* On the other hand, the fem. form seems to be on the wane in the numerals from 11—19. As far as my observation goes, we have no right to speak of a promiscuous use. It is also to be observed that, where the numbers are used absolutely, even when the numbered object is easily supplied from the context, the numeral may be taken in a neuter sense; in which case of course both the masc. and fem. are proper (§42).
- e* Beginning with 2, the numerals are followed by the pl. of the numbered object; after the numbers 21, 31, etc., the sg. may likewise be used: טאתן ועשרין וחד „201 logs“ (variant לוגא); עשרין וחד שחא „21 years“.
- f* Ordinals may be replaced by cardinals: חד בשבא, תרי בשבא, etc., „first, second day in the week“, etc. Cardinals are of course indispensable for those numbers which possess no ordinals of their own.
- g* על חד תרין has a multiplicative force: „twice as large“.
- h* אהדדי signifies „one another“; with prepositions בהדי הדדי. „To one another“ may also be expressed by the phrase לחבריה.

53. 53. Adverbial Expression.

- a* The adverbial accusative in specifications of place and time is uncommonly frequent.
- b* An adverb modifying an adj. precedes it: כמה נפיש גברא „how great is the man!“

54. 54. Prepositions.

- a* ל to introduce a point of time: למחר „to-morrow“, לעגל „soon“, לסוף „at last“. Also in general adverbial expressions: לשלם „in peace“, לחוד „separately“.

ל to introduce the logical subject with passives: *b*
cf. §58*i*.

מן (1) in a causal sense: מעוצבא דלבך „because of *c*
grief“; מחדוא דלבך „because of joy“; (2) partitively,
cf. אכל מן; (3) comparatively, e. g., חילמא בישא עדיף
„an evil dream is better than a good
dream“; frequently with טפי superadded, cf. סומק טפי
„is redder (מדמא דחברך than the blood of thy fellow-man)“.

מן pleonastically in מקמי, מתוהי and the like. *d*

בגו and בהדי take the place of ב both in a local *e*
and in an instrumental sense. ב has orig. a local force
in מתפסת בגנבי „thou wilt be caught into the thieves
(among the thieves, as a thief)“.

B. The Verb (§ 55—62).

55. Person and Gender.

55.

With a finite verb, the personal pronoun is ex-*a*
pressed solely for the purpose of emphasis (§48*a*).
Nevertheless, even in the latter case, the pronoun of
the 3. person may be wanting: איתקיל ואיתקילא ביה
„he stumbled, and his camel stumbled over him“
(so HM*; M^{superscr} adds איהו).

The 3. person is often omitted with the participle *b*
serving as predicate, both when the subject is indefinite
(„they“, „one“) and when the definite subject is easily
supplied from the context. Exx.: (a) גמירי „they say“;
כולי עלמא כיילי ליה בקבא ווטא „to everybody else they
measure with a small measure“; מיהב יהבין משקל לא
„they give, but they do not take back“;

(b) מי שביק לי מידי מיניה „does he (sc. the tenant) leave aught thereof for me?“

c An indefinite personal subject may remain unexpressed with the finite verb as predicate; thus אקרינן „it was recited to me (by God or by an angel)“; לא אהני לך „they have not benefited thee“. When the subject is a human person, אינשי or איניש is usually added.

d On the other hand, when the indefinite subject is to be conceived as an impersonal, neutral one, the mere verbal (or participial) form is sufficient, the fem. and masc. being equally permissible (§42): לא איכפת ליה אמטונא דחבריה „his fellow-man's property does not concern him“; אי הואי לי „if I had it (= means)“; מאי קהויא עליה „how does he fare (how fares it with him)?“ לא שמיעא לי „I have heard nothing“; ניהא ליה למר דליהוי ריש מתיבתא (with the epexegetical infin.) „is it acceptable to you, that you become the head of the college?“ איחשיך „it grew dark“; מידי שמיע לך בהא „hast thou heard aught in this matter?“ The indefinite neutral subject may, however, also be expressed by means of טריחא לי, טילחא and the like; thus טריחא לי „it is troublesome for me“; דחיקא להו מילחא „it was straitened about them, they were in straitened circumstances“; דחיק ליה עלמא „it is straitened about him.“ Incorrect readings: איבראי ליה עלמא „he became well“; דחיקא ליה עלמא.

56.

56. The Perfect.

a As historical tense; exx. uncommonly frequent (though the participle is used likewise, §58f).

As a perfect proper: מַחִיִּיאַן רַבֵּי „my master has struck me“; סָלִיק לְמַחֲבֵתָא דְרַקִּיעָא „he is gone up to the heavenly college“.

Occasionally in a subordinate clause to express coincidence in the past (the partic., however, is more frequent, §58*b*); the main clause, of course, has the perfect likewise: בְּהָדִי דְהוּיַנְךָ בְּרִיכִינַן עֲלֶיךָ הֲרָתִי „when we saw thee, we pronounced over thee two benedictions“. To designate the pluperfect: עַד דָּאֲתָא שְׂמוּאֵל מִבֵּי רַב נַח „before S. had come from school, his father died“; הוּאִי אֲפֻדְנָא דְנִפְלַ „I saw, that the house had fallen in“. So also after the conjunction כִּי (§71*d*).

In conditional clauses to designate unreality (§73*c*). So also שׂוּאִי נִפְשָׁאִי כְּמֵאֵן דְשָׁקְלִי מִיְנִיה „I acted as if I had taken from him“.

In cases like שְׂרָא לִיה מְרִיָּה לְפֻלְנִיָּא the perf. designates a fact (not a wish).

57. The Imperfect.

57.

For the future proper only few exx. are available „cut off thine, then I shall cut off mine“; וּוִי לְדִין כִּד יְקוּם דִּין † „woe to the one, when the other will arise“.

Usually a modal force attaches to the impf.; we then use the auxiliaries „be able, may, shall“: אִיזִיל וְאִימְלִיךְ בְּאִינְשֵׁי בֵּיתָא „what shall I do?“ „let me go and take counsel with my family“; כּוֹלָן לְעַמָּא חַד „let us all be one people“; דְחַמְנָא יִדְכְרִינְךָ „thou shalt sow, but not reap“; „God remember thee for peace“. So also in

indirect questions: „לא ידעיתו היכי תעבדו „you do not know what you are to do“ (it continues then epexegetically „תקטלונתו כולו . . . תקטלונתו להנך „if you are to slay them all . . ., if on the other hand you are to slay only those“).

c The impf. has a modal force in subordinate clauses after the conjunction „אי „when“ and esp. after final conjunctions like „אי חקלאה מלכא ליהוי : כי היכי ד „when a rustic becomes king“; „לא מצינא דאטרח „I do not like to trouble myself (prop. „I have not the strength that I should trouble myself“); „דלא תהוו קמאי לא ביומי ניסן ולא ביומי השרי דלא תטרדו במטותא מינייכו „I pray you that you be not with me either in Nisan or in Tishri, in order that you may not be concerned about your sustenance the entire year“; „אוקירו נשיכו כי היכי דתיחעתרו „honor your wives, in order that you may become rich“.

d On a line with the Hebr. perf. with ו consecutive or the voluntative with weak ו, we find in Talmud. Aram. the imperf. with ו continuing an imperf. (imptv.) (or a partic. replacing an impf.) with modal force: „ליכנפי ליה למר עשרה וליצלי „let them assemble for my lord ten persons, that he may pray“; „אוקמן נמי לדידי „cause me to arise likewise, in order that I may pray“; „שלח מדרך ואנא אלבשיה „take off thy garment, in order that I may put it on“; „אגמרו לבנייכו חורה ונגרמו „teach your sons the Torah, that they may study therein“; „השהא אתו יומי ונינום „soon days are coming . . ., when we shall sleep“; „מאן יהיב לן נגרי דפרולא „would that we had feet of iron, that we might be able to hear thee“.

58. The Participle.

58.

I. As in Hebrew, the partic. denotes: (1) duration *a* in the present, but also the simple or real present: „dost thou stand with thy back in the presence of thy Lord?“ ידע אבון בהאי צערא „does our father know of this grief?“ ורחמנא היכא יתיב „and where does God dwell?“

(2) a continuous state in the past, esp. in subordinate clauses: „he saw Levi sitting outside“; חוייה ללוי דיתיב אבראי „he found therein a snake which was cut through and lay in two pieces“. So also after the conjunctions „while they were sitting there, he went and returned“; אדיהבי אול ואחא : בהדי ד, אד, בהדי דטחורי להו נפל בהו „while they were cleaning them (the fish), an odor arose in them“.

(3) imminent or certain futurity: „you say that you are wise; tell me then, what I am going to see in my dream“; מאי חוינא בהלמאי „thou wilt see“; חויית „by the hand of N. N. who is coming to morrow“; בידא דפלניתא בת פלניתא דאחיא למחר „soon days are coming“; השתא אָתו יומי „thy son will (is destined to) be a thief“; „both of you will be scholars“; חרויכו רבנן הויתו „will be scholars“.

II. The partic. is met with very frequently (as in Hebrew) in gnomic sentences. It is furthermore used to designate a habitual action in the present as well as in the past: „whom are we in the habit of blessing?“; לטאן מברכינן „מאן דיהיב ליה ווא מפשר ליה הלמא“

לטיבו „whoever gave him a zūz, he would interpret his dream favorably“.

e The partic. denotes a future action after the conjunctions כד, כי, ד, בהר, עד; thus כד מפיקנא לכו עבידנא „when I cause you to go forth, I shall do for you a miracle“; עד דגניתון לי גננא איזיל ואשמע מילתא „until you prepare for me the bridal chamber, I will go and hear something“. The partic. has replaced the impf. even in conditional and final clauses: כאן די למא מתבעינא (מי יתן) „would that we had“; יהיב לן „lest I am sought“; (כי היכי) דידעיתו „in order that ye may know“. We find ומצלינא as a variant for ואצלי in the ex. §57*d*. The partic. shares likewise in the modal nuances of the impf.: הוא אכיל ואנא משינא „he is eating, and I am to wash myself!“ The partic. is particularly employed in the sense of the imptv.: אתון מהליתו והוּוּ כוּוּתן „rather you circumcise yourselves and be like unto us“.

f The partic. is frequently used in the narrative as historical present in continuation of a perf. Through this device, the style ceases to be monotonous, and the narrative becomes more vivid, description taking the place of mere narration. The retarding tempo serves in particular to describe concomitant conditions, or to emphasize a marked event with which the narrative is rounded off at a certain point: לטחר איתבר מוּנא „on the following day the royal customs house was broken into, — then they came and arrested Raba“; שקלי כולי עלמא „he discoursed on it . . . , then everybody took his pitcher and came to him“; לא

„they did not know what he meant; so they came to R. Banna^a“.

The partic. is frequently strengthened by a prefixed *g* שָׁמַע דְּקָאמַר „why art thou weeping?“; אֲמַאי קְבִיחַ (ק) קָא „he heard a godless person say to his wife“; „as he was departing, he dropped a book“; „he appeared to them in the guise of a man, and called at the door“; „she came to show herself to him; but the disciples pushed her away“; „he seated himself beside a spring and ate bread“. In a conative sense: קָא קְטְלִי לִיה „they were about to kill him“; „and it was about to swallow the ship“.

Very frequently the idea of duration in the past *h* conveyed by the partic. is made more precise by the addition of the verb הוּהּ. | Occasionally הוּהּ also is inflected, e. g., הוּיְחִי דִּייר = *habitabam*; כִּי הוּוּת אֲתִיא לִיה „whenever a woman came to him, he would have her put on“. Almost universally, when the partic. is placed in the pl.: הוּוּ יְחִבִּי = *sedebant*, הוּוּ קְאֻלִּי = *ibant*. As a rule, however, הוּהּ remains uninflected: הוּהּ קְאִיטְנַא Suk 44^b M₁ (M, however, reads הוּוּי) = *stabam*; הוּהּ יְחִבַּא = *sedebat*, etc. The partic. with הוּהּ and the simple partic. are frequently found by the side of each other, e. g., הוּהּ קָא מְצַטְעַר רַבִּי „Rabbi endeavored (on various occasions) to ordain him, but he never succeeded in bringing it about“. For the use of the partic. with הוּהּ in conditional clauses cf. §73c.

i Just as the act. partic. succeeds to the functions of the impf., the pass. partic. takes the place of the perf., e. g., כתיב „it is written“; מידע ידיע „it is well known“; שקילן טופריה „its claws have been taken away“; שכיב ליה ברתיא „one of them died“; שכיב חד מיניה „his daughter died“. The pass. partic. with הוה takes on the sense of a pluperf., e. g., הוא תוב דהוה כתיב „he saw again that it was written“; לא הוו ידעי היכא הוה „they did not know where he had died“.

j Quite popular is the construction: Pass. partic. with ל introducing the agent, with the connotation of an active perf., e. g., שמיע לי „I have heard“; לא שמיע לי „I have never heard it“; הואי = לדידי חוי לי. With a logical object: לדידי חוי לי אוילא „I saw a gazelle“; with no attempt at concord: טאן דשמיע ליה „any one who has heard anything“; לדידי חוי לי „I saw a frog“.

k The (pass.) partic. of the form פעיל in an active sense occurs with doubly transitive verbs and elsewhere, e. g., טעין „(laden with,) bearing“; לביש „(clothed in,) having on“; גמירי „they say“; דכירנא „I remember“; עסקינן „we hold“; עסקינן and עסיקינן „we are occupied“.

The imptv. is really the 2. person of the impf. minus the prefix. With a negative, the impf. is used; hence קטול „kill“, לא תיקטול „do not kill, thou shalt not kill“.

60. The Infinitive.

60.

The infin., when corresponding to the infin. constr. *a* in Hebrew, is usually preceded by the preposition ל, particularly when an aim or a purpose is to be expressed: חמר למרכב „an ass for riding“; קריבו יומך „thy days are drawn nigh that thou must die“; „be alert to do the will of your Lord“ . . . להוטו . . . למעבד רעותא דמריכו „be alert to do the will of your Lord“. This function goes over into the objective one, so esp. after verbs like „wish, be able to, permit“: בעא למיעבד קרבא בהדיהו „he wished to wage war with them“; לבר מיהא דלא מצינא למיעבד „barring that which I am not able to do“; ההיא „a certain province which they were not able to conquer“; ולא שבקא ליה למיפק לבי „she would not permit him to go to the academy“, etc. The infin. with ל may epexegetically also represent the subject, e. g., לאו אורה ארעא למעבד „it is not customary, to act thus“. Exx. without ל: הכי „does not my lord wish to sleep?“; לא בעי מר מינמ „we cannot be like unto you“; לא מצינן מיהוי כוותיכו „she did not permit him to uncover his head“.

In the place of the infin. with ל, the finite verb *b* with ד may be found to express the functions referred to, e. g., בעינא דאיזיל „I wish to go“; אי רגיל את דדרית „if thou art accustomed to carry in thy city“ (cf. אי רגיליתו לקדומי „if you are accustomed to dine early“); עתידה דשדיא B. b. 74^b מ (M on the other hand reads (למישד) „she is destined to throw“.

With איכא, הוה, איבעי, the infin. denotes obligation, *c* necessity, or ability: מאי איכא לטימר „what shall (may)

one say?"; הוּה לך לְמִיָּהֵב „thou shouldst have given“; אִיבְעִי לִיָּה (ל)עִוְנִי וּמִיּוֹל „he should have taken heed“.

d I find a subject by the side of the infin. in the ex. לְמַבְעָא רַחֲמֵי וּמִיָּהֵא מַטְרָא „that you may pray and that rain may come“.

e For the infin. absol. cf. §61*g*.

61.

61. Government of the Verb.

a In the older language we meet with the independent objective particle יָה, but only with suffixes, hence in the place of objective suffixes. Cf. אִפִּיקִית יִתְכוּן Ber 38^a יָה = אִפִּיקִתְנִכוּ M.

b In the later language, the pronominal object is expressed either by means of objective suffixes or by means of ל (or לְדִיד' §48*d*) with its (nominal) suffixes. In the case of the partic., the latter mode of expression predominates; but even there the simpler method of appending suffixes directly to the verbal stem is met with. — || Exx.: אִפְסִיל לִיָּה „he rendered him unfit“; אֲשַׁמְעֵן לִי „cause (f.) me to hear“; חוּי לְדִידִי „look at me“. — With the partic.: מַצְעָרֵן „who vexes me“; מַלְפָּךְ „teaches thee“; מוֹדְעִיָּה „he informs him“; מוֹמִינְחִיָּה „she invites him“; בְּנִיָּיָה „he rebuilds it“; מְמַלִּיָּה „he fills it“; פְּרַעַחֵן „thou payest me“; מוֹדְעַתֵן „thou informest me“. Much more frequent, however, are exx. like קָטִיל לִיָּה „he slays him“, קָטַלְתָּ לָּן „thou slayest us“.

c Where the object is particularly emphasized, the pronominal object is pleonastically expressed by means of an objective suffix plus לְדִיד' with its suffix: שְׂדִיָּוָה „they cast *him*“; שְׂיִילִיָּה דִיָּדִיָּה „ask *him*“.

The nominal object when (syntactically) undetermined, requires no specific designation: „I have built a house“; „give me a pair of scissors“; „take out purple garments“; „he saw a man“ (accordingly also (חוא ההוא גברא)). On the other hand, when the nominal object is determined, the following modes of expression are possible: (1) „I am looking for my father“. So esp. when the verb and the object constitute as it were a compound, as in the case of אהדרת „beat the grave of your father“; „if they slay me“; „who planted this carob-tree?“ The object may precede: „his brother's sons he has appointed“; „whom are we in the habit of blessing?“ (2) „I shall destroy the world“; „he heard his wife“; „thou hast brought their sons“; „to fetch his garments“. This is the most usual construction. The object may again precede: „his brother he has appointed“; „they cut open his belly“; „they slew all of the villagers“.

Exx. of the construction of doubly transitive verbs: „teach your sons the Torah“; „permit me to see the righteous scholars“; „he made of him a great man“.

Exx. of the transitive construction of the passive of a doubly transitive verb: „she covered herself therewith (with the garments)“; „be paid with bran“; „thou art worthy of

two deaths“. The verbs לבש, מלא and the like are similarly construed: לבישתינהו „she clothed herself therewith“; מלא דוכתא דמא „the spot was filled with blood“. אדכר and אשתמיט are equally construed as transitives: אי אדכרתון ומניה דשטרא „if you remember the date of the document“; אשתמיטתן „it escaped us“. Note also: אבדן „it was lost to me“.

g Very frequent is the absolute object (the infin. absol.). Usually it precedes, e. g. מיחשב חשיבנא „I am esteemed“; מימר שפיר קא אמרת „thou speakest well“; מימחא נמי טחית „thou strikest in addition“; מילט קא „it is well known“. Rarely it follows: דמצלו אצלוי „as they bent (their body)“.

62.

62. איה.

a (negatively לית, לא איה) is properly a noun in the st. c. signifying „existence“. Gradually, however, it becomes independent so that it may be separated from its noun and assume verbal force („is, are, there is, there are“). Thus it coalesces with כא into איכא (ליכא). Exx.: באחר דלית גבר „where there is no man“; איה לן בגויכו חולקא „have we a share in you?“; מי איכא טידי „is there anything?“ In accordance with §44e: איכא דאמרי „there are those who say“; וליכא דשמעיה „and there was none who heard him“. The noun may even precede איכא: אבא טובא איכא הכא „there are many Abbas here“. Of course, the interrog. pronoun always comes first: מאן איכא „who is there?“

b The noun in the genit. may, of course, be replaced by a personal pronoun (pronominal suffix): בריה ליה

בר בריה איתיה „his son no longer lives, but his grandson does“; ליתה הכא „she is not here“. — The suffixes are originally possessives, but, as the forms become independent (§a), objective suffixes may be appended exactly as in the case of the verb: איתנין „we are“; ליתנהו „they are“; איתנהו „they are not“. Even the independent pronoun is met with: איתי אנן (read thus for איתו) Pes 50^a B.

Conformably to the construction with objective *c* suffixes, the noun may be conceived as an object and thus be introduced by means of ל: לבריה ליתה לבר: לבריה איתיה Taan 23^a M. The pronominal object may likewise be introduced by means of ל: אית לנו כמה ל: „you have been with us these many years“ Pes 87^b M.

As a mere copula: לית הוא עביד (var. ליתה עביד) *d* „he does not do“.

Although in itself אית possesses no temporal *e* connotation, it may, when referring to the past, be strengthened by הוה איכא חד טינן : הוה „there was one among us“.

C. The Simple Sentence (§ 63—68).

63. The Copula.

63.

The function of a copula is assumed not only by *a* אית (§62*d*), but much more frequently by the independent pronoun of the 3 person, originally being nothing more than an emphatic resumptive of the subject. Whereas, however, the forms איתנהו, איתנין, איהו, איהי, היא, הוא are used both as subject and as copula, Talm.

Aram. possesses the distinctive resumptive forms נִיהוּ, נִיהִי, נִינְהוּ, נִינְהִי.

b The copula lends emphasis to the part of speech which precedes it; hence it drops out when no emphasis is intended, e. g., טוֹר הַלֵּג „the mountain is (covered with) snow“; so esp. with an adjectival predicate: אֹרְחָן רַחֵם „our road was long, but our society pleasant“. Contrast, on the other hand: עֲדֵי סוֹרָא הוּא „this man comes from Sora“; הֵכָּא אֲתֵּרָא דְשִׁמְוֵאל הוּא „here is the place of Samuel“; מַר נִיהוּ (הוּא, var.) רַב „you are master“; כּוֹלֵהִי חֲדָא בְּרַכְתָּא נְנַהִי „all of these (benedictions) are one“.

c הוּא may be resumptive of a pronoun of the 1. person serving as subject: דְּאַנָּא הוּא דְאַפִּיקִית „that it is I who brought out“. But the pronominal subject may be resumed by the corresponding person: אֲנָא „I will rise and throw together“.

A noun which is to be emphasized is very frequently taken out of the sentence and placed at the beginning as a *casus pendens*. It is then resumed in the sentence by a corresponding personal pronoun, and its syntactical relation to the sentence is thus indicated, e. g., כּוֹלֵי עֲלִמָּא כִּיִּילִי לִיהּ בְּקַבָּא זוּטָא הָאִי מַרְבְּנָן כִּיִּילִי לִיהּ „to everybody they deal out with a small measure, but to this disciple with a large measure“; יְנוּקֵי מַאי אַעֲבִיד לְהוּ „what shall I do with the children?“ „I was not acquainted with the saying of R. Hamnuna“.

65. Concord of the Parts of Speech.

65.

Exx. of the masc. form gradually becoming pre-^a dominant at the expense of the fem. have been met with in the preceding sections (§§45^a; 50^c; 52; 55^d; 57ⁱ). In the verb and in the partic. (or adj.) with subjective suffixes, the specific forms of the fem. in the 2 and 3 pl. are found but rarely; for the most part they are not used at all. With an adj. or partic. serving as predicate, concord is imperative.

Incorrect readings are easily removed in the face of the evidence of the older MSS.

Constructio ad sensum: בעדנא דמצלו צבורא Ber 7^b ^b
M^{ms} (צבלי M) „when the congregation prays“; ודייני
כולי עלמא „and everybody concludes“; on the other hand,
כולי עלמא כיילי ליה (§64). When מלכותא is subject, the
predicate may be placed either in the sg. (masc. or
fem.) or in the pl.

For the construction of מאן cf. §50^c. ^c

מידי construed as a fem.: מדי סריא „something that ^d
stinks“.

When two or more nouns are joined by means of ^e
ו, the predicate is put in the pl. and agrees so far as
the gender is concerned with the subject next preced-
ing or following: בנך ובנתך מסירן Ber 56^aM, but ואזו בניה
ובנתיד ^e *ibid.*

66. The Order of Words.

66.

Normally the predicate follows the subject whether ^a
in the verbal or in the nominal clause. The least
emphasis suffices to reverse the order. Exx.: קריביה

שימשא „a relative of R. Idc died“; דרב אידי שכיב „the sun sets of itself“; ממילא ערבא „impudence is uncrowned royalty“; קידרא דבי „a pot belonging to partners is neither hot nor cold“; on the other hand: נבה ייויל נחום איש גם וו „a dog barked at her“; „let Nahum of Gimzo go“; קמחללי רבנן שבתא „the disciples are desecrating the sabbath“; כפין עניא ולא ידע „a poor man is hungry, and knows it not“.

b The object follows normally the verb, but it may also precede it, e. g., הב לי ירך „give me thy hand“; לכנפי למר עשרה „let them assemble for you ten persons“; on the other hand: אנרא הוה לך למיהב „thou shouldst have paid the reward“; רחמנא לבא בעי „God demands the heart“.

c Exx. illustrative of the position of adverbs and adverbial specifications: הרהר כולי יומא „he mused over it the whole day“; שפיר קאמרת „thou speakest well“; ביומי ניסן וביומי תשרי לא תתחוו קמאי „do not appear before me either in Nisan or in Tischri“. || נמי is with preference given the second place in the sentence. מיטחא נמי מהיה „thou strikest in addition“.

67.

67. Negative Sentences.

a לא is in the main used to negative a verb which it then immediately precedes, e. g.: נפילו גברא כווחיך „I have not flattered even a man like thyself“; לא אשגח בה „he paid no attention to her“; לא אפיתחא לא טהדר „he does not go about begging“. — When the predicate is a noun or when a single word

is negated, לא is used, which is placed immediately before the negated word: לאו בר הכי הוא „he is not capable thereof“; לאו אורח ארעא למעבד הכי „it is not customary to act thus“; לאו עכברא גנב אלא חורא גנב „not the mouse, but the hole stole“; הא דרבה לאו „this opinion of Raba was not said expressly, but is only inferred“; לאו „a miracle does not happen every day“.

לא, however, is used (1) in בלא (e. g., בלא טחאי „outside of my home“; בלא שניה „prematurely“), דלא (e. g., דלא האגא „uncrowned“), לא איניש „nobody“, לא „nothing“. || (2) in repetitions: לא דינא ולא דיינא „there is neither law nor judge“. — Note double negation: . . . ולא פילא . . . ולא דיקלא „they show a man neither a palm-tree . . . nor an elephant . . .“; לא אמר ליה ולא מידי „he said to him nothing“; || (3) elliptically: לא „no“; ואי לא „and if not“.

68. Interrogative Sentences.

68.

A direct question concerning the predicate is introduced by מי or אטו, which is always placed at the beginning of the sentence: מי קא שביק לי מידי טיניה „does he leave ought thereof for me?“; מי איכא מידי „is there anything that we do not know, but the scribes know?“ — A *casus pendens*, however, may precede: רישא מי אטרינן דפליגא אמתניהין „shall we say that the first case is at variance with our Mishnah?“

- b* Much more frequently the interrogative particle is dispensed. with: ידע אבון בהאי צערא „does our father know of this grief?"; חרנגולתא אפיקת מביתך „has thou taken out of thy house a hen?" איה לנו ארעא „have you land?"
- c* With a negative: לא לישדר ליה מר שלמא לילתה „does not my lord wish to send greetings to Jaltha?" „does not my lord wish to sleep a little?" — Together with מי לא מכתפינן קמיה: מי „should we not carry before him?"
- d* The interrogative pronouns and adverbs are for the most part placed at the head of the sentence, e. g., מאן איכא בהאי שוקא „who is in this market-place?" עד אמאי יתבת אבראי „why dost thou sit outside?" אימת עבדיתו הכי „how long will ye act thus?" Frequently also after the word to which the question refers, e. g.: ורחמנא „where is my money?" וזויי היכא „and where does God dwell?" „and why I?"
- e* The phrase מהו דחימא is to be taken interrogatively = *quid est, quod dicas?*
- f* Interrogative sentences often assume the meaning of exclamatory ones: ... כמה נפיש גברא מ „how greater is this man than ...!"

D. Compound Sentences (§ 64—73).

69. Copulative Sentences.

- a* Two verbs designating actions closely following each other, or congruous, or one of which expresses a modification of the other, are very frequently joined by

means of ו, but may frequently enough be placed beside each other without ו, e. g.: „אייל ואשמע „I will go and hear“, but „אייל איהוי „I will go and see“; „ניפוק וניחהני „let him go forth and enjoy himself“, but „פוק חוי „go forth and see“; „איקום ואגלי „I will arise and go into exile“, but „קם גלא „come, let us go and do business“. || Very frequently one of the two verbs is best rendered adverbially, e. g.: „קדום כלוק „the clouds rose first at the corner where his wife was“; „ענני מהך זויהא דדביחהו השין הקין נפשך וקדים תקין „set thyself aright (ease thyself) early and late“; „אחריפו עולו אחריפו פוקו „enter early and go out early“; „הדרת שקלהינהו „thou tookest them again“. || In the same manner „מצי „be able“ is construed: „לא מצינא „I am not able to fulfill“; „לא מצית אמרת „thou art not able to say“.

ב בפניא אתא עניא . . . והוה טריד כולי : Circumstantial
 „in the evening a poor man came, while everyone was busy and there was none to hear him (= Hebr. וַיֵּאֵן שִׁמְעַ“)“; with the perf. in the sense of a pluperf.: „נח נפשה דרביתא ולא פקידא „the girl died, having left no will“. || „= „nevertheless“: „בדידך קיימא וצערתן כולי האי „it is written in thy book, nevertheless thou hast vexed me so much“. Cf. also §57 d.

א serves to introduce the second alternative in a double question: „לדריה הוא דתקין או דילמא לדרי עלמא „did he ordain it only for his generation, or perhaps also for all the generations of the world?“

70. 70. Attributive Relative Sentences.

- a* \dagger די, ד, orig. a demonstrative, has been reduced to a relative particle. The precise specification of the relation is expressed in the relative clause by means of a personal pronoun.
- b* This pronoun is usually dispensed with in the case of the subject even in nominal clauses: יומי דאריכי וקטיני „days which are (at the same time) long and short“. Nor is it always necessary to indicate the object; contrast גברא דקא בעינא ליה „the man whom I am seeking“ and שקלתיה לדסתנא דיהבת לי „I took the portion which thou gavest me“; מהני מילי מעליתא דהוה עביד רב הונא „of the excellent things which R. Huna was wont to do“.
- c* On the other hand, the pronoun is indispensable in the genitive relation and with prepositions: ההוא אתרא „a place the name of which was Truth-town“; דקושטא שמיה „a certain Gentile who had great wealth“; טחא דלית בה מקרי דרדקי „a city in which there is no teacher“; הנך דמלכותו עילויהו „those over whom you are ruling“.
- d* The pronoun is usually wanting, when the antecedent is an expression denoting place or time: באתר „in the place where there is no man“; מהא „at the corner in which his wife stood“; ההוא יומא דעיילא „on the day on which she enters“; מן יומא דמיתת שרה „from the day that Sarah died“; כל כי הנך שני דלא עיילת „all the years during which thou didst not go in“. | So always after certain adverbs: כל אימת דהוה עייל לבי מדרשא „as often as he entered the house of study“.

The pronoun may be found occasionally in a *e* second relative clause: **ההוא חסידא דהוה רגיל אליהו** „a certain saint with whom Elijah was wont to associate“.

When a relative sentence refers to the 1. or *f* 2. person, the resumptive pronoun will be placed in the corresponding person; esp. is this true of the 1. person: **אנא הוא דאפיקיה** „it is I who brought out“; **שואי נפשאי כמאן דשקלי** „I acted as (one who had taken) if I had taken“.

71. Conjunctional Relative Sentences.

71.

ד as a conjunction transforms a whole clause into a *a* noun; it may then serve as subj. or obj. or be found in the genitive relation or in dependence upon a preposition.

Exx. of subjective sentences: **ניחא ליה למר דליהוי** „is it acceptable to my lord that he become the head of the college?“ **ווי לן דמייתנין** „woe unto us that we must die!“ A pronominal antecedent may precede: **האי דלא אכלוה** „the circumstance that they did not eat him“.

Exx. of objective clauses: **אמריתו דחכ[י]טיתו** „you *c* say that you are wise“; **הכא ניהו . . . ידענא דגברא . . .** „I know that the man . . . is here“.

The most important of the prepositional com-*d* pounds is **כד** „while, as, when“ which occurs only in the older language: **כד נפיק ואחי** „as he went away“; **כד הוינן ווטרי** „when we were small“; **כד יקום דין** „when this one will arise“; **כד טפיקנא לכו** „when I bring you out“. || In the later language **כד** is replaced by **כי**:

כי לא משיית ידך „while thou hadst not washed thy hands“; כי מטאי לגביה „when I came to him“; כי אחי „when a poor man comes“. — כי is found also in front of an unfinished clause: הוה כי דובא „he was as a bear (is) = like unto a bear“. כי may be strengthened by a preceding ל; מכי = „since“.

e Other combinations: אטטול ד „while, as“; בהדי ד „because“; אף על גב ד „while, until“; אד (עד ד) „although“; כי היכי ד „in order that, that“; מקמי ד „before“; בחר ד „after“; משום ד „because“. In some cases, ד alone suffices; thus it signifies „because“, „in order that“.

72. 72. Indirect Interrogative Sentences
are treated exactly as the direct ones.

73. 73. Conditional Sentences.

a אי with the partic., איה, or a nominal clause signifies a condition conceived as real or realizable: אי הדרת בך יהיבנא לך אחתי „if thou wilt reform (begin a new life), I shall give thee my sister“; אי גנבי „if they steal, let them steal of yours“; אי חשיבנא כולי האי נייעיילוה ללוי „if I am esteemed thus much, let them cause Levi to go in“; אי איכא מאן „if there is any one who has heard anything, let him say it“; אי בר ישראל הוא אויל „if he is an Israelite, he will return“; אי הכי הכי „if it is so, he means as follows“.

b When the condition is placed in the past, the perf. is used: אי נקטת חרתה נקוט תלת „if thou hast married two, marry three“.

Unreality is expressed by means of the pf. both in the protasis and in the apodosis: איכו השתא לא אהאי סכנתון „if I had not come this moment, you would have endangered my son“; השתא איכו לא חויתך ספית לי איסורא „if I had not seen thee this moment, thou wouldst have given me something forbidden to eat“. Frequently we find in the apodosis הוה with the partic.: אי איתיב מר „if my lord had given himself to study, would he not have become the head of the college?“ Note also: אי לאו דנחמני את לא הוה משדרינן „if it were not that thou art Nahmani, we should not have sent it back to you“ (the conditional particle is strengthened by ך and the protasis is a nominal clause).

Sometimes the conditional particle is dispensed with entirely: בתר גנבא גנוב וטעמא טעום „when you steal after a thief, you taste thereof“; ריש תורא בדיקולא סק „when the head of the ox is in the basket, go up to the roof“.

Literature.

1. Introductions.

Hermann L Strack, Einleitung in den Talmud, L. ¹1887, ⁴1908.

M Mieltziner, Introduction to the Talmud, Cincinnati 1894.

S Schechter, Art. „Talmud“ in Hasting's Dictionary of the Bible V (1904), 57—66.

W Bacher et alii, Art. „Talmud“ in Jewish Encyclopedia XII (1906), 1—37.

2. Dictionaries. Lexicographical Works.

- Michael Sachs*, Beiträge zur Sprach- u. Alterthumsforschung, B. 1852—54.
- Joseph Perles*, Etymologische Studien zur Kunde der rabbinischen Sprache u. Alterthümer, Breslau 1871.
- Jacob Levy*, Neuhebräisches und chaldäisches Wörterbuch über die Talmudim und Midraschim, 4 volumes, L. 1876—1889.
- Alexander Kohut*, Aruch Completum, Wien-New York 1878—1892.
- M Jastron*, Dictionary of the Targumim, the Talmud Babli and Yerushalmi and the Midrashic Literature, New York 1886—1903.
- Samuel Krauss*, Griechische und Lateinische Lehnwörter im Talmud, Midrasch und Targum, B. 1898—99.
- G Dalman*, Aramäisch-neuhebräisches Handwörterbuch zu Targum, Talmud u. Midrasch, Frkft. a. M. 1901.
- W Bacher*, Die exegetische Terminologie der jüdischen Traditionsliteratur, II: Die Bibel- und Traditionsexegetische Terminologie der Amoräer, L. 1905.

3. Grammars and Grammatical Treatises.

- SD Luzzatto*, Elementi grammaticali del Caldeo Biblico e del dialetto Talmudico Babilonese, Padua 1865. || Grammatik der biblisch-chaldäischen Sprache und des Idioms des Talmud Babli. Deutsch von MS Krüger, Breslau 1873. || Grammar of the Bibl. Chaldaic Language and of the Idiom of the Talmud Babli. Translated by J Goldammer, New York 1876.
- Is Rosenberg*, D. aramäische Verbum im Babyl. Talmud, Marburg 1888.
- Arthur Liebermann*, Das Pronomen und das Adverbium des babylonisch-talmudischen Dialektes, B. 1895.
- C Levia*, Grammar of the Aramaic Idiom contained in the Babylonian Talmud, Cincinnati 1900 (= AJSL., XIII—XVI [1897—1900]).

4. Other Linguistic Works.

1. *C Brockelmann*, Grundriß der vergleichenden Grammatik der semitischen Sprachen, I, B. 1908.

- W Wright*, Lectures on the Comparative Grammar of the Semitic Languages, Cambridge 1890.
- Th Nöldeke*, Beiträge zur semitischen Sprachwissenschaft, Straßburg 1904.
- J Barth*, Sprachwissenschaftliche Untersuchungen zum Semitischen I, L. 1907.
- Etymologische Studien, L. 1893.
- Die Nominalbildung in den semitischen Sprachen, ²L. 1894.
- P de Lagarde*, Übersicht über die im Aramäischen, Arabischen und Hebräischen übliche Bildung der Nomina, Göttingen 1889. Register und Nachträge, 1891.
2. — Gesammelte Abhandlungen, L. 1866.
- Armenische Studien, Gött. 1877.
- S Fraenkel*, Die aramäischen Fremdwörter im Arabischen. Leiden 1886.
- Imm Löw*, Aramäische Pflanzennamen, L. 1881.
- Aramäische Fischnamen, in: Orientalische Studien, Th. Noeldeke zum siebenzigsten Geburtstage gewidmet, Gießen I (1906), 549—570.
3. *M Lidzbarski*, Handbuch der nordsemitischen Epigraphik, Weimar 1898.
4. *E Kautzsch*, Grammatik des Biblisch-Aramäischen, L. 1884.
- H L Strack*, Grammatik des Biblisch-Aramäischen mit den nach Handschriften berichtigten Texten und einem Wörterbuch, ⁴L. 1905.
- K Marti*, Kurzgefaßte Grammatik der biblisch-aramäischen Sprache, B. 1896.
- H H Powell*, The Supposed Hebraisms in the Grammar of the Biblical Aramaic, Berkeley 1907.
5. *G Dalman*, Grammatik des jüdisch-palästinischen Aramäisch, ²L. 1905.
6. *Th Nöldeke*, Über den christlich-palästinischen Dialekt, ZDMG 1868, 443—527.
7. — Kurzgefaßte syrische Grammatik, ²L. 1898.
8. — Mandäische Grammatik, Hallé 1875.
9. *A J Maclean*, Grammar of the Dialects of Vernacular Syriac, Cambridge 1895.

I. Formen und Sätze.

Forms and Sentences.

- A. כסף, חמר, עמר, אניש, איניש, עסק, עיסק | עמר גופנא, 13.14c
(43a; 44ab) ריש ירחא; אורח ארעא, טור מלכא | טור תלג¹. דעל² סוס מלך.
- (43b; 44c) בריש כל מותא אנא דם³. הוא גבר בכולא. || B. קטלא, גדפא,
גפא, דירכא, טעמא, זעפא, ענא, רישא, קרא, דנא דחלא, רווחא,
יוטא ופלגא, סופא, סיפא, גייסא, חילא, רעוא, כריא; גירסא, חילטא,
פיקעא, פיקא, כיבא, כאיבא, עיזא, חולשא דליבא, דינא, חידווא,
ריעיא; שופרא, אודנא, אונא, טונא, טולא, גופא, חוליא | אגרא
דפירקא ריהטא⁴. נו"ן סט"ך עי"ן, נונא סמא לעינא⁵.
- A. נהר מלכא, באתר דלית גבר. || B. כפנא, כווא חדחא, 14b.
דיקנא דכלבא, שיכרא; חברא, כחפא, כפא, גברא רבה⁶; קניא,
ריחיא, רחיא; ארעא דחשוכא, אתרא חשוכא | לפום גמלא שחנא.
מגמלא אונא. צנא דדובשא בווא. שיטשא דכתר מיטרא כמיטרא⁷.
ווי ספרא, ווי מביהא.
- A. אשיד דמא, טרי ביתא. || B. בר עלמא, ספרא דחמה⁸, 14d/
רעיא דפבן כלבא שבוע⁹, ינוקא | כשורא במתא בווא, כשורא
בדברא בווא⁵.
- A. זמר, חמר, בר אנש, בר אינש, בר נש. || B. שלמא, לישנא, 14e.
חולקא, גופא דעובדא, גללא.
- A. זריו, עביד ביש, ביש גדא. || B. חמירא, לישנא בישא, 14ef.
כלילא דוורדא, עינא עוירא, סיטא בביתא; לבושא; אווילא | שיקרא
שכיח⁹, קושטא לא שכיח¹⁰.

¹ §63b. | ² §§10a; 51a. ³ B. b. 58a HM. | ⁴ Ber 6b. ⁵ Ned 54b M. |

⁶ §45a. || ⁷ Taan 3b M. || ⁸ B. k. 11a B. || ⁹ §43d. || ¹⁰ Šab 104a.

14g A. כִּיף יטא; שלם טב לרב טב. || B. דרא, טלא חוטא דחלא,
 VIII—IX β. טסא, שקא, ריחא דבישרא | חילמא בישא עדיף¹ טחילמא טבא².
 טבא בביתא פאהא בביתא³.

19—20 A. בנין, גוברין, גברין, גמל חסדין, יומין, זמנין, זיקין דנור
 abjk. יבעורין דאישא | ביומי תמוו, בני קרי, כל חללי עלמא | כווא דמיא,
 ארויא, כרטיא, ויחיא; פוריא; חבריא, בשטי שטיא; חשוכיא; פריטיא;
 רזיא | ספנין, צלמניא | ברשא כל חייך אנא חמר⁴. בריש כל
 מרעין אנא דם⁵. || B. בני, אחי, גוברי, גברי, חיי, יומי; ביועי, בוי, חונגי;
 אודני; וווי דיתטי; ספרי; אינשי בדוחי, בוטטי דנורא; טבי, קני |
 טמני, ביורני | בר אטודאי, ספונאי | תעלי בני תעלי. נפיש
 גמלי ס(א)בי דטעיני משכי דהונגי⁶.

22. 1 sg. A. אסוירוס^p ברי, ביר, אח, יד, נפשי, נפש, רישי, מרי, מר |
 1 pl. אבונא, ארענא, מרנא | 2 sg. f. בנייכי | 2 pl. m. אבוכון,
 בתיכון, ארעכון | 3 sg. m. אבוהי, בנוהי, רגלוהי, ריגלוהי, ענפוהי,
 3 sg. f. אבוהא, אחהא, מנהא, מצרנהא | 3 pl. m. אבוהון, רגליהון, שנאיהון, מנייהון, כולהון | כלבוהי לא נבחין, טחנוהי
 לא טחנין⁷. || B. 1 sg. בניי, בנאי, סמנאי; בראי, ידאי, נפשאי,
 רישיי, ליבאי, מוחאי, פוריאי, פוריאי, רבאי, שטראי | 1 pl. אבון,
 רבנן | אורחון, גמלון, איסדון; חילטין, אורחין, אתרין, איסדין | 2 sg. m. אבוק,
 מייק, נכסיך, נגריך, כנפיך, כרעיך, ככיד; יומך | בר ברך,
 דמך, ידך, מביתך, עיסקך, מרך, פתורך, קרייך; ארעיק, ליטעמיק,
 רישיך, שקיך, כיסיך, ארחיך, מריך, בעיל דבביך, קראיך | 2 sg. f. אבוק,
 בנייק, כשוריך; כשוריק; ברייק, לחמיק, איטיך, עפריך | 2 pl. m. בנייכו,
 מנייכו; נפשיכו, עובדייכו | 2 pl. f. גברייכי; פומיכי | 3 sg. m. אבוה
 דשמואל, בנייה, מגרמיה, מאניה, חוביה דדרא,
 בעיניה דחוי(י)א, בירכיה, מיליה, אודניה, טופריה, חבריה, גמעה,
 כעובדיה, טעייניה | בריה, בשמיה דאבוהי, אינשי ביתיה, קיניה,
 כוליה יומא, כולי עלמא, באורייה, אתריה דרב^p ושמואל^p, בישריה,

¹ § 43d. || ² Ber 55^a M. || ³ Ar 19^a XB. || ⁴ B. b. 58^b XB. ||
⁵ ib. HM. || ⁶ Sanh 52^a. || ⁷ Šab 152^a.

בעיל דבביה, גליטיה, אָסִייה דרבי, בָּבִיָּה | 3 sg. f. שְׁמָה, מְגִבְרָה,
 גְּבָרָא, בַּמְתָּא דרישה (דרישא) אַסִּיא, לְכוּלָּה מְתָא, לְמָרָה
 3 pl. m. בְּנִיָּהוּ, יַדִּיָּהוּ, מִיָּהוּ, גְּדַפִּיָּהוּ, מְנִיָּהוּ, כְּרַעִיָּהוּ, גְּלִימִיָּהוּ;
 טַעֲמִיָּהוּ, שְׁמִנִּיָּהוּ, שׁוּמְנִיָּהוּ, מְפַרִּיָּהוּ, מִן מְרִיָּהוּ, מְתִיָּהוּ; כּוּלָּהוּ |
 3 pl. f. קְתִיָּהִי; שְׁמִיָּהִי; כּוּלָּהִי | כְּחִישׁ לִי חִילָאִי. חֲבֵרְךָ חֲבֵרָא אִית
 לִיָּהּ, וְחֲבֵרָא דְחֲבֵרְךָ חֲבֵרָא אִית לִיָּהּ. עֲשִׂיק לְגַבִּיךָ וְשׁוּי לְכַרְ(י)סִיךָ.¹
 נְהָרָא נְהָרָא וּפְשֻׁטִיָּה.

13. 14. 19. A. שְׁנָא, מְלָה; צְבוּ | בַּת קְלָא, בַּת יוּמָא, אִיתַת אַחוּהּ, אִיתַת
 20bcl. חֲבֵרִיָּהּ, בְּרַעוּת נַפְשִׁיָּהּ, צְבוּ² בִּיתִיָּהּ, סְפִינַת צִיּוּדִין. || B. אֲמַתָּא,
 בְּרַתָּא וּבְרָא, קְשַׁתָּא, שִׁיפְתָּא, יֶרְחִי שְׁתָּא, אַחְתָּא; מְלַכְתָּא, תַּאֲיִנְתָּא,
 חֲתָנָא וְכֻלְתָּא, גִּינְתָּא, כְּוָתָא, הוֹבְחָא, אִימְתָּא דְשְׁמִיא, חִיּוּתָא,
 רַעוּתָא דְמַרְיִיכוּ, אֲלִיחָא, קְרָתָא; בִּיּוּתָא, אִינְתָּתָא, אִיחָתָא, מִילָהָא,
 דִּירְתָא, שִׁיעַתָּא דְדָנָא, רְשׁוּתָא, שִׁלִּייתָא, שְׁלִיחָא, סִילְתָּא; חוֹכְמַתָּא,
 דּוּכְתָּא; בְּרַכְתָּא; הִילְכְתָּא, צְדָקְתָּא, עֵינְבְתָּא, עֵנְבְתָּא, מְדִיבְחָא
 לְעַצְרְתָּא, פְּדַעְתָּא, שְׁמַעְתָּא, שְׁמַעְתָּתָא; לְבִינְחָא, גּוֹרְתָּא, אֲדַעְתָּא
 דְרַבְנָן, סְטָא דְשִׁינְתָּא; סְעוּדְתָּא; כַּהֲנָתָא, אֲשִׁיתָּא, זוּיָתָא, חֲבִיָּהּ
 דְעַפְרָא; יְנוּקְתָּא; שְׁעֵרְתָּא, שִׁיבְבְתָּא, חֲמֵרְתָּא; מְצִיעַתָּא, בִּי כְנִישְׁתָּא,
 סְפִינְתָּא, צְפִירְתָּא, שְׁכִינְתָּא, עֵבִידְתָּא, עֵיבִידְתָּא; גְּבוּרְתָּא; דְרָתָא,
 עֲקָתָא; שְׁתָּא חֲדָהִי, הִילְכְתָּא רַבְתִּי | שׁוּתָא דִּינוּקָא בְּשׁוּקָא אוּ
 דַּאבוּהָ³ אוּ דַאֲיִמִּיָּהּ. אֲנָרָא דְשְׁמַעְתָּא סְבָרָא⁴. דַּאבָּא⁵ עֲדִיפָא
 מְדַבְרָא⁶. סְבַתָּא בְּבִיתָא סִימָא בְּבִיתָא⁶.

19. 20d—gl. A. בְּנָן | בְּנַת יִשְׂרָאֵל. || B. בְּנָתָן, צְנִיעְתָּן | בְּנַתָּא; מְלַכְתָּא,
 חִיּוּתָּא, בְּנִי קְ(י)רִייתָא; אִילוּאֲתָא, תִּי דְבִרִּייתָא; מִיא דְכוּלִּייתָא;
 בְּרַכְתָּא, חֲדַתְתָּא, קְשִׁייתָא, קְשִׁיאתָא; שְׁכִינְתָּא; שְׁמַעְתָּתָא; אֲמַתָּא
 דְבִי רַבִּי, אֲמַתָּתָא, אִיטְהַתָּא דִּינוּקִי, נְפוּתָא | יְהוּדָהּ וְחוּקִיָּהּ אַחִי,
 פּוּיָּא וְטוּיָּא אַחוּתָּא.

20gh. 21. A. אַרְחָן דְתְּקֵנָן, קְרַנִּין, בַּר אַבְהָן, שְׁנִין, כְּבִשְׁנֵי חוּנִיָּא, מִילִין. |
 B. קְרַנִּי, קְרַנְתָּא; אַסּוּתָּא, מְרוּתָּא, חֲתַנוּתָּא, אַבְהַתָּא דִּינוּקִי;

¹ B. m. 52^a AB H. || ² §44c. || ³ ib.f. || ⁴ Ber 6^b. || ⁵ B. b. 90^b H. ||

⁶ Ar 19^a AB.

שני דהוני^פ, סאוי; כלטי, תאני, יוני, כווי, כאווי, כאוי, כוי, ביעי;
 דמעי, חיטי, טילי דשמיא, מילי דעלמא; כסא דגוטרי, חמרא
 חדתא בעינבי; ליבני; נהמא דשערי; פתילי, פתילתא; נשי דמחווא |
 אבב¹ הוטרא טילי.

22. | 1 sg. A. ברת, אהתי; סנוותי, אבהתי | 1 pl. אבהתנא |
 3 sg. f. שיבכתהא | 3 pl. m. אבהתהון דינוקי. || 1 sg. B. אחתאי,
 ס(י)לתאי, דעתאי, אשיחאי; בנתיי, שיבכתאי | 1 pl. דעתן, דעתין;
 בנתין, אבהתין, שטעתתין | 2 sg. m. ברתך, אימתך, איתתך, אשיתך,
 בר אחתיך, איתתיך, סעודתיך, יוניך; בנתך | 2 sg. f. דיפתיך |
 2 pl. m. ברשותי(י)כו, עיבידתיכו; אבהתיכו | 3 sg. m. ברתייה דרב
 חסדא^פ, אימא שלום^פ אחתיה דרבן גמליאל^פ, אפתייה, אליתיה,
 לא(י)נתתיה, איתתיה, אופתייה; בנתייה, אחוותיה, שיפוותיה, אבהתיה,
 שטעתתיה | 3 sg. f. ברתייה | 3 pl. m. גוירתייהו; אבהתייהו | תורא
 אריכא גנובתיה.

8. A. אנחנא שהדי, אנת אנתתי, אנתו גופיכו. || B. אנא

אלכסנדרוס^פ אתו גופיכו. אינשי בדוחי אנן. וכן את. מאן את (f.)?

אנא הוא. אינהי כהנתא. אנא ניהו. הוא ניהו. (63a.)

9 (49). A. שטרא דנן, סן יומא דנן ולעלם, ארעא דא, מילתא דא,

שניא אילן, שניא אלן, הדין ביתא, הדין לישנא, הדין פסוקא,
 עמא הדין, הדין מילתא, בארעא הדא, הדא מילתא, מדי דיכי |
 דין עסק ביש. דין כבר לקישא?² דין גירא בעיניה דסטנא³.

עדי סוראה הוא. עדי גוברין ונהרדעי גוברין. || B. האי אניש,
 הא איתתא, האי מילתא, הני טילי; דמא דהאיך, הך וויתא, הנך
 אינשי, הנך שני, הני בהנך והנך בהני; ההוא גברא, ההיא
 איתתא, הנהו ביתרי, הנהו צפרי, איך, איך, אינך, אידי ואידי |
 האי ניהי. היני הא. הנהו גומרי ריתמא.

15. A. אימר, שריר וקים, בנאי, ונאי, תנא | איגר שורא, עיבר

ימינ[א], סגי נהור, שיעור וווי, ברחוק מילא | אימדיא, קצביא,
 רשיעיא | יהיר(א), עקן סגיאן | מאיגר רם לבירא עטיקתא. נכסוהי

¹ = צל-קב || ² §68b. || ³ Suk 38^a B.

דבר איניש אינון ערבין ביה. ווודין קלילין ואורחא רחיקא.
 B. ציפרא, צפורתא, צפרי, ככרי, חגרא, עיקרא, טפשאי, בר חמרא,
 חגרא, פחרא, פרשא, גונדא דפרשי, ברחא קרחא, צללא, גווא,
 דיינא, דייני, וייפא, טייעא, תקנתא, שבשתא, חוור, זווא חוורא,
 חוורתי לחוורתי, המרי חוורתא]א, ירוק, ירוקתי, ירוקי, מעיקרא;
 פתיא אוכטא, שילייתא דשונרתא אוכטתא, אוכטתי לאוכטתי, יודק,
 יורקא, ברזא סומקא, חביתא דאודדי; גובתא דחמרא עתיקא,
 יבישא לרטיבא ורטיבא ליבישא, עתירתא דירושלם, יהיר, סכינא
 חריפתא, סגי נהורי; חרובא; איסורא, מיעוטא, זיבורא, זיבורתא,
 זיבורי, זיבורתא]א | טבא דנפחא מדבר נפחא¹. ערבא וערבא
 דערבא. בריה דחוני המעגל⁴ מי קיים? או גנבא או אומנא או
 טבחא או מהולא. קבא מארעא ולא כורא מאיגרא². לית
 דעני מכלבא, ולית דעתיר מחוירא³. חמרא אפילו⁴ בחקופת
 תמוז⁴ קריר ליה⁴. רווחא לבסימא שכיח⁵. יציבא בארעא,
 וגוירא בשמי שמיא!⁶ אסיא רחיקא עינא עוירא⁷. אורחן
 רחיקא וצוותין בסימא⁸. נהירי לי שבילי דרקיעא כשבילי
 דנהרדעא⁹. רישך בקרירי, ורישא דרישך בחמיטי¹⁰. מילתא
 אלבישייהי יקירא¹¹. אגרא דבי הלולי מילי¹².

16. A. ממון, במותב תלתא, ספר אורייתא, מספריי]א, טחצליא
 בריך מיתייך לשלם. אבוב לחרי זמר. חמרא וחיי לפום רבנן,
 חמרא וחיי לפום תלמידיהון¹⁸. דעל חמור⁴ בר חורין⁴, דמנעלין
 ברגלוהי בר אינש¹⁴. B. מדבתא, מדברא, מספרא, מספורתא, מדינחא,
 משיכלא, משיכלי, משכלתא, משיכלתא, מלאכא דמותא, מלאכי,
 מברא, מחשבתיה, מיכלא, מגלא, מתנתא טמירתא, מפקתיה,
 ממשא, קופא דמחטא, מיכסא, מטללתא, מטללי, מוניה, מווני,
 מווניכו, מישתיא, משתייא, מכתבא, מרובא, מרו(י)בי דצפורי, ריש

¹ Sanh 96^a. N. = Johanan Nappaḥa; Bar N. = Jishak bar
 Joh. N. || ² Pes 113^a MM₁. || ³ Šab 155^b. || ⁴ ib. 53^a. || ⁵ Meg 7^b
 B Ra^M. || ⁶ Erub 9^a †. || ⁷ B. k. 85^a; §45^a. || ⁸ Suk 52^a M.
 (Ar^M). || ⁹ Ber 58^b M. || ¹⁰ Šab. 55^a. || ¹¹ ib. 10^b M.
¹² Ber 6^b B. || ¹³ Šab 67^b M. || ¹⁴ ib. 152^a M.

מתיבתא, מתיבתיה, מתניתא, מתניתין, מתנייתא דמר, טסותא,
גובתא דכוחלא ומסרקאי, מתקליה, בי מדרשא, טסאנא דרב
מכרעאי, מסאני אוכמי, מודעא, תלמודא, אסמכתא, ספרא דאגדתא |
את מלוד ומותבך בנהרדעא. סמא דכולא משתוקא¹. אגרא
דתעניתא צדקתא². במתאי שמאי, בלא³ מתאי תותבאי⁴.

17. A. רברבנוהי | גווליא רכיכין ואיטריא דעדקין. || B. גלגלא
(דרקיעא), גילגלא דעיניה, קילקילתא, קילקתא, קיקילתא, קילקלי
דמתא מחסיא, קיקלי דמתא, שושילתא, שושילתא דרבן גמליאל,
דקדקתא, דרדקי, כוכבא ווטא, סומקא דלוליבא, בליליא, לילותא,
לילוי, גרגירא, ירקרתי, שברירי דשימשא, שמנוניהו, בחללא דבי
צוארא, מצואריה, צוורא, עקרבי, כרכשתא, כרכשיה, כרכושתא,
ערפילא, פרזלא, ווטרא, ווטרת, ווטרי, ווטי | רברבן אודניה ווטרא
גנובתיה. לית בקא בר יוטא, ולית דיבא בת שתא⁵. תוקפא
בביתא כי קריא לשומשמא⁶. ונית[א] בביתא כי קריא לשומשמא⁷.
טמהדורי מילי וממרטוטי כלמי⁸. קידרא דבי שותפי לא חמימא
ולא קירדא⁹. עכברא דשכיב אדינרי¹⁰. כל קיטרי בשמאלא¹¹.
טבא שתא דטבת¹² ארמלתא¹².

18. A. שולטן, לדוך פלן, רגון, זיותן, עילאי, תתאי, בישו, טיבו, 20ik.
חירו, אסו דרבי¹, עידן² קריאת שמע³, דוכרן פתגמי, זכות אבהתא;
אילנייא, רוחצני, עניות, בשיבבותי, עתירותי. || B. סדנא, מותנא,
בעידניה, חיליה דאילנא, בנינא, קורבנא, שומעניה, חמריה דפלניא
בר פלניתא, שלמנא, תרבא דחיפושתא גטלניתא, טילחא גללניתא,
ריחתנא, טפקנא, מסקנא, מעלנא, מצוינא, רחמנא, תולענא,
שומשמנא, שושמנא, וורדינא, סהד[א] אחרין[א], אתתא אחריתי,
לאחרני, מילי אחרנייתא, הקלאה, גירדאי, תתא, פיקעא תתאה,
סדאה, גינאה, גינאי, גוי(י)תא, גירדאה, פיקעא עילאה, עמא נוכראה,
בשוקי ובברייתא, חנואה, חנונאה, ירחינאה, ליסטאה, שיראי, ארמאה,

¹ Meg 18^a GMM₁. || ² Ber 6^b. || ³ §67^b. || ⁴ Šab 145^b Ar. ||
⁵ Hul 58^b B. || ⁶ Soṭa 3^b. || ⁷ ib. M (Ar; זנייחא B זנוחא). || ⁸ Ber 51^b B (M; מסמרטוטי Ar). || ⁹ Erub 3^a M. ||
¹⁰ Sanh 29^b. || ¹¹ Šab 66^b. || ¹² Taan 6^b M₁.

גלילאה, רב יהודה¹ הינדואה, כלדאי, בר ליואי, חמרי לובייתא,
הללא מצראה, הלילא דמצראי, פרסאי, רומאי, טיבותך, טיבותיך,
בשיבותיה, אסותיה דרבי², חנוון, מטותא, שטותא, גריעותא, שירותך,
דוכתא דצניעותא, וילותא, צילותא, מפנקותא, מעליותא, הימנותא,
שותפותא, ליצנותא, ליסטיותיה, חבוליא, כנופיא, סוסיא, סוסותיהו,
כודניא, כודניאתא | טובא בטלני איכא בשוקא³. כל מנייני
בשטא דאמא⁴. רבא דעמיה, מדברנא דאומתיה, בוצינא דנהורא⁵.
בוצינא טב מקרא⁶. איהו בי קרי ואיתתיה בי בוציני⁷. חמרא
דמריה וטיבותא דשקיא⁸. או חברותא או טיתוחא⁹. הוצפא
מלכותא דלא תאגא¹⁰. ינקותא כלילא דוורדא, סבותא כלילא
דחילפי¹¹. אבב חנותא נפישא אחי ורחמי, אבב בי ויונא לא
אחי ולא רחמי¹². נא¹³ ליהודאי עניותא כברוא סומקא לסוסיא
חירא¹⁴.

A. משום לישנא בישא, בדיל הוצא; אגב אורחיה, בנו ביהא, 25 (54).
חלא לגו חמרא, טגו מרעיה, בין טב לביש, מן גברא רבא, אטו
שבת¹⁵, בתר טרי נ(י)כסי, תחות צינורא, אמטול מטררא, אמטו וזוא;
קמי רבנן, באנפי חבריי, באפי גברייכי, לגבי דיינא, ביני חילפי,
בהדי הוצא, להדי יומא, עילוי קיברי, מעילוי רישיה, אחורי ביתיה,
החותי ההיא אשיתא, תותי כנפיך | 1 sg. בי, לי, ניהלי, מיני, מין,
לקיבלי, כוותי, כוות, לוחי, לוות | 1 pl. לנא, לקיבלנא, באנפנא,
ביננא, קדמנא, לקדמנא | 2 sg. f. בגויכי | 2 pl. m. דילכון,
מינכון, קדמיכון | 3 sg. m. באנפוהי, באפווי, עלוהי, מן קדמוהי,
אמטולתיה | 3 pl. m. להון, דילהון, עליהון, אבתריהון, ט(י)נהון |
לפום חורפא שבשתא. מלכותא דארעא כעין מלכותא דשמיא.
חלף שופרא כיבא. חברותא כלפי שמיא? סחרנוהי גלידין¹⁶.
B. 1 sg. מינאי, כוותאי, לאפאי, לגבאי, בהדאי, עלי, עלאי, עילואי,

¹ Pes 51^b M₁. || ² Šab 66^b M. || ³ Sanh 14^a (K; דברנא);
'M. דנור'. || ⁴ Suk 56^b MM₁ Ar. || ⁵ Meg 12^{ab} GArM. || ⁶ B. k.
92^b M. || ⁷ Taan 23^a B. || ⁸ Sanh 105^a KM. || ⁹ Šab 152^a. || ¹⁰ ib.
32^a Ar. [בר זיינא, ביזיינא, sic l. pro זיינא]; cf Ber
56^a F. || ¹¹ Hag 9^b G. || ¹² Šab 152^a (סחרנוהי) RaM.

עילוואי | 1 pl. בן, לון, דילון, ניהלון, מינון, גבון, עילון | 2 sg. m.
 בן, ביד, לך, ליד, ניהלך, מינך, בתרך, כוותרך, כוותרך, לוותרך,
 לוותרך, קטרך, באפך, עליך, עלך, עילוך, עילוך | 2 sg. f. לך,
 לך, בגוויך | 2 pl. m. לכו, מיניכו, כוותרכו, גביכו, בגביכו,
 בהדיכו | 3 sg. m. ביה בחיויא, ליה, ניהליה, הוא ניהלי, לגויה
 דביתא, מיניה וביה, לאחוריה, כותיה דרב¹, לגביה, גבי דאבוכון,
 בהדיה, עליה דאיניש, עילויה, מתותיה | 3 sg. f. לה, לה, לה
 ניהלה, מינה, בתרה, אבתרה, עילוה | 3 pl. m. בהו, ניהליהו,
 מינייהו, מיניהו, בתרייהו, כוותריהו, קטייהו, באנפיהו, באפיהו,
 בגויהו, ביניהו, עלייהו, עילויהו, עילויהו, בהדיהו, מתותיהו |
 3 pl. f. בהי, להי, מיניהי, בהדייהי | משה אודניה, וחוטרא אבתריה.
 קמי[ה] דשתי חמרא חמרא, קמי[ה] דרפוקא גריוויא דיבלי¹.
 בהדי כיבשי דרהטנא למה לך²?

23. (52.) A. בתרין, על חד תרין, תרתין שנין, תלת שנין, שבע (52.)
 שנין, בהלין עשרה יומין דבי ריש שתא ליומא דכיפורי, באילך
 עשרה יומי דבי ריש שתא ליומא דכפורי, תרי עשר ירחי שתא,
 תרתי סרי שנין אחרנייתא, תלת עשר תכטקי, תלת עשרה תעניתא,
 תלת עשרי אפי הילכתא, תלת סרי, תליסרי שנין, ארבע עשרה
 שנין, חמש עשרה, חמש סרי, כבר שית עשרה וכבר שב עשרה,
 מאתן ושבע עשרה ביעין, תמני עשרה, תשע עשרה, תשע סרי,
 טאתן ועשרין וחד לוגא, עשרין וחד שתא, עשרין ותלת דאוויל
 טרודך³, תלתין יומין, תלתין ושבע, ארבעין וחמש, חמשין, ש(י)תין
 ותלת, בר שבעין וארבע, תמנין, בתמנן זווי, בר תמנן נכי תרתין,
 עשרין וארבעה אלפין דינרין; כי ענינא קדמאה, תומנתא קדמיתא,
 תלת שעין קדמיתא, הננין, ארבא תניינא [א] דגישרא, אוריין תליתאי
 לעם תליתאי על ידי תליתאי ביום תליתאי בירח תליתאי⁴, לישן
 תליתאי קטיל תלתא⁴ || B. חד דמשתין וריו, חד וזוא, בחד טחטרא,
 עטא חד, יומא חד, זיכנא חדא, אחד כתפיה, אכתפיה חד, ולא

¹ Soṭa 10^a M. (גריוויא) || ² Ber 10^a II.; §68d. |
³ Šab 88^a B (בירח) M^{mg}. || ⁴ Ar 16^b M.

חדא ביה, בחדא ידיה, כל חד וחד, חד לחבריה, בהדי הדדי, חד
 בשבא, כחדא, חד כרעא לחוד וחד כרעא לחוד, לחודך, לחודיה,
 דוכתא דגברי להודי(י)הו ודנשי לחודי(י)הו; תרי אודי יבישי וחד
 רטיבא, תרי בנך, תרתי נשי, אתלתי חבייתא, מתרוינן, תרוויכו,
 תרוייהו; אתלת שיני, תלת סאוי, בהני תלת טילי, הנהו תלתא
 עתירי, באפי תלתא, בארבע שעי, ארבעא זווי, המש [ביניתא],
 חטשה חוטשי לחטשה ינוקי, שית דליליא ותרתי דיטמא, שיהא
 סידרי לשיתא ינוקי, שב שני, שב שמעתחא, שבעא זמני, שבעה
 יוטי, לך ולשב בנתיך ולחמני כלתך; עשרה, תמניא, שיהא, ארבעה
 [כסי], תשע אטהתא להאי גיסא ותשע להאי גיסא, עשרה דרי,
 בחד סר בתשרי¹, בתדיסר, תריסר, תרתי סרי, תרתי סרי שני, תרי
 סרי שני אחריני, תליסר, בתליסרי עליאתא דדינרי, ארבעסר וחמסר,
 ארבעסר וחמיסר, בארביסר ובהמיסר, ארביסרי, ארבעסרי, חמסרי
 סעודות², חמיסרי, שיתקסר כסי, שיתסר ושיבסר, שבסר זווי, בר
 שית סרי, כבר שיבסרי וכבר תמני סרי, שבסרי ביעין, שבסרי,
 תמניסר, תשסר, תישסרי, תשיסרי; ארבעי גריוי חרדלא, פוריא בר
 שיתי גרטידי; מאה ושית סר, תלת מאה ספסלי, ארבע מאה
 ספסלי, שבע מאה ספסלי, תמני מאה חמשין ותרתי; אלפא
 משמאליה ורבוחא מימיניה, אלפא פרסי, תרי אלפי וחמש מאה
 גרטידי, שיתא אלפי פרסי, שבעת אלפי דינרי, תריסר אלפי גברי,
 שית מאה אלפי, תלת מאה ריבוותא, בתריסר רבוותא, בחד סרי
 ריבוותא; קטא קטא, קטייתא, קטאי קטאי, תלת שעי קטייתא,
 יוטא תמינאה, בתרייתא, מיא בתראי, כרעיה בתרייתא; הרי
 ופלגא, פלגו נוקא; תילתא שמעהא, תילתא אנדתא, תילתא
 טהלי¹; תמני מאה ותלתין ותלתא ותילתא, הרי תילהי, עגלא
 תלתא, אישתא תילתא, שיבסר נכי חוטשא, שתיתא, שתוהא |
 חדא שמה ויבורתא, וחדא שמה כרכושתא. טבא חדא פלפלתא
 חריפתא ממלא צנא דקרי². כולהי חדא ברכתא ננהי. מתנייתא
 קשיין אהודי. הרי קבי תמרי³ קבא קשייתא וסרת. וחד מינייהו

¹ Sanh 38^b 2B. || ² Meg 7^a M. || ³ §45d.

עדיף כהרי טינן. טולא דבי תרי עדיף. טבא תרתי מתלת. ארבעה לצלא, ארבעה לצללא¹. בר שית למקרא⁴, בר עשר למשנה⁴, בר תריסר לתעניתא². שב בירי לשלמנא, וחדא לעביד ביש³. בצירן חד סרי. ארבסרי, תרי שבועי. משב ועד תמני סרי, חד סרי. משב ועד תשסרי, תרתי סרי. תמני ותלתין ושבע הא ארבעין וחמש. מאה פפי⁵, ולא חדא דבינא⁴. מאה זווי בע(י)סקא בישרא וחמרא, מאה זווי בארעא טילחא ותפורא⁶. כטה נפיש גברא ממשה⁷ ושיתין ריבוון⁶. יומא קמא דריש שתא אי חמים כולה שתא חטימא, ואי קריר כולה שתא קרירא. והלכתא כלישנא בתרא ד⁷ריש לקיש⁸. תשעה מתלתין ושיתא ריבעא. כל אמתא בריבועא אמתא ותרי חומשי באלכסונא⁷.

29 (56). A. שקלת, שמעית, אפכית, שפילית, שאילית, יכילית | סברנא,

פתחנא, סברנן, אגרנן, הבנן, שכיבנן | שבקתון | בלעת, שבקת, שקלת, אזלת, ילדת, עריקת | בדקו, טלחו, מרדו, שקלו, אולו, אכלו, אמרו, נפלו, יהבו, הבו, קריבו, שכיבו, אישתיקו, שאילו, נחיתו, סליקו, סקו, יתיבו | נחרן, שלחן | אנא אמרית ניהליה, ומשמיה דרבא⁹ אמרת ניהליה. יהבנא לך שלמא. ולעניין שאילתא דשאילנא קדמיכון. ההיא שעתא לא עברינן ירדנא. אנן לשום אמהותא פרקינן לה ניהלה. אולת ועברת על דעתיה. אף היא עבדת זוודתא לנפשה. האי הוא, דלא איכפת ליה אמטונא דחבריה. כרכושתא ושונרא עברו הלולא מתרבא דביש גדא. || B. זבני, סברי, סמכי, שמעי, שתלי, אולי, אמרי, אפכי, עבדי, עברי, נדרי, שפילי, שאלי, נסיבי, יכולי | שכתן, הדרן, שכיבן | זבנת, סברת, שבקת, שקלת, הדרת, עברת, נקטת, יהבת, נסיבת, סלקת, יתיבת, איתיבת | שבקת, עברת | עבדיתו | בחש, בטש, טרק, מלך, שקל, תפס, אול, חטף, נפל, נפק, שתיק, אישתיק, טעים, קדיש, רהיט, רהט, באיש, שמע, יתיב, איתיב, איתב | טרפא, סברה, שקלה, אולא, שכיבא, שמעה, ילדה | סבור, אול, אכול,

¹ B. b. 5 a. || ² Ket 50 a XB. || ³ Sanh 7 a. || ⁴ Pes 89 b (M₁) ||
⁵ Jeb 63 a MM₁ (M₁ וזהשירא) || ⁶ Hul 7 a XB. || ⁷ Suk 8 a MM₁.

אמור, פרוח, נפול, נפוק, נהוג (f.), רהוט, טעון, חרוב, סלוק
 אנא לא בעניותי אכלי ירקא, ולא בעתירותי אכלי ירקא¹. אין,
 הטפי, ודידי חטפוי². תורא שאילי, אריא לא שאילי³. אי שתיקי
 לך כדשתיקו ליה חבריה לרבי יהודה⁴, נפק מיניה חורבא⁴. אמאי
 לא טעמת מדי? עמא קטילא קטלת. קיטחא טהינא טחנת.
 דילמא שקלת מידי מינייהו? קטלת לך תלתא. לאו⁵ עכברא
 גנב, אלא חורא גנב⁶. גזר רבי⁷ תעניתא. וכך עמא דבר. ואפלו הכי
 לא סמך רבי אלעזר⁸ בר שמעון⁹ אנפשיה. תבר גויי דברדא
 ונחית וטבל. אול אנקט תרנוגלא ואסר כרעיה לפורייה וייתב
 קמיה. ולמאי דסליק אדעחין מעיקרא. אמר טר. מלא חוטא
 תלא ולית דעבר. נבה בה כלבא. בריך רחמנא דיהב מלכותא
 דארעא כעין מלכותא דשמיא ויהב ליה שולטן ורחמי בדינא?⁷
 גחין ולחיש ליה לרבה⁸. קריביה דרב אידי⁹ בר אבין⁹ שכיב
 ושבק דקלא ואמר: „האי דקלא לקריבי“. צפרא נהוד. אמרה
 לי אם. אסור תד כרעיה לחד ארוא, ותד כרעיה לתד ארוא.
 A. ת(י)דחלין | תדרשון, תיובנון, תאמרון, תימרון | יטלוק, יספוד,
 30a (57).
 יאמר, ילבש | יספדון, יסבון, ליפקון (f.), ליחנון | ננטרון, לנטרון,
 לילפן | במטותא מיניכו, לא תירחון תרתי גיהנם⁸. לא תיכלון
 נהמא בהדי גברייכי. מאן ייזיל? מי יימר? אי גדיא יאי,
 יסק לתמידא! ברא וברתא כחדא ירתון⁹. || B. א(י)שקול, איפוק,
 אשתיל, איעביד, אשטר, איהדר, איזיל, אימר, אתן, איתיב, אטרה,
 אסק | ניקטול, ניסק, ניתיב | תיכול, תחליף, תעב(י)ד, תימר,
 הינסיב, תיחית | תובנו, תובינו, תעבדו, תימרו | לשלוט, לישקול,
 נ(י)שקול, ליחרוק, לשחוט, נישחוט, לישחוק, לימוד, ניפוק, ליובין,
 לחליף, ניויל, ניתיב, נימשח, ליסק | תיערוק, תיעירוק | ליגנבו,
 ליגרסו, נגרסו, ניפלגי, ניכלו, ליכלי, ליפקו, נינקוטו, ניקוט, ליעבדו,
 לימרו, ליהדרו, לישמעו, לידעו | איזיל איכול¹⁰ בהו קורצא

¹ Šab 140^b. || ² B. b. 33^b. || ³ B. k. 29^b. || ⁴ Šab 29^b M. ||

⁵ §67a. || ⁶ Git 45^a. || ⁷ Ber 58^a M. || ⁸ Ioma 72^b B. || ⁹ Šab 116^b B.

¹⁰ §69a.

בי מלכא. איזל ואשטע ט(י)להא מבי מדרשא. אימר דאמור רבנן היכא דאיכא סכנה⁴, היכא דליכא סכנה⁴ מי אמור? אינקוט שטרא בידי כל דהוא. ניפוק ונעביד שלמא בהדי(י)הו. ניזיל נעביד עיסקא. הכא אתרא דשטואל⁵ הוא, ניעביד כותיה דרב⁶? לא תיקטול. לא תינסיב גיורתא. לכרמא לא תקרב. ת(י)זרע (ו)לא ת(י)חצד. לא ת(י)רתח. לא תשוור ניגרא. לא תיסק לפוריא בלא⁴ קרית שמע⁴. לא תעבדי הכי. לא תידחלי מינאי. לא תיתבו בשוקי ובבגיייתא ותכתבו ליה. לא תינקטו בדעתייכו. לא תיחותו הכא. אטו הנא כי רוכלא ליחשוב וליזיל¹? ת(י)כחוש ארעא, ולא ליכחוש מרה². ליטעום מר מידי. בר בי רב לא ליכול ירקא. ליגמר איניש והדר ליסבר³. ל(י)חרוב בית(י)ך וליתיב אושפיוך. נהרא כפשטיה לזייל. ניתיב מר אפוריא. טאן דאית ליה דינא, ליקרב לגבי דיינא. במקום⁴ ברא, ברתיא לא תירות⁴. תיזיל לעיל. ליזלו רבנן בשלמא⁵.

A. כול, קטולן | למת ירקא ירקא שקול⁶. כל מן דין, כל מן (59) 30b
 דין, סמוכו לנא. אמר לנא „כתובו וחתומו והבו ליה“. ||
 B. פשוט, קטול, קבוץ, שפוך, שקול, לבוש, רכוב, רהוט, חטוף, אכול, טול, כוס, פוץ, פוק, נשוט, שאיל, קרב, פתח, סק | שקולי, שבקי, וילי | כרוכו, כתובו, כתבו, פלוגו, רהוטו, אכלו, חותו, טבילו (f.), שקילו, טעימו, עבדו, וילו, איזילו, איתבו, פתחו | בחר גנבא גנוב וטעמא טעום⁷. פסוק לי פסוק(י)ך. הפוך בנבילתה ולא תיפוך במילי⁸. לא הנקוט תרתי; ואי נקטת תרתי, נקוט תלת⁹. נחות דרגא ונסיב איתתא, סק דרגא בחר שושבינא. איתת(י)ך גוצא, גחין ותלחוש לה. תעלא בעידניה סגיד ליה. שטיא, שפיל לסיפיה דקרא. הכא אתרא דשטואל⁵ הוא, ויל עיביד לה כרב⁶. תיב אפוריא. זרע ולא תובין. נטר עד למחר. סק עילואי לפוריך. הב לי ירך. הב לי ברתך. וילי נהוגי

¹ Git 33^a M. || ² B. m. 104^b HM (ליכחוש) HM; an Af'el legendum?). || ³ Šab 63^a. || ⁴ ib. 116^b. || ⁵ Taan 9^b B. || ⁶ Men 85^a En. || ⁷ Ber 5^b Ar^M vid. || ⁸ Pes 113^a B. || ⁹ ib. M₁.

נויפּוּתָא חַד יוּמָא בְנַפְשֵׁיךָ. וַיֵּל אַטְרִי לְאִימִיךָ. טְרוּקוּ גַלִּי.
מְהוּלוּ נַפְשֵׁיכּוֹ וְעֵיבִידוּ פִּסְחֵי⁴. לְדִידִיהָ לֹא תִימְרוּ לִיהָ, לְאַחֲרֵינִי
אִימְרוּ לְהוּ. אַקִּיקְלִי דְמַתָּא מַחְסִיא⁵ תִּיבּוּ, וְלֹא עַל אַפְדְּנִי
דְפוּטְבִּדְהָא¹.

A. עֵמֶר לְמִילְבֶּשׁ. טַב לְמִיתָב טָן דּוּ מְלַמִּיתָב אַרְמְלוּ. 30c (60).

שְׂאִילוּ כָל מַה דְּאִיתָ לְכוּן לְמִישְׂאָל. || B. לְמִ(י)זְבוּן, מְ(י)צַמַת, לְמַסְעָד,
לְבִ(י)הֶדֶר, טִיחַטָּף, לְמִיכַל, לְמִילָף, לְמִימֶר, לְמִימְרָא, מִישַׁב, לְמִיפַק,
מִיחַב, מְ(י)חַבָּא, לְמִיחַת, לְמִיסק, מִידַע | מִיגְמֶר בַּעֲתִיקָתָא² קְשִׁי
מִבְחַדְהָא³. לֹאוּ אֹרַח אַרְעָא לְמַעַבְדַּד הַכִּי.

A. אַבְדִּין, אַכְלִין, בְּטַלִּין, דַּחְלִין, נַסְבִּין, עַבְדִּין, צַלְבִּין, קְטַלִּין, 31 (58).

קְטַרִּין, רַהֲטִין, תְּפַסִּין, אַטְרִיתוּן, יַדְעִיתוּן | כַּד רַגִּיו רַעִיא עַל עֲאֲנִיהָ,
עֵבִיד לְנַגּוּדָא סְמִיתָא⁴. תֵּלַת אַמְרַת, תֵּלַת אַחַ שְׂמַע! „לֵךְ לֵךְ,
אַמְרִין, „נְזִירָא! סַחֲוֹר סַחֲוֹר, לְכַרְמָא לֹא תִקְרַב⁵“. כְּלָבוּהִי לֹא
נִבְחִין, טַחְנוּהִי לֹא טַחְנִין. מִיחַב יַהֲבִין, מַשְׂקַל לֹא שְׂקִלִין. ||
B. אַחִיךָ, אַסְרָא, כַּפְרָא, מַסְרָא, פַּתְרָא, סַחֲוֹר, דְּאִיגָא, שְׂאִילָא, שְׂיִיב |
יַהֲבָא | אַסְרִי, גַּנְבִי, טַחְנִי, עַבְדִּי, שְׂמַעִי, שִׁי(י)לִי, שְׂיִיבִי, נַהֲגִי, נַפְקִי,
סַלְקִי, יַהֲבִי, יַהֲבוּ, קְטַלוּ | עַבְדוּן, שְׂקִלוּ, אֹזְלוּ, יַהֲבוּ, שִׁיבָה | אֹזְלָנָא,
אֹזְלִינָא, אַכִּילָנָא, בַּחֲשִׁינָא, רַהֲיִטְנָא⁶, יַהֲיִבְנָא, כַּהֲיִבְנָא, פְּשִׁיטְנָא,
נַפִּילָנָא, סַלִּיקְנָא, עַבִּידְנָא, עַבְדִּינָא, קְטִילָנָא, טַרְחָנָא, טַבַּעְנָא, אֹגְרָנָא,
אַגִּירָנָא, סַכְרָנָא, סַתְרָנָא, אַטְרָנָא, הַדְרָנָא, אַסְרָנָא, מַסְרָנָא | שְׂקִילִין,
קְטִילִין, שְׂבַקִּין | אַכְלַת, בַּלְעַת, טַבְחַת, יַהֲבַת, קְטַלַת | עַבְרַת (f.) |
אַטְרִיתוּ, יַדְעִיתוּ, מַלְכִיתוּ, אֹזְלַחוּ⁷, עַבִּידִיתוּ | מִי שְׂבִיק לִי מִיָּדִי
טִינִיָּה? חַטְרָא מוּלָא דְמַ(א)רִיָּה גְרִים⁸. דְּכֹאִיב לִיָּה כַ(א)יבָא, הוּא
אֹזִיל לְבִי אַסִּיא. חַטְוֹרָא מְקַלָּא יַלִּיף, קַלָּא מַחְטוֹרָא לֹא יַלִּיף.
כְּלָבָא בְּלֹא טַ(א)תִּיהָ שַׁב שְׁנִין לֹא נִבַח. כְּלָבָא לְכַפְנִיָּה גַלְלִי בַלַּע.
כּוּדְנִיא עַקְרָא, מַאי פַרַע לִי? מַכְתָּבָא גַלְלָא בּוּע, זְדַגְלָא בַּחֲבֵרִיָּה
יַדַּע⁹. כַּפִּין עַנְיָא וְלֹא יַדַּע. רַטִּין מַגּוּשָׂא וְלֹא יַדַּע מַאי אַמְרָ¹⁰.

¹ Ker' 6^a M. || ² §42a. || ³ Ioma 29^a. || ⁴ B. k. 52^a H (סְמִיחָא H* ArM). || ⁵ Šab 13^a M; Pes 40^b MM₁. || ⁶ Sanh 89^b K. || ⁷ Pes 101^a B. || ⁸ B. b. 98^a. | ⁹ A. z. 22^b Ar^s v. דַּגְלָא. || ¹⁰ Soṭa 22^a ArM.

חמרא אכתפא דטאריה שוואר¹. איתתא בהדי שותא פלכא. בחר עניא אולא עניותא. ש(י)משא מטילא ערבא. מאי נפקא לן מינה? למאי נפקא מינה? לא סלקא דעתך. מלא צנא דדובשא בזווא, ובבלאי לא עסקי באוריתא! לא אכלי מינן, ולא נסבי מינן. וזויה דאיניש עבדי ליה ספסרותא. רעיא חגרא ועיוי רהטן, אבב חוטרא טילי, ואבי דרי חושבנא. אי אמר[א] מלכ[ות]א: „עקדנא טורא“, עקר[א] ולא הדר[א] בה². סלקת לאיגרא, שירותיך בכנפיך. משה! שפיר קאמרת. מי איכא טידי דאנן לא ידעינן וספרי ידעי? מר סבר: דרשינן וביום³, ומר סבר: לא דרשינן וביום³. במאי עסקינן? בהא סלקינן ובהא נחתינן. והא אמרת „ולא במרכבה ביחיד“⁴? אי הדרת בך, יהיבנא לך אחתי דשפירא מנאי. ידעת מאן שתיל להאי חרובא? היכי יכלת להו? דילמא שקלת צדיקי ושבתק רשיעי? שמעת מינה: „יש ברירה“⁴. אמאי יתבת אבראי? מאי טעמא לא סלקת? ואת (f.) להיכא אולת? בטאי עסקיתו? עד אימת עבדיתו הכי וקטליתו ליה לעלטא בכפנא?

A. גלידין, נפישין | דעל סוס מלך, דעל חטור⁴ בר תורין⁴, דמנעלין ברגלוהי בר אינש; דלא הא ולא הא, דחפיר וקביר טב מיניה. עביד איניש דכל תלתין יומין טריד בשוקא. || B. גמיר, פסיק, קטיל, שליף, אכיל, אניס, ידיע, רוית | כסיפא, עציבא, פשיטא, מלכותא קטיעתא | מתילי, עבידי, נקיטי | מסירן, שקילן, תמיהא, שביקא | גמירנא, חשיבנא | חשיבינן | חשיבת, צניעת (f.), אסירת (f.) | צריכיתו, רגיליתו | גביל לתורא, גביל לתורי. קרא כתיב. דמבי דינא שקיל גלימיה, זמר ואויל באורחיה. הוא עסיק בחיי דברייתא, ואת אמרת: „בטילי דעלטא“! עביד איניש דגזים ולא עביד. עביד איניש דפרע בגו ז(י)מניה. עביד איניש דזבין דיניה. עביד איניש דסיאר ארעיה ולא זבין⁴. טידי שמיע לך בהא? טריחא לי ט(י)לתא. לא שמיעא לי (כלומר⁴): לא סבירא לי. סיפא ודאי⁴ פליגא אמתניתין; רישא מי אמרינן

¹ B. b. 96^b 18. || ² ib. 3^b H*M. || ³ Jeb 72^b. || ⁴ B. b. 41^b 18.

דפליגא אמתניתין? פשיטא! — לא צריכא¹ דהדר ביה. גמירי:
 „קללת חכם אפילו על הנאי באה“². הא טיפלג פליגי ביה!
 אליבא דרבי מאיר כולי עלמא לא פליגי, כי פליגי אליבא דרבנן.
 כל טילי דכדי לא דכירי אינשי. בינקותיה לא דכירנא, בסיבותיה
 דכירנא. בשופטני עסיקינן? מכלל ד³בנותן טעם⁴ עסיקינן.
 הכא במאי עסיקינן. אנן עדיפינן מיניכו. בתי⁵, אמאי עציבת?
 לא בדיקיתו לי. השתא דחתימי, אמרינן להו: „אמאי חתימיתו“?
 32. Perf. 1 sg. A. | איקלעית | 1 pl. | אידבקנא, איקלעינן,
 איקלענן | 3 sg. f. | איתנסבת, א(י)תיהיבת, אינטילת | 3 pl. m.
 א(י)תהפיכו, איפליגו, איתעקרו, איעקרו | 3 pl. f. | איקרען | Impf.
 3 sg. m. | יודהר | 3 sg. f. | תתעביד | 3 p. f. | לישתמען | Inf.
 איתנסבא | Pt. pl. m. | מקלעין | pl. f. | טישתקל[ן], משתמען, מנסבן,
 מכתבן | כי כתביתון הגי תברי, אי אדכרתון³ זמניה דשטרא,
 כתובו; ואי לא, כתובו סתמא. וילו חתומו ולא תתקטלון. וילו
 איטטרו וכתובו ליה. צבתא בצבתא מתעבדא. עבדא בישא,
 בתר דעבדין מתמלכין? חבל על דאבדין ולא משתכחין. |
 Perf. 1 sg. B. | אישחבעי, א(י)צטריכי, איקלעי, איתשלי | 1 pl. | איקלען |
 2 sg. m. | איתנחת | 2 pl. | איפטריחו, איפטיריתו | 3 sg. m. | א(י)תהפיד,
 איתעקר, איתנגיד, אינגיד, איגניב, איעריב, איבלע, אשתפ(י)ך,
 א(י)שתמע, איודריק, איודריק, א(י)צטריך, אתבר, איתחיד, איתמר,
 איתנח, איתרע, איתשיל, איתידע | 3 sg. f. | איכנעאי, אבלעא,
 איבליעא, אינסבא, אינסיבא, אצטריכא, איתרעא | 3 pl. m. | איפטור |
 3 pl. f. | אתיילידא | Impf. 1 sg. | איתסר | 2 pl. m. | תיכספו,
 תטרדו | 3 sg. m. | ליתעבד, ליתמסיר, ליכסיף, ליתסר, נטסר,
 לישחבע, ל(י)תבר, ליתסר, נ(י)תשיל | 3 sg. f. | תיתסר | 3 pl. m. |
 ליכספו | Imp. sg. m. | איטמר | pl. m. | איטמו[ר] | Inf. | ליפטורי,
 אישתכוחי, לאסתמורי, לאיודהורי, לאיטרודי, אהנוחי, א(י)תשולי
 Pt. sg. m. | טיגניב, מידביק, מיקטיף, טיחלף, טינגד, טיקלע, מצטריך,
 טיטריד, מיתביד, מתנה, מ(י)תשיל | sg. f. | מ(י)שתמטא, מימסרא,

¹ sc. אלא. || ² Ket 19^aM. || ³ §61e.

מנסבה | pl. m. מתרחשי, מימנעי, ט(י)נסבי, ט(י)פלגי, מיתכלי |
 pl. f. מינטרא, מישחמטא | 1 sg. ט(י)טרידנא, מינסיבנא (f.) |
 1 pl. מינסבינן | 2 sg. מתפסת, ט(י)תנחת, ט(י)נסבת (f.) | טעיקרא
 אכלי בתרומה¹ דבי נָשִׁי; אינסיבי ליה להאי, אכלי בתרומה
 דגבראי; והשתא הדרי לי למילתא קמייתהא. אטו בקבא דקירא
 אידבקי בכו? אִיתְגַּרְתָּ ליה, פּוּץ עטריה. א(י)שתקיל מילוליה.
 אימסר עלמא בידא דטפשא. איטריד עלמא. אטאי? והא
 מינס איתנים! הא דרבא² לאו בפידוש איתמר, אלא מכללא
 איתמר. איתקיל, ואיתקילא ביה גמליה. בעיין! איפשיטא;
 מתנייתא קשיין אהדדי. איזיל וא(י)טליך באינשי ביתאי. רבנותיה
 דמר וסרבנותיה דמר גרמא ליה דלא תיתמר שמעתא משמיה.
 ממרי רשות(י)ך פארי אפרע. קרב לגבי דהינא ואידהן. לאו כל
 יומא מתרחיש ניסא. לאו כל שעתא מתרחיש ניסא. בהדי גברא
 דמתרחיש ליה ניסא למה לי? כל מילתא דמתאמרא קמי תלתא
 לית בה משום לישנא בישא¹.

33. Pf. 1 sg. A. קבילית | 1 pl. קבילנא, נקירנא, בריכנא, ברכינן.
 2 pl. m. קב(י)להון, סכ(י)נתון | 3 pl. m. קריבו, שדרו, שבחו, שיילו
 Impf. 3 pl. f. | ליעכבן | Pt. act. sg. m. מפשר ח(י)למי | pl. m.
 מבטלין, מחשכין, מצערין, מקרבין, מנגרין, מנסרין, משיילין | 2 pl.
 משלמתון | pass. pl. f. מברדן, מסרגאן | 2 pl. מרחקיתון | הא
 קריבית נפשי קמך. ולא שיירית בזביני אילן קדמאי כלום. פטרתון
 יהי. איזיל אפריש אינון מאיסורא. יקבר דיקברון יתיה. בבלאי
 טפשא, אמטול דיתבי בארעא דחשוכא אמריתון שמעתא דמחשכין.
 הני נשי דמחווא², אף על גב דלא עבדן עיבידהא במעלי שבתא
 משום דמפנקן, דהא כל יומא נמי לא עבדן².

Pf. 1 sg. B. בריכי | 2 sg. m. קבילת, שיירח | 3 sg. m. קביל,
 שדר, שער, בריך | 3 sg. f. פקידא, שדרה, שיילה | 3 pl. שדור |
 Impf. 1 sg. אובין, אישלם, א(י)שדר, איבר(י)ך | 1 pl. נשדר |
 2 sg. m. תשפיץ | 3 sg. m. לזובין, נחליט, ליחרין, ניחרין,

¹ B. b. 39^{ab} HM. || ² Pes 50^b M₁.

נ(י)ברוך, לישדר | 3 sg. f. תשדר | 3 pl. ליקבלו, ליכנפי, ליתקני,
 לישי(י)לו | Imp. sg. f. בשילי | pl. m. זבינו, קדימו, חשיכו, בעירו,
 קריבו | Inf. קדומי, קדושי, צעורי, ברוכי, נגודי, סלוקי | Pt. act.
 sg. m. טובין, מקבל, מחרין, מפרק, מטבע, טידואר | sg. f. מעכבא,
 מובנה, מיקרא | pl. m. מדברי, מצלחי, משדרי, משחרי, מצערי, מגנבו,
 מרחמו | pl. f. מרמון | 1 sg. מוביננא, מוכינא, משדרנא | 1 pl.
 מבדחינן, מסלקינן | 2 sg. מובנת, מדברת (f.), מצערת (f.) | 2 pl.
 מקבליהו, מגרשיתו | pass. sg. m. מדבק, מפשר, מתקן, מקרב, מרווח
 sg. f. מתקנא, מקרבא, משבשתא, מתרצתא, מחוורתא, מ(י)יתבא |
 pl. m. מייבשי, מרהחו | pl. f. מקרבא, מרחקא | 1 sg. משמחנא,
 מקרבנא | 1 pl. מרחקינן | 2 sg. מפקדת | בירא זביני לך, מיא לא זביני
 לך. כי אזלינן לההוא עלמא, בדיחא דעתאי דאפילו גברא כוותיך לא
 חניפי ליה. אנא שדרי ליה חוליא, (ו)איהו שדר לי חורפא. חיתא
 דקטרי סברת וקבלת. קדומי קדים לגרסיה. קדום סלוק¹ ענני מהך
 זויתא דרב[י]תהו. אטו² כל השנה כולה³ מי עבדינן כרבי עקיבא
 דהשתא נעביד כרבי עקיבא? — כל השנה כולה טאי טעמא לא
 עבדינן כרבי עקיבא, תמני סרי תקון, תשיסרי לא תקון; הכא נמי
 שב תקון, תמני לא תקון. נקדים וניזיל בארחא. למחר ליקדים
 וליזיל באורחא פלן². הב לן ונבריך. הב נבריך. הבו ניבריך. לא
 תעקר ככא. לישתף איניש נפשיה בהדי צבורא. לא לישדר ליה
 מר שלמא לילתה? נשדר ליה מר שלמא לילתא! ארחלא אכרעין,
 זבינך זבין. חשיך תקין נפשך, וקדים תקין נפשך. שדר להו
 ק(ו)רבנא. פטומי מילי בעלמא הוא. סכינא דחריפא לפסוקי קראי.
 אי אמרת בשלמא: חד דקדש⁴ וחד דתרומה⁵, היינו דאצטריכא
 לשיולי; אלא אי אמרת: אידי ואידי דקדש, למה לי לטהדר ולשיולי?³
 כל דמשאיל לי מילתא בדבי רבי חייא ובדבי רבי הושעיה ולא
 פשיטנא ליה ממתניתין, נפילנא מאיסקריא וטבענא. קאקי חיוורי,
 משלחי גליטי דאינשי. דמלפא תכלי לא בהתא. כל מנייני דמפרשי
 כדמפרשי, ודלא מפרשי ארבעין וחד זימנא.

¹ §69 a. || ² Suk 52^a M₁. || ³ Nid 6^b M.

34. Impf. 3 pl. m. | איעתרו 3 pl. m. | איתקדשת Pf. 3 sg. f. A.
 ליבטלון | 3 pl. f. ליסתכלן | Inf. לאיסתכלא | יתעסקון ביה עמטין.
 || B. 1 sg. Pf. אשתטחי, אסתכלי | 2 sg. m. איתעסקת, איעסקת
 | 3 sg. m. א(י)צטער, אודבן, איחרך, אשתייר, אייקר | 3 sg. f.
 איודמנא, איקשטא, אינגעאי | 3 pl. אישחבוש, אשתכור, איעתור |
 Impf. 1 sg. אצטער, איעכב | 1 pl. נצטער | 2 sg. m. ת(י)סתכל |
 2 pl. m. ת(י)תעתרו | 3 sg. m. לשחתף, ל(י)סתכן, ניסתכל, ליצטרף,
 לכפר | 3 sg. f. תתקבל, תיקבל | 3 pl. m. ליודבנו, ליעתרו, ליצטרפי,
 ניבדחי | Imp. sg. m. א(י)סתכל | sg. f. איקשטי | Inf. א(י)שתמושי,
 לאסתכולי, לאיבסומי, ליבסומי, א(י)חרוכי, איתי(י)קורי | Pt. sg. m.
 טתכפר, טשתלם, מ(י)סתכן, מצטער, מ(י)עטף, מתנדב | sg. f.
 מתעו(ו)רא | pl. m. מ(י)צטרפי, מודבני, מיבסמי, מיתקפו | pl. f.
 מסתכלא | 1 sg. משתמישנא, מסתלקנא | 1 pl. מיודבנינן | 2 sg.
 מודבנה | 2 pl. מסתליקיתו | אי לא נסיבנא¹ כהנתא, לא איעתרי.
 בר ברך קירא ליובין, ואת לא תצטער. כל מילי ובין ותתחרט, בר
 טחטרא דתובין ולא תתחרט. לא ל(י)צטער מר. האי טאן דיהיר,
 אפילו אאינשי ביתיה לא מ(י)קבל. אמא בברתה מצטבתא, ברהא
 באימא לא מצטבתא². להכי שקלי כספים³, דאי מיגנבי לא
 מישחלטנא מינך; להכי שקלת קרקע⁴, דאי מיטרפא לא מישחלטת
 מינאי⁵.

35. Pf. 1 pl. אשכחינן | 2 sg. m. הודעת | 3 sg. f. הקרבת, A.
 אשגחת | 3 pl. m. אדליקו, אסהידו, אשכתו, אפיקו, אחיתו, אסיקו
 | Impf. 3 pl. m. יחסנו, יפקון, לרגשון | Pt. act. pl. m. מפקין,
 טובליון (f.) | pl. f. מפסדון, מבעון, מובלן | pass. pl. f. מחתן | הדא
 היא קרתא דירושלם דעלה ארגשית כל משרייתי ועלה כבשית כל
 מדינת[א]? הלא היא זעירא. הלא היא חלשא מכל כרכי עמטין[א]
 דכבשית בתקופ ידי? כד מפיקנא לכו, עבידנא לכו מלתא, כי היכי
 דידעיתו דאנא הוא דאפיקית יתכון מטצרים. מה דין אתריסתון
 לקבלי? כגון אתון דיתביתון אציפונא דארץ ישראל⁶, אדרומי

¹ §73c. || ² B. b. 80^a Ar. || ³ B. m. 109^a H.

אדרימו. קטלן ואשמען לי קלא דסנווחתי. || Pf. 1 sg. B. אשלימי,
 אחויקי, אותיבי | 1 pl. אשכחן | 2 sg. m. אשלימת, אתריסת, אהדרת,
 אוזפת | 2 pl. אשגחיתו | 3 sg. m. אסהיד, אפקיד, אפסיל, אפסיק,
 איפסיק, אהדר, אוריך, אוגר, אפיק, אניד, אסיק, אותיב | 3 sg. f.
 אוקינה, אהדרא, אושלה, אפיקה, אחתה | 3 pl. אצרוך | Impf. 1 sg.
 אחויק, אשמע | 1 pl. נחויק, נשכת, נחית | 2 sg. m. השכח, הוריך,
 תפיק, תוליד | 2 pl. תחוקו, תורכו | 3 sg. m. לשבע, להדר, ליהדר,
 נוכח | 3 sg. f. תפיש | 3 pl. ליקדמו | Imp. sg. m. אקדים (f.),
 אפקר, אוביד, אפיק | pl. m. אשלימו, אחריפו, אפיקו | Inf. אגטורי,
 אדכורי, אתמוהי, אתחולי, איפרוכי, לאוכולי, אושולי, אווקי, לאסוקי,
 אוסופי, אוחובי | Pt. act. sg. m. מדליק, מסהיד, משכח, מחטה,
 מאכיל, מוגר, מושיל, טויק, טחית, מנקיט, מנסיב, מוטיב, מוקיר,
 מודע | sg. f. מ(י)חלא, מפלא, מפקא, מנקטא, מוקרא | pl. m.
 מדלקי, מפקדי, מסרחי, מושלי, מפקי, מוזפי, מוטיבי | 1 sg. משכחנא,
 מהדרנא, מצילנא, מודענא | 1 pl. מתחלינן, מפקינן, מוטיבין
 2 sg. מאפלת, מחרבת, מוקרת | 2 pl. מגבהיתו, משכחיתו
 pass. sg. m. מחת | sg. f. מוכחא, מוטיבא | pl. m. מחתי | בירא
 אקדשי, מיא לא אקדשי. הכי אמר לי קודשא בריך הוא, והכי
 אהדרי ליה. בשלמא לדידי אשכחן דפלגו רבנן בין יטמא לליליא...
 אלא לדידך ביטמא גופיה היכא אשכחן דפלגו רבנן? אשכחן
 צ(י)בור^א, משיח^א מנלן? ארבעה לי אריא אמצראי. חרנגולהא
 אפיקת מביתך? לא אשגח בה. לא אסבר להו אפי. קרא אשכח
 ודרש. דאיימין ליה סמא דחיי, דלא איימין ליה סמא דמותא^א.
 קרא אשכוח ודרוש. דילמא חד מיניכו שקל מידי מיניהו? ניהדר
 להו! איתתך ילדה שתין, מאי הנאה אית לך? איפּפּל ואוליד חד
 משתין וריו. אקדימו ואחשיכו לבי כנישתא, כי היכי דתורכו חיי.
 אגמירו בנייכו תורה^א, כי היכי דליגרסו בה. אוקירו נשיכו, כי
 היכי דתיתעטרו. לאפוקי מאי? מתקיף לה רב אשי: ומי מאיס?²
 דפרע קיניה, מחריב ביתיה. אהדורי אפיתחא לא מהדר, מי

¹ Sab 88^b M. || ² A. Z. 68^b M.

אינא דמטרה קמי שמיא כולי האי? כל עבדא דמריד האי שעתא מצלח. ב,,מוציא"¹ כולי עלמא לא פליגי ד,,אפיק" משמע (דכתיב¹: ,,אל מוציאו ממצרים"); כי פליגי ב,,המוציא", רבנן סברי: ,,המוציא" נמי ,,דאפיק" משמע (שנאמר²: ,,המוציא לך מים מצור החלטיש"), ורבי נחמיה סבר: ,,המוציא" ,,דטפיק" משמע (שנאמר³: ,,המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים")⁴. מאי קמשמע לן? טאן דאית ליה סיסיא, ברהמיה מסיק ליה? סכינא חדיפתא מפסקא קראי. בשלמא למאן דאמר: ,,בששה בסיון"⁴, משכחת לה (דאמר מר: ,,בשבעה באדר נולד משה"⁴, ומ"שבעה באדר"⁴ עד ,,ששה בסיון"⁴ תלתא ירחי); אלא למאן דאמר: ,,בעשרים ואחד בניסן"⁴, היכי משכחת לה?

36. Pf. 3 pl. m. A. א(י)תוספו | ארי כמה דמיתותב עולם עם.
 בתולתא, יתותבון בגויכי בניכי. || 3 sg. m. B. Pf. 2 sg. m. | איתוקת | 3 sg. m.
 אתצל, איתוק | 3 sg. f. | איתוספא | 3 sg. m. | Impf. 3 sg. m. | ניתוק | 3 pl. m.
 ליתוספו | Pt. sg. m. | מתוגר | sg. f. | מיתוגרא | pl. m. | מיתוקי | 2 sg. m. | ת(י)תצלת | אנא סמכי וא(י)תוקי.
37. Pf. 1 sg. A. עליית, חיית | 1 pl. | קשינא, קשינן, קשישנא,
 קשישן | 3 sg. f. | זלת, עלת, חשת, רקת | 3 pl. m. | גוו, קצו, עלו |
 Impf. 3 pl. m. | ליעלון | Pt. act. pl. m. | עלין | pl. f. | עיילן |
 2 pl. | גניתון | pass. pl. f. | גיפן || Itpe. | 1 pl. | איודקקין | 2 pl. |
 איטלליתון || Pa. | 3 pl. m. | עיילו | Pt. act. pl. m. | מעיילין ||
 Itpa. | 3 pl. m. | איהקצו | Af. | 3 pl. m. | אחילו | Pt. act. pl. m. |
 טהליין | באתר דויקין דנור ובעורין דאישא, מאן מעייל בר נפחא לתמן?
 Pf. 1 sg. B. חשי, חיי, חאיי, חשאי, קשאי | 1 pl. | קשישן | 2 sg. m. |
 מצת, מציה, חיית | 2 pl. | תפיתו | 3 sg. m. | חש, על, עאל,
 צר, קש, גרר | 3 sg. f. | זלא, חשא, קשא, עלא, רקה, רקקה | 3 pl. m. |
 עול | 1 sg. | Impf. | איעול | 1 pl. | נ(י)חוש | 2 sg. m. | תקוץ |
 2 pl. m. | תגוו | 3 sg. m. | נייעול, ליעול, ליציל | 3 sg. f. | תירוק |
 3 pl. m. | ניקצו, ליגוו, ליגוו, ליגוו | Imp. sg. m. | כוף, טוף, עול |

¹ Nu 24⁰. || ² De 8¹⁵. || ³ Ex 6⁷. || ⁴ Ber 38^a M.

Pt. act. sg. m. | מ(י)צדד | Inf. טיקר, מיהם, מיעל, מיגרד, מ(י)צדד | pl. m. קוצו
 קאיץ, חאים, קאיר, גיוו, הייט, חיים, כייף, מייץ, עייף, צייר, צריר,
 חטיט | sg. f. חייפא, עיילא | pl. m. גיווי, מייבי, עיילי, עיילו,
 להתי | 1 sg. עיילנא | 1 pl. חי(י)שינן | 2 sg. עיילת | 2 pl. עייליתו
 pass. sg. m. ויג, עיף, עייף, ציל, צליל, צייל, קיל, דייק,
 חקיק | sg. f. וילא, צילא, d. קילחא, רעיעא | pl. m. צילי, קילי
 Inf. איודקוקי | Pt. 1 sg. ט(י)ודקיקנא | 1 pl. ט(י)ודקיקינן
 Pf. 2 sg. m. עיילת | 3 sg. m. עייל, עליל | 3 sg. f. עילא,
 עיילא | 3 pl. עייוול | 2 sg. m. תעייל | 3 sg. m. ליעייל
 Pt. act. | 3 pl. ליעיילו, נייעילו | Imp. sg. m. עייל | Inf. צנוני
 pass. sg. m. | pl. m. מחלייט, מרנני | 1 pl. מעי(י)לינן |
 Pa. || טעפף | pl. f. מחדרן || Itpa. || 3 sg. f. איהננא ||
 Pt. act. 1 sg. | Pf. 3 sg. m. מהטט || Palp. || Pt. act. sg. m.
 מזולילנא || Itpalp. || 3 sg. m. לישתלשל, ל(י)בלבל | Pt. sg. f.
 טיקלקלא || Af. || 2 sg. m. אקלת | 3 sg. m. ארע | 1 pl. Impf.
 ניקור¹ | 3 sg. m. לקיל | Imp. אקיל | Inf. אגוני, אקורי, לאודועי,
 אחויי | Pt. act. sg. m. מטיך, מהיל, מחים, מקיל | sg. f. טגנא,
 מקרא | pl. m. מגנו | 2 sg. מגנית, מרעת | pass. sg. m. טיקל² |
 sg. f. ט(י)גניא | pl. m. ט(י)גנו || Ittaf. || 3 sg. m. איתרע, איתקיל
 Impf. 3 sg. m. ליחרע | Pt. sg. m. טתחל | sg. f. ט(י)תחלא
 כפא דחט נגרא, בגויה נ(י)שרוף חרדלא. אדטקיפנא אדרי, א(י)עול
 בהא. זבין ולא תידול. ניקוץ טר. ביתא דאית ביה שונרא, לא
 נייעול בה איניש בלא טסני. (טאי טעמא? משום דשונרא קטיל
 לחיויא ואכיל ליה, ואית ביה בחיויא גרטי קטיני, ואי יהיב ליה
 גרטא דחיויא אכרעיה, לא נפיק, ומיסתכן.) ליקיצו עילאי ותתאי,
 והדר איקוץ אנא. דוק בככי, ותשכח בניגרי. קוץ דידך, והדר
 איקוץ דידי. אחריפו עולו, אחריפו פוקו; כי היכי דלישטעו בכו
 אינשי. היכא דעייל ירקא, ליעול בשרא וכוורי. קידרא דבי שותפי

¹ Pes 118^b M (l. זיקיר). || ² A. z. 66^b B (sic l. pro ביקלא; sequitur א).

לא קיידא ולא חיימא. רבי אטיי ורבי אסיי מכתפי ועיילי,
מכתפי ונפקי, אמרי: „אילו טיקלע לן רבי יוחנן, מי לא מכתפינן
קמיה?“ לאו אורח ארעא לולוולי בטלכותא. מן האי? ליתחל
גופיה דקא מחיל ליה לשבתא. מאן האי? לתחיל גופיה דמחיל
יומא טבא. נחחל גופיה האי דקא מחיל יומא טבא. כי יויף
איניש בצנעה יויף, כי היכי דלא ליתולו נכסיה; וכי זבין איניש
בפרהסיא זבין, כי היכי דליפוק ליה קלא.

38. 3 pl. m. | מיתח | 3 sg. f. קמת, מיתח | Pf. 1 pl. A. קמנן, דרינן |
קמו, מיתו | Impf. 3 sg. m. ימות | 3 sg. f. תקום, תמות | 3 pl. m. |
ימותון, לימתון, ימותו | Inf. מבת, טמת | Pt. act. pl. m. טי(י)חין |
pl. f. קייטון || Ittaf. = Itpe. 3 pl. m. אחשעו || Pf. 1 sg. Pa. |
קייטית | 1 pl. עיינינן | 3 pl. m. עיינו | Pt. pass. pl. f. מכו(ו)נן ||
Pf. 1 pl. Af. אוחיבנא, אנהנא | 2 pl. אוקימתון || בעשרי[ן] ותמני[א]
ביה תבנ[א] לדינ[נא]. אנא בטיא דביתו אמרי. לא תדור במתא
דרישה אסיא, ולא תדור במתא דלא צניף בה סוסיא. ווי לדין, כד
יקום דין. שלם טב לרב טב מדיבון טב דמטוביה מטיב לעמיה¹.
Pf. 2 sg. m. B. קמת | 3 sg. m. גר, חס, פש, קם, מית,
נים, סיב | 3 sg. f. קמה, מיתא | 3 pl. m. קום, צוד | 3 pl. f. |
פשא | 1 sg. Impf. איקום, איקו, אימות | 1 pl. נינום | 2 pl. m. |
חלושו, תלישו | 3 sg. m. ליקום, ליקו, לידון, לידין, נידון, נינום,
ליכיל, ניסים, ניסום | 3 sg. f. היקום, חיקו | 3 pl. m. ליקוטו,
ליקטו, לימותו, לימתו, ליחסו | Imp. sg. m. מוש | sg. f. הובי,
קום | pl. m. דונו, לושו, לישו | Inf. מידר, מיון, טילט, למימת |
Pt. act. sg. m. דאיק, מאית, קאים, קאי, d. לאמא, חייך, ניים,
פייש, דייר, ני(י)ח | sg. f. דיירא, נדיא | pl. m. דיירי, חייכי,
מייחי, קי(י)מי, קימו, שאפו | 1 sg. דאירנא, דיירנא, זינא, חייכנא,
נייטנא, קאיטנא, קאמינא (f.)² | 1 pl. לישנין | 2 sg. חייכת, לייטת,
מיחת, צייתח (f.) | 2 pl. צייתחו | pass. sg. m. קים, d. לוטא |
sg. f. דיקא | pl. m. שיפי, שיפיי || Ittaf. = Itpe. 3 sg. m. איתער |

¹ Taan 24^b 18. || ² Šab 156^b 18M (sed 1. קאינינא).

3 sg. f. איתנהא | 3 pl. א(י)תדון | Impf. 3 sg. m. ליתער
 3 pl. m. ניתוני | 3 pl. f. ליתצדה | Inf. איתנוחי, א(י)תצודי |
 Pt. sg. m. מתקים, מ(י)תדר | sg. f. מיתדנא | pl. m. מ(י)תצדי
 Pf. 1 sg. Pa. ניימי | 3 sg. m. כוין, עיין, ציין | Impf. 1 sg.
 1 pl. נקיים, נעיין | 3 sg. m. ליבון, ליעיין | 3 pl. m.
 Imp. sg. m. עיין | Inf. סיועי | Pt. act. sg. m. מציין |
 sg. f. מסייעא | pl. m. מחייכי, מסיימי | 1 sg. מקייטנא,
 טעיינא (f.) | pass. sg. m. מקים | sg. f. מקיימא | pl. m. מחייבי
 Pf. 1 sg. Itpa. איכווני | 3 sg. m. איתחייב, איהייב, איגייד,
 Impf. 3 sg. f. הקיים || Inf. Palp. לטלטולי | Pt. act.
 sg. m. מנמנמ | pass. pl. m. מטלטלי || Pf. 3 sg. f. Itpalp.
 א(י)ודעועא || Pt. act. sg. d. Pā. מלטטא | Af. 1 sg. Pf. אנהי |
 2 sg. m. אחיכת | 3 sg. m. אחיך, אוקי[ם] | Impf. 1 sg. אוקים
 3 sg. m. לוקים, ננה | Imp. אציה | Inf. אוקומי, אחוכי, אנוחי |
 Pt. act. sg. m. מתיב, מתיב, מוריך, מורה, מנח | pl. m. מוקטי,
 1 sg. מוקיטנא | 1 pl. מוקטינן | 2 sg. מוקמת |
 pass. sg. m. מנח | sg. f. מנחא || Pf. 3 sg. m. Ittaf. איתותב
 בת דינא, בטל דינא. נפק דק ואשכח. נח נפשיה. נח דעתיה.
 קם ליה בדרכה מיניה. „חברך מית“, אשר; „אי(ת)עתר“, לא
 תאשר. עד אימא אידון ואיזול בהאי דוחקא? ¹ ניקום ניויל געביד
 עיסקא! השתא מספיקא ניקו וניקטול? לכי תיכול עלה כורא
 דמ(י)לחא. בעידנא דבי מדרשא לא תקומו אבראי. ניקום מר
 ונמליך. ליתב מר לינת. מר ניהו רב, נינח מר! תינח נפשיה
 דההוא גברא, ולא ליתמסר לידא דמלכותא. תינח ² קרבן אנשים,
 קרבן נשים ³ טאי איכא לטיטר? קום לבוש הני מ(א)ני. שוף
 כר(י)סך עול, שוף כרסך (ו)פוק. גברא דאבריה ואברתיה לא חס,
 עלי דידי חיים? שלית ערטיל וסיים מסאניה. הנא היכא
 קאי...? הנא אקרא קאי. אשיתא פלגא חדתא ופלגא עתיקא
 לא קי(י)מא. היא ני(י)מא ודיקולא שפיל. כולי עלמא כוילי ליה

¹ Taan 25^a G.

בקבא ווטא, האי מרבנן כיילי ליה בקבא רבא. קים לי בנפשאי
 דידענא טפי. עבדא בהפקירא ניחא ליה, וילא ליה, שכיחא
 ליה (ו)פריצא ליה. הניחא למאן דאמר: „עד דטנְקִיב קרטא
 תתאה“; אלא למאן דאמר: „אנְקִיב עילאה אף על גב דלא
 אינְקִיב תתאה“, ניחוש דלמא עילאה אינְקִיב, תתאה לא אינְקִיב?
 מתניתין נמי דיקא. הא קיימא לן ד^אעד צאת הכוכבים^א יטמא
 הוא? מכדי קראי לא כמר דייקי ולא כמר דייקי, רב^ב מאי טעמא
 לא אמר כשמואל^ל? ווי לן דמיייתין. אי צייתת, צייתת; ואי
 לא, מפיקנא לך רב מאוניך. בדובר קיימת קמי מרך? ¹ וילו
 קיימו שטרדיכו וחותרו לדינא. פתיא אוכמא, טינאי ומינך תסתיים
 שמעתא. לא חלמא טבא מקיים כוליה, ולא חלמא בישא
 מקיים כוליה. גברא רבה אמר מ(י)לתא, לא תחיכו עליה! לא
 תציתו להני כללי דכליל יהודה^פ אחי משמיה דשמואל^ל. דון
 מינה ומינה. דון מינה ואוקי באתרה. אוקי מטונא בחוקת^א
 מריה. מוקים לה כרבי בנימין בר יפת^פ. מוקי לה דנגעי
 כולהו בראשון^א. חגא מידע לא ידע מאי קאמרי רבנן, תיובתא
 קא מוחיב? מחכו עלה במערבא. וטדרבי אליעזר קמותבת
 ליה למר? האי קרא במערבא במאי מוקמיתו ליה? כוליה קרא
 בפרה^א לא מ(י)חוקס.

39. Pf. 1 sg. A. בניתי, הויתי, בני[ת], חוית | 1 pl. בעינא,
 הוינא, הננינא, אחינן, בענן, גלינן, חוינן, תלינן | 2 pl. הויתון |
 3 sg. f. את(א)ת, בנת, הוות, חות, שדת | 3 pl. m. מלאו, אתון |
 Impf. 2 sg. f. ח(י)צביין, תיהוין | 2 pl. תשתון (f.), תיחוו |
 3 sg. m. יבכה, יחדו, יהו, יהי, יהא | 3 pl. m. יבכו, יגבו, ליבעו
 (f.) | Pt. act. pl. m. בעין, סגין, סגין, אתון | 2 pl. בעיתון |
 pass. pl. m. גלן, כסן || אנא יעון גיליון^א לא לטיפחת מן אורייתא דמשה^פ אחיתי, אלא לאוסופי על אורייתא
 דמשה אהיהי. כדו הויתי דייר בארעא הדא ארבעין שנין, ולא
 תמיתי בר אינש מהלך בארחן דתקנן כדון. בטותב תלתא הוינא,
 וחד ליתוהי. אפשר איתא להא דאמר רבי יוחנן, ולא תנינא לה
 במתניתין[ין]? כד הוינן ווטרי, לגברי; השתא דקשישנא, לדרדקי.

דילמא מפוטבדיהא אתית, דטעיילין פילא בקופא דמחטא? מן יוטא דגליתון מעל ארעכון אינטילת אודייחא דמשה ואחיהיב[ת] ביה עון גליון. איך פלניא בר פלניתא פטר ותריך ית פלניתא אינתחיה דהות אינתחיה מן קדטת דנא מן יוטא דנן ולעלם. עד דגניתון לי גננא, איול ואשמע מילתא מבי מדרשא ואיתי ואיטר לכו. יהא רעוא דאימא מילתא ותתקבל. ייתי ואיזכי דאיתבי בטולא דכפוחא דהמריה. ייתון בני עטמין לשלם דעבדין עובדא דאהרן, ולא ייתי בר אהרן לשלם דלא עביד עובדא דאהרן. ולת, קפוץ קנה מינה; באתר דלית גבר, חטן הוי גבר. דדא ביה, כולא ביה; דלא דא ביה, מה ביה? דא קני, מה חסר? דא לא קני, מה קני? בר אנש דאתי לקיבלנא, הוא יאי וגולתיה יאי. לא ליהוי לך פקר בהדי יהודאי, דכל דבעון מן מריהו עביד להו¹. דאכיל אליחא טשי בעיליחא, דאכיל בקקולי אקיקלי מתא שכיב. דחייח נפיש, או דחיינא? עד דכפנת, אכיל; עד דצחית, שחי; עד דרתחא קדרך, שפוך.

Pf. 1 sg. B. אחאי, בעיי, בעאי, גלאי, הואי, חואי, מטאי, מצאי, קדאי, שדאי, תנאי | 1 pl. הויין, אתן, בען, חון, תנן | 2 sg. m. חוית, קלית | 2 sg. f. אחית | 2 pl. m. אהיתו, בעיתו | 3 sg. m. בכא, דרא, הוה, סגא, תנא, אימצעי, צחי, שחי | 3 sg. f. אחאי, חואי, סגאי, אחיא, הויא, חויא, מטיא | 3 pl. m. בעו, הוו, חוו, טשו, מטו | 3 pl. f. אחאן, הויין, שדיאן, שדיין | Impf. 1 sg. m. א(י)גלי, איחוי | 1 pl. נ(י)בעי, נישדי, ניתי | 2 sg. m. תיגני, תשדי, ת(י)חוי | 2 pl. m. תחו | 3 sg. m. ליקלי, ליקני, לישדי, לישרי, ניתני, לתני, ליתי, ניתי, ליטא, נהי | 3 sg. f. ת(י)מלי, ת(י)הוי, תהא, היתי | 3 pl. m. לבעו, (f.) ל(י)בעי, לטעו, ליטעי, נימטו, ליתרו, ליחו, ניתו | Imp. sg. m. בעי, דחי, שחי, אישהי, הוי, בקי (f.), חואי (m.) | sg. f. חואי, האי | pl. m. חוו, שתו, אשתו, אישתו, אחו | Inf. מיבעא, מיגנא, מיחדא, מיטעא, מקרא, משהא, למירמא, למישרא, למיפא, מיחא, למיבעי, למיחוי, למימני, למ(י)רעי, מיחי | Pt. act. sg. m. בכי, בני, ג(א)ני, חוי, שאני, חיי | sg. f. בכיא, מטיא, סניא, שדיא, הויא | pl. m. בכיי, רעיי, רעי, שדי, בכו,

בעו, גנו, דמו, הדו, חוו, מלו, שבו, ש(א)רו, אתו | pl. f. דמיין,
 מטיין, מלי(י)ן, מליא, הויין | 1 sg. בנינא, בעינא, בעינא (f.),
 שדינא, שתינא, אטינא, אחינא, הינא | 1 pl. חוינן, מחינן, קרינן |
 2 sg. דרית, הוית, מטית, הוית, היית, גבית (f.) | pass. sg. m.
 בעי, לדידי חוי לי, טשי, מצי, שדי, שרי | sg. f. טפיא, חליא |
 pl. m. דלו, טשו, מלו, סנו | pl. f. שדיין, רמייאן || זבנת, קנית;
 ובין, אוכיד. אפילו בר בי רב לא קרית. בעא מיניה רב חסדא
 מרב הונא: מה הוא לקדושי אשיכרא? טוביה? חטא, וויגוד?
 מינגד! שב שני הוה מותנא, ואיניש בלא שניה לא אוא¹. ד(י)רטא
 לך הא, לא חש לקיטחיה. תלא לסילתיה, תלא למוניה. חד
 סרי ולא גנב, נפשיה בשלמ(א)ני נקט. מסיגני ושליטי הואי איואן?
 לגברי ניגדי². שיתין מני דפרולא תלו ליה לבקה בקורנסיה. תנו
 רבנן. (ו)איטא: „לבו“³. . . (ו)איטא: „אנו“⁴. . . ? ניטא
 קסבר: „נותן טעם לפגם אסור“⁵? לא תרתח ולא תחטי. לא
 תרוי ולא תחטי. לא תשתי סמא. וכי תיטא: „נילף מיניה“,
 ממונא מאיסורא לא ילפינן; וכי תיטא: „נילף מקנסא“, ממונא
 מקנסא לא ילפינן. תהא לוטא ולא ליטא⁶. לא תיתלו בוקי
 סדיקי ברב נחטן. במטותא מינייכו דלא תהוו קמאי לא ביומי
 ניסן⁷ ולא ביומי תשרי⁸, דלא תטרדו בטווייכו כולה שתא. לעולם⁹
 ליבעי איניש רחמי על נפשיה, ואפילו עד זבילא בתרייתא, לשלמא.
 בר בי רב דלית ליה טשחא, ניטשי במיא דחריצי. טאן ניטא לן?
 תפיש תירום אמתא, בחד מחטרא ל(י)הוי. אי חקלאה מלכא
 ליהוי, דיקולא מצוואריה לא נחית. קרחא בביתיה, פרדכשא
 ל(י)הוי. קריינא דאיגרתא, איהו ליהוי פרוונקא. מאה קרי במתא
 בווא, הוהי כנפיק ניהו. מיטרא במ(י)פתח בבא — בר חטרא,
 מוך שקיך וגני. קום משי ידך. פוק קרי קרייך לברא. כי
 עיילת לקטיה דרבי אבהו¹⁰, רמי ליה. ריש תורא בדיקולא —
 סק לאיגרא ושדי דרגא מתותך. שרי שקיך ועייל ביה נהמא.
 שרי שקך ופתח כיסך. פתח פומיך קרי, פתח פומיך תני; כי היכי

¹ Sanh 29^a M. || ² ib. 106^a (איואן) cf. Teš-geon; pro ניגדי l. (נגדי). || ³ ib. 49^a M (K לריטא = לריטא).

דתקיים בך ותור[יך]חיי. פוק תני לברא. חוי, מאן גברא רבא
מסהיד עליה! לא תימא: „מפני שיכול לאומרה“¹, אלא אימא:
„הואיל ואומרה על הכוס“². תא שמע. חדאי, נפש, חדאי, נפש!
לך קראי, לך תנאי. אדמגרשיתו גרמי בי אביי³, תו אכלו בשרא
שמינא בי רבא⁴. חטוף ואכול, חטוף ואישתי; דעלמא דאולינן
מיניה לבי הלולא דמי. בהדי הוצא לקי כרבא. מאן דרחים לי,
לבעי עלי רחמי; ומאן דסני לי, לחדי לי. רבי זריקא דמי קראי
קמיה דרבי אלעזר (ואמרי לה: אמר רבי זריקא: רבי אלעזר
דמי): כתיב¹: „ולא יכול משה לב(ו)א אל אהל מועד כי שכן
עליו הענן“, וכתיב²: ויבא משה בתוך הענן? טוט אסר,
(ו)טוט שרי. ³מעשה לסתור! — חסורי מחסרא והכי קתני.
טאי שנא הכא דקתני „שתיים שהן ארבע בפנים ושתיים שהן ארבע
בחוי“⁴, ומאי שנא התם קתני „שתיים שהן ארבע“ ותו לא?
במשלם שערי מכדא, נקיש ואחי תיגרא. אי בר אחתיך דיילא
חוי, חוי, בשוקא קמיה לא תחליף. הלכה⁵ בעיא צילותא כיומא
דאסתנא. טבא תרתי מתלת; ווי לה לחדא דאולא ולא אתיא.
בכו ליה למר ולא ידע, חייכי ליה למר ולא ידע; ווי ליה למר
דלא ידע בין טב לביש. גופני קנו דיקלי, דיקלי לא קנו גופני.
רהיט ונפיל חורא, ושדו לסוסיא באורייה. דרחים רבנן הוו ליה
בנין רבנן; דמוק[ר] רבנן הוו ליה חתנוותא רבנן; דדחיל מרבנן,
הוא גופיה הוי צורבא מרבנן; ואי לאו בר הכי הוא, משתמען
טיליה כצורבא מרבנן. דעלך סני לחברך לא תעב(י)ד. לא נאי
להו יוהרא לנשי; תרתי הוין בהי דיהירן, וסני שטיהי; הדא
ניבורתא, וחדא כרכושתא. שרי ליה לאיניש לאודועי נפשיה
באחרא דלא ידעי ליה. נשוט נבילהא בשוקא ושקול אגרא,
ולא תימא: „בהנא אנא וגברא רבה אנא, וסניא בי מילתא“³.
היכלא קליא קלית. כל מילתא דלא דמיא עליה דאיניש, אמר
לה ולאן אדעתיה. שקילא טיבותיך ושדיא אחיורי. כל ליצנותא
אסירא, בר מליצנותא ד⁴עבודה ורה⁵ דשריא. מריה דאברהם⁶,

¹ Ex 40³⁵. || ² ib. 24¹⁸. || ³ Pes 113^a M₁ (Ar) [גשוט].

ת(א) לי תניא בדלא תניא? טסאנא דרב מרעאי לא בעינא. כולהי מצינא טקייטנא, לכר מיהא דלא מצינא לטיעבד. לא מצינא דאטרח. מאי טעמא (קא) בכית? מאי בעית בהאי ארעא? אי דלית, דלינא; ואי לא דלית, לא דלינא. כי מחית לינוקא, לא תמחי אלא בערקתא דמסאני; דקארי, קארי, ודלא קארי, ליהוי צותא בעלמא לחבריה. אי לא אתית, מחינא לך בסילוא דלא מבע דמא. בירא דשתית טיניה מיא, חוי, קלא לא שדית ביה. לא מצית אמרת. בעירו חמירא דבני חילא; דכיון דאילו טיגניב ואילו מיחביד, ברשותיכו קאי ובעיתו שלומי, כדידכו דמי.

Itpa. | 3 pl. f. א(י) שחביין | Pf. 3 pl. m. A. | ת(י) פנון | 3 sg. m. יחקרי | 3 pl. m. יפנו | Pt. pl. f. | מתקרין, טקריין, טיקלי(י)ן | אפילו מילי דטיטטרן איגליין להון. רגלוהי דבר אינש אנון ערבין ביה, לאתר דמיתבעי תמן מובלן יתיה. באתר דלית חמר, תמן מתבעין סמנין. || Pf. 1 sg. B. אנשיי, אנשאי | 1 pl. אישתליין | 2 sg. m. א(י) תהניח | 3 sg. m. איחרמי, איבעי, איפני, אשתב[י] | 3 sg. f. איתרמאי, איגלאי, אשחביי, אחרמאי, איסתגיא, איברייא | 3 pl. איברו, אימנו, איתלו | Impf. | 1 sg. אחתני | 1 pl. ניתהני | 2 sg. תיסתפי (f.) | 3 sg. m. ליתתהני | 3 pl. ליפנו | Inf. א(י) תרמווי | Pt. sg. m. מחרמי, מיקרי, מינצי(י)א | pl. m. מתבעו, מתבעי, מינצו, מינצי, מפני | 1 sg. מתבעינא, מיבעינא | 1 pl. טקלינן | 2 sg. מתברית, מינצית | 2 pl. מסתפיתו | אידלי יומא, אידלי קצירא. איבעיא להו. יהא רעוא דתישתרו תרבא. ומאי תיבעי ליה? ובון וובין, תגרא איקרי. מבעי ליה לאיניש לאסתמורי מעינא בישא. נקיטינן: האי צורבא מרבנן לא מעיני. השתא סיפא דלא קמשבח כלל, אסרי רבנן; רישא מיבעיא? חלמא דלא מפשר כאגרתא דלא מקריא.

Pa. Itpa. Impf. | 1 pl. טוינא, שנינא, שנינן | Pf. 1 sg. A. | 3 sg. m. ילוה | Inf. אסאה | Pt. act. pl. m. מסיין | pl. f. | טשניין | pass. pl. f. מדמיין || Itpa. | 3 sg. f. איתסיאת, איעלית | Pt. pass. sg. f. טגניא | יהא רעוא כל כי הני טילי מעלייתא הדרשון משמאי. || Pf. 1 sg. B. מחאי | 2 sg. m.

שנית | 3 sg. m. דלי, שני | 3 sg. f. מחאי, דליא | 3 pl. מחו |
 Impf. 1 sg. א(י)מלי, אצלי, אישני | 1 pl. ניתחי | 2 sg. m.
 חגרי | 2 pl. ת(י)גלו | 3 sg. m. ניצלי, ליתחי | 3 sg. f. תרבי |
 Imp. sg. m. כסי, דל | pl. m. דלו | Inf. גלויי, אסויי | Pt. act.
 3 sg. m. מגלי, מצלי, משני | sg. f. מסכיא | pl. m. מגלו, מצלו,
 מסו | pl. f. משניא | 1 sg. מגלינא, מצלינא | 1 pl. משוינן |
 pass. sg. m. d. איניש מעליא | f. d. טענתא מעלייתא | 1 pl.
 מעלינן | 2 sg. טכסיית || Itpa. 1 sg. א(י)חסאי | 3 sg. m.
 איכסי, אירצי, א(י)שתעי, א(י)חסי | 3 sg. f. א(י)שתעיא, איעליא |
 3 pl. א(י)שתעו | 2 sg. m. חגרי | 3 sg. m. לחסי | 3 pl.
 Imp. אשתעי | Pt. sg. m. מרצי | sg. f. מיגניא || אלא
 מחוורתא כדשנין מעיקרא. גיורא עד עשרה דרי לא תבוי ארמא[ה]
 קמיה. לא תקנא בארמא. לא תקנא בח(י)ויא. ליכנפי ליה
 למר עשרה וליצלי. ניתי מר ונתני. רבי רבי, בר ברתך אנא.
 אנא שנאי הדא, ואת שני חדא. דלי כרעיק מקמי גהינמ¹. גלויי
 ט(י)לתא בעלמא הוא. אגרא דהספדא דלויי. לא חציף איניש
 לשויי שטיה דאבוה סיטנא. טיקרי ומיתני בטטללתא, ותנווי בר
 מטטללתא. חציף עלן טאן דמצלי בפקחא. בר בי רב לא ליתוב
 אציפתא חדתא דמכליא מאניה. בהני תלת טילי עבידי רבנן
 דמשנו בד(י)בוריהו: במסכתא, בפוריא, (ו)באושפיזא. לכל טילי
 עותקא מעלי, לבר מתמרי ושכרא והרסנא. תלתא טוקמי, חמשה
 מסו, שבעה אפילו לכשפיס² מעלו. הב לי לדידי, (ו)אנא מסינא
 נפשאי. איקרב² שימשא ואידכי יומא. ומי מישתעי ריש לקיש
 בהדי רבה? בר בר חנה? השתא בהדי רבי אלעזר טרה דארעא
 דישראל לא מישתעי (דטאן דמשתעי ריש לקיש בהדיה בשוקא,
 מופי ליה זוי בלא סהדי), בהדי רבה בר בר חנה מישתעי?

Af. Ittaf. | Pf. 1 pl. A. אתרינן, איתינן | 3 sg. f. אתיא | 3 pl. אייתו |
 Imp. pl. m. אמטיו, אייתאו | Pt. act. pl. m. מסגן, מורן, מיתין |
 pl. f. טהניאן, טייתין || B. 1 sg. אהנאי, אהניי, איתאי
 2 sg. m. אמטית, אהנית, אייתית | 3 sg. m. אשרי, אהני, אחוי,
 אייתי, אורי | 3 sg. f. איתלאי, אייתיא | 3 pl. m. אמטו, אתנו, אייתי,

3 sg. f. | ליחי, לייתי 3 sg. m. | אייחי, אחוי Impf. 1 sg. | אחו
 היהני | לייתו, ניתי | Imp. sg. m. | אגני, אשני, אחוי,
 אייתי, איבראי | sg. f. | איחא | pl. m. | אייתו | Inf. | אגנויי, אצלויי,
 איתווי, אחווי, אודווי | Pt. act. sg. m. | מקרי דרדקי, מקשי, מחני,
 מחיי, מודי | sg. f. | מגניא, מרטיא, מחיא | pl. m. | מגנו, מטטו,
 מצלו, משקו, מייחו | 1 sg. | מגנינא, מקרינא, מחנינא, מי(י)תינא |
 1 pl. | מגבינו, מרמינו, מדינו || Ittaf. | 3 sg. m. | א(י)חחוי |
 Impf. 2 pl. m. | התחו | Inf. | איתחווי || ארטלתא לא חרבי כלבא,
 ולא חשרי בר בי רב באושפיוה. עד בר שית לא תקביל, ^אמיכן
 ואילך^א קביל ואספי ליה כי תורא. עד דהדרנא, אקרו בהדי הדדי
 ואחנו בהדי הדדי. אשוו זבינו; ואי לא, דרישנא לכו כדבי שמעון.
 „זה הכלל^א“, לאיתווי מאי? לאו לאיתווי ^אתענית צבור ותשעה
 באב? ^אלא מייחי איניש חובהא לנפשיה. לא מחו ליה לאיניש
 לא דיקלא דדהבא, ולא פילא דעייל בקופא דמחטא.

40. Pt. pass. sg. m. || תרגיטו Perf. 3 pl. m. A.

Impf. 3 sg. m. | משכ(י)ן | 3 sg. m. | הימני Perf. 1 sg. B.
 ניגנדר | Inf. | כרושי, שעבודי, כרווי | Pt. act. sg. m. | משעביד |
 1 pl. | מתרגמינו | pass. sg. m. | מהיטן | 1 sg. | מהימנא, מהימנא ||
 Perf. 3 sg. m. | אישתרבוני אישתרבב, א(י)מרטוטי אימרטט,
 איזוטר | Pt. sg. m. | טיגנדר | sg. f. | מ(י)זוטר[A].

41. 2 sg. | חכרנוה | Perf. 1 pl. A.

פטרתינון | 3 sg. | טעימינון | 3 pl. | אדחוהי | אומנוהא | קטלינון |
 Impf. | איקטלינון, נקטלינון | יקברוניה | Inf. | למ(י)דייניה || שטרא
 דנן דכחבנוהי לא למגבא ביה לא מטשעבדי ולא מבני חרי, אלא
 כי היכי דתקום ארעא בידיה. שיתין רהוטי רהטין, ולא דוורוה לגברא
 דמצפרא כרך. אבוב להרי זמר, גירדאי השתא לא קבלוה. רחמנא
 ידכרינך לשלם. מאן דלביש מדא ילבש מדא; מאן דלא לביש מדא
 יאטר לגברא דלביש מדא: „שלח מדא ואנא אלבישיניה.“
 במטותא בעינא מינייכו, לא תחלוניה. כי מטיח להחם, ארהיטני¹.

¹ A. z. 48b.

Perf. 1 sg. B. | פרעתוך, סכנתוך, קריבתך, אוויפתך | גרשהיך |
 בדרתינכו, אפקיתנכו, אשבעתיכו | קטלתיה, שאילתיה, לָטתיה,
 שדרתיה, צערתייה, אוטינתיה, אשכחיתיה | ובנתה, ובניתה, אכלתה,
 אמריתיה, אמרת[ה], קייטתה, אשכחתה, אנחתה | בדקתינהו, שקלינהו,
 שאילתינהו, שאילינהו, קב(י)לתינהו, אהדרתינהו, אשכחתינהו,
 אשכחיתיהו, אסחתינהו, אהדרינהו | אשכחתינהי | 1 pl. קב(י)לנך,
 אותיבנך | קרענייה, חכרני[ה], בדקינייה, אוכלינייה, אותיבנייה, אותיבנייה |
 אוקימנה | שכחנינהו, שקלינהו, אותבינהו | 2 sg. זפנתן, קב(י)לתן,
 צערתן, אדכרתן, אודעתן, אותיבתן | חשדתינן, כסיפיתין | שתלתיה,
 כסיפתיה, קבילתיה, חריבתיה, אמליכתיה, אחלישתיה, אפיקתיה
 אמריתיה, אדרתה, אוקימתא | קטלתינהו, סייטתינהו, אפסדתינהו
 2 pl. סכינתין | הפסתוה, תפסיתוה | 3 sg. m. נקטן, דנן, אישתמטן,
 אותבן | אשבען, אשמעינן | נשק(י)ך, זפנך, אבטחך, אזמנך | קטליה,
 גזיה, גזייה, גזוי[ה], דצייה, קבליה, שי(י)ליה, עייליה, גששיה,
 אכשליה, אוכליה, אפקיה, אסקיה, אותביה, איתיביה, אחיביה, שובי[ה]
 אמרה, שמעא, זבנה, אותבה | קטלינהו, זבנינהו, תרצינהו, אשכחתינהו,
 אחתינהו, אותבינהו | חתכינהי, מלחינהי, שפצינהי, אחתינהי |
 3 sg. f. קרצתן, אישתמיטת[ן], אויקתן | שבקתיה, זפינתיה, שדרתיה,
 אפיקתיה | אסרתה, דצתה, אדרתה | אסרתיהו, תבעתינהו, לבישתינהו |
 כבשתנהי | 3 pl. שבקין, צערון, ברכון | שבקינן, שדרינן | קדמוך |
 זקפוא, חבשוה, שחטוא, קבלוא, שדרוא, עיילוא, אטרואה, אסקוא,
 המנוה | אכלוא, אמרוה, בטלוא, טייפוא, אותבוה, אוקטוא | שבקונהו,
 שקלונהו, כרכינהו, עיילונהו, הרכינהו, אהדרונהו, אטרונהו
 Imperf. נינסבן, למנען, חבדתן, תצערן, ליברכן, ליגטרן, ליצלן,
 לישובן | נשמעינן | אגזיך, אגמרך, לישבעך | אוכליך | א(י)בדקינכו
 א(י)שבקיה, אלטייה, נגרריה, נשהריה, ליכייפיה, לצייריה, ליהדריה,
 נודעיה | א(י)קבלה, נ(י)קבלה, לשבקינה, נפרחה, אוקמינ[ה]
 איקטלינהו, א(י)שבקינהו, תשבקינהו, ליטרינהו, ניהמנינהו, לוקמינהו |
 3 pl. ניגמרינן | ליברכוך | נידחקוה, נ(י)עי(י)לוה, נידינוה, נוחבוה
 תקטלונהו, היכלינהו, ניוזבנינהו, להימנינהו | ניכלינהי | sg. m. Imp. |
 שבקו, שיבקו, פרע(י)ו, צערן, אושלן, אוזפן | שקליה, תיפשי[ה],

חדיה, שייליה | קטליה, שבקה, אהדרה, אותכה | שבקינהו, שקלינהו,
 סייעינהו | sg. f. אסקין | שבקיה | pl. אותיבון | שבקוה, תפסוה,
 שחטוה, אפקוה | תיפסוה, אחרוה, אקדטוה | Inf. לצעורן, לאגמרן |
 לאשטועינן | לאותובך | למ(י)קטליה, מיקצייה, למילטייה, לזבוניה,
 לאחוריה, לפרוקיה, לש(י)זביה | למיכבשה, למינסה, לזבונה, אטבולה,
 אוגורה, טשכונה | למינקטינהו, לזבונינהו, לנטורינהו, לאבדינהו,
 לאקדומינהו, לאשלמינהו, לאנוחינהו, לאנחינהו | למינקטינהו,
 זבוננהו, חילופינהו, חלופנהו, אופנהו | Part. מצערן, מלפך,
 פסליה, טודעיה, חברינהו | מוטינתיה | דברינהו | פרעהין, טודעתן
 מובינתה || לתקוני שדרתיך ולא לעו(ו)תי. אנא הא דרב המנונא
 לא שמייע לי, אלא מדעתאי בריכתינהו לכלהו. אנן אחתיניה, אנן
 מסקינן ליה; לזילותא דבי דינא לא היישינן. גרעתיה לארטאה
 ושפר ליה, אתלי ליה נורא בדיקניה, ולא שבעת חוכא טיניה.
 לא הדרת שקלתינהו מינאי? אדלא אבדן¹ בחישנא. בריך רחמנא
 דיהבך ניהלן, ולא יהב(י)ך לעפרא. פֿלגא אוקמינכו?² כמה לא
 חלי ולא טרגיש גברא דמריה סייעיה. הא מילתא אמר לן רב
 ששח³, ואנהרינהו לעינין³. טוביה דשמע ואדיש, חלפוא בישתא⁴
 מאה. עבדא הוה לי, קטלוה, פסקוה לרישיה, פשטוה למשכיה,
 אוקטוה, וקא משקו ביה מיא, לא דמי קא יהבו לי, ולא אגרא קא
 יהבו לי. גברא דנשי קטלוה, לא דינא ולא דיינא. על דא
 אפקוה לרבי ירמיה מבי מדרשא. ועל דא עילוה לרבי ירמיה
 לבי מדרשא. תרי קיסי יבישי וחד רטיבא, אוקדוה יבישי לרטיבא⁵.
 מייך אשפלוה⁶ לארעיק. גמלא דאזל למיבעי קרני, אודני דהוו
 ליה גוון[נ]הי טיניה. כל כי האי ריתחא לירתח רחמנא עלן ול(י)פרוקינן.
 מאן יהיב לן נ(י)גרי דפרולא ונשמעינך. דנפיק מינך טעמא נלפך.
 האי מאן דאית ליה סעודתא ניכלה ביממא. האי צורבא מרבנן
 דשמע ליה מילתא ולא ידע פירושה, לישיילה קמיה דשכיח קמי
 רבנן, דלא איפשר דלא שמייע ליה מגברא רבא. ליקטלוך ולא
 תיקטול. אוקטן נמי לדידי ואצלי. שבקוה לרויא, דמנפשיה נפיל.
 לא ליטא איניש לינוקא: „יהיבנא לך האי מידי“, ולא יהיב ליה,
 דילמא אחי לאגטוריה שקרא.

ל"ד

3 pl. A. שריוהא, אי(י)חינון | אי(י)חט(י)ניה, ליייהא, ילוניה
 איך פלני[הא] בת פלני[תא] הקרבת ית פלן לקדמנא ואישתמודענו[הי]
 דאחוי דמיתנא מן האב^א הוא, ואטרנא ליה: „אי צבית לייבוטה,
 ייבם; ואי לא, אטלע לה רגלא ימינא“, ואיטלע לה רגלא ימיניה
 ושרח סיניה מעל ריגליה, ורקת באנפוהי רוקא דאיתחוי לנא בבי
 דינא על ארעא . . . ואקרינוהי מה דכתיב בספר אורייתא דמשה
 ואשתמודענוהי. || 1 sg. Perf. B. קרית(י)ך, חוּחינכו, שו(ו)ינכו |
 שדיתיה, חויתיה, רביתיה, שויתיה, אגניתיה, אמשיתיה | אי(י)חיתה
 חויתיה, עשיתיה, שויתיה, אי(י)חינהו | 1 pl. אשקיניה | חונהו,
 שנינהו | חונגהי, חננהי | 2 sg. אקריחן | אי(י)שחיתיה | אי(י)חיתה
 אייתחיתיהו | 2 pl. תניחיהו | 3 sg. m. מחיין, כפיין | דלינן, אקרינן |
 אתיין | חוייה, שתייה, דלייה, כבייה, שוייה, אמשייה, אקרייה,
 ארמייה, אשקיה, אתנייה, איתיה, אייתחיתיה, אחייה, אגביה,
 אסחיה | חוייה, חליה | חונהו, חוינהו, שדנהו, שדינהו, שרנהו,
 קרנהו, דלינהו, שוינהו, אשקינהו | תלנהו, בננהו | 3 sg. f. שדתיה,
 שדיתיה, חויתיה, רביתיה, אייתחיתיה | רמחא | איכסחינהו | 3 pl.
 אקריין | שויוך | חויה, מחויה, טחיה, חליוה, אינשויה, דליוה,
 סטיוה, אשקיוה, איתיוה, אחיוה, טחונהו, שרונהו, קלונהו, חונהו,
 חוונהו, מלינהו, סטונהו, אמטינהו, אי(י)חינהו | שרונהו, חוינהו
 Imperf. לישויין, אשקייין | אי(י)בנייה, לימחיין[ה], ליתלייה, ליקלייה,
 לימלייה | לתלייה, למלייה | לישדינהו, לספינהו, נשהינהו | לשדיוה,
 נחיוה || sg. Imp. (f.) אשקייין | שדייה, דלייה | כפינהו, אייתחיהו
 רמינהו | pl. אמטיוה, אשקיוה | אחיוה | אמטונהו || Inf. מסנייה,
 מסניה, למימחיה, לבזוייה, לשויה, איתויה | למימנינהו, ט(י)טוינהו,
 ל(י)טפינהו, עשויה, לאי(י)חוינהו | למבנינהו || Part. בנייה,
 מטליי[ה] || השתא איכו לא חויתך, ספית לי איסורא. בהדי דקא
 חוינך, ברכינן עליך תרתי. ואנן היכי חויחינן? שב שני אימראי
 בקת[א] מבקה, דאמרה ליה: „חויחיה לבי מחו[אה] דסתי מיא
 ואיכרך בסדיניה ויתיבת עליה ומצית מיניה דמא ולא אודעתן
 לי.“ קריתיה לבר עמית(י)ך ולא עני(י)ך, דחי גודא רבה (ו)שדי
 עילויה. חברך קריין חמרא, אוכפא מוש לגב(י)ך. נרשאה

נשקיד, מני ככיר; נהר פקודאה לוויך, מגלימא שפירא דחוא
 עלך; פומבדיתא[ה] לוויך אשני אושפיוך. דאקרייך קהלת^א,
 לא אקרייך משלי^א. כי היכי דלימטיין שיבא מכשורא. נתניאן
 נר^א ספר יוחסין^א.

II. Zusammenhängende Lesestücke.

Connected Texts.

A.

1. Ungenaue Aussprache. *Inaccurate Pronunciation.*

Erub 53^b 1B.

ההוא בר גלילא^א דאמר להו: „אמר למאן? אמר למאן?“
 אמרו ליה: „גלילאה שוטה^א! חמר למירכב, או חמר למישתי?
 עמר למילבש, או אימר לניכסא^ב?“

2. Liebenswürdigkeit, die zu spät kommt.

Kindness Coming too late. Šab 63^b M.

ההיא איתתא דעלת לטיפא בהוא^א ביתא, נבח בה כלבא,
 איתעקר^ב ולדה. אמר לה טרי דביתא: „לא תדחלין; שקילן ניביה,
 שקילן טופריה.“ אמרה ליה: „שקילא טיבותיך ושדיא אחיורי!
 כבר נע ולד.“

3. Übermäßige Trauer. *Excessive Mourning.* M. k. 27^b M₁.

ההיא איתתא דהות^א בשיבבותיה דרב הונא, הוו לה שבעה
 בני. שכיב חד מיניהו, והות קא בכיא עליה ביתירתא^ב. שלח
 לה רב הונא: „לא תעבדי^ב הכי.“ לא אשגחת. אמר: „אי
 צייתא, מוטב^ב; ואי לא, תמוש^א ההיא איתתא^א ווודתא לאידך
 מית.“ ומיתו כולהו. אף היא עבדת ווודתא לנפשה ומיתת.

1. ^a M. | ^b Ra^M. || 2. ^a cf. 1B. | ^b 1B. || 3. ^a M. | ^b 1B. | ^c 1BM.

4. Ein frommer Laie. *A Pious Layman*. Suk 44^b M₁.

אמר איבו: הוה^a קאימנא קמיה דרבי אלעוד ברבי יצחק ואיתי ההוא גברא ערבה^b לקמיה. אמר ליה: „קריתא אית לי, כרמיא^c אית לי, ויתיא אית לי; ואתאן^d בני קריתא, ומקשקשין בכרמיא, ואכלין בויתיא; אריך, או לא אריך?“ אמר ליה: „לא אריך.“ הוה שביק ליה ואויל. אמר: „כדו הויתי דייר^e בארעא הדא ארבעין שנין, לא חויתי בר נש דמהלך בארחן דתקנן כדין.“ הדר אתי^d אמר ליה: „טאי אעביד?“ אמר ליה: „אפקר ויתיא להשוכיא^e, ותן פריטיא^f לקשקושי^g כרמיא.“

5. Die Gattin des R. Akiba. *R. Akiba's Spouse*. Ned 50^a B.

רבי עקיבא איתקדשת ליה ברתיה דבר כלבא שבוע. שמע^a בר כלבא שבוע^a, אדרה הנאה^b טכל ניכסיה. אולה ואיתנסבת ליה בסיתוא. הוה^c גנן^b בי תיבנא, הוה קא מנקיט לה^c תיבנא מן מויה. אמר לה: „אי הואי לי, רמינא לך ירושלם דדהבא.“ אתא אליהו, אידמי להון כאינשא, וקא קרי אבבא אמר להו: „הבו לי פורתא דתיבנא, דילידת^b איתתי, ולית לי טידעם לאגנוייה^c.“ אמר לה רבי עקיבא לאינתתיה: „הוי גברא דאפילו^b תיבנא לא אית ליה.“ אמרה ליה: „ויל^b הוי בבי^a רב.“ אול הוה^b תרתי סרי שנין קמי רבי^a אליעזר ורבי^a יהושע. למישלם תרתי סרי שנין, ^aקם ואתא^a לביתיה. שמע מן אחורי ביתיה דקאמר לה חד רשע^a לדביתהו: „שפיר עביד לך אבוך: חדא, דלא דמי לך; ועוד^a ארטלות חיות^a כולהון שנין.“ אמרה ליה: „אי צאית לדילי, ליהוי תרתי סרי שנין אחרנייתא^b.“ אמר: הואיל^a ויהבת לי רשותא, איהדר לאחורי.“ הדר אול הוה תרתי סרי שנין^a אחרנייתא, אתא בעשרין וארבעה אלפין זוגין תלמידין^c. נפק כל עלמא^c לאפיה,

4. a M. | b M. | c RaM. | d M. | e M₁^{ms} B.

f B. | g BM. || 5. a M (sed בר בן pro) En. | b M. | c En.

ואף היא קטת למיפק לאפיה. אמר לה ההוא רשיעא: „ואת להיכא אולת^a?“ אמרה ליה: „יודע צדיק נפש בהמתו^d“. אחת לאתחוא[ה] ליה, קא מדחן לה רבנן. אמר להון: „הניחו לה, שלי ושלכם שלה הוא^e“. שמע בר כלבא שבוע ואיתשיל על נידריה, ואישתרי טן ניכסיה^e.

6. Alexander und die Amazonen.

Alexander and the Amazons. Tam 32 F.

אמר להון: „בעינא דאיזיל למדינת אפריקי.“ אמרו ליה: „לא מצית אולת, דפסקי להרי חושך^h“. אמר להון: „לא סגי דלא אזילנא; אטו הכי משיילנא^g לכו; אלא טאי אעביד?“ אמרו ליה: „אייתי חמרי לובאי^h דפרשי בהבדא, ואייתי קיבורי דמתני וקטר בהאי גיסא; וכי אתית, נקטת בגווייהוⁱ ואתית^d“. עבד הכי ואול. מטא להווא טחווא דכוליהⁱ נשי. בעי^f למיעבד קרבא בהדיהי. אמרי ליה: „אי קטלת לן, אמרי: נשי קטל; אי קטלינן לך, אמרי דנשי קטלוה^h“. אמר להי: „אייתו^g לי נהמא“. אייתו ליה נהמא דדהבא^h אפתורא דדהבא^h. אמר להי: „מי אכלי אינשי נהמא דדהבא?“ אמרו ליה: „אלא לא הוהⁱ לך נהמא באתרך, דשקלת ואתית להכא?“ כד נפיק ואתי, כתב אבבא דמחווא: אנא אלכסנדרוס הויתי שטיא, עד דאתיתי למדינת אפריקי דנשייא ויליפית עצה^h מן נשייא. כי שקיל ואתי, יתיב אהווא טעיינא, קא אכיל נהמא. הוּו בהדיהⁱ גילדני דמליחיא. בהדיⁱ דמחורי להו, נפל בהו ריחא^h. אמר: שמע טינה, האי מעיינא טעגן עדן^g קאתי. איכא דאמרי: שקא מהנהו טיא וטרא באפיה. איכא דאמרי: אידלי כוליה, עד

d Pr 12¹⁰. || 6. a mg laud lect: דאמטול הכי קא משייאילנא | b IB בצא M = f | c mg. | d גאחית F. | e IB. | f = M | g M קטילנא IBF. | h IBM | i M ח(ו)ת FIB. | j בהדי נ | k M רותא Fvid M. | l בהדיה l | m IB מלאי mg

דמטא לפתחא דגן עדן; ^מ רמא קלא: „פתחו לי בבא“. אמרו ליה: „זה השער ליי צדיקים יבואו בו“^ס. אמר להו: „אנא טלכא, אנא מיחשב חשיבנא; הבו לי מידי“^פ. יהבו ליה גולגלחא חדא, אחא תקליה לכוליה כספא ודהבא דיליה בהדיה, ולא הוה תקיל. אמר להו לרבנן: „טאי האי?“ אמרו ליה: „גילגלא ^פ דבשרא ודמא הוא, דלא קא שבע“^פ. אמר להו: „טמאי דהכי הוא?“ שקלו ^פ קליל עפרא ^ז, אחר הקל. דכתיב ^ס: „שאל ואבדון ^ז לא תשבענה, ועיני אדם לא תשבענה“.

B.

1. Ein reifer Knabe. *A Ripe Boy*. Ber 48^a B.

אביי ורבא ^א בריה דרב חנן ^א הוו יחבי קמיה דרבה. אמר להו רבה: „למאן מברכינן ^ב?“ אמרו ליה: „לרחמנא“ — „ורחמנא היכי יתיב?“ — רבא אחוי לשמי טללא; אביי נפק לברא, אחוי כלפי שמיא. אמר להו רבה: „חרויכו רבנן הויחו, מיהו ^ב, בוצינא טכניה ידיע ^ס“.

2. Ein strenger Lehrer. *A Strict Teacher*. Hul 107^b M.

אבוה דשמואל אשכחיה לשמואל דהוה קבני. אמר ליה: „אמאי קבכית?“ אמר ליה: „דטחייאן רבאי.“ אמר ליה: „אמאי טחייך?“ אמר ליה: „דאמר לי: ספית ^א לבראי, כי לא טשית ידך.“ אמר ליה: „אמאי לא טשית?“ אמר ליה: „איהו אכיל, ואנא טשינא?“ אמר ליה: „לא מיסחא דלא גמרת, אלא מיטחא נמי טחית!“

דעינא + p | Ps 118²⁰. | ^ס Fsuperscr. | כי מטא לפתחא דגן עדן + ^מ IBM. | ^פ F | שקלי M | ^ז IBM. | (ו) כסיוח + ^ז IBM. | Pr 27²⁰. | ^ט F, נגרו + ^ט cf Jb 26⁶.

1. ^א M. | ^ב Hal-ged. | ^ס Teš-geon. || 2. ^א B.

13. Ein grausamer Vater. *A Cruel Father*. Erub 22^a B.
 רב אדא בר מתנא הוה קאויל לבי רב. אמרה ליה דביתהו:
 „ינוקי טאי אעביד להו?“ אמר לה: „מי שלימו^a להו קראמי^b
 דאגמא^a?“

14. Ein gleichgiltiger Vater. *An Indifferent Father*.
 Šab 151^b M.

רבי חנינא שכיבא ליה ברתיה, ולא הוה קבכי עילוה.
 אמרה^a ליה דביתהו: „חרנגולא אפק[ת] מביתך?“ אמר לה:
 „הרתי, תכלא ועיורא?“

5. Eine grausame Schwiegermutter. *A Cruel Mother-in-law*.
 Šab 26^a M.

ההיא^a חטתא דהוה סניא לכלתא, אמרה לה: „וילי איקשטי
 במשהא דאפרסמא.“ אולא איקשטא. כי אתאי, אמרה לה: „וילי
 ואתלי אשרגא.“ אולא איתלאי אשרגא, אינפח בה נורא ואכלתה.

6. Ein Mißverständnis. *A Misunderstanding*. Pes 42^a M₁.

אמר רב יהודה: „אשה לא חלוש אלא בטים שלנו^a.“
 דרשה רב מתנה בפפוניא, שקלי כולי עלמא חצביהו ופחו לגביה.
 אמר להו: „אנא בטיא דביתו^a אמרי.“

7. Ein rätselhaftes Testament. *An Enigmatic Will*.
 B. b. 58^a F.

ההוא דאמר להו: „חביתא דעפרא לחד בראי, חביתא דגרמי
 לחד בראי, חביתא דאודדי^a לחד בראי. לא ידעי טאי קאמר.
 אתו לקמיה דרבי בנאה, אמר להו: „אית לכו ארעא?“ אמרו
 ליה: „אין.“ — „אית לכו חיוחא?“ אמרו ליה: „אין.“ — „אית
 לכו ביסתרקי?“ אמרו ליה: „אין.“ — „אי הכי, הכי קאמר.“

3. ^a ArM. | ^b קראמי RaM, קורמי B, קירמי M, קרמי En. ||
 4. ^a B. || 5. ^a B. || 6. ^a B. || 7. ^a F. דאודדיה

8. Ein fleißiger Gelehrter. *An Industrious Scholar.*Erub 65^a B.

אמרה ליה ברתייה דרב חסדא לרב חסדא: „לא בעי מר מינם פורתא?“ אמר לה: „השתא אתו יומי דאריכי וקטיני, ונינום טובא.“

9. Ein zuvorkommender Lehrer. *An Obliging Master.*Sanh 10^b B.

אמר ליה אביי לרב יוסף: „עד האידנא מאי טעמא לא פריש לן מר הכי?“ אמר להו: „לא הוה ידענא דצדיכיתו; מי בעיתו מנאי מילתא ולא אמרי לכו?“

10. Ein gewissenhafter Richter. *A Conscientious Judge.*Ib. 7^b—8^a M.

אושפיוזכניה דרב אתא לקמיה לדינא, אמר ליה: „דינא אית לי.“ אמר ליה: „פסילנא לך לדינא.“ אמר ליה רב לרב כהנא: „פוק דייניה.“ חוייה דהוה קגיים ביה, אמר ליה: „אי צייתת, צייתת; ואי לא, מפיקנא לך רב מאתיך.“

11. Ein Weiser, aber kein Rabbi. *A Sage, but no Rabbi.*B. m. 85^b H.

שמואל ירחנאה אסייה דרבי הוה. חלש רבי בעיניה, אמר ליה: „איטלי לך סמא.“ אמר ליה: „לא יכילנא.“ — „אשטר לך משטר.“ — „לא יכילנא.“ אוחיב ליה גובחא דקניא תותי בי סדייה, ואיתסי. הוה קא מצטער רבי לטסמניה, ולא קא טסתייעא טלתא. אמר ליה: „לא ליצטער מר כולי האי. לדידי חוי לי סיפרא דאדם הראשון^א, וכתיב ביה: „שמואל ירחינא חכים יהוי, ורבי לא יתקרי; ואסותיה דרבי על ידיה תהא.“

12. Das Eigentum des Nächsten.

The Property of one's Fellow-man. B. m. 24^a H.

מר ווטרא חסידא אגניב ליה כסא דכספא מאושפיוא^a,
 חוייה לבר בי רב דמשי ידיה ונפר בגליטא דחבריה. אמר:
 „האי הוא, דלא איכפת ליה אמטונא דחבריה.“ כפתיה ואודי.

13. Du sollst nicht töten. *Thou shalt not kill.*Pes 25^b (= Ioma 82^b; Sanh 74^a).

ההוא דאתא לקמיה דרבא, אמר ליה: „אמר לי מרי
 דוראי^{ab}: „זיל קטליה לפלניא; ואי לא, קטילנא^c לך?!“ אמר
 ליה: „ניקטלך ולא תקטול! מאי חוית דדמך סומק טפי, דילמא
 דמא דחברך סומק טפי^d?“

14. Gib, daß man den Deinen gebe.

Give that they may give to thy Children. Šab 151^b B.

אמר לה רבי חייא לדביתהו: „כי אחי עניא, אקדים ליה
 דיפתא, כי היכי דליקדטו לבניך.“ אמרה ליה: „טילט קא לייטת
 להו.“ אמר לה^a: „קרא קא כתיב^b: כי בגלל הדבר הזה.“

15. Wohltätigkeit erlöset aus dem Tode.

Charity delivereth from Death. Šab 156^b B.

רבי עקיבא הויא ליה ברתא, אמרי ליה כלדאי: „ההוא
 יוטא דעיילא לבי גננא, טריק לה חויא וטיתא.“ הוה^a דאיג
 אמילתא^a טובא. ההוא יוטא שקלתה למכבנתא, דצתא^b בגודא,
 איתרמי איתיב בעיניה דחויא. לצפרא, כי קא שקלא לה, הוה

12. ^a H*: חזיה Hc. || 13. ^a MM₁. | ^b B Ra M Han M: דוראי
 M Ar? | ^c B Ioma. | ^d M₁ Ioma. || 14. ^a M. | ^b De 15¹⁰. ||
 15. ^a B En mend. | ^b En.

קא סריך ואחי חיויא בחרה. אמר לה אבוה: „טאי עבדת?“ אמרה לה: „בפניא אתא עניא, קרא אבבא, והוה טריד כולי עלטא בסעודתא, וליכא דשמעיה: קאמינא אנא^א שקלתיה לדסתנא^ד דיהבת לי, יהבתיה ניהליה^ב.“ אמר לה: „מצוה עבדת.“ נפק רבי עקיבא ודרש: „וצדקה תציל ממות^ע,“ ולא מטיחה משונה, אלא מטיחה עצמה^א.

✓16. *Idem. Ib.*

שטואל ואבלט הוו יתבי, והוו קאולי הנך אינשי לאגמא. אמר ליה אבלט לשטואל: „האי גברא אזיל ולא אחי, טריק ליה חיויא ומיית.“ אמר ליה שטואל: „אי בר ישראל הוא, אזיל ואחי.“ אדיתבי, ^אאזל ואתא^א. קם אבלט^ב שדיה לטוניה^ב, אשכח ביה חיויא דפסיק ושדי בתרתי גובי. אמר ליה שטואל: „טאי עבדת?“ אמר ליה: „כל יומא הוה טרמינן ריפתא בהדי הדדי ואכלינן. האידנא הוה איכא חד מינן דלא הוה ריפתא בהדיה^ע, הוה קמכסיף^ע. אמינא להו: „אנא קאימנא ומרמינא^ע.“ כי מטאי לגביה^ד, שואי נפשאי כטאן דשקלי^א מיניה, כי היכי דלא ליכסיף.“ אמר ליה: „מצוה^א עבדת.“ נפק שטואל ודרש: „וצדקה תציל ממות, ולא מטיחה משונה, אלא מטיחה עצמה.“

✓17. *Bedecke dein Haupt. Cover thy Head. Ib.*

איטיה דרב נחמן בר יצחק אמרי לה כלדאי: „ברוך גנבא הוי^א.“ לא שבקתיה גלויי רישיה. אמרה ליה: „כסי רישך, כי היכי דחיהוי עלך אימתא^א דשמיא, ובעי רחמי.“ לא הוה^א ידע אמאי קאמרה ליה. יומא חד יתיב קא גריס תותי דיקלא, נפל גלימא מעילוי^א רישיה, דלי עיניה, חוא^ב לדיקלא, אלטיה יצריה, סליק פסקיה לקיבורא^א בשיניה.

c M. | d Ar. | e Pr. 11⁴. || 16. a M. | b En לטוני B. | c En. | d En
 B. || 17. a M. | b En חזאת B. || לגבי

18. Die Zerstreung Israels. *Israel's Dispersion*. Pes 86^b M₁.

אמר ליה ההוא מינא לרבי יהודה נשיאה: „אנן עדיפינן מיניכו: בדידכו כתיב^a: „כי ששת חדשים ישב שם יואב וכל ישראל עד הכרית כל זכר באדום“, ואנן הא כמה שני איתנכו גבן, ולא קא עבדינן לכו מידי“. א^a אמר לו: „רצונך יטפל לך תלמיד אחד?“ נטפל לוי^a רבי אושעיה, אמר ליה: „משום דלא ידעיתו, היכי תעבדו: תקטלונהו כולהו, לא מלכיתו עילויהו; תקטלונהו להנך דמלכיתו עילויהו, קרו לכו מלכותא קטיעתא“. אמר ליה: „גפה של^a רומי^a, בה סלקינן ובה נחתינן“.

19. Werdet ihr wie wir. *Be ye like unto us*. Sanh 39^a B.

אמר ליה קיסר לרבי תנחום: „תא ליהוי כולן לעמא חד“. אמר: „לחיי; אנן דמהלינן, לא מצינן מיהוי כוותייכו; אתון טהליתו וזהו כוותן“. אמר ליה: „מימר שפיר קאמרת^a, מיהו כל דזכי למלכא לשדיוה לביבר“. שדיוה לביבר, ולא אכלוה. אמר ליה ההוא מינא: „האי דלא אכלוה^a, משום דלא כפון הוא“. שדיוה לדידיה ואכלוה.

20. Der Esel des Messias. *The Messiah's Ass*. Ib. 98^b B.

אמר ליה שבור מלכא לשמואל: „אמריתון, משיה^a על חמרא אתי; אישדר ליה סוסיא ברקא^b דאית לי“. אמר ליה: מי אית לך^a כאר הור גונא^a?”

21. Heute, wenn ihr gehorcht. *To-day, if ye hearken*.

Ib. 98^a K.

רבי יהושע בן לוי אשכחיה לאליהו ולרבי שמעון בן יוחי דהוו קיימי אפיתחא דגן עדן, אמר להו: „אתינא לעלמא דאתי?“

18. a 1 Reg 11¹⁶. || 19. a MEn. || 20. a Ar. | b בהרג^ח Arlect. |
c KM. גו(ו)נג

א[מרו] ליה: „אם ירצה אדון זה^א“. אמר רבי יהושע בן לוי:
^אשנים ראיתי, וקול שלשה שמעתי^א“. אמר להו: „לאימת אתי
 משיח?“ אמרו ליה: „ויל שייליה לדידיה!“ — „היכא יתיב?“
 — „אפיתהא דרומי“. — „וטאי סיטניה?“ — „יתיב ביני עניי
^אסובלי חלאים^א, וכולהו שרו ואסרי בחד ויטנא, ואיהו שרי חד
 ואסיר חד, אמר: דילמא מתבעינא^א ולא איעכב“. אול לגביה,
 אמר ליה: „שלום עליך, רבי^א!“ אמר ליה: שלום עליך, בר
 ליואי!“ אמר ליה: „לאימת אתי מר?“ אמר ליה: „היום^א“.
 אתא לגבי^א אליהו, אמר ליה: „שקורי שקר בי, דאמר לי
 היום“. אמר ליה: „היום אם בקולו תשמעו“^d. אמר ליה:
 טאי אמר לך?“ אמר ליה: „שלום עליך, בר ליואי“. אמר ליה:
 „אבטחך לך ולאבוכ לעלמא דאתי“.

22. Weder freien noch sich freien lassen.

They neither marry, nor are given in Marriage. B. b. §8^a F.

רבי בנאה הוה קא מציין מערתא. כי מטא^א למערחא
 דאברהם, אשכחיה לאליעזר עבד אברהם דקאי אבבא. אמר ליה:
 „טאי קעביד אברהם?“ אמר ליה: „גאני בכנפה דשרה, וקא
 מעיינא ליה ברישיה“. אמר ליה: „ויל אימא ליה: בנאה קאי
 אבבא“. אמר ליה: „ליעול וליתי: טידע ידיע^א דאיצר הרע^א בהאי
 עלמא לא שליט“. ציין ונפק.

23. Das Wissen der Toten. *The Knowledge of the Dead.* Ib.

ההוא אמגושא דהוה קא חטיט שכבי, כי מטא למערחא
 דרב טובי בר מתנה, תפסיה בדיקניה^א. אתא אביי, בעא במטוחא
 מיניה, שבקיה. הדר אחא, תפסיה בדיקניה^א. אתא אביי, ולא
 שבקיה, עד דאיתי מספרא, וגווייה^א לדיקניה^א.

21. ^a ח superser. | ^b + ומורי superser. | ^c לגביה K.

^d Ps 95[?]. 22. ^a מחא F | ^b ידע M. | 23. ^a AB. | ^b F וגיוזה

24. Idem. Ber 18^b M.

ועירי אפקיד וווי גבי ^aבת אושפיוכניה^a. עד דאתא טבי רב, נח נפשה דרביתא^b ולא פקידא. אול בתרה ל^aחצר מות^a, אטר לה: „וווי היכא?“ — אטרה ליה: „מתותי^c צינורא דדשא בדוך פלן; ויל שקלינהו; ואיט' לי לאימא, תשדר גובתא דכוחלא ומסרקאי בידה דפלניתא בת פלניתא דאתיא למחר.“

25. Idem. Ber 18^b M.

אבוה דשמואל הוו מפקדי וווי דיתמי גביה. עד דאתא שמואל מבי רב, נח נפשיה דאבוה והוו קא קרו ליה בר אכיל^a וווי דיתמי. אול בתריה^b לחצר מות. אטר להו: „בעינא אבא.“ אטרו ליה: „אבא טובא איכא הכא.“ אטר להו: „בעינא אבא בר אבא.“ אטרו ליה: „אבא בר אבא טובא איכא הכא.“ אטר להו: „בעינא אבא בר אבא דשמואל.“ אטרו ליה: „סליק למתיבתא דרקיעא.“ — אדהכי והכי, חוייה ללוי דיתיב אבראי. אטר ליה: „טאי טעמא דיתבת אבראי?“ — „דאטרי לי: כל כי הנך שני דלא עיילת למתיבתא דרב אפס והלישתיה^d לדעתיה, לא מעיילינן לך למתיבתא דרקיעא.“ — אדהכי והכי, אתא אבוה, ^eחוייה, בכא^e ואחיק. אטר ליה: „טאי טעמא בכית?“ אטר ליה: „דלעגל אחית, דקריבו יוסך למטת.“ — „ואמאי חייבת^f?“ אטר ליה: „דחשיבת טובא בהאי עלמא.“ אטר ליה: „אי השיבנא כולי האי, נייעיילוה ללוי.“ — דבריה ללוי ועיילוה. — אטר ליה: „וווי דיתמי היכא יהיבי?“ — „יהיבי באמתא דדיהיא, עילאי ותתאי דידך, ואמצעי^g דיתמי; דאי גנבי, ליגנבו מדידך; ואי אכלא ארעא, תיכול מדידך.“

24. ^a Ar. || 25. ^a prim | ^b superser. | ^c מתחות | ^d אושפיוכניה | ^e | ^f | ^g | ^h | ⁱ | ^j | ^k | ^l | ^m | ⁿ | ^o | ^p | ^q | ^r | ^s | ^t | ^u | ^v | ^w | ^x | ^y | ^z | ^{aa} | ^{ab} | ^{ac} | ^{ad} | ^{ae} | ^{af} | ^{ag} | ^{ah} | ^{ai} | ^{aj} | ^{ak} | ^{al} | ^{am} | ^{an} | ^{ao} | ^{ap} | ^{aq} | ^{ar} | ^{as} | ^{at} | ^{au} | ^{av} | ^{aw} | ^{ax} | ^{ay} | ^{az} | ^{ba} | ^{bb} | ^{bc} | ^{bd} | ^{be} | ^{bf} | ^{bg} | ^{bh} | ^{bi} | ^{bj} | ^{bk} | ^{bl} | ^{bm} | ^{bn} | ^{bo} | ^{bp} | ^{bq} | ^{br} | ^{bs} | ^{bt} | ^{bu} | ^{bv} | ^{bw} | ^{bx} | ^{by} | ^{bz} | ^{ca} | ^{cb} | ^{cc} | ^{cd} | ^{ce} | ^{cf} | ^{cg} | ^{ch} | ^{ci} | ^{cj} | ^{ck} | ^{cl} | ^{cm} | ^{cn} | ^{co} | ^{cp} | ^{cq} | ^{cr} | ^{cs} | ^{ct} | ^{cu} | ^{cv} | ^{cw} | ^{cx} | ^{cy} | ^{cz} | ^{da} | ^{db} | ^{dc} | ^{dd} | ^{de} | ^{df} | ^{dg} | ^{dh} | ^{di} | ^{dj} | ^{dk} | ^{dl} | ^{dm} | ^{dn} | ^{do} | ^{dp} | ^{dq} | ^{dr} | ^{ds} | ^{dt} | ^{du} | ^{dv} | ^{dw} | ^{dx} | ^{dy} | ^{dz} | ^{ea} | ^{eb} | ^{ec} | ^{ed} | ^{ee} | ^{ef} | ^{eg} | ^{eh} | ^{ei} | ^{ej} | ^{ek} | ^{el} | ^{em} | ^{en} | ^{eo} | ^{ep} | ^{eq} | ^{er} | ^{es} | ^{et} | ^{eu} | ^{ev} | ^{ew} | ^{ex} | ^{ey} | ^{ez} | ^{fa} | ^{fb} | ^{fc} | ^{fd} | ^{fe} | ^{ff} | ^{fg} | ^{fh} | ^{fi} | ^{fj} | ^{fk} | ^{fl} | ^{fm} | ^{fn} | ^{fo} | ^{fp} | ^{fq} | ^{fr} | ^{fs} | ^{ft} | ^{fu} | ^{fv} | ^{fw} | ^{fx} | ^{fy} | ^{fz} | ^{ga} | ^{gb} | ^{gc} | ^{gd} | ^{ge} | ^{gf} | ^{gg} | ^{gh} | ^{gi} | ^{gj} | ^{gk} | ^{gl} | ^{gm} | ^{gn} | ^{go} | ^{gp} | ^{gq} | ^{gr} | ^{gs} | ^{gt} | ^{gu} | ^{gv} | ^{gw} | ^{gx} | ^{gy} | ^{gz} | ^{ha} | ^{hb} | ^{hc} | ^{hd} | ^{he} | ^{hf} | ^{hg} | ^{hh} | ^{hi} | ^{hj} | ^{hk} | ^{hl} | ^{hm} | ^{hn} | ^{ho} | ^{hp} | ^{hq} | ^{hr} | ^{hs} | ^{ht} | ^{hu} | ^{hv} | ^{hw} | ^{hx} | ^{hy} | ^{hz} | ^{ia} | ^{ib} | ^{ic} | ^{id} | ^{ie} | ^{if} | ^{ig} | ^{ih} | ⁱⁱ | ^{ij} | ^{ik} | ^{il} | ^{im} | ⁱⁿ | ^{io} | ^{ip} | ^{iq} | ^{ir} | ^{is} | ^{it} | ^{iu} | ^{iv} | ^{iw} | ^{ix} | ^{iy} | ^{iz} | ^{ja} | ^{jb} | ^{jc} | ^{jd} | ^{je} | ^{jf} | ^{jj} | ^{jk} | ^{jl} | ^{jm} | ^{jn} | ^{jo} | ^{jp} | ^{jq} | ^{jr} | ^{js} | ^{jt} | ^{ju} | ^{kv} | ^{kw} | ^{kx} | ^{ky} | ^{kz} | ^{la} | ^{lb} | ^{lc} | ^{ld} | ^{le} | ^{lf} | ^{lg} | ^{lh} | ^{li} | ^{lj} | ^{lk} | ^{ll} | ^{lm} | ^{ln} | ^{lo} | ^{lp} | ^{lq} | ^{lr} | ^{ls} | ^{lt} | ^{lu} | ^{lv} | ^{lw} | ^{lx} | ^{ly} | ^{lz} | ^{ma} | ^{mb} | ^{mc} | ^{md} | ^{me} | ^{mf} | ^{mg} | ^{mh} | ^{mi} | ^{mj} | ^{mk} | ^{ml} | ^{mm} | ^{mn} | ^{mo} | ^{mp} | ^{mq} | ^{mr} | ^{ms} | ^{mt} | ^{mu} | ^{mv} | ^{mw} | ^{mx} | ^{my} | ^{mz} | ^{na} | ^{nb} | ^{nc} | nd | ^{ne} | ^{nf} | ^{ng} | ^{nh} | ⁿⁱ | ^{nj} | ^{nk} | ^{nl} | ^{nm} | ⁿⁿ | ^{no} | ^{np} | ^{nq} | ^{nr} | ^{ns} | ^{nt} | ^{nu} | ^{nv} | ^{nw} | ^{nx} | ^{ny} | ^{nz} | ^{oa} | ^{ob} | ^{oc} | ^{od} | ^{oe} | ^{of} | ^{og} | ^{oh} | ^{oi} | ^{oj} | ^{ok} | ^{ol} | ^{om} | ^{on} | ^{oo} | ^{op} | ^{oq} | ^{or} | ^{os} | ^{ot} | ^{ou} | ^{ov} | ^{ow} | ^{ox} | ^{oy} | ^{oz} | ^{pa} | ^{pb} | ^{pc} | ^{pd} | ^{pe} | ^{pf} | ^{pg} | ^{ph} | ^{pi} | ^{pj} | ^{pk} | ^{pl} | ^{pm} | ^{pn} | ^{po} | ^{pp} | ^{pq} | ^{pr} | ^{ps} | ^{pt} | ^{pu} | ^{pv} | ^{pw} | ^{px} | ^{py} | ^{pz} | ^{qa} | ^{qb} | ^{qc} | ^{qd} | ^{qe} | ^{qf} | ^{qg} | ^{qh} | ^{qi} | ^{qj} | ^{qk} | ^{ql} | ^{qm} | ^{qn} | ^{qo} | ^{qp} | ^{qq} | ^{qr} | ^{qs} | ^{qt} | ^{qu} | ^{qv} | ^{qw} | ^{qx} | ^{qy} | ^{qz} | ^{ra} | ^{rb} | ^{rc} | rd | ^{re} | ^{rf} | ^{rg} | ^{rh} | ^{ri} | ^{rj} | ^{rk} | ^{rl} | ^{rm} | ^{rn} | ^{ro} | ^{rp} | ^{rq} | ^{rr} | ^{rs} | ^{rt} | ^{ru} | ^{rv} | ^{rw} | ^{rx} | ^{ry} | ^{rz} | ^{sa} | ^{sb} | ^{sc} | ^{sd} | ^{se} | ^{sf} | ^{sg} | ^{sh} | ^{si} | ^{sj} | ^{sk} | ^{sl} | sm | ^{sn} | ^{so} | ^{sp} | ^{sq} | ^{sr} | ^{ss} | st | ^{su} | ^{sv} | ^{sw} | ^{sx} | ^{sy} | ^{sz} | ^{ta} | ^{tb} | ^{tc} | ^{td} | ^{te} | ^{tf} | ^{tg} | th | ^{ti} | ^{tj} | ^{tk} | ^{tl} | tm | ^{tn} | ^{to} | ^{tp} | ^{tq} | ^{tr} | ^{ts} | ^{tt} | ^{tu} | ^{tv} | ^{tw} | ^{tx} | ^{ty} | ^{tz} | ^{ua} | ^{ub} | ^{uc} | ^{ud} | ^{ue} | ^{uf} | ^{ug} | ^{uh} | ^{ui} | ^{uj} | ^{uk} | ^{ul} | ^{um} | ^{un} | ^{uo} | ^{up} | ^{uq} | ^{ur} | ^{us} | ^{ut} | ^{uu} | ^{uv} | ^{uw} | ^{ux} | ^{uy} | ^{uz} | ^{va} | ^{vb} | ^{vc} | ^{vd} | ^{ve} | ^{vf} | ^{vg} | ^{vh} | ^{vi} | ^{vj} | ^{vk} | ^{vl} | ^{vm} | ^{vn} | ^{vo} | ^{vp} | ^{vq} | ^{vr} | ^{vs} | ^{vt} | ^{vu} | ^{vv} | ^{vw} | ^{vx} | ^{vy} | ^{vz} | ^{wa} | ^{wb} | ^{wc} | ^{wd} | ^{we} | ^{wf} | ^{wg} | ^{wh} | ^{wi} | ^{wj} | ^{wk} | ^{wl} | ^{wm} | ^{wn} | ^{wo} | ^{wp} | ^{wq} | ^{wr} | ^{ws} | ^{wt} | ^{wu} | ^{wv} | ^{ww} | ^{wx} | ^{wy} | ^{wz} | ^{xa} | ^{xb} | ^{xc} | ^{xd} | ^{xe} | ^{xf} | ^{xg} | ^{xh} | ^{xi} | ^{xj} | ^{xk} | ^{xl} | ^{xm} | ^{xn} | ^{xo} | ^{xp} | ^{xq} | ^{xr} | ^{xs} | ^{xt} | ^{xu} | ^{xv} | ^{xw} | ^{xx} | ^{xy} | ^{xz} | ^{ya} | ^{yb} | ^{yc} | ^{yd} | ^{ye} | ^{yf} | ^{yg} | ^{yh} | ^{yi} | ^{yj} | ^{yk} | ^{yl} | ^{ym} | ^{yn} | ^{yo} | ^{yp} | ^{yq} | ^{yr} | ^{ys} | ^{yt} | ^{yu} | ^{yv} | ^{yw} | ^{yx} | ^{yy} | ^{yz} | ^{za} | ^{zb} | ^{zc} | ^{zd} | ^{ze} | ^{zf} | ^{zg} | ^{zh} | ^{zi} | ^{zj} | ^{zk} | ^{zl} | ^{zm} | ^{zn} | ^{zo} | ^{zp} | ^{zq} | ^{zr} | ^{zs} | ^{zt} | ^{zu} | ^{zv} | ^{zw} | ^{zx} | ^{zy} | ^{zz}

26. Was Gott tut, das ist wohlgetan.

Whatever the Lord doeth, is for the Best. Ber 60^b M.

רבי עקיבא הוה קאזיל באורחא, הוה בהדיה חרנוגלא חטרא ושרגא. כי מטא להווא [ביחא], בעא למכת בליליא, לא יהבו ליה אושפיוא. נפק ובח בדברא; אתא אריא ואכלא לחטרא, אחא תעלא ואכלה לחרנוגלא, אתא ויקא כבייה לשרגא. אמר: „כל דעביד רחמנא לטב.“ אתא גייסא שבייה^a לביתא. אמר: „היינו דאמרי לכו: כל דעביד רחמנא לטב.“

27. Heilige den Sabbat. *Keep the Sabbath Holy.* Šab 119^a B.

יוסף מוקר^a שבי הוה ההוא גוי^a בשבבותיה, דהווי^a נפישו נכסיה טובא. אמרו ליה כלדאי: „כולהו נכסין^b יוסף מוקר שבי אכיל להו.“ אול ובנינהו לכולהו נכסיה^b, ובן בהו מרגניתא, אוחבה בסייניה. בהדי דקא עבר מברא, אפרחיה ויקא שדייה בטיא, בלעיה כוורא. אסקוה אייתוה אפניא דמעלי שבחא, אמרי: „טאן ובין כי השתא?“ אמרי להו: „זילו אמטיוה לגבי יוסף מוקר שבי דרגיל דובין.“ אמטיוה ניהליה, ובניה, קרעיה, אשכת ביה מרגניתא, ובנה^b בתליסר עיליתא דינרי דדהבא. פגע ביה ההוא סבא, אמר: „טאן דיויף שבתא, פרעיה שבתא.“

28. Wahrheitsstadt. *Truth-town.* Sanh. 97^a M.

אמר רבינא: מריש הוה אמינא, ליכא קושטא בעלמא. אמר לי ההוא מרבנן ורב טבות שמיה (ואמרי לה: רב טביומי שטיה), דאי הוו יהבי ליה כל חללי עלמא, לא הוה משני בדיבוריה: „כי איקלעי להווא אחרא דקושטא שטיה, ולא משני בדיבורי[הו], ולא הוה מאית איניש מהתם ולא^a שניה; נמיבי איתתא מיניהו, והוו לי תרי בני.“ יוטא חד הוה יתבא דביתוהו וקא הייפא רישיה, אתיא שבבתא טרפא אדשא. א[מר]: „אמינא

26. ^a B En. || 27. ^a M. | ^b Ar. || 28. ^a בלא rell.

לאו אורח ארעא; אמרי לה: ליתתה הכא. שכיבו לה בני^ב; אתו אינשי לקטי[ה], אמרו: „טאי האי?“ „אמינא להו: הכי הוה מעשה^ה“; אמרו לי: במטותא טינג בענן, פוק מאחרין, ולא היגרי בהו מותנא בהנג אינשי.“

29. Wie man sich als Gast benimmt.

The Etiquette of a Guest. Pes 86^b M₁.

רב הונא בריה דרב נתן איקלע לבי רב נתמן בר יצחק. אמרי ליה: „טאי שטך?“ אמר להו: „רב הונא“. אמרי ליה: „היב אפוריא“, ואיתיב. יהבו ליה כסא, קבליה בחדא ויטנא, שתייה, איפסיק ביה, ולא אהדר אפיה. אמרי ליה: „טאי טעמא קרית נפשך, רב הונא?“ אמר להו: „בעל השם^ה אנא. — „טאי טעמא קבילת כסא בחדא ויטנא?“ אמר להו: „מסרבין לקטן, ואין מסרבין לגדול“^ה. — „ומאי טעמא כי אמרו לך: היב אפוריא, איחיבת?“ אמר להו: „כל שאמר לך בעל הבית עשה^ה“. — „ומאי טעמא אישתייה לכסך בתרי^ה ויטני?“ אמר להו: „דתניא: השותה כוסו בבת אחת, הרי זה גרגרן^ה“. — „ומאי טעמא לא אהדרת אפך?“ אמר להו: „כלה^ה תנן“.

30. Eine kluge Frau und eine törichte Frau.

A Wise Woman and a Foolish Woman. Sanh 109^b—110^a K.

אמר רב: און בן פלה אשתו הצילתו^ה. אמרה ליה: „טאי נפקא לך מינה? אי טר רבה, ואנת תלמידה; ואי טר רבה, אנת תלמידה“. אמר לה: „ומאי איעביד? הואי בעיצה^ה ואישחבעי בהדייהו“. אמרה ליה: „ידענא^ה דכולה כנישתא^ה קדישי נינהו, (דכתיב^ב: כי כל העדה כולם קדושים)“. אמרה ליה: „תיב דאנא מצילנא לך“. אשקיהיה חמרא וארויחיה ואגניחיה גואי, איחיבה^ה על בבא וסחרה למוייה; כל דאָתי, הוייה, הדר. אדהכי והכי, איבלעו להו. — איתתיה דקרח אמרה

ט = בנייה 18 En. || 29. a 18M. || 30. a 18M. | b Nu 16³. | c En.

ליה: „חווית מאי קא עביד משה? איהו הוה^a טלכא, לאחווה שׁויה כהנא רבא, לבני אחווה שׁוי^b סגני כהנים^c; אי אתיא תרוטה^d, אמר: תיהוי לכהן; אמר: תיהוי לכהן^e; אי אתיא חלה^f, אמר: תיהוי לכהן; אמר: דשקליחו אֶתוּ^g, אמר^e: הבו חד טעשרא לכהן; ותו, גייו לכו למוייכו ומטליל בכו^f ככפותא, עייניה^h יהיב במזייכו^h“. אמר לה: „הא איהו נטי קא עביד!“ אמרה ליה: „כיון דכולהוⁱ רבותא בהדיה נינהו^j, חמות נפשי עם פלשהים^k הוא דקא עביד“. ועוד דקאטר לכו: עיבידו תכלת^l; אי סלקא דעתך תכלתא^m חשיבא היאⁿ מצוה^o, אפיק^p גליטי דתכלתא^q וכסינהו לכולהו מתיבתך“. והינו דכתיב^r: חכמת^s נשים בנתה ביתה^t, אזו אשתו של און^u; ואולת בידה^v תהרסנה^w, אזו אשתו של קרח^x.

31. Die Männer von Sodom. *The Men of Sodom.*

Sanh 109 M (ordo qui in B).

^a אמרי אנשי סדום^a: דאית ליה תורא נרעי^b חד יומא; דלית ליה, נרעי^b תרי יומי. ההוא יתמא בר ארטלתא יהבו ליה תורי למרעי, אול שקלינהו וקטלינהו; אמר להו: „דאית ליה תורא^c, נישקול חד משכא; דלית ליה, נישקול תרי“. אמרו ליה: „מאי האי?“ אמר להו: „סוף דינא כתחלת^d דינא; מה תחלת דינא דאית ליה תורא נרעי^b חד יומא, דלית ליה נרעי^b תרי יומי, אף סוף דינא דאית ליה נישקול חד משכא, דלית ליה נישקול תרי“.

דעבר במברא, ניתיב זווא; דלא עבך במברא, ניתיב תרי. דהוה רמי ליבני, אתי כל חד, שקיל חד; אמר ליה: „אנא חדא דשקלי!“ דהוה שדי תומי או שמכי, אתי כל חד, שקיל חד; אמר ליה: „אנא חד דשקלי!“

^d Kc. | ^e superser. | ^f M. | ^g Kc. | ^h mg. | ⁱ Pr 14^l. | ^j sic; ^k BM (ut Biblia). | ^l En (ut Biblia) || 31. ^a superser.
 ^b En Ar. | ^c K.

ארבעה^d דייני הוו בסדום: שקראי ושקרודאי וייפאי^e ומצלי
דין. דמחי ליה לאיתת חבריה ומפלה, אמרי ליה: „הבה ניהליה
דטיעברה ניהליך^e. דפסיק ליה לאודנא דחטרא דחבריה, אמרי
ליה: „הבה ניהליה^e עד דקדחה“^f.

דפדיז ליה לחבריה, אמרי ליה: „הב ליה אנרא, דשקיל
לך דמא“. מאן דעבר אארבא^g יהיב^h ארבעה וווי; דעבר
בטיא, יהיב^h חמניא וווי. וימנא חדא אתא ההוא כובס^h, איקלע
להתם. אמרו ליה: „הב ארבעה וווי“. אמר להו: „אנא בטיא
עברי“. אמרו ליה: „אם כן^h, הב חמניא וווי“. לא יהב.
פדיוהⁱ. אתא לקמי דיינא, אמר ליה: „זיל הב ליה ארבעה
וווי, דשקיל לך דמא, ותמניא דעברת בטיא“. אליעזר עבדי
אברהם איתרמי להתם, פדיוהⁱ. אתא לקמי דיינא, אמר ליה:
„הב ליה אנרא, דשקיל לך דמא“. שקל גללתא, פדיוהⁱ
לדיינא. אמר ליה: „מאי האי?“ אמר ליה: „אנרא דנפיק
לי מינך, יהביה ניהליה להאי^j“ אמר ליה: „ולואי כדקיימי,
קיימי!“

הויא להו פורייתא^k דהוו טגנו עלה^l אורחי; כי מאריך,
גייזי טיניה; דהוה גויץ טתחי ליה. אליעזר עבד אברהם איקלע
להתם, אמרו ליה: „קום גני אפוריא!“ אמר להו: „נידרא נדרי,
מן יומא דמיתת שרה, לא גנינא אפוריא“.

כי הוה מתרמי להו עניא, יהבי ליה כל חד וחד דינרא,
וכתיב שטיה עליה, וריפתא לא הוו מטטו ליה^m. כי הוה טאית,
אתו כל חד וחד שקיל דידיה.

^m כי הוו עבדי הלולא, והוה אחי אכסניא, וטומין יתיה חד
טנהון, הוה להו איסרא דהוו צלבין ליה. אליעזר עבד אברהם
אזל אשכח להו הלולא, אזל יתיב לגבי סעודתא בעקבא דכולהו.

^a M* = rell; ששה Mc, duo nomina קפשקר קפשקר Mmg
addit. | ^e זייפא K. | ^f + לאמחא Msuperser. | ^g M*K^tF;
McKe. | ^h פדעיה McKe. | ⁱ M*K*; דפדעיה Mc דפדע
| ^j M*K^tF; Mc. | ^k En K כורסייתא M. | ^l rell; עליה M. |
^m mg.

אמר ליה: „טאן וטנך הכא?“ אמר ליה: „את“. שקל גליטיה ורהט. עבר לכולהו הכי, עד דמטא לגבי דיינא. אמר ליה: „טאן זטנך?“ אמר ליה: „את“. שקל גליטיה ורהט. שקלו כולהו גליטייהו ורהוט. יתיב עלוי^י סעודתא ואכלה^י.

ההיא רביתא^ו דקא מפקא ריפתא לעניא בחצבא, איגלאיי טילתא; שפיוה דובשא ואוקטוה על איגר שורא, אתו זיבורתא^י ואכלוה. והיינו דכתיב^ו: „ויאמר יי זעקת סדום ועמורה כי רבה“, ואמר רב יהודה אמר רב: „על עסקי ריבה“^א.

32. Sanherib. Sennacherib. Sanh. 95^b M.

אמר רבי אבהו: „אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו^א, דכתיב^ב: „ביום ההוא יגלח יי בתער השכירה“. אתא קודשא בריך הוא, אידמי ליה כגברא סבא, אמר ליה: „אי אולת לגבי הנך^א מטלכי מזרח ומערב^א דאיתיתניהו לבניהו וקטלתינהו, מאי אמרת להו?“ אמר ליה: „ההוא גברא נמי בההוא פחדא הוא^י יתיב“. אמר ליה: „היכי נעביד?“^ו אמר ליה: „ויל שני נפשך, כי היכי דלא לידעוך“. — „במאי אשני?“^ו אמר ליה: „ויל אייתי לי^י מספרא ואיגוייך“. — „טהיכא?“ אמר ליה: „עול לההוא^ד ביתא ואייתי“. אול אשכחינהו למלאכי, אידמו ליה לגברי, והוו קטחני קשייתא. אמר להו: „הבו לי מספרא“. אמרו ליה: טחון^ו חד גריוא דקשייתא^א וניתן לך“. טחן חד גריוא דקשייתא^ו, יהבו ליה מספרא. עד דאתא^א [א]^ו, איחשיך^י“. אמר ליה: „ויל אייתי נורא“. „אייתי ליה^ב. בהדי דקנפח^א ליה, איתלי נורא בדקניה. אול גווייה ולרישיה^ג. היינו דכתיב^ב: „וגם את הזקן תספה“. (אמר רב פפא: היינו דאמרי אינשי: גרידה^א [יה]^א לארמאה שפיר^א, איתלי נורא בדיקניה, לא שבעת

|| Gen 18²⁰ q. | En. דבורי BF (ר) בורי p. | rell. | Mmg. עלויה n
| En K. | K. טחן e. | En. | mg. | K. | Is 7²⁰ a. | 32.
| K. = K. | rell. לרישיה n. | eras. פח i. | superser. | K. דאתי s
| En K שער ליה. | quod postea deletum. ליה + i. | Ar. גרעחיה
| Ar. ושפר ליה.

חוכא^ב מיניה.) אול אשכח דפא מתיבותא דנת, אמר: היינו
אלהא רבא דשובי[ה] לנה מטופנא; אי אויל ההוא גברא
ומצלח, מקרב להו לתרין בנוהי קמ[ר]. שמעו בנוהי וקטלוה.

33. Eleazar, Sohn des R. Simeon.

Eleazar Son of R. Simeon. B. m. 83^b—84^b F.

רבי אלעזר ברבי שמעון אשכחיה לפרהגבנא^א דמלכא
דתפיש גנבי. אמר ליה: „היכי יכלת להו? לאו בחיותא^ב
מתילי, דכתיב^ב בהו: „בו תרמוש כל חיתו יער?״ (איכא
דאמרי: טהאי קרא^ד אמר ליה: „יארוב במסחר כאריה בסוכו
יארב להטף עני יחטף עני^ה במשכו ברשתו.“^ה) אמר ליה: „טאי
אעביד? הרטנא דמלכא הוא.“ אמר ליה: „תא אגטרך, היכי
העביד: עול בארבע^ה שעי לחנותא. וחוי מאן שתי חמרא
וקמנמנמ^ה, עין אבתריה: אי עיבידתיה בליליא הוא, רדודי קא
רדיד, ואי לא, גנבא הוא; אי צורבא מרבנן הוא, קדומי קדים
לגירסיה; אי פועל^ה הוא, קדומי קדים לעבידתיה^ה; דלא הכי
יהכי, תפשיה^ה. אישתמעת מילתא בי מלכא, אמ' ל': „קרינא
דאיגרתא, איהו ליהוי פרוונקא.“ הוה קא תפיש ואויל. שלח
ליה רבי יהושע בן קרחה: „חומץ בן יין! עד מתי אתה מוסר
בניו של אלהינו להריגה?^ה“ שלח ליה: „קוצים אני מכלה מן
הכרם^ה.“ שלח^ה: „בעל הכרם יכלה את קוציו^ה.“ פגע^ה ההוא
כובס^ה, אמר ליה: „חומץ בן יין! עד מתי אתה מוסר עמו של
אלהינו להריגה?^ה“ אמר: „מרחציף כולי האי, שמע מינה, רשע^ה
הוא.“ אחוי עליה, תפשוה. בתר דעבד, תב מדעתיה, וכעי

א
B En. | פרהגונה H פרה גנבא M Ar || 33. K. דשיזביניה m
למשכו e | Ps. 10⁹. | d Ps. 104²⁰. | e Ps 104²⁰. | b = HM^{vid} ב B En. |
(H א"ל) דילמא (ק) שקלת צדיקי ו(ק) שבקת + f | F. ברשותו
F. | לעבודתיה^ה | F. | וקמנממ^ה | s rell. | B En HM. | H רשיעי (H רשיעיא)
rell. | ביה + i | rell. | ליה + א | M. היפשי' j

לפרוקיה, ולא הוה קא מסתייעת מילתא. קרי אנפשיה: שומר פיו ולשונו שומר מצרה^m נפשו^m. אסקוה לוקיפה, קא אויל ואחי תותיה וקא מצטער. ^hאמ[רון] לו: „רבי, אל ירע לך! הוא ובנו בעלו נערה המאורסה^o ביום הכיפורים“. הניה ידו על כריסו, אמר: „כרסי ובני מעיי, שישו! ומה ספיקות שלכם כן, ודאות על אחת כמה וכמה! מובטחני בכם שאין דיטה ותוליעה שולטת בכם^h“. ואפילו הכי, לא מייחבא דעתיה. אשקויה^p סמא דשינתה^q, ועילוה לביתא^r דשישא, וקרעוה^s לכרסיה, והוו טפקי מיניה דיקולי דיקולי דתרבא, ומותבי בשימשא בתמוז^p ואב^p, ילא מסרח^t.

ואפילו הכי לא סמיך ר' אלעזר בר' שמעון אדעתיה^u. קביל עליה יסורי. בליליא הוו מייכין ליה שיתין נמטי, לצפרא טפקין מיניה שיתין משכלי דמא וכיבא. וכל יומא עבדא ליה דב[י]תהו שיתין מיני^v ליפדא דהוה אכיל ובארי^w, ולא שבקא ליה למיפק לבי מדרשא, סברא, דילמא חל[י]ש. בליליא אָמר: „אהי וריעי, בואו^h!“ לצפרא אָמר: „אחיי וריעי, צאו (טפני ביטול תורה^h)! יומא חד שמעתיה דביתהו, אָמרה ליה: „כיליתה ממון של בית אבא^h!“ שבקתיה ונפקת לבי^x נשה. ההוא יומא אחו^v שיתין^z ספוני^a, ואייתי ליה שיתין ארנקי, ועבדו ליה שיהין מיני לפדא. אָמרה לה דביתהו לברתא: „איולי הוי אבוך מאי קא הויא עליה!“ אתאי חואי, אמר לה: „שלנו גדולה משלכם^h“. קרי אנפשיה: היתה כאניות סוחר מטרחק חביא לחמה^b.

^m text. masor. מצרות. | ⁿ Pr 21²³. | ^o = HM; art. > B En. | ^p = H. | ^q דשונאתא H. | ^r + בר (F^o דבי) F^{*}; confusae sunt duae lectt. | ^s H עיה-Fvid. | ^t + כל — לא מסרח? | ^u חרבא כי אית ביה סוריקי סומקי מסרח, האי אצ"ג דאית ביה שוריקי H שוריקי M = [סוריקי F^{ms}; סוריקי סומקי לא מסרח] B En. | ^v rell. | ^w שוריקי H שוריקי M שוריקי [סוריקי B En; F. אייהו ע. | ^x inser. | ^y ובוארי w. | ^z > rell. F. סיפני a. | Pr 31¹⁴.

ההוא יומא איברוי ליה עלמא ונפק^d לבי מדרשא. איחיו^e שיתין מיני דמא, אטהרינהו. הוו קא מרנני רבנן, אָמרי: סלקא דעתך, לא הוה בהו חד טמא^h? אמר להו: „אם כמותי הוא, יהו כולם זכרים; ואם לאו, תהא נקבה אחת ביניהן“. היו^f כולם זכרים, והעלו^g להם אלעזר על שמו. (אמר רבא^h: אכמה פיריה ודיביה בטלה אשהⁱ זו מישראל!^h)

כי נח נפשיה, אמר לה לדביתהו: „מידע ידענא דרבנן נקטי בדעתיהו עילוין^j, ולא נהגי בי יקרא כדמבעי ליה^k; אסקין אנניין בעיליתא, ולא תיסתפי מינאי“. אמר רבי שמואל בר נחמני: אישתעיא לי אימא דמר נתן דאישתעיא לה^m דביתהו דרבי אלעזר בר' שמעון: לא בציר מתמני סריⁿ ולא טפי מעשרין וארבע^o דאגניתיה בעיליתא; וכי הוה מעיינא ליה ברישיה, והוה מיתעקר שעריה, מלא דוכתא דמא. יומא חד חוייה מורנא דקא נפיק מאוניה, חלש דעתה^p; איתחוי^q: „לההיא דשמעית בצורבא^r מרבנן, ולא מחאי^s כי דימבעי ליה“. כי הוו אָתו בתרי^t לדינא, מר מסדר דיניה ומר מסדר דיניה, נפקא בת קלא מעיליתא ואמ[רה]: „איש פלוני, אתה זכאי! איש פלוני, אתה חייב!^u“ יומא חד הות קא מינצייא שיבבתה^v, אָמרה: „תהי כבעליך שלא ניתן לקבורה^w“. אָמרי רבנן: הא ודאי לאו אורח ארעא. שלחו ליה^x לכני בירי לאסוקיה^y, סליקו רבנן לאיעסוקי ביה, לא שבקינהו בני בירי, דכל כמה דהוה מנח גביהו, לא שלטא^z בהו אַחיה רעה^z. איתחוי ליה רבי שמעון בן יוחי אבוב דרבי אלעזר לרבנן בחילמא: „פרידא אחת יש לי ביניכם, ואי אתם מביאין אותה אצלי^z“. יומא חד מעלי יומא דכיפורא הוה,

F. | ויעלה s. | F. | יהו f. | rell. | איחיו M | איתחוי e. | F. | ונפקא d. | F. | -ראי c. | F. | להו a. | H. | -ואי; | F. | -וריה n. | rell. | רשעה; | cf. Ra; | HM. | ר' h. | FH. | סר | EnM | ב m. | F. | ליה m. | En. | ב | יונתן | HM | יונתן l. | לי בחילמא + q. | F. | -חיה p. | En. | ב | ותרין | HM | ותרין | F. | וארבעת o. | EnM | ב s. | F. | בזילוחא דצורבא r. | Fmg. | א"ל לר'?? מירי אלא | להו l. | v. | rell. | בהרי prm | u. | F. | בחריה H | t. | F. | מיתאי H | אמתאי | F. | שליטא x. | quaedam hic omissa videntur. |

אגב דהוּ טרידי, סליקו רבנן ואסקו^ז, אול ואמטיה^ז למערתא דאבוה, אשכתו עכנא דאהדרה^ז למערתא דאבוה. אמרו ליה^ב: „עכנא עכנא, פתח^ה פין, ויכנס בן אצל אביו^ה“. פתחה להו, עיילוה.

34. Die Bedeutung des R. Hija. *The Greatness of R. Hiyya.*
Ib. 85^b H.

כי הוּ מינצו רבי חנינה ורבי חייא, אָמר ליה רבי חנינא: „בהדאי דידי מינצית? דאי משתכחא תורה^ה מישראל^ל, מהדרנא לה מפילפולאי“. אמר ליה רבי חייא: „בהדאי דידי מינצית? אנא עבידנא לתורה שלא תשתכח מישראל^ה: שדינא כיהנא, וגדילנא נשבי, וציידנא טאבי, ועבדינא מגילאי טפי, וכתיבנא חמשא חומשי, וסליקנא למתא דלית בה מקרי דרדקי, ומקרינא חמשה ינוקי בחמשה חומשי, ומתנינא שיחא ינוקי בשיחא סידרי, ואמינא להו: עד דהדרנא, אקרו בהדי הדדי, ואתנו בהדי הדדי; ועבדי לתורה^ה דלא משתכחא מישראל^ל“.

35. Idem. Ib.

אמר רב חביבא: אישתעי לי רב חביבא בר סומקי: חואי להווא טרבנן דהוה שכיח אליהו גביה; בפניא הוּ שפירן עיניה, לצפרא הוה כדטיקליין עיניה בנורא. אמרי ליה: „טאי האי?“ אמר: „דאמרי לאליהו: אחוי לי רבנן צדיקי כי סלקי ונחתי למתיבתא דרקיעא; ואמר לי: בכולהון גוהרקין איסתכל לבר טגוהרקא דרבי חייא דלא תיסתכל“. — ומאי סימני^ה? — בכולהו גוהרקי עיילי מלאכי, לבר טגוהרקא דרבי חייא, דלא עיילי מלאכי, דמנפשיה סליק ונחיה. לא מצאי לאוקומי אנפשאי, ואסתכלי ביה“. אתו תרי בוטאטי^ב דנורא, מתו לעיניה וסמיוה. „אולי ואשתטחי אמערתיה, אמרי ליה: מתניתא דמר הנינא. ואיתפאי“.

roll. פתחי^ה c. | =rell. לח^ה l. b. | F-רו^ה a. | אזול ואמטיוח l. z. | דוה l. y.

H. בוטאטי FM Ar בוטטי = b. | F. סימניה a. 35.

36. Idem. Ib. F.

אליהו הוה שכיח במתיבתא^a דרבי. יומא חד איעכב ולא
 אחא; כי אחא, אמר ליה: „טאי טעמא איעכב^b?“ אמר ליה:
 „אדמוקימנא לאברהם וממשינה ליה ידיה ומצלי ומגיננא^c ליה,
 ואדמוקימנא ליה ליצחק וממשינא ליה ידיה ומצלי^d ומגיננא, וכן
 ליעקב.“ אמר ליה: „ואוקמינהו להו בהדי הדדי!“ — „דחקי
 ליה^e שעתא, ואחי משיח^f בלא זמניה.“ אמר ליה: „יש דוגמתן
 בעולם הוה^g?“ אמר: „איכא ר' חייא ובניו^h.“ גור^f תעניתא,
 אותבינהו קטיסⁱ חיבותא^b, אמ[רו], „משיב הרוח^h, נשא ויקא;
 אמ[רו], „טוריד הגשם^h, אתא מיטרא; כי טטא, מתייה המתים^h,
 אמרו ברקיעא: „טאן גליא להא מילתא?^g“ — „אליהו.“
 אתיוה ומחיוה שיתין פולסי דנורא. אתיהיב ליה רשותא, הוה
 כי דובא; עליⁱ ביניהו ומרדינהו.

37. Die Weisheit des R. Banna'a. *The Wisdom of R. Banna'a*.
 B. b. 58 H.

ההוא גברא דשמעא לדביתהו דהוה אמרה לברתה: „אטאי
 לא צניעא הק איתתא באיסורא? עשרה בני אית לה להך
 איתתא ולית לה מגברה אלא חד.“ כי קא שכיב, אמר להו:
 „כלהו נכסי לחד ברא.“ לא ידעי להי מיניהו; אתו לקטיה
 דרבי בנאה, אמר להו: „וילו חבוטו^a לקבריה דאבוכון, עד דאטר
 לכו.“ אזול, פש חד מיניהו דלא אזל. אמר: „כולהו נכסי
 דהאי.“ אזלו ואכלו ביה קורצא^b בי מלכא^b, אמרו ליה:
 „איכא חד גברא ביהודאי דטפיק מטונא בלא סהדי ובלא
 טידי^c.“ אתיוה, חבשוה^d. אתת דביתהו, אמרה להו: „עבדא
 הוה לי, קטלוה, פסקוה לרישיה, פשטוה לטשכיה; אוקטוה, וקא

36. ^a Fe. | ^b adde מר. | ^c rell. ומגיננא F. | ^d ומצליה F. |
 e l. לה? | ^f גזור F. | ^g קמיה F. | ^h H תיבהא Fvid. | ⁱ Fsuperscr. ||
 37. ^a B En F חבטו H. | ^b rell מלכא H. | ^c rell
 H. | ^d rell > H.

משקו ביה מיא; לא דמי קא יהבו לי, ולא אגרא קא יהבו לי. לא הוו ידעי, מאי קאטרה להו. אָטרי: „אפקוה לסבא דיהודאי, דילמא ידע.“ נפק אמר להו: „זרנוקא קאטרה.“ אָטרי: „הואיל^א והכים כולי האי, ליחיב אבבא ולידין דינא.“ חזא דכתיב אבבא דאבולא: „כל דיין דמתקרי לדין, לא שטיה דיין.“ אמר: „אלא מעתה^ב, אפלו אתי איניש מעלמא ומקבע ליה זמנא לבי דינא, הכי נמי דאפסיל ליה? אלא^ג הכי כתובו: כל דיין דמתקרי לדין ויגבון מיניה טמון בדין, לא שטיה דיין.“ כתבו הכי: „ברם סבא דיהודאי כך אמר: כל דיין דמתקרי לדין ויגבון מיניה טמון בדין, לא שטיה דיין.“ חזא תוב דהוה כתיב: „בריש כל מותא אנא דם, ובריש כל חיין^ד אנא חמר.“ אמר להו: „אלא מעתה, דנפיל מאיגרא ומית, דנפיל מן דקלא ומית, הכי נמי דדם קטיל ליה? ודיטטא למטת^ה ואשקוה חמרא, חיי? אלא כתובו הכי: בריש כל מרעין אנא דם, בריש כל אסואן אנא חמר.“^ה כתבו: „ברם סבא דיהודאי כך אמר: בריש כל מרעין אנא דם, בריש כל אסואן אנא חמר^ו; באתר^ז דלית חמר, חטן מתבעין סמנין.“

38. Die Bekehrung des Reš Lakīš.

The Conversion of Resh Lakish. B. m. 84^a F.

יוטא חד הוה קא סחי במיא בירדנא, אתא ריש לקיש דמטייה באיתתא^א, דצייה לרוטקא, ב שוור לירדנא^ב אבתריה^ג. אמר ליה: „חילך לאורייתא^ד!“ אמר ליה: „שופרך לנשי!“ אמר ליה: „אי הדרת בך, אית לי אחתא דשפירא מינאי ויְהיבנא לך.“ הדר ביה. בעא^ה למיהדר לאיתויינהו למניה, ולא אמצי. אקרייה ואיתנייה ושווייה גברא רבה. יוטא חד^ז הוה יחיב^ח בית מדרשא וקאטרי: ^ההסייף והסכין והרוטח והפגיון מגל קציר ומגל

HEn. | חיי M חייא F | ^א B F | H, sed cf. infra. | היכי כתיבי ^ג | ובאתרא H באחרא ^ד rell | ^ב mg. | H. | לימות B En למימת FM | Hmg. || 38. ^א H. | סבר איתחא הוא = M אדמייר' כאיתח' | ^ב tr F. | יחבי I. | ^ג > F. | ^ד F. | בעיא H | ^ה F. | אברתייה ^ז F.

יד מאימתי מקבלין טומאה? משעת גמר מלאכה. איזהו גמר מלאכתן? א ר' יוחנן אמר: משעה שיצרפינו בכבשן^א; ריש לקיש אמר: משעה שיצחצחינו במים^א. אמר ליה: „ליסטאה בלסטיותיה^ב ידע“. אמר ליה: „מאי אהנית לי? החם קרו לי רבי, הכא קרו לי רבי“. אמר ליה: „לא אהנאי לך, דקריבתך א תחת כנפי השכינה^א?“

חלש דעתיה דר' יוחנן; איחלש ריש לקיש. אתאי דביתהו אמרה ליה: „חוי לדידי!“ לא אשגח בה^ג. — „חוי לבניה^א ולבנתיה!“ לא אשגח בה^ג. קרי עליה: עובה יתומיך אני אחייה ואלמנותיך עלי תבטחום^ד. נח נפשיה דריש לקיש, הוה קא מצטער ר' יוחנן אבתריה. אמרי רבנן: מאי נעביד ליה דמיתבא^ה דעתיה? ליתי ר' אלעזר בן פדת דמתדרון^ו שמעתתיה, ניכול. עייל לקמיה. כל מילתא דהוה קאמר, הוה אמר ליה: „תניא דמסייעא לך“. אמר ליה: „את^ז כבר לקישא? בר לקישא כי הוה אמינא שמעתא, מקשי לי עשרין וארבעה קושייתא^ז, ומפריקנא ליה עשרין וארבעה פירוקי^ח, ומטילא^ח רווחא שמעתא; ואת אמרת: תניא דמסייעא לך! אטו אנא לא ידענא דשפיר קאמינא?“ הוה אויל קא קרע מניה^ט ואמר: „בר לקישא היכא את? בר לקישא היכא את?“ עד דשף דעתיה, ובעו רבנן רחמי עליה ונח נפשיה.

39. Der Tod des Rabba b. Nahmani.

The Death of Rabba b. Nahmani. Ib. 86^a F.

אמר רבינא^א: אישתעי לי חמא בר ברתיה דחסא^ב, דרבה בר נחמני בשמדא נח נפשיה. אולו אכלו ביה קורצא בי מלכא,

h H B En בליסטאותיה M בליסטאיה F. | i ליה F. | j ביה H F. | F-חרי u | F ביה s | ? ולבנתירי l. | F-נותיה l | ? לבניירי l. | א F-ידו HM q | F דליחריבה H p | Je 49¹¹ o | En-חנה | F שמעתתא M-יאחא H B En u | F ליה t | Fc. | F > H r | F ומימלא M B En w | F פירקי B En חמי פרוקי HM v | F. | H z | F. | H אנן F. | 39. a rell. | b superscr. || F מיניה z

אָמרי: „איכא גברא ביהודאי דקמבטל תליסר אלפי גברי ירחא בקיטא וירחא בסיתוא מכרגא“. שדרו פריסתקא דמלכא אבתריה, ערק^d לַצריפא דעינא, ומצריפא דעינא לשיחא, ומשיחא לאפדנא דשבת^e, אול פריסתקא דמלכא אבתריה, ^fאיקלע להווא אושפיוא דהוה ביה^g, אשקוה תרי כסי זודליוה לתכא מקמיה^g, הדר פרצופיה לאחוריה. אתו^h לגביה אמרו ליה: „טאי נעביד? גברא דמלכא הוא“. אמר להו: „הדרוⁱ לתכא ויהבו ליה כסא, דהשתא הדרנ פרצופיה“. עבדו ליה הכי ואיתסי. אמר: „טידע ידענא דגברא דקא בעינא ליה הכא ניהו; מיהו, אי קטלי להווא גברא, לא טודע; אי מצערו ליה, טודע“. עיליה^j לביתה, יאחדא לבבא. איתרחיש ליה ניסא, פרק אשיתא, נפק. אול לאגמא. אשכח גירדא דדיקלא, הוה קא יתיב עליה. קא טיפלגי במתיבתא דרקיעא: ^kאם בהרת קודמת^l לשער לבן, טטא; ואם שער לבן קודם לבהרת, טהור; ספק^m מאי? אמר ⁿהקדוש ברוך הוא: טהורⁿ, מתיבתא דרקיעא אָמרי: „טמאⁿ“. אָמרי: טאן נוכח? נוכח רבה בר נחמני, דאמר רבה בר נחמני: ^oאני יחיד בנגעים ואהילות^o. אחא שליה אבתריה, לא הוה יכיל למיקרבא ליה, דלא הוה שתיק פומיה מגירסיה. שטע קלא דריגשא^p באגמא. הוא סבר, פריסתקא דמלכא הוא; אישתיק, יכיל ליה. כי קא ניחא נפשיה, אמר: ^qטהור, טהור^q. ^rיצתה בת קול ואמרה: אשריך רבה בר נחמני שגופך טהור ויצתה נשמתך^r בטהרה^r. נפל פיתקא ארישא דאביי: רבה בר נחמני ^sנתבקש לשיבה של מעלה^s. לא הוו ידעי, היכא הוה שכיב. חוו ציפרי דהוו קיימי באגמא, וקא עבדו ליה^t טולא^t. אולו אשכחו, וספדוה תלתא יומין ותלתא לילותא. נפק להו פיתקא דרקיעא: ^uכל הפורש יהא בנדוי^u. ספדוה שבעת יומין ושבעת לילותא. נפק להו פיתקא דרקיעא: ^vאלכו לביתכם^v לשלום^v. ^wההוא יוטא דנח

^o prm פירי | ^d HM. | ^e codd. inter se omnino differunt. | ^f cf. H. ^g H. | ^h אחא F. | ⁱ הדורו F. | ^j עילויה א F. | ^k rell. ^l F. | ^m היך F. | ⁿ rell. ^o F. | ^p ריגשא F, sed prm דגירסיה, quod deletum est. | ^q rell. ^r F. | ^s H. | ^t הולא F. | ^u rell. ^v F. | ^w H. | ^x הוה F.

נפשיה, דלי ועפא, דלייה להווא טייעא כי דכיב אגטלא מחד גיסא דנהר פפא, שדייה באידך גיסא. אמר: „טאי היא?“ אמרי ליה: „נח נפשיה דרבה בר נחמני.“^א אמר לפניו:^ב „ריבוניה דעלטא! רבה דידך, ועלטא דידך; אמאי מחרבת ליה?^ג מיד נח ועפא.

40. Stücke aus dem „Kapitel der Frommen“.

Stories from the „Chapter of the Saints“.

a) Taan 20^b — 21^a M₁.

אמר ליה רבא לרפרם בר פפא: „ליטא לן מר מהני מילי מעליחא דהוה עביד רב הונא.“ אמר ליה: „ביוטא דעיבא מפקין ליה בגוהרקא דדהבא, וסייר ליה^א לכולה מתא: כל אשיתא דהוה^ב דעייעא, הוה סתר לה; אי איפשר ליה למרה, בני לה; ואי לא, בני לה איהו מדנפשיה. וכל בהדי פניא דמעלי שבתא משדר שליחא, וכל ירקא דהוה יתיר^ג להו^ד לגינאי, ובין ליה ושדי ליה לנהרא . . . כי הוה כריך דיפתא, הוה פתח לה לדשא, אמר: „כל דצריך ליעול וליתי.“ (ואיכא דאמרי: מילתא דשיבתא הוה גמיר, הוה^א מוטין ליה^ב כווא דמיא ותלי ליה^ג, אמר: „כל דצריך, ליעול ליתי^ד, דלא ליסתכן.“) אמר ליה: „כולהי מצינא מקיימנא, לבר מיהא, משום דנפישוי בני חילא במחזא.“

b) Ib. 21^a M₁.

אילפא ורבי יוחנן הוה דחיקא להו מילתא טובא, אמרי: „ניקום ניויל נעביד עיסקא ונקיים^א בנפשין, אפס כי לא יהיה בך אביון^ב.“ אולו איתיבו^ג תחותי ההיא אשיתא דעייעא^ד. הוה קא כרכי דיפתא, שמעיה רבי יוחנן דקאמר ליה^ה מלאך

† H. || 40a. ^a En. | ^b En. | id. דהו(ו)ת | ^c M₁. | ^d M₁. | ^e En. |

^e En. | ^f M₁. | ^g mg. || 40b. ^a rell. | ^b M₁. | ^c En. |

^d De 15⁴. | ^e M₁. | ^f M₁. | ^g expectaveris. | ^h M₁. |

לַחֲבֵרִיָּה: „תֵּא נִשְׁדַּיִּיה עֲלֵיִהוּ וְנִקְטְלִינָהוּ^f, אֲשַׁמְנִיחִין חַיֵּי עוֹלָם וְעוֹסְקִין בַּחַיֵּי שְׁעָה^h“. אָמַר לִיה אִידֶךְ: „שְׁבַקִּינָהוּ, דַּחַד מִנְיָהוּ קִיַּמָּא לִיה שְׁעָה^h“. אָמַר לִיה רַבִּי יוֹחַנָן לְאִילְפָא: „שְׁמַע מִרְ מִיִּדֵיךָ? אָמַר לִיה: „לֹא“. אָמַר: „שְׁמַע מִינָהּ, אֲנָא הוּא דְקִיַּמָּא לִי שְׁעָתָא. אֵיִהֲדַר אֲזִיל^g אֲנָא אַקִּיִּים בְּנַפְשִׁי, כִּי לֹא יַחְדַּל אַבְיוֹן מִקֶּרֶב הָאָרֶץ¹“. עַד דֹּאֲתָא אִילְפָא, מִלֶּךְ רַבִּי יוֹחַנָן. כִּי אֲתָא אִילְפָא, אָמְרוּ לִיה: „אֵי אֵיִתִּיב מִרְ וְגָרִים, לֹא מִרְ הוּא מִלִּיךָ?“

c) Ib. M.

וּמֵאֵי קָרוּ לִיה נַחֻם אִישׁ גַּם וּו? דְּכָל דְּהוּה סִלְקָא בֵּי-, הוּה אָמַר: אֲגַם וּו לְטוֹבָה^h. וַיִּמְנָא חַדָּא שְׁדָרוּ רַבָּנִן דְּוִרוֹן לְקִיכֹר מִלְכָּא. אָמְרִי: בַּהֲדִי מֵאֵן נִשְׁדַּר? אָמְרִי: בַּהֲדִי נַחֻם אִישׁ גַּם וּו, דִּמְלֻמֵּד בְּנִיסִין^h. שְׁדָרוּהּ בַּהֲדִיָּה. אֲזַל גְּנָא בַּהֲהוּא דִּיּוֹרָא, קָמוּ הַנִּי דִּיּוֹדָאֵי שְׁקָלוּ כָּל מַה דְּהוּה בְּסִיפְטִיָּהוּ וּמְלֻוֹנָהוּ עִפְרָא. כִּי מִטָּא לְהַתָּם, שְׁרִינָהוּם לְסִיפְטִיָּהוּ, חוֹנָהוּ דְּמִלוּ עִפְרָא, אָמַר: אַחֻכִּי קָא מַחִיכִי בֵּי יְהוּדָאֵי; פְּקִידוּם עֲלֵיהּ לְמִיקְטִלְיָהּ. אָמַר: גַּם וּו לְטוֹבָה^h. אַתָּא אֲלִיָּהוּ, אִידְמִי לִיה כַּחַד מִינְיָהוּ. אָמַר לְהוּ: „דִּילְמָא מְעַפְרָא דַּאֲבֵרָהּ הוּא, דְּהוּו שְׁדוּ מִינְיָה גִילִי וְהוּו גִּירִי וְחַרְבִי לְמִיקְטִל שְׁנָאוֹהֵי (שְׁנָאֲמַר^h): יִתָּן כְּעַפְרָא חַרְבּוּ“). הוּיָא הַהִיא^b מְדִינְתָא דְּלֹא מְצוּ לְמִיכַבְשָׁה; בְּדָקוּ מִינְיָה^b עֲלָהּ, וְכַבְשׁוּהָ. עַיִלּוֹנָהוּ לְבִי גְּנוּא, וּמְלָנְהוּ^d לְסִיפְטִיָּהוּ^e אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת^h. אָמְטוּ לְהַהוּא דִּיּוֹרָא. אָמְרוּ לִיה: „מֵאֵי אָמְטִית בַּהֲדָךְ, דְּעַבְדוּ לָךְ כּוֹלֵי הָאֵי?“ אָמַר לְהוּ: „מֵאֵי דְשָׁקִלִים מַהְכָּא, אָמְטָאֵי לְהַתָּם“. קָמוּ אִינְהוּ נְמִי, אָמְטוּ מַהֲהוּא עִפְרָא. קָם מִלְכָּא, בְּדָקוּ וְקְטֻלוֹנָהוּ לְהוּ לְכוֹלָהוּ דִּיּוֹרָאֵי^b.

f M₁c. | M₁c. בְּנַפְשֵׁי אִישׁ | M₁c. אֵיִהֲדַר אֲזִיל * M₁ | אֵי הַדֵּר אֲזִיל g. M₁c. | M₁c. | h M₁c. | i De 15¹¹. || 40c. a וְאֲמַרֵּי | b M₁. | c Is 41². | d וּמְלִינָהוּ | e mend. לְטִיפְטִיָּהוּ | En. | וּמְלֻוֹנָהוּ

d) Ib. 21^b—22^a M.

אבא אומנא כל יומא אחי ליה שלמא טמחיבתא דרקייעא,
 לאביי טמעלי שבתא למעלי שבתא, לרבא ממעלי יומא דכפורי
 למעלי יומא דכפורי. חלשא דעתיה דרבא מדאביי, והוה קחלשא
 דעתיה דאביי משום דאבא אומנא. אמרו ליה: „לא מצית
 למעבד כעובדי דאבא אומנא“. טאי עובדיה דאבא אומנא?
 כי הוה עביד מילתא, הוה ליה דוכתא דגברי לתודייהו ודנשי
 לתודייהו, והוה ליה לבושא דאית ביה ביועי ביועי^א, דכי אָתִיא
 איתתא, הוה מלביש לה, כי היכי דלא ליסתכל בה. והוה ליה
 דוכתא דצניעותא מאבראי למרטי ביה פשיטי: דאית ליה, קָמִי;
 דלית ליה, עייל ונפיק, אחי אויל, ולא מיכסיף. כי הוה חוי
 צורבא מרבנן דלא אפשר ליה, אמר ליה: „שקול הנך פריטי
 בהלואה^ה ואיבראי נפשך^א“. ויטנא חדא^א שדור ווגא דרבנן
 למיבדקיה^א, אולו לביתיה, אוכלינהו^א ואשקינהו ומך להו ביסתרקי.
 לצפרא כרכינהו^א ואייתינהו לשוקא. אמרו ליה^א: „לישייטינהו
 מר“. אמר להו: „הכי והכי שוו“. אָמְרִי: „דילמא שוו טפיי“.
 אמר להו: „בהכי שקלי להו“. אמרו ליה: „במה חשדתינן?“
 אמר להו: „מילתא דמצוה^ה איודמנא להו לרבנן, וכסיפא להו
 למיטרא“. אמרו ליה: „לישקלינהו מר“. אמר להו: „טההיא
 שעתא אסחתינהו מדעתאי לצדקה^ה“. הוה קא חלשא^א דעתיה
 דרבא באביי, אמרו ליה: „מסתיך דקא טגנא וכותיך אכולה
 כרכא“.

e) Ib. 22^a M₁.

רב ברוקא חוואה הוה קאי בשוקא דבי לפט, אתא אליהו
 איתחוי ליה. אמר ליה: „טאן איכא בהאי שוקא דאתי לעלמא
 דאתי?“ אמר ליה: „לא איניש“. אדהכי^א, אתא גברא דסיים
 מסאני אופטי ולא הוה רמי חוטי, אמר ליה: „האי בר עלמא

דאתי". קרא ליה ולא אתא לגביה. אזל בתריה. אמר ליה: "טאי עובדך?" אמר ליה: "ונדקנא^c אנא, ואסרנא גברי לחודיהו ונשי לחודיהו, ובליליא דמינא פוריי בין גברי לנשי, כי היכי דלא ליתעבד איסורא. כי חוינא^h בבת ישראל^h דיהבי גויס^h עיניהו עלה, מסרנא נפשי ומצילנא לה. זימנא חדא איהרטאי^h אנערה הטאורסה^h, בעו למינסה^d; איתאי דורדיא דחטרא, שדאי^e לה בשיפולה^f, אמינא להו: דשחנא היא". — "טאי שנא דסיימת מסני אוכטי?" — "כי היכי דלא לידעו דיהודאה אנא; דכי הוה טילתא דצינעא ובעו למיגור גזירתא, מגלו לי ואמינא להו לרבנן ובעו רחמי ומבטלין לה". — "טאי טעמא כי קריתך, לא אתית?" — "בההיא שעתא הוו גורי גזירתא, אמינא: ברישא אשמעה ואשלח להו לרבנן דליבעי רחמי עלה דטילתא". אדהכי^g אתו תרי אחריני^g, אמר ליה: "הני נמי בני עלמא דאתי נינהו". אמר להו: "טאי עובדיכו?" אמרו ליה: "אינשי בדוחי^h אנן; וכי חוינן איניש דעציבא דעתיה, מבדחינן ליה. אי נמי, בתרי דאית להו תגרא בהדי הדדי, טרחינן ועבדינן להו שלמא".

f) Ib. 23^a M₁.

אמר רבי יוחנן: כל יטיו של אותו צדיק היה מצטער על מקרא זה^h, שיר הטעלות בשוב יי את שיבת ציון היינו כחולמים^a. אמר: איפשר^h אשבעים שנה^h כחלמא? יוטא חד הוה קא אויל באורחא, הוא ההוא גברא דקא נטע חרובא, אמר: "מכדי חרובא עד שבעין שנין לא טעין; פשיטא לך דתית שבעין שנין ואכלת מיניה?" אמר ליה: "ואנא עלמא אשכחתי: כי היכי דשתלי^b לי אבהתי, אנא נמי אשתיל לבנאי". איתיב קא כריך^c דיפתא, אתיא ליה שינתיה, ניים. אהרדיה ליה משינחא, איכפי מעינא, ניים שבעין שנין. כי קס^c, הוא גברא דקא מנקיט חרובי

b ? זנרנא En; an leg. est זנרוקא B זנרוקנא c | M. איהו + b |
d En למינסבה MM₁ mend. | e Ar. | f M. | g אחי M. || 40f. * Ps 126¹. | c rell.

מהוא^d חרובא. אמר ליה: „ידעת מאן שתיל להאי חרובא?“
 אמר ליה: „הכי, אבוה דאבא.“ — „ומאן את?“ — „בר בריה
 דהוא סבא.“ אמר: „ודאי^h שבעין שנין כחלמא. אול לביתיה,
 אמר להו: „בריה דחוני^g המעגל^h מי מקים?“ אמרו ליה:
 „בריה ליתיה, בר בריה איתיה.“ אמר להו: „אנא הוא.“ לא
 המנוה^e. אול לבי מדרשא, שמעינהו לרבנן דקא אמרי, נהירא
 להו^f שמעתא כהנך שני דחוני המעגל, כי הוה עייל לבי מדרשא,
 כל קושיא דהוה להו לרבנן, הוה מפריק. אמר להו: „אנא הוא.“
 לא המנוה, לא נהגו^g ביה יקרא כד טבעי ליה. בעי דחמי, נח
 נפשיה. (אמר רבה^h: הינו דאמרי אינאשי: או חברא או
 מיתותאⁱ.)

g) Ib. 23 M₁.

אבא חלקיה^g בר בריה דחוני המעגל הוה. וימנא חדא
 איצטריך עלמא למטרא, שהור רבנן ווגא דרבנן לגביה למבעא
 דחמי ומיתא מטרא. אול^h לביתיה, לא אשכחיה. אולו לגביה
 לדברא, אשכחיה דהוה קא דפיק ריפקא; יהבו ליה שלמא, לא
 אסבר להו אפי. בפניא הוה קא מנקיט ציבא; כי קא אתא, דרא
 ציבי אחד כתפיה, וגלימיה אחד כתפיה. כולא אורחא לא סיים
 מסאניה; כי מטא למיא, סיים מסאניה. ^hכי מטא היומי והגי,
 דלייה ללבושיה^h. ^hכי מטא למתא, נפקא דביתהו לאפיה כי
 טקשטא^h. כי מטא לביתיה, עילא דביתהו ברישא, והדר עייל
 איהו אבתרה. איתיב, כרך ריפתא, ולא אמר להו לרבנן:
 „איתיבו כרוכו ריפתא.“ פלג ריפתא לינוקי; יהב ליה לקשישא
 חדא, ולוטרדא תרתיה. אמר לה לדביתהו: „ידענא דרבנן^d אמטול
 מטרא^d אתו להו; קום נסלק לאיגרא נבעי דחמי, איפשר דמרצי
 קודשא בריך הוא ואתי מטרא.“ קם איהו בהא וויתא, ודביתהו
 בהא וויתא; קדים סליק עננא טוויתא דדביתהו. נחית, אמר

^d En. | ^e + הוא אנא M₁. | ^f לך rel. | ^g נהגוה M₁. | ^h רבא B En. |
 i מיתחא M₁. || 40g. ^a M₁c. | ^b M₁c; tr ord M₁*. | ^c M. | ^d אמטול
 M₁. | ^e B En.

להו: „טאי^f אתו רבנן?“ אמרו ליה: „שהדינן לגביה דמר
 למבעא רחמי ומיתיש מטר^g“. אמר להו: „ברוך המקום שלא
 הצריך אחכם לאבא^h חלקיה^h“. אמרו ליה: „ידעינן דמטר^g
 מחמת מר הוא דאתא, אלא נימא לן מר הגי מילי דתמיהא לן
 טובא! טאי טעמא כי יהינן ליה שלמא למר, לא אסבר לן
 אפי?“ — „אגיד יומא הואי, אמינא: לא איפגרי.“ — „טאי
 טעמא דרא מר ציבי אכתפיה חד, וגלימיה אחד כתפיה?“ —
 „טלית שאולה היא^l: להכי שאילה לי, להכי לא שאילה
 לי.“ — „טאי טעמא כלן אורחא לא סיים מר מסאניה, כי
 מטא מר מייא סיים מסאניה?“ — „כולא אורחא קא חוינא,
 בטיא לא קא חוינא.“ — „טאי טעמא כי מטא מר היומי והגי,
 דלייה מר ללבושיה?“ אמר להו: „זוה מעלה ארוכה^k, וזה
 אינו מעלה ארוכה^l“. — „טאי טעמא נפקא דביתו דמר לאפיה
 כי מקשטא?“ — „שלא אתן עיני באשה אחרת^m“. — „טאי
 טעמא עילא איהי ברישא, וטר אבתרה?“ אמר להו: „לא
 בדיקיתו לי.“ — „טאי טעמא לא אמר לן מר: ברוכו
 ריפתא.“ — „לא הוה נפישא רפתאⁿ, ואמינא: לא אחויק
 בהו ברבנן טובת חנם^o“. — „טאי טעמא יהיב ליה לקשישא
 חדא, ולוטר^o תרתי?“ — „האי קאי בכיתא, והאי קאי בבי
 טדרשא.“ — „טאי טעמא קדים וסליק עננא מההיא וויהא
 דהות קיסא דביתו דמר?“ — „משום דאיתתא שכיחא בביתא
 ומקרבה הנייתה.“^m (אי נמי, „הנך ביריוני דהו בשיבבותי,
 אנא בעינא רחמי עליהו דימותו, והיא בעיא רחמי דמהדרי
 בתובתא“)^m.

h) Ib. 24^b—25^a M₁.

אמר רב יהודה אמר רב: בכל יום ויום בת קול יוצאת
 ואוטרת: כל העולם כולו אינו נוון אלא בשביל חנינא בני,
 וחנינא בני דיו קב חרובין טערב שבת לערב שבת^l. כל מעלי

g כולא En M | i M ליה M₁. | j En M | k כולא En M | l כולא En M | m כולא En M | n כולא En M | o כולא En M

שבתא הוה רגילא דביתהו דשדיא אקטרתא בתנורא משום כסופא. הות לה ההיא שיבכתא, אמרה: מכדי ידענא דמידי לית לה, אזיל אחוי, טאי האי. אולא אשכתתיה לתנורא דמלי ריפתא ואגנה דמליא^א לישת^ב, אמרה לה: „פלניתא, איתא^א מסא, דחריכא^א לייך ריפתיך^א.“ (תנא: ^אאף היא להביא מרדה נכנסת, מפני שטלומדת בניסין^א.)

אמרה ליה^א דביתהו: „מטיבותא דגניוא להו לצדיקי דעלמא דאתי בעי רחמי דליתנן לך מידי.“ בעא רחמי, שדו ליה כרעא דפתורא דדהבא. תואי בחילמה^א דכולי עלמא קא אכיל אפתורא דתלת כרעי, ^אואינהו^ב על תרתי כרעי^א. אמרה: „בעי רחמי ולשקלוה.“ בעא רחמי ושקלוה. (תנא: ^אגדול נם האחרון יותר מן הראשון^א, דגמירי: מיהב יהבין, משקל לא שקלין.)

i) Ib. 25^a G.

חד יוטא דמעלי שבתא חו[נייה] לברתיה דהוה^א עציבה. אמר לה: „בתי^א, אמאי עציבת?“ אמרה ליה^ב: „אבא, חליף^א לי כוזא דמשחא לכוזא דחלא, ושדיתיה בשרגא.“ אמר לה: „בתי, מי שאמר לשמן והדליק, יאמר לחוטץ וידליק^א.“ (תנא: ^אהיתה דולקת והולכת עד שנטלו מטנה אור להבדלה^א.)

הו^א ליה הנך עיוי. אמרו ליה: „קא מפסדן עיוך.“ אמר להו: „אי קא מפסדן, ליכלינהי דובי; ואי לא, כל חדא וחדא תיתי דובא בקרנא.“ לפניא אתיא כל חדא וחדא דובא בקרנא. הויא ליה ההיא^א שיבכתא דבנת ביתא, ולא טטו כשורי, אתיא לקמיה, אמרה ליה: „רבי, בניתי ביחא, ולא קא טטו כשורי.“ אמר לה^א: „מה שטך?“ אמרה ליה: „איכו^א.“ אמר לה: „איכו^א, איכו^א, נימטו^ב כשוריך.“ (תנא: ^אפלימו^א אומר:

40h. ^א = En דמלי M. | ליישא^ב M. | איתאי M | איהאי M | EnM. | ואיהו^ב M. | mg. | בחילמיה^א M. | M. | M. | EnM. | דהו(ו)ת^א 40i. | איתחלק M. | איתחליף^א M. | G. | לה^ב M. | EnM. | דהו(ו)ת^א | d | EnMM. | איבו M. | Gvid | rel. | f | En. | M. | הוירא M. | הוירין d | G. | אימטו En | לימטו MM. | h

אני ראיתי את הבית שהיו קורותיו יוצאות אמה לכאן ואמה לכאן, אמרו: ,זה הבית שקירה רבי חנינא בן דוסא בתפלתו^a. ואמרי לה: ^aיסניפין עשאום^b.”

k) Ib.

רבי אלעזר בן פדת הוה דחיק^a ליה עלמא טובא. אול ועבד טילתא; אתא לביתיה, ולא אשכח מידי לטיכל. אשכח ברה דהוטה, שדיה ליה בפוטיה. חלש ליביה, אול גנא לבי טדרשא. אתו רבנן לשיולי ביה, וחוויה דבכא וְהיִיךְ ונפק^b צוציתא דנורא מאפותיה. כי איתער, אמרו ליה: „אמאי בכית וְהיִיכת ונפק צוציתא דנורא מאפותיך?” אמר להו: „אתא שכינה^c, אמרי קמיה: ,רבוניה דעלמא כולי, עד אימת אידון ואיזיל^d בהאי דוחקא?” אמר לי: ,ניחא לך דאחרביה לעלמא והדר איבריה? איפשר דמתרמי לך שעתא דטוונני! אמרי קמיה: „כולי האי, ואיפשר? — שני דחיי נפיש, או דחיינא?” אמר לי: ,דחייית. — אי הכי, לא בעינא. — לעלמא דאתי מאי יִהבת לי?” — ,יהיבנא לך תליסר נהרי דמשכי אפרסמא, דְטְשִית בהו ידך ומענגת בהו. ואמרי קמיה: ,ריבוניה דעלמא! הני, ותו לא?” — אמר לי: ,ולחברך מאי ניתיב להו?” אמרי קמיה: ,ריבוניה דעלמא! ומגברא דלית ליה קא בעינא. טרק לי באסקוטלא^d באפותאי ואמר לי: ,אלעזר ברי, גרו^e בך גיראי.”

41. Der Untergang des jüdischen Staates.

The Fall of the Jewish State. Git 55^b—57^a M.

אמר רבי יוחנן: מאי דכתיב^a, אשרי אדם מפתד חמיד ומקשה לבו יפול ברעה? אקמצא ובר קמצא חריב ירושלם, אתרנגול ואתרנגולתא חריב טור מלכא, אשקא דדייספק^b חריב ביתר.

G. ונשיק EnM₁ ב ט | G. דחיקא^a || 40k. || M₁. סנאפי הוהⁱ | G. ואיזיל EnMM₁ | G. ואיזיל EnMM₁ | G. | d Ge. | e גרו^e | || 41. a Pr 25¹¹. | En Ar. דדייספק^b |

אקטצא ובר קטצא הריב ירושלם, דההוא גברא דרַחמיה
קטצא ובעיל דבביה בר קטצא עבד סעודתא, אמר לשמעיה:
„ויל אייתי לי קטצא“. אול אייתי ליה בר קטצא. אתא
אשכחיה דהוה יתיב, אמר ליה: „מכדי ההוא גברא בעיל דבביה
דההוא גברא הוא, מאי בעית הכא?“ א"ל: „הואיל^א ואתאי,
שבקן, ויהיבנא לך דטי דאכילנא ושתינא.“ א"ל: „לא.“ —
„יהיבנא לך דטי פלגא דסעודתיך.“ א"ל: „לא.“ — „יהיבנא
לך דטי כולא סעודתיך.“ א"ל: „לא.“ נקטיה בידיה ואפקיה.
אמר: „הואיל והווי יתבי רבנן ולא טחו ביה, איזיל איכול בהו
קודצא בי מלכא“. אול אטר ליה לקיסר: „מרדו בכ יהודאי.“
א"ל: „טי ייטר?“ א"ל: „שדר להו קרבנא, חזית אי טקרי
ליה.“ אול שדר בידיה עיגלא תילתא^ו. בהדי דקאתי, שדא ביה
מוטא בלניב שפתים^ה (ואמרי לה: בלדוקין^ד שבעין^ב), דוכתא
דלדידן מוטא ולדידהו לאו מוטא. סבור רבנן לקרוביה משום
^אשלום מלכות^א. אמר להו ר' זכריה בן אבקולס: „איאטרו, בעלי
מוטין קרבין לגבי טובח^א.“ סבור למיקטליה, דלא ליזיל וליטא.
א' להו ר' זכריה בן אבקולס: „איאטרו, מטיל מום בקדשים
יהרג^א.“ א"ר יוחנן: ^אענותותו של ר' זכריה בן אבקולס ההריבה
ביתינו ושדפה את היכלנו, והגלתנו מארצנו^א. || שדר עילויהו לנירון
קיסר. כי אתא, שדא^ע גירא לטורח^ה, אתא ונפל בירושלם; ^זלמערב^ה,
אתא נפל בירושלם; ^זלארבע רוהות השמים^ה, אתא נפל בירושלם.
א"ל לינוקא: „פסוק לי פסוקך.“ א"ל: „ונתתי את נקמתי באדום
ביד עמי ישראל^ז.“ ^ח(וההוא ינוקא הוה מגמגם בין, באדום) ובין
(באדם).^ח אמר: קודשא בריך הוא בעי לתרובי ביהיה, ובעי
לכפורי ידיה בההוא גברא! ערק ואול איגייר, ונפק מיניה ר'
טאיר. || שדריה עילויהו לאספסיינוס, אתא צר עלה תלת שני.
הווי בה הנהו תלתא^ז עתירי: נקדימון בן גוריון ובן כלבא שבוע
ובן ציצ[ת] הכסת ... חד אמר: „אנא וייננא^י לכו בדחיטי ושערי“;

Ⓢ En. | Ⓣ M. שדר En. | Ⓚ Ar. בחריץ | Ⓛ Ar. חולחא En. חלחא Ⓚ
Ⓢ Ez 25¹⁴. | Ⓜ > En. | Ⓨ זיינא En.

וחד אמר: בדטשחא ומילחא; וחד אמר: בדציבי. ושבו רבנן
 לדציבי מכולהו (דרב חסדא כל אקלידיה הוה מסר ליה לשמעיה,
 בר טציבי; דאמר רב חסדא: אכלבא דחיטי בעיא שיתין אכלבי
 דציבי). הוה¹ להו טיון עשרין וחדא שתא. || הוה בהו הנהו בריוני.
 אמרו להו רבנן: „ניפוק ונעביד שלמא בהדיהו“. לא שבקונהו.²
 אמרו להו אינהו: „ניפוק ונעביד קרבא בהדיהו“. אמרו להו
 רבנן: „לא מסתייעא מילתא“. קמו קלונהו להנהו אמברי, והוה
 כפנא. || מרתא בת ביתוס עתירתא דירושלם הואי. שדרה לשלוחה,
 אמרה: „אייתי לי סטידא“. אדאול, אודבן. אמר לה: „סטידא
 ליכא, חיור[תא] איכא“. אמרה ליה: „ויל אייתי“. אדאול,
 אודבן. אתא אמר לה: „חיורת[א] ליכא, גושקרא איכא“. אמרה
 ליה: „ויל אייתי“. אדאול, אודבן. אתא אמר לה: „גושקרא
 ליכא, קמחא דשערי איכא“. אמרה ליה: „ויל אייתי“. אדאול,
 אודבן. הוה שליפא טסאנא, אמרה: „איפוק ואחוי אי משכחנא
 מידי למיכל“. איתיב לה פרתא בכרעא, ומתה³. קרי עלה רבן
 יוחנן בן זכאי: „הרכה בך והענוגה וגו“.⁴ (ואיכא דאמרי:
 גרוגרת⁵ אכלה מדרבי צדוק, ומתה⁶. דר' צדוק איתוב ארבעין
 שנין בתעניתא¹. כי הוה אכיל מידי, הוה מתחוי מאבראי; וכי
 הוה ברי, טייתו ליה גרוגר[ות], טייץ מיהו ושדי להי.) כי הוה
 ניחא נפשה, אפיק[ה] לכל דהבא וכספא שדיתיה בשוקא. אמרה:
 „האי למאי מבעי לי?“ והיינו דכתיב²: „כספם בחוצות ישליכו
 וגו“.³ || אבא סקרא ריש בריוני דירושלם בר אחתיה דרבן יוחנן
 בן זכאי הוה. שלח ליה: „תא בצנעא לגבאי“. אתא אמר ליה:
 „עד אימת עבדיתו הכי וקטליתו ליה לעלמא בכפנא?“ א"ל:
 „ומאי אעביד? דאי אמינא להו מידי, קטלי לי.“ א"ל: „חוי⁴
 לי תקנתא לדידי; איפוק, איפשר דהוי הצלה⁵ פורתא“. א"ל: „נקוט
 נפשך בקצירי, וליתו כולי עלמא, ולישיילו בך, ולימרו דנח נפשיה;
 ואימי מידי סריא ואנח גבך, וליעסקו בך תלמידך; דאינהו ידעי
 דחייא קליל ממיתא“. עבד הכי. ⁶נכנס בו רבי אליעזר מצד

¹ De 28⁵⁶. | ² BEn. | ³ Ez 7¹⁰. | ⁴ דלא ליחרוב ירושלם + 1

אחד, ורכי יהושע מצד אחד^h. כי מטו לפיתחא, בעו למידקריה. אמר להו: „איאטרו: רבן דקרו^h.“ בעו למדחפיה, אמר להו: „איאטרו: רבן דחפו^h.“ פתחו ליה בבא. כי מטא התם, אמר: „שלמא עלך מלכא, שלמא עלך מלכא.“ א”ל: „מיחייבת תרי קטלי: הדא, דלאו מלכא אנא וקא קרית לי מלכא; ועוד^h, אי מלכא אנא, עד האידנא אמאי לא אחית לגבאי?“ א”ל: „דקאמרת, לאו מלכא אנא, סברא^h מלכא את; אי לאו מלכא את, לא מיטסרא ירושלם בידך, דכתיב^o: „והלבנון בסאדיר יפול“, ואין, אדיר, אלא מלך^h, שנאמר^q: „והיה אדירו מטנו^r“; ודקאמרת, אי מלכא אנא, אמאי לא אחית לגבאי?, בריוני דאית בן^s לא שבקין.“ א”ל: „איילו חבית של דבש ודרקון כרוך עליה, לא היו שוברין את החבית בשביל דרקון^h?“ (קרי עליה רב יוסף (ואיתימא רבי עקיבא): „משיב חכמים אחור ודעתם יסכל“; איבעי ליה למימר: „שקלינן צבתא ושקלינן ליה לדרקון וקטלינן ליה, וחביתא^t שבקינן לה.“) אדהכי, אתא פריסתקא, א”ל: „קום, דמית קיסר, ואימנו השיכי דרומאי לאותוכך ברישא.“ הוה סיים מסאניה חדא, בעי למסיימיה לאחרינא, לא עייל; בע[א] למישלפיה לאידך, לא נפק. א”ל: „לא תצטער, דכתיב^u: „ושמועה טובה תדשן עצם.“ א”ל: „מאי תקנחיה?“ — „ליחי איניש דלא מייחבא דעתך מיניה, וליחלוף קמך, דכתיב^v: „ורוח נכאה תיבש גרם.“ עבד הכי, עייל. — „וטאחר^h דחכימיתו כולי האי, אמאי לא אחיתו לגבאי?“ א”ל: „ולא אמרי לך?“ — „אנא נטי אמרי לך.“ א”ל: „מיזל אוילנא, ואיניש אחרינא משדרנא.“ א”ל: „בעי מינאי מילתא, ואתן לך.“ א”ל: „אתן לי יבנה וחכמיה^h, ושושילתא דרבן גמליאל, ואסוותא דמסיין ליה לרבי צדוק.“ (קרי עליה רב יוסף (ואיתימא רבי עקיבא): „משיב חכמים אחור ודעתם יסכל“; איבעי ליה למימר: „שבקינהו האי זימנא.“ והוא סבר: „דילמא

ואין לבנון אלא + r | Je 30²¹ q | Mc. p | Is 10³¹ o | BEn. איברא n | M. דאיבן BEn s | BEn ביה המקדש שני' החר הטוב הזה והלבנון | Is 44²⁵ t | Pr 15³⁰ u | ib. 17²² v.

כולי האי לא יהבו^w, והצלה פורתא נמי לא הויא. — אסוותא דמסיין ליה לרבי צדוק טאי היא? — יומא קמא אשקוה טיא דפארי, למחר טיא דסיפוסקא, למחר טיא דקימתא, עד דרויח טיעיה פורתא פורתא. . . .

אתרנגול ותרנגולתא חריב טור מלכא. דהו נהיגי כי הו טפקי חתנא וכלתא טפקי קמיהו תרנגולא ותרנגולתא, ^אכלומר: פרו ורבו כתרנוגלין^א. יומא חד הוה קחליף גונדא דרומאי, שקלונהו מיניהו; נפול עליהו, מתונהו. אתו אמרו ליה לקיסר: „מרדו בך יהודאי.“ אתא עליהו. הוה בהו חד בר דרומא דהוה קפיץ מילא וקטיל בהו. שקליה קיסר לתאגיה ואותביה אארעא, אמר: רבוני דעלמא כולי! אי ניתא קטך, לא תמסריה ליהווא גברא לדידיה ולמלכותיה ביד[יה] דחד גברא.“ אכשליה פומיה ליהווא בר דרומא ואמר: הלא אתה אלהים ונחתנו פרצתנו ולא תצא בצבאותינו. ^x (דוד נמי אמר הכי? — דוד אתמוהי קמתמה.) על ל^א בית הכסא^א, אתא דרקונא, שמטיה לכרכשיה. אמר: הוואיל ואתרחיש לי ניסא, אשבקינהו האי זימנא. שבקינהו, ואול^א. איודקוד, אכול ושתו, ואדליקו שרגי עד דאתחוי ביליונא ^א דגושפנקא ברחוק מילא. אמר: מיתחד[א] קא חדו לי. הדר אתא עליהו. א"ר יוסי: תלת מאה אלפי שלופי סייפי עיול לטור מלכא, וקטלו בה תלתא יומי וחלתא לילוהא, ובהך גיסא הלולי וחינגי, ולא הו ידעי הני בהנך והנך בהני . . .

אשקא דדייספק חריב ביתר. דהו נהיגי כי הוה מתייליד ינוקא, שתלי ארזא, ינוקתא תו שתלי תורניתא, וכי הו מינסבי, קייצי להו ועבדי להו גננא. יומא חד הוה קחלפה ברתיא דקיסר, איחבר שקא דדייספק. קצו ארזא ועיילו לה. נפול עליהו, מתונהו. אמרו ליה לקיסר: „מרדו בך יהודאי.“ אתא עילווייהו.

^w + M; est alt lectio. | ^x Ps 60¹².

42. Wundererzählungen. *Wonder-stories*.B. b. 73^a—74^b H.

אמר רבא: אשתעו לי נחותי יטא: בין גלא לגלא תלת טאה פרסי, ורומיה^a דגלא תלת טאה פרסי, ומנא חדא דלינן גלא וחזיתיה בי^b טרבעתיה דכוכבא, והוה כי טיבוק^c ארבעי גריוי חרדלא; ואי דלי לן טפי, הוה קלי לן מהבלא. דטא ליה גלא קלא לחבריה: „מי שבקת מידי בעלמא דלא הריבתייה?“ אמר ליה: „תא חזי בגבורתיה דמדיך, דאפלו כטלא חוטא דחלא^d לא עברי; שנאמר^e: האותי לא תיראו נאם, י.“

ואמר רבא: אשתעו לי נחותי יטא: האי גלא דאתי^f לטבועי ספינתא אית ליה בדישיה כי ציצתא דנורא חירורא, ואית להו^g אילואתא דחקיק עליהו, ^hאהיה אשר אהיה, י, צבאות^h, ומתינן ליה בגויהו^h, וניית.

ואמר רבא: לדידי חזי לי הורטיוⁱ בר לילואתא^k דהוה קא משואר אקובנאה^l דמחוזא, ודהיט פרשא בי רכבי סוסיא סתתאי ולא יכיל ליה. ומנא חדא סרגי^m ליה תרתי כודניאתא אתרי גשרי דאגנגⁿ, ושוור טהאי להאי ומהאי להאי, ונקיט תרי מוגי טיא בידיה, ושפיך מהאי להאי ומהאי להאי, ולא נטף^o נטופתא^p מיניהו. וההוא יומא, יעלו שטים ירדו תהומות^q. שמע^r מלכותא עילוה וקטעתיה^s.

אמר רבה בר בר חנה: לדידי חזי לי אווילא^t בר יוטיה דהוה ^hכהר תבור^h (והר תבור כמה הווי? ארבעין פרסי), משכא דצואריה תלתא פרסי, בי טרבעיה^u דרישיה פרסא ופלגא; ודמא כפותא וסכריה לירדנא.

42. a ו pr > H. | b l. | c H* = M of Ar. | d חרדלא H. | e Je 5²². | f דאתי H. | g l. | h בגויה H. | i = Ar of RŠbM, | j = Ar. | k = Ar. | l סרגי Ar. | m = Ar. | n דרונג M דרונג En דרונג B דרונג u superscr. | o Ps 107²⁶. | p שמעה En. | q = M. | r He = M. | s + דראימא, sed del.

ואמר רבה בר בר חנה: לדידי חוי לי היא^v אקרוקתא דהויא^v כי אקרא דהגרוניא (ואקרא דהגרוניא כטה הוי^w? שיתין בחי). אחא תנינא בלעה, אחא פשקצא^x בלעת^y לתנינא, וסליק ויחיב באילנא. תא חוי חיליה דאילנא כטה הוי. (אמר רב פפא בר שמואל: אי לאו דהואי התם לא הימני.)

ואמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אוילנא בספינתא וחוינא ליה לההוא כוורא דעילא ליה אכלה טינא באוסיה, ומית, ואגדיה^z טיא ושדייה^a לגודא: חריבו טיניה שחין מחווי, אכלו טיניה שיתין מחווי^b, מלחו טיניה שחין מחווי, מגולגלא דעיניה עבדי תלה מאה גרבי מ^cשחא. לישנא כי הדרינן ואחינן, הוה^c קא מנסרין טגרמיה קורי לטבנ^dיה להנך מחווי.

ואמר רבה בר בר חנה: זימנא חדא הוה קא אוילנא בספינתא וחוינא לההוא כוורא דיתיב^d הלחא על גביה, וקדח עליה חיורתא. סברינן דיבישתא הוא, וסלקינן לישין ואפינן. הם גביה^e דכוורא, ואיחהפיך; ואי לאו דהות ספינתא מקרבא לן, הוה מטבע^f לן. ואמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אוילנא בספינתא ואולא ספינתא בין שיצא לשיצא דכורא תלת יומי ותלת לילואהא, איהו בדלא^g ואנן בשפלא^g. (ודילטא אמרת לא מסגיא ספינתא טובא? כי אחא רב דימי, אמר: ^hכי חס^h קוטקומא, סגיא ספינתא שיתא פרסי. ואיכא דאמרי: שדיⁱ גירא פרשא, ולא יכיל לה^j. אמר רב אשי: ההוא גולדנא דיטא הוא, דאיה ליה תרי שיצי.)

ואמר רבה בר בר חנה: זמנא חדא הוה קא אוילנא בספינתא, וחוינא לההיא צפורתא^k דהוה קימא עד קרסולה במיא, ודישיה^l מטי לרקיעא. סברנא דליכא טיא דנפישין^m, בעינא לטיחת לצנוני נפשין. נפק בח קלא ואמרה לן: „הכא בעיתו לצנוני

^v BM (הוא H הא) | ^w הוירא BM. | ^x = Ar. |

En, (הוא H הא) | ^y id. | ^z ואדחוהי En. | ^a ושדיוה id. | ^b זא II. |

Mar. | ^c rel. | ^d גבה H. | ^e H. | ^f = M. |

pl. M. | ^g דיהבא EnM. | ^h חס^h קוטקומא, סגיא | ⁱ cf. EnM | ^j ליה II. | ^k צפרתא En.

rell. | ^l H. | ^m H. | ⁿ sic omn. |

נפשיכו, דנפל ליה הצינא דבי נגרי שבע^ם שנין ולא מטא ארעא?^ו
 ולא משום דעטיקי מיא, אלא משום דרדפי מיא. (אמר רב אשי:
 ההוא ^הזיו שדי^ה הוה, דכתיב^ו: וזיו שדי עמדי.)

ואמר רבה בר בר חנה: ומנא חדא הוה קא אוילנא במדברא
 וחוינא להנך אוווי דינתור גדפיהו משוטניהו, ונגיד ואתי חוטא
 דמשחא מיניהו. אמרי להו: „אית לן בגויכו חולקא לעלמא
 דאתי?“ חדא דליא לי אטמא, וחדא דליא לי גדפא. כי אתאי
 לקמיה דרבי אלעוד, אמר לי: ^העתידין ישראל ליתן עליהן דין^ה.
 אמר רבה בר בר חנה: ומנא חדא הוה קא אוילנא במדברא,
 והוה בהדן ההוא טייעא דהוה מורח בעפרא, אָמר: האי אויל
 לדוכתא פלן, והאי אויל לדוכתא פלן. הבנן ליה עפרא אמר:
 „מרחקיתון מטיא תמניא פרסי.“ הבנן ליה, אמר: „מרחקיתון^פ
 תלתא^q פרסי. הפכינן ליה עפרא, ולא יכלינן ליה.

אמר לן: „תא אחוי לכו ^המתי מדבר^ה“. אולאי וחואי
 דדמוכי כמאן דטיבסמי וגנו, והוה חד מיניהו גני אפרקיד, וכיפן
 בירכיה. ועאל טייעא כי רכיב ונקיט דומחא בידיה, ולא נגע
 ביה^z. פיסקי ושקלי חוטא דתכלתא מיניהו, ולא איסתגיא גמלן.
 אמר: „דילמא חד מיניכו שקל מידי מיניהו? ניהדר להו. דגמירי,
 דמאן דשקיל מידי מיניהו, לא מסתגי ליה.“ הדרינן ליה וסגינן.
 כי אתאי לבי מדרשא, אָמרי לי: „כל אבא חמור^ה כל בר חנה
 סיכסא. מכדי הנך חוטין וחלייתא אי ^הכביח שמאי^ה אי ^הכביח
 הלל^ה, הוה מיבעי לך למימניהו ומיתי ומימר.“

אמר לן: „תו אחוי לכו ^ההר סיני^ה“. אולאי וחואי דהדרי
 עקרבי כחמרי לובייתא. נפק בת קלא ואמרה: ^האוי לי שנשבעתי;
 ועכשיו שנשבעתי, מי מפר ליה?^ו כי אתאי לבי מדרשא, אמרו:
 „כל אבא חמור, כל בר חנה סיכסא. הוה לך למימר: ^המופר לך,
 מופר לך^ה“. ואנא סברי: דילמא שבועה ד^הדור הטבול^ה הוה.
 (ודבנן? — אוי לא ליטא.)

H. הלח M q | H. מרחיקיהון p | Ps 50¹¹ o | H. הא prmⁿ | H. בי r
 = ביה.

אמר לן: תו אחוי לכו בי בלועי דקרח. אחוי לן יִההוא
 בועא דהוה נפיק מיניה חוטא דקוטרא. איתי גבבא דעטרא,
 אמשייה^י במיא, וכרכיה ארומחיה, ודחציה^ב; איקלי ואיחרך.
 אמר לי: „אצית איזי מאי דשמעת מהכא.“ ושמעית דקאמרי:
 ה, משה ותורהו אמת והן בדאין^א. אמר לי: „כל תלתין יומין
 מהדרא להו גיהנם כלבשר בקלחת^ה, ואמרי הכי: ה, משה ותורתו
 אמת, והן בדאין^א.“

אמר לן: „תו אחוי לכו, היכא דסחיק^ו דקיעא עילוי ארעא.“
 אחוי לן. תואי לההיא כותא, שקלחה^י לסלתאי ואנחתה בגווה.
 עד דצליי, הדר גילגלא, ולא אשכחתה^ו. אמרי: „דילמא ה^הס
 ושלום^ה גנבי איכא הכא.“ אמר לי: „אינטר עד למחר כי השתא,
 הדר גלגילא לדוכתיה ושקלת ליה.“

רבי יוחנן משהעי: ויטנא חדא הוה קא אוילנא ב^הספינה^ה
 ודלי ההוא כוורא רישיה, ודמין עיניה לתרי סיהרי, ונפלו מיא
 מתרי^י וימיה^ע כתרי מברי^י דסורא.

רב ספרא משהעי: זמנא חדא הוה אוילנא בספינתא, ודלי
 הדוא כוורא רישיה, והוה אית ליה תרי קרני, וחוקק^ב עליהו:
 ה, אני בדיה קלה שבים^ה, והוינא חלת טאה פרסי, ומופן לפומיה
 ד^הלויתן^ה. (אמר רב אשי: ההוא עיזא דימא הוא וכחישא^ב.)
 רבי יונתן משהעי: זמנא חדא הוה אוילנא ב^הספינה^ה, וחוינא
 לההיא קרטליתא דהוה מדבק בה^ה אבנים טובות ומרגליות^ה, והדר
 לה מינא דכוורא דשמיה כרשי^ע. נחית בר אמודאי לאיתויי^ד,
 בעא למקטליה. סליק, דרא זיקא דחלא ונחית. נפקא בת קלא
 ואמרה: מאי עב[י]דתיכו בהרי קרטליתא דדביההו דרבי חנינא בן
 דוסא, דאית בה תכלתא דשריא^ע חוטי לצדיקי לעלמא דאתי?

II. פא^ו | Ar. | וטכשיה^י | ספרים אחרים cf Ar nomine |
 H. | שקלהיה En שקליהה BM שקלהא | H. = M | שקלהיה En אוסריה H קימריה BM Ar | rel. |
 M מיכרי Ar | rel. | Geršms. סברי Ar ed. pr. #V סברי En מכרי |
 M. | מריש Ar מרישא BM כרשא | rel. | דבחישא^ב |
 דשריא l. |

רבי יהודה הינדואה משתעי: זמנא חדא הוה קא אוילנא
 בספינתא וחוינא להווא^f אבן^g טבא^g דהדר לה תנינא, נחית בר
 אמודאי ואיתי לה, ואתא תנינא וקא בלעה לספינתא. אתא
 פשקצא וקטליה, איתהפיכו טיא לדטא. אתא תנינא חבריה,
 שקלה^h, אתנחתה עילויה, ואחייה. הדר וקא בלע לספינתא,
 הדר אתא ההוא פשקצא וקטליה, שקלה^h ופרח. בהדי דקא
 פרח, נפלה בספינתא עילוי הנך צפוריⁱ דהוו מליחי. תיין,
 שקלוה ופרוח. . . .

אמר רב אשי: אשתעי לי הונא בר נתן: זמנא חדא הוה קא
 אוילנא בטרכרא והוה בהדן אטמא. פתחנא ונקירנא, איתנחה
 עילוי עשבי וחלטה. איתנין ציבי וטוינא. לישנא הדרנא אתאי,
 הוה קא מלחשן גוטרי. כי אתא[ני] לקטיה דאטיטר, אמר לי:
 „עשבי סטתרי הוה, וגוטרי דריתמא הוה.“

43. Halachische Stücke. *Halakic Texts.*

a) Ber 2^a—3^a M.

תנא היכא קאי, דקתני, טאמתי? ותו, טאי שנא דתני,
 בערבין, ניתני, בשחרין ברישא? — תנא אקרא קאי, דכתיב^a:
 בשכבך ובקומיך, והכי קאמר: ^hזמן קרית שמע^h דלשכיבה^h
 איפת? ^hמשעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן^h. || ואיבעית
 אימא: תנא יליף טלברייתו של עולם^h, דכתיב^b: ויהי ערב ויהי
 בקר יום אחד. || אי הכי, סיפא דקתני: בשחר טברך שתים
 לפניה ואחת לאחריה, בערב שתים לפניה ושתים לאחריה,
 ניתני, בערב ברישא? — תנא עתני, ערבית ברישא^c וקדר
 תני, שהרית, ואדקאי^d ב, שהרית מפרש כל טילי ד, שהרית,
 והדר מפרש טילי ד, ערבית.

^f mg | ^g rel. צישרי | ^h H. - ליה MEa | ^h M. טוב' s | ⁱ M. ההי' |
 M. לחי H מלתינק || 43 a. ^a De 6⁷. | ^b Ge 1⁵. | ^c ordo verborum Me.
^d & pr superser.

מתני' ^e. משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן ^f מִבְּדֵי, כהני מאימח קאכלי בתרומה ^g? מצאת הכוכבים ^h; ניתני, משעת צאת הככבים! — מילהא אגב אורחיה קמשמע לן, דכהני אימח אַבְלִי בתרומתן ^h, משעת צאת הככבים. ויהא ⁱ קמשמע לן, דכפרה ^h לא מעכבא להו ⁱ, כְּדִתְנָא: , ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים ^j ביאת שמשו מעכבתו לאכול בתרומה, ואין כפרתו מעכבתו לאכול בתרומה. || ומאי דהאי, ובא השמש וטהר ^h ביאת שמשו ^h הוא, ומאי, וטהר, טהר יומא, וידילטא ^h ביאת אורו ^h הוא, ומאי, וטהר, טהר גברא? אמר רבא בר רב שילא: ^h אם כן ^h, ליכתוב קרא, ויטהר ואחר יאכל מן הקדשים, מאי, וטהר? שמע מינה ביאת שמשו הוא, יומאי, וטהר? טהר יומא ⁱ, כְּדִאֲמַרִי אֵינְשֵׁי: , אֵיִלְעָרְבִי שִׁימְשָׁא וְאֵיִדְכִי יוֹמָא.

במערבא האי דרבה בר רב שילא לא שטיע להו, ובעו לה מיבעא: האי ^m, ובא השמש וטהר ביאת שמשו הוא, ומאי, וטהר, טהר יומא, אום דילטא ביאת אורו הוא, ומאי, וטהר, טהר גברא? ופשטו ^o לה ^p מִבְּרִייתָא, מדקתני בברייתא: סימן לדבר, עד צאת הככבים, שמע מינה, ביאת שמשו הוא, ומאי, וטהר, טהר יומא.

אמר מר: משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן. ורמינהי: טאמתי קורין את שמע בערבין? משעה שעני נכנס לאכול פהו בטלח ועד שעה שעומד ליפטר מתוך הסעודה. סיפא ודאי פליגא אמתניתין, רישא מי אַמְרִינן דְּפְלִיגָא אמתניתין? — דילטא ⁱ, עני ⁱ, וכהן ⁱ חד שיעורא הוא. || ו, עני ⁱ, וכהן ⁱ חד שיעורא הוא? ורמינהי: טאמתי מהחילין לקרות קרית שמע בערבין? משעה שבני אדם נכנסין לאכול פתן בערבי שבתות, דברי רבי טאיר; וחכמים אומרים: משעה שהכהנים זכאין לאכול

^e sup ras. | ^f mg. | ^g Me M*. | דכהנין Me*. | אבלין Me*. | אוכלין Me*. | ^h M*. | ⁱ superscr. | ^j Le 22⁷. | ^k tr Ar; lectio Ar. in laudatur in mg; nostra est Rašiana lectio; ab interpretatione Rašiana abscedunt Tosafot q. v. | ^l M*. | ^m sic vocal. instruct. | ⁿ Me. | ופשיטו ^o M. | ליה ^p M. | sic voc. instr. Me. | ופשיטו M.

בתרומתן, וסימן לדבר, עד צאת הככבים. ואף על פי שאין ראיה לדבר, זכר לדבר; שנאמר^q: ,ואנחנו הצייים עשים בטלאכה וחצים מחויקים ברמחים מעלות השחר עד צאת הככבים'; ואומר^s: ,והיה לנו הלילה לטמשטר, והיום לטלאכה'. (טאי ,ואומר? — וכי חימא, מעלות השחר' לאו יממא, ומכי איעריב שימשא ליליא הוא, ומשום^h בנין בית המקדש^h אינהו מקדמי ומחשכי; תא שמע, והיה לנו הלילה לטמשטר והיום מלאכה'. קלקא דעתך ד^h, בני אדם בערבי שבתות^h היינו, עניי, ואי סלקא דעתך, עני' ו, כהן' חד שיעורא הוא, רבנן היינו רבי מאיר! אלא שמע מינה, שיעורא ד, עני' לחוד, ושיעורא ד, כהן' לחוד! — לא לעולם^h, עני' ו, כהן' חד שיעורא הוא ו^h רוב בני אדם^h לאו היינו עניי^h. || ו, עני' ו, כהן' חד שיעורא הוא? ורמינהי: ,מאמתי מתחילין לקרות קרית שמע בערבית? משעה שקדש היום בערבי שבתות, דברי רבי אליעזר; רבי יהושע אומר: משעה שהכהנים טהורים לאכול בתרומתן; רבי מאיר אומר: משעה שהכהנים טובלין לאכול בתרומתן. אמר לו רבי יהודה: והלא כהנים מבעוד יום טובלין? רבי חנינא אומר: משעה שעני נכנס לאכול פתו במלח; רבי אחאי (ואמרי לה: רבי אחא) אומר: משעה שבני אדם נכנסין להסב'. ואי סלקא דעתך, עני' ו, כהן' חד שיעורא הוא, רבי חנינא היינו רבי יהושע! אלא לאו שיעורא ד, עני' לחוד, ושיעורא ד, כהן' לחוד? || הי מינייהו מאוחר^h? — אמר רב נחמן בר יצחק: מסתברא ד, עני' מאוחר, דאי סלקא דעתך, ד, עני' מוקדם^h, רבי חנינא היינו רבי אליעזר! אלא שמע מינה, ד, עני' מאוחר, שמע מינה! אמר טר: ,א"ל רבי יהודה: והלא כהנים מבעוד יום היו טובלין'. שפיר קאמר ליה רבי יהודה לרבי מאיר! — אמר לך רבי מאיר^h: מי סברת א^h בין^w השמשות^h דידך קאטינא, אבין השמשות דרבי יוסי קאטינא, דאמר: ^h בין השמשות כהרף עין, זה נכנס וזה יוצא^h. || בטאי קמיפלגני? — בבית השמשות

^q Ne 4¹⁵. | ^r > text mas. | ^s ib.¹⁰ | ^t והיו text. mas. (cf Norzi). |

^u > text. mas.; cf v. ¹⁰ | ^v seq; נכנסין. | ^w Mc; אבירי M* vid.

קטיפלגני; רבי יהודה סבר: בין השמשות טובא הוי, ^aהילכך, טבעוד יום טובליון^a; ורבי מאיר סבר לה כרבי יוסי, דאמר: בין השמשות כהרף עין, זה נכנס וזה יוצא, ואי אפשר לעמוד עליי. קשיא דרבי מאיר אדרבי מאיר! — תרי תנאי ואליבא דרבי מאיר. קשיא דרבי אליעזר אדרבי אליעזר! — איבעית, אימא: סיפא רבי אליעזר הוי, רישא לאו רבי אליעזר; ואיבעית, אימא. תרי תנאי ואליבא דרבי אליעזר.

b) Pes 102^b—104^a M₁.

גופה: יום טוב שחל להיות אחר השבת, אמר רב: יקנה; ושמואל אמר: ינהק; ורבה אמר: יהנק; ולוי אמר: קניה; ^aורבנן אמרי: קינה^a; מר בריה דרבנא אמר: נקיה; מרונא משמיה דרבי יהושע בן לוי אמר: נהיק. || שלח ליה אבא אבוה דשמואל לרבי: „הילמדנו רבינו, סדר הבדלות היאך? ^a“ שלח ליה ^b: „כך אמר ר' ישמעאל בר' יוסי, שאמר משום אביו, שאמר משום רבי יהושע בן חנניה: נהיק“. || אמר ר' חנינא: ^aמשל למלך יוצא והפרכוס נכנס, מלוין את הטלך, ואחר כך יוצאין לקראת הפרכוס^a. || היכי דאיכא זמן^a, היכי עביד? אביי אמר: יקונה; דבא אמר: יקנהו. והילכתא כרבא.

רב הונא בר יהודה איקלע לבי רבא, איתו לקטיה ^aמאור ובשמים^a, שקל וברין אבשמים ברישא. אמרי ליה: „והא בית שטאי ובית הלל דטודו, ברישא מאור, ^aואחר כך^a בשמים (דהנן^c: בית שטאי אומדין: נר ומוון בשמים והבדלה; ובית הלל אומ^c: נר בשמים טוון והבדלה)“! עני רבא בתריה: ^a„ו דברי רבי מאיר; אבל ר' יהודה אומר: לא נחלקו בית שטאי ובית הלל על המוון שהוא בתחלה, ועל הבדלה שהיא בסוף; על טה נחלקו? — על הטאור ועל הבשמים, שבית שטאי או^c: מאור, ואחר כך בשמים; ובית הלל אומ^c: בשמים, ואחר כך מאור^a. ודאמר ר' יוחנן: ^aנהגו העם כבית הלל^a, ואליבא דר' יהודה.“

43 b. ^a mg. | ^b IBM לו M₁. | ^c IBM דחניא M₁. | ^d IBM.

רב יעקב בר אבא איקלע לבי רבא, בריך רבא אכסא קמא ואכסא דברפתא. אמר ליה: „למָה לך? הא בְּרִיכְנָא קְדָא זמנא!“ אמר ליה: „כי הוינן בי ריש גלותא, הכי עבדינן“. אמר ליה: „בי ריש גלותא, ספק^א מיתו לן, ספק לא מיתו לן; הכא, קטן מנת, ודעתין עילויה!“ אמר ליה: „אנא דְעַבְדִּי כתלמידי דרב: דרב ברונא ורב חננאל תלמידי דרב הוו יתבי בסעודתא, קאי עליהו רב יבא סבא; אמרו ליה: „הבו^י נברוך!“ ולבסוף אמרו ליה: „הבו נישתי“. אמ' להו: „הכי אמר רב: כיון דאמריתו, הבו נברוך“, איתסר לכו למישתי.“

אמימר וטר וטר וטר אשי הוו יתבי בסעודתא, קאי עליהו רב אחא בריה דרב אשי. אמימר בריך אכל כסא וכסא; מר וטר א בריך אכסא קמא ואכסא דברכתא; רב אשי בריך אכסא קמא, ותו לא בריך. || אמר רב אחא בריה דרבא: „אנן כמאן נעביד?“ אמימר אמר: „אנא מימלך אנא“. מר וטר א אמר: „אנא דעבדי כתלמידי דרב“. רב אשי אמר: „לית הילכתא כתלמידי^י דרב; דהא ^איום טוב אחר השבת^א, ואמר רב: יְקַנְהוּ“. — ולא היא, התם לא עקר דעתיה ממשתיא, הכא עקר דעתיה ממשתיא. || כי^ז מטא לאבדולי, קם שמעיה, אדליק אבוקה^א משרגא. אמ' ליה: „והא מנחא שרגא!“ אמ' ליה: „שמעא דעתא^ב דנפשיה עביד“. אמ' ליה: „אי לאו שמיע ליה סיניה דמר, מי הוה עביד?“ אמ' ליה: „ולא סבר לה מר להא דאמ' רבא: ^אאבוקה להבדלה מצוה מן המובחר^א“? || פתח ואמר: ^אהטבדיל בין קדש לחול בין אור לחשך בין ישראל לגוים^א וכו'. אמר ליה: „למָה לך כולי האי? והא אמ' רב יהודה אמ' שמואל: ^אהטבדיל בין קדש לחול, וו היא הבדלתו של ר' יהודה הנשיא^א“. אמר ליה: „אנא כי הא סבירא לי, דאמ' ר' אלעזר אמ' ר' הושעיא: ^אהפוחת לא יפחות משלש, והמוסיף לא יוסיף על שבע^א“. אמר ליה: „והא מר לא תלת אמר, ולא שבע אמר!“ אמ' ליה: „בין יום השביעי לששת

e M₁*. | f M₁^c = BM. | g superscr. | h אדעתא M.

ימי הטעשה, מעין חתימה היא^א. דאמ' רב תחליפא בר אבימי
 אמ' שמואל: ^אהטבדיל צריך שיאמר מעין חתימתה סמוך
 לחתימתה^א. ופוטבדיתאי אמרי: ^אמעין פתיחתה סמוך לחתימתה^א.
 טאי ביניהו? — איכא ביניהו^א, יום טוב שחל להיות אחר
 השבת^א דחתמינן, הטבדיל בין קדש לקדש: טאן דאמר: מעין
 חתימתה סמוך לחתימתה, בעי למימר, בין קדושת שבת לקדושת
 יום טוב הַבְּדִלְתָּהּ; ומאן דאמ': מעין פתיחתה סמוך לחתימתה,
 לא בעי למימר, בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הַבְּדִלְתָּהּ.

c) R. h. 2^a—3^a M₁.

למלכים] לטאי הלכתא? אמר רב חסדא: לשטרות^א; דתנן:
 שטרי חוב המוקדטין פסולין, והמאוחרין כשרין.

תנו רבנן: מלך שעמד בעשרים ותשעה באדר, כיון שהגיע
 אחד בניסן, עלתה לו שנה; ואם לא עמד אלא באחד בניסן,
 אין מונין לו שנה עד שיגיע ניסן אחר.

אמר טר: מלך שעמד בעשרים ותשעה באדר, כיון שהגיע
 אחד בניסן, עלתה לו שנה. הא קמשמע לן, דניסן ^אראש השנה
 למלכים, ויום אחד בשנה חשוב שנה^א.

ואם לא עמד אלא באחד בניסן, אין מונין לו שנה עד
 שיגיע ניסן אחר. פשיטא! — לא צריכה דאימנו ליה^א טאדר,
 ולא אמליך עד חד בניסן, מהו דתימא נמנו ליה תרתין
 שנין; קט"ל.

ת"ר: מת באדר ועמד אחר תחתיו באדר, מונין שנה לזה
 ושנה לזה. מת בניסן ועמד אחר תחתיו בניסן, מונין שנה לזה
 ולזה. טז באדר ועמד אחר תחתיו בניסן, מונין שנה ראשונה
 לראשון, ושנייה לשני.

אמר טר: מת באדר ועמד אחר תחתיו באדר, מונין שנה
 לזה ולזה. פשיטא! — מהו דתימא שתא לבתרי לא מנינן,
 קט"ל. || מת בניסן ועמד אחר תחתיו בניסן, מונין שנה לזה

ולזה. פשיטא! — מהו דתיטא כי אמרינן, יום אחד בשנה חשוב שנה^h בסוף^s שנה, אבל בתהלת שנה^h לא אמרינן, קט"ל. || מת באדר ועמד אחר תחתיו בניסן, מונין ראשונה לראשון, ושנייה לשני. פשיטא! — לא צריכא דאימנו ליה^h מאדר ואלך בן מלך^h הוא, מהו דתיטא נימנו ליה תרחין שנין, קט"ל. אמ' ר' יוחנן: ^hמנין למלכים שאין מונין להם אלא מניסן? שנאמר^c: ויהי בשמונים שנה וארבע מאות שנה לצאת בני ישראל^d מארץ מצרים^d בשנה הרביעית בחדש זיו הוא החדש השני למלוך שלמה על ישראל. מקיש מלכות שלמה ליציאת מצרים מה יציאת מצרים מניסן, אף מלכות שלמה מניסן^h. ויציאת מצרים גופה^e מנא לן דמניסן מנינן, דילמא מתשרי מנינן? — לא ס"ד^f, דכתיב^g: ויעל אהרן הכהן אל הר ההר על פי י, ויטח שם בשנת הארבעים לצאת בני ישראל מארץ מצרים בחדש החמישי באחד לחדש. וכתיב^h: ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחדש. מדקאי באב וקרי ליה שנת הארבעים, וקאי בשבט וקרי ליה שנת ארבעים מכלל דראש השנה^h לאו תשרי הוא. || בשלמא האיך מפרש ליציאת מצרים, אלא האי, מטאי דליציאת מצרים, דילמא^h להקמת המשכן^h? כדאמר רב פפא: „שנת עשרים“ⁱ לגזירה שוה^h, הכא נמי, ארבעים^j לגזירה שוה: מה החם ליציאת מצרים, אף הכא ליציאת מצרים. || ומטאי דמעשה^h דאב קדים, דילמא מעשה דשבט קדים? — לא ס"ד, דכתיב^k: אחרי הכותו את סיחון מלך האמורי, וכי נח נפשיה דאהרן, אכתי הוה סיחון קיים (דכתיב^l: וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב) מה שמועה שמע? — שמע שמת אהרן, ונסתלקו ענני כבוד מישראל, וכסבורין: נתנה רשות להלחם בישראל. והינו דכתיב^m, ויראו כל העדה כי גוע אהרן, ואמר ר' אבהו: אל תיקרי, ויראו

b prm מילר M₁^{superscr.} | c I Reg 6¹. | d superscr. = IBM. | e IB גופיה MM₁. | f mg = IBM. | g Nu 33³⁸. | h De 1³. | i Ne 1¹. | j mg. | k De 1⁴. | l Nu 21¹. | m ib. 20²⁹.

אלא, ויראו^ו, וכדריש לקיש, דאמר ריש לקיש: ^אכי משמש בארבע לשונות^א: אי, דילמא, אלא, דהא. || מי דמי? הכא^ב כנען, הכא סיחון! — האנא: הוא כנען, הוא סיחון, הוא ערד; סיחון, שדומה לסייח שבמדבר, כנען על שם מלכותו, ומה שמו? ערד שמו. איכא דאמרי: ערד שדומה לערוד שבמדבר, כנען על שם מלכותו, ומה שמו? סיחון שמו.)

ואימא ראש השנה אייר? — לא ס"ד, דכתיב^ב: ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן, וכתיב^ג: ויהי בשנה השנית בחדש השני בעשרים בחדש נעלה הענן מעל משכן אהל מועד; מדקאי בניסן וקרי ליה שנה שנית, נוקאי באייר וקרי ליה שנה שנית^ג, מכלל דאייר לאו ראש השנה הוא.

ואימא ראש השנה סיון? — לא ס"ד, דכתיב^ד: בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים; ואם איתא, בחדש השלישי בשנה השנית^ה מיבעי ליה!

ואימא חטון? ואימא אב? ואימא אלול? — אלא אמ' ר' אלעזר מהכא: ויהל לבנות בחדש השני בשנת ארבע למלכותו^ה; טאי, שני? לאו^ה שני לירח שמונין בו למלכותו^ה? מתקיף לה רבינא: ואימא, שני בחדש? — אם כן^ה, שני בחדש בהדיא הוה^ה כתיב. || ואימא, שני בשבת? אמר רב אשי: חדא ד, שני בשבת לא אשכחן דכתיב; ועוד^ה, מקיש שני בתרא ל, שני קמא, מה שני קמא חדש, אף^ה שני בתראה חדש.

הניא כותיה דר' יוחנן: מנין למלכים שאין טונין להם אלא מניסן, שנאמר: ויהי בשמונים שנה; ואומר: ויעל אהרן; ואומ': ויהי בארבעים; ואומ': אחרי הכותו; ואומ': וישמע הכנעני מלך ערד; ואומ': ויראו כל העדה; ואומ': ויהי בחדש הראשון; ואומ': ויהי בשנה השנית; ואומ': בחדש השלישי; ואומ': ויחל לבנות בחדש השני בשני.

ⁿ vocalis in cod. | ^ו IBM. | ^ב Ex 40¹⁷. | ^ג Nu 10¹¹. | ^ד Ex 19¹. |

^ה IBM השני M₁. | ^ז II Chr 3². | ^ח IBM > M₁.

d) Git 36^a—37^a M.

והילל הוקן כו' תנן התם: פרוסבל אינו משמט, וזה אחד מן הדברים שהתקין הילל, שראה את העם שנמנעו מלהלוות זה עם זה, ועברו על מה שכתוב בתורה^h, השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך וגו', התקין פרוסבל. וזהו גופו של פרוסבל: מוסרני לכם פלוני ופלוני הדיינין שבמקום פלוני כל הוב שיש לי אצל פלוני שאגבנו כל זמן שארצה, והדיינין חותמין למטה או העדים. | ומי איכא מידי דמדאורייתא משמטא, והתקין^h הילל דלא משמטא? אמר אביי: ^hבשביעית בזמן הזה^h, ורבי היא; דהניא: רבי אומר: וזה דבר השמטה שמוט^h, בשתי^d שמיטות הכתוב מדבר, אחת שמטת קרקע, ואחת שמטת כספים: בזמן שאתה משמט קרקע אתה משמט כספים, ובזמן שאין אתה משמט קרקע אי אתה משמט כספים — ותקינן רבנן ד^hתשמט, וזכר לשביעית^h; ראה הילל שנמנעו העם מלהלוות זה את זה, עמד והתקין פרוסבל. | ומי איכא מידי דמאורייתא לא משמטא^d שביעית, ותקינן רבנן דתשמט? אמר אביי: ^hשב ואל תעשה^h הוא. || רבא אמר: ^hהפקר בית דין הפקר^h. דאמר רבי יצחק: ^hמניין שהפקר בית דין הפקר? שנאמר^e: כל אשר לא יבא לשלשת הימים בעצת השרים והוקנים יחרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה. רבי אלעזר אמר: מהכא: אלה הנחלות אשר נתלו אלעזר הכהן ויהושע בן נון וראשי האבות וגו'^f; ^hזכי מה ענין, ראשים, אצל, אבות? אלא לומר לך, מה אבות מנחילין את בניהן כל מה שירצו, אף ראשים מנחילין את העם כל מה שירצו. || איבעיא להו: כי התקין הילל פרוסבל, לדריה הוא דתקין, או דילמא לדרי עלמא נמי דתקין? (למאי נפקא מינה? — לבטוליה; אי אמרת, לדריה תקין, מבטלינן; אלא אי אמרת, לדרי עלמא תקין, הא^h אין בית דין יכול לבטל דברי ב"ד חבירו אלא אם כן גדול היטנו בחכמה ובמניין^h; מאי?) תא שמע, דאמר שמואל: לא כתבינן

43d. ^a גא B. | ^b De 15°. | ^c ib. ¹. | ^d B. | ^e Ezr 10°.^f Jos 19°.

פרוסבל אלא או בבי דינא דסורא או בבי דינא דנהרדעא. ואי סלקא דעתך, לדרי עלטא נמי תקין, בשאר בי דינא נמי ליכתבו! — דילטא כי תקין הילל לדרי עלטא, כגון בי דינא דר' אמי ור' אסי דאלימי לאפקועי מטונא, אבל שאר דייני, לא. || ת"ש דא' שמואל: הא פרוסבל עולבנא דדייני היא, ^אאם אישר חיל^א, אבטליניה. — הכי קאמר: אי ^אאיישר חייל יותר טהלל^א אבטליניה. || ורב נחמן אמר: אוקטיניה, אוקטיניה? הא טיקיים^ב וקאי! אלא אימא ביה טילתא דאע"ג דלא כתוב^א ככתוב דמי.

איבעיא להו: האי עולבנא לישנא דהוצפא הוא, או לישנא דניחותא הוא? ת"ש דא' עולא: ^אעלובה כלה שוינתה בקרב חופתה^א. אמר רב טרי ברה דבת שמואל: מאי קראה? עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו^א. אמר רבא: אכתי חביבותא היא גבן, דכתיב, נתן ולא כתיב, הסריח^א. תנו רבנן: הנעלבין ואינן עולבין, שומעין חרפתן ואינן משיבין, עושין מאהבה ^dושמחין ביסורין^d, עליהן הכתוב אומר^א: ,ואהביו כצאת השמש בגבורתו'.

מאי פרוסבל? אמ' רב חסדא: פרס בולי ובוטי; בולי^א אלו עשירים^א (דכתיב^א: ,ושברתי את גאון עוכם' . חני רב יוסף: ^אאלו בולאות שביהודה^א), בוטי^א אלו עניים^א (דכתיב^ב: ,העבט תעביטנו'). א"ל רבא ללעווא: מאי פרוסבל? א"ל: פורסא דטילתא.

אבטליניה? ותא אין בית דין יכול לבטל דברי בית דין ^gprm | M. מיקם ^b | B. חברו אלא א"כ גדול הימנו בחכמה ובמניין! | ¹ Ca 1¹². | ^k Jd 5⁸¹. | ¹ Le 26¹⁰. | ^m De 15⁸.

Addenda.

p 24*, l. 9. ¹ Ber 6^b Ar.

p 25*, l. 12. ¹ Taan 24^a, pr pars Ar, alt M₁.

p 29*, l. 15, 23. ¹ Kid 81^a M (דל B). || ² sic M (ארי superscr).

p 32*, l. 14 ff. ¹ Ar. || ² Kid 58^a (M פלגאה). || ³ Ieb 58^a M. ||

⁴ En. || ^b Sanh 93^a Ar. || ⁶ H.

A.

Aramäisches Wörterverzeichnis.
Aramaic Glossary.

א

א (§4e) = על q. v.	נבכ v. אבוב
אב (§13c) n. m.; d. אבא (etiam pro sf. 1 s.); sf. 1 p. אבא, אבין; 2 s. m. & f. אבין; 2 p. אבין; 3 s. m. אבין; 3 s. f. אבין; p. a. אבין	אבולא (ass.) n. m. Stadttor, city gate.
אבדון (§20g), d. אבדון; sf. 1 s. אבדון; 1 p. אבדון; 2 p. אבדון; 3 p. אבדון; Vater, father; אבא דאבא mein Großvater, my grandfather; p. Väter, Vorfahren, fathers, ancestors.	[אבולא] n. m. Staub, dust.
אבד vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. אבדון (§61e); Pt. p. m. אבדון: verloren gehen, be lost. Itpe., Pt. אבד: id. Pa., Inf. c. sf. 3 p. אבדון: vernichten, destroy. Af., Imp. s. m. אבד: verlieren, lose.	אבד v. ברם
	אבד v. נגד
	אבד n. m. Sumpf, swamp.
	אבד n. m. (f.) Becken, basin.
	אבד vb. Pe., Pf. 1 p. אבד, אבד; sf. 3 s. m. אבד; Pt. act. 1 s. אבד, אבד; pass. אבד: mieten, hire. Itpe., Pf. 2 s. אבד: sich vermieten, hire oneself out. Af., Pf. 3 s. m. אבד; Inf. c. sf. 3 s. f. אבד; Pt. act. אבד: vermieten, rent. Ittaf., Pt. אבד: vermietet werden, be rented. אבד n. m. Lohn, hire, reward.
	אבד n. m.; c. אבד: Dach, roof.

אפרתא n. f. Brief, *letter*.

אָפּרָט (= אָד אָ §4k) = אָד אָ §4e v. אָד.

[אָפּרָט] §4e n. m.; p. אָפּרָט: Wollflocken, *flakes of wool*.

אָפּרָט (et אָפּרָט §4j) n. f.; sf. 3 s. m. אָפּרָט; p. אָפּרָט, c. sf. 2 s. m. אָפּרָט: Ohr, *ear*.

אוֹ conj.: oder, *or*. אוֹ... אוֹ entweder — oder, *either — or*.

אָב n. m. Wald, *forest*.

אָב n. m.; p. אָב: Schürholz, Brand, *kindling wood, firebrand*.

[אָב] n. m.; p. אָב: Gans, *goose*.

אָב vb. Pe., Inf. c. sf. 3 p. f. אָב i. טאַפּט; Pt. act. אָב: drücken, *press*. | Pa., Inf. c. sf. 3 p. אָב; Pt. act. אָב: id.

אָב v. אָב.

¹אָב (אָב §40) vb. Pe., Pf. 1 s. אָב (אָב); 3 f. אָב, אָב, p. אָב; Impf. 1 s. אָב; 3 p. אָב; Imp. s. m. אָב, f. אָב; Pt. אָב, 1 s. אָב (אָב); 2 s. m. אָב, f. אָב, p. אָב i. אָב: 1. gehen, *go, walk*; 2. fortsetzen, *go*

on: אָב אָב אָב er fuhr fort, (Diebe) zu fangen, *he went on capturing (thieves)*; אָב אָב אָב er ging fortwährend, *he kept walking*.

²אָב n. m. Gazellenjunges, *the young of a gazelle*.

אָב (§13c) n. m.; sf. 1 f. אָב, אָב; p. אָב (§20a), sf. 3 s. f. אָב: Bruder, *brother*. || אָב n. f.; sf. 1 s. אָב, אָב; 2 s. m. אָב; p. אָב, sf. 3 s. m. אָב: Schwester, *sister*.

¹[אָב.] אָב (§6a) adj., d. אָב, f. אָב (constructio §52b): eins, ein, einzeln, einzig, *one, single*. | אָב אָב ein jeder, *every one*. | ... אָב אָב die eine — und die andere, *the one — and the other*. | אָב אָב Sonntag, *Sunday*. | אָב אָב doppelt, *double*. || אָב אָב zusammen, *together*. || אָב אָב besonders, *separately*; sf. 2 s. m. אָב אָב du allein, *by thyself*, 3 p. אָב אָב. || אָב אָב (§4e) einander, *each other*. | אָב אָב

- (ib.) praep., sf. 1 s. בְּהֵדִי; 2 s. m. בְּהֵדְךָ; 2 p. בְּהֵדִיכֹו; 3 s. m. בְּהֵדִיהָ; 3 p. m. בְּהֵדֵיהֶו; f. בְּהֵדֵיהִי: bei, mit, *with*. || בְּהֵדִי דְ conj. während, *while*. || לְהֵדִי präp. in der Richtung auf, *toward*. || 11. חֵד סְרִי, חֵדִיסֵר, חֵד סֵר.
- ² אחד vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. f. אֶחָדָא: schließen, *close*. | Itpe., Pf. 3 s. m. אֶחָדָא pass.
- אחך vb. Pe., Pt. act. s. m. אַחֶךָ: lachen, *laugh*. V. חוֹך.
- אחר vb. Pa., Imp. p. c. sf. 3 s. f. אַחֲרוּהָ; Inf. c. sf. 3 s. m. לְאַחֲרוּהָ; zurückhalten, *delay*. || אַחֲרֵינָא adj., f. אַחֲרֵינִי (§18b); p. m. אַחֲרֵינִי, f. אַחֲרֵינִיתָא: ein anderer, *another*. || אַחֲרוּרִי praep., sf. 1 s. לְאַחֲרוּרִי; 3 s. m. לְאַחֲרוּרִיהָ: hinter, *behind*.
- אחַתָא v. אח.
- אטו v. טען.
- אטָא (§4e) n. m. (f.) Schenkel, Hüfte, *thigh*.
- אי conj. wenn, *if* (§73). אי... אי... ob — oder, *whether — or*. | איכֹו wenn doch, *if only, would that*.
- איִדִי (?§9e) pron. dem. איִדִי וְאיִדִי dieses und jenes, *beides, this and that one, both*.
- איִדִי v. יד.
- איִדָּהּ (?§9g) pron. dem., f. איִדָּהּ: jener, der andere, *that, the other*.
- איִדָּן v. ידן.
- איהו (§8b, ε) pron. pers., f. אִיהִי: er, sie, *he, she*.
- איוי (etym.?) adv. nun, doch, *I (we) pray, now*.
- איִכָּא v. אִית. || איִכֹו v. אי.
- אילִיטָא v. אטר.
- אילָנָא (§18b) n. m., p. d. אִילָנִיתָא: Baum, *tree*.
- איִמְתָא n. f. Furcht, *fear*. איִמְתָא דְשַׁמַּיִתָא die Furcht Gottes, *fear of God*.
- אין adv. ja, *yes*.
- [*אין, אן] adv.: מִנָּא (§24g) woher? *whence?*
- איִתִּי part., sf. 1 p. איִתִּי; 2 p. איִתְּכֹו; 3 s. m. איִתָּהּ; s. f. איִתָּהּ; p. m. איִתְּהוּ; f. איִתְּהִי: es gibt, *there is, are* (§62). | איִכָּא id. | לִיתָא לָא לִיתָא (§6b; 5d) sf. 3 s. m. לִיתְהוּ, לִיתְהִי, f. לִיתְהָּ, p. m. לִיתְהוּ; .. לִיכָּא es gibt

- nicht, *there is not, are not* (ib.).
- אכל vb. Pe., Pf. 1 s. אכלי, sf. 3 s. f. אכלתה; 3 p. אכלו, אכול, sf. 3 s. f. אכלוה; Impf. 1 s. איכל; 2 p. תיכלון, sf. 3 p. m. תיכלינהו (pro לנהו); 3 s. m. c. sf. 3 s. f. גיכלה; 3 p. m. c. sf. 3 s. f. גיכלינהי; Imp. s. m. אכל, כל; p. אכלו; Inf. לטיכל; Pt. act. p. m. אכליון; 1 s. אכלנא, 2 s. אכלת; pass. אכיל: *essen, verzehren, eat, consume.* | אכל קרצא ב' verleumden, *slander.* | Itpe., Pt. pl. m. אכלי, pass. | Af., Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אכלנה; 3 s. m. c. sf. 3 p. m. אכלנהו; Impf. 1 s. c. sf. 2 s. f. אכלנה; Inf. לאכול; Pt. act. מאכל: *speisen, feed.* || טינא (?) אכלה Schlammfresser, *mud-eater.* | טיכלא n. m. Speise, *food.*
- אכלבא (pers.?) n. m., p. אכלב: Speicher, *store-room.*
- [אכמ] adj., d. אכמא, p. a. אכמי; f. d. אכמתא, אכמי: schwarz, *black.*
- אכסניא (gr.) n. m. Fremder, *stranger.*
- אכפה vb. Pe., Pf. 3 s. f. אכפה לה es kummert ihn um, es geht ihn an, *he has concern for;* Pt. act. s. f. אכפיה sie drängt, *she urges.*
- אכפא n. m. Sattel, *saddle.*
- אכתי (etym.?) adv. noch, *yet.*
- אא v. אין.
- אאה n. m. Gott, *God.*
- [אלוחא] n. f., p. אלוהא: Kolben, *club.*
- אליהא n. f., sf. 3 s. m. אליה: Fettschwanz, *fat tail.*
- אלי (י) (§9a) pron. dem. p. diese, *these.*
- אלה (§9f) pron. dem. p. jene, *those.*
- אלכסונוא (gr.) n. m. Diagonale, *diagonal.*
- אלם vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אלמה: überwältigen, *overcome.* || אלים adj., p. אלימי: stark, *strong.*
- אלף (ילף) vb. Pe., Pf. 1 s. ילף; Impf. 1 p. ילף; 3 p. f. ילפו; Inf. לילף; Pt. act. ילף, 1 p. ילפין: lernen, deduzieren, *learn, derive.* | Pa., Impf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. גלפף (§41; Pt. act. s. m. c. sf. 2 s. m.

- מִלְפָּא; pass. s. f. מִלְפָּא: unterrichten, *instruct*.
- אַלְפָּא n. m., p. † אֶלְפִּין: tausend, *thousand*.
- אַתָּרָא v. אֶתְרָא.
- אַמָּא v. אָמַר.
- אַמְבָּרִי (pers.) n. m., p. [אַמְבָּרָא] Magazin, *store*.
- אַמַּד (§4e) vb. Pe., Impf. 3 s. m. [אַמְוֹדָא] לִיטֹד: tauchen, *dive*. || n. m., p. אֶמְוֹדָא: Taucher, *diver*. בַּר אֶמְוֹדָא id.
- אַמְתָּא (§13b) n. f., s. f. 3 s. m. אֶמְתָּה; p. d. אֶמְתָּתָא: Magd, *maid*. || אֶמְתְּוֹתָא: Magd-dienst, *servitude*.
- אַמְטוּל v. נָטַל.
- אַמָּא n. f., sf. 1 s. אַמָּ; 2 s. f. אִמָּה; p. אֶמְתָּתָא: Mutter, *mother*.
- אַמָּא n. f., sf. 3 s. m. אֶמְתָּה; p. אֶמְתָּתָא: 1. Elle, *cubit*. 2. membrum virile.
- אַמָּתָא n. f., c. אֶמְתָּתָא; אֶמְתָּתָא דְרִתָּא, אֶמְתָּתָא רִתָּא; das Gestell der Mühle, *the frame of a mill*.
- אַמָּא [אַמְתָּא] n. f., sf. 3 s. m. אֶמְתָּה: Volk, *people*.
- אָמַר; v. אָמַר; Pf. 1 s. אָמַרְתִּי; 3 p. c. sf. 3 s. m. אָמַרְתֶּם; Impf. 1 p. c. sf. 3 p. m. אָמַרְתֶּם; Pt. pass. אָמַרְתֶּם, 1 s. אָמַרְתֶּנָּא (אָמַרְתֶּנָּא): glauben, *believe*; pt. pass. glaubenswürdig, *trustworthy*. || אָמַרְתָּא n. f. Treue, *faith*.
- אָמַרְתָּא n. m. Handwerker, Aderlasser, *artisan, cupper*.
- אָמַרְתִּי vb. Pe., Pf. 1 s. אָמַרְתִּי, sf. 3 s. f. אָמַרְתֶּם (אָמַרְתֶּה); 1 p. אָמַרְתִּי; 3 s. c. sf. 3 s. f. אָמַרְתֶּם; 3 p. † אָמַרְתֶּם, אָמַרְתֶּם, sf. 3 s. f. אָמַרְתֶּם; Impf. 1 s. אָמַרְתִּי; 2 p. m. † אָמַרְתֶּם (אָמַרְתֶּם); 3 s. † אָמַרְתֶּם, sf. 3 p. m. אָמַרְתֶּם; Imp. s. m. אָמַרְתֶּם, f. אָמַרְתֶּם; Inf. אָמַרְתֶּם, אָמַרְתֶּם; Pt. act. s. m. אָמַרְתֶּם, p. m. † אָמַרְתֶּם; 1 s. אָמַרְתֶּנָּא (אָמַרְתֶּנָּא); 1 p. אָמַרְתֶּנָּא; 2 s. אָמַרְתֶּנָּא; 2 p. אָמַרְתֶּנָּא: sagen, *say*. | אָמַרְתֶּם: ich sage, daß, *I say, that*. | אָמַרְתֶּם: und wenn du sagst, *and if you say* = oder, *or*. | אָמַרְתֶּם: wenn etwa, *if perchance*. | Itpe., Pf. 3 s. m. אָמַרְתֶּם; Impf. 3 s. f. אָמַרְתֶּם; Pt. s. f. אָמַרְתֶּם: pass. || אָמַרְתֶּם n. m., d. אָמַרְתֶּם:

1. Dolmetscher, *interpreter*;
2. *Āmōrā*.
- אָמַר n. m., pl. d. אָמַרִים:
Lamm, lamb.
- עַד-אֵמַת adv. wann? *when.* |
עַד-אֵמַת: wie lange? *how long?* |
כָּל-אֵמַת conj. so oft als,
as often as.
- [אִם: wenn, *if.*] | אִלֵּא conj.
nisi.
- אֲנִי (§8b) pr. pers. 1 s. ich, *I.*
אֲנִי (§8b) pron. pers.
3 p. m.; אֲנֵיהֶן 3 p. f. sie,
they.
- אָנַח vb. Itpe., Pf. 3 s. m. אָנַח;
Inf. אֲנַחֵחִי; Pt. s. m. אָנַח;
2 s. אֲנַחֵחֶךָ: seufzen, *sigh.*
- אֲנַחֵנּוּ (§8b) pron. pers. 1 p.
wir, we.
- אֲנֵיהֶם (§9g) pron. dem. pl. jene,
die andern, those, the others.
- אֲנִי (§8b) jüngere Form für,
the common form for אֲנַחֵנּוּ.
- אָנַס vb. Pe., Inf. אָנַס, sf. 3 s. f.
אָנַסָּה; Pt. pass. אָנַסָּה: zwin-
gen, notzüchtigen, *force,*
rape. | Itpe., Pf. 3 s. m.
אָנַס: pass.
- אָנַס n. du., c. אָנַס; sf.
2 s. m. אָנַסָּה; 3 s. m. אָנַסָּה:
Gesicht, countenance; Art,
- species.* † בְּאֲנַפֵּי, בְּאֲנַפֵּי praep.,
sf. 1 s. † בְּאֲנַפֵּי; 1 p.
† בְּאֲנַפְנָא; 2 s. m. בְּאֲנַפְךָ; 3 s.
m. בְּאֲנַפּוֹהִי (בְּאֲנַפּוֹי); 3 p. m.
† בְּאֲנַפּוֹהֶוּ, בְּאֲנַפּוֹהֶוּ: vor, *be-*
fore. || כָּלְפֵי praep. gegen
hin, *towards.* || אֲפֹתָא n. f.,
sf. 1 s. אֲפֹתִי; 2 s. m. אֲפֹתֶיךָ;
3 s. m. אֲפֹתֶיהָ: Nase, Stirn,
nose, forehead.
- אָנָּשׁ, אָנָּשׁ, אָנָּשׁ n. m., p. אָנָּשִׁי:
1. Mensch, *man*; 2. jemand,
some one. אָנָּשׁ לֹא: nie-
mand, *none.* | בֵּר אָנָּשׁ, בֵּר
אָנָּשִׁי — p. בְּנֵי אָנָּשִׁי: Mensch,
man (individual). | בֵּי נְשֵׂי,
נְשֵׂי: das Haus meiner, ihrer
Eltern, *the home of my,*
her parents.
- אַתָּה, אַתָּה (§8b) pron. pers. 2 s.
du, thou.
- אֲנַחֲתָא, אֲנַחֲתָא n. f., s. c. אֲנַחֲתָא;
sf. 2 s. m. אֲנַחֲתְךָ; 3 s. m.
† אֲנַחֲתָהּ, אֲנַחֲתָהּ; p. נְשֵׂי,
† נְשֵׂי, sf. 2 p. m. נְשֵׂיכֶן:
Frau, woman, wife.
- אַתֶּם, אַתֶּם, אַתֶּם (§8b) pron.
2 p. m. ihr, *you.*
- אָפַס vb. Pa., Inf. † אָפַסְהוּ;
Pt. act. p. m. † אָפַסְתֶּם;
1 s. אָפַסְתִּי: heilen, *cure.*

- Itpa., Pf. 1 s. אֶתְּפֵי; 3 s. m. אֶתְּפֵי, s. f. אֶתְּפֵי; Impf. 3 s. m. לְתֵפִי: pass. || אֶפְרַיִם n. m., p. d. אֶפְרַיִם: Arzt, *physician*. || אֶפְרַיִם n. f., d. אֶפְרַיִם; p. a. אֶפְרַיִם: Heilung, Heilmittel, *cure, medication*.
- [אֶפְרַיִם] n. m., sf. 1 p. אֶפְרַיִם: Polster, *cushion*. בֵּי סְדֵיָהּ, sf. 3 s. m. בֵּי סְדֵיָהּ: id. | אֶפְרַיִם uns zu Häupten, *by our head-side*.
- [אֶפְרַיִם] n., p. c. sf. 3 s. m. אֶפְרַיִם: Nasenloch, *nostril*.
- אֶפְרַיִם v. סָטַר.
- אֶפְרַיִם (gr.) n. Fingerschnippen, *snapping with the thumb*.
- אֶפְרַיִם (gr.) n. Segelstange, *sail-yard*.
- אֶפְרַיִם vb. Pe., Pf. 3 s. f. e. sf. 3 s. f. אֶפְרַיִם, 3 p. m. אֶפְרַיִם; Pt. act. אֶפְרַיִם (אֶפְרַיִם), p. אֶפְרַיִם 1 s. אֶפְרַיִם; pass. s. f. אֶפְרַיִם: binden, fesseln, beschwören, verbieten, *bind, imprison, bind by spell, forbid*. | Itpa., Impf. 1 s. אֶפְרַיִם; 3 s. m. לְתֵפִי, f. אֶפְרַיִם: verboten werden, *be forbidden*. || אֶפְרַיִם n. m. Entsagungsgelübde, *binding obligation*. || אֶפְרַיִם n. m. Verbot, Verbotenes, Sünde, *prohibition, anything forbidden, sin*.
- אֶפְרַיִם n. m. Nordwind, *northwind*.
- [אֶפְרַיִם אֶפְרַיִם] adj.] vb. denom., Pf. 3 s f. אֶפְרַיִם: siech werden, *fall sick*.
- אֶפְרַיִם vb. Pe., Inf. לְתֵפִי, sf. 3 p. m. לְתֵפִי; Pt. act. 1 p. אֶפְרַיִם: backen, *bake*.
- אֶפְרַיִם n. m. Palast, *mansion*.
- אֶפְרַיִם v. אָנַף.
- אֶפְרַיִם v. הִפִּיךָ.
- אֶפְרַיִם vb. Af., Pt. act. 2 s. אֶפְרַיִם: dunkel machen, *darken*.
- אֶפְרַיִם n. m. = βάλσαμον = hebr. בְּשָׂם.
- אֶפְרַיִם v. פָּשַׁר.
- אֶפְרַיִם v. צָבַע.
- אֶפְרַיִם v. קָטַר.
- [אֶפְרַיִם אֶפְרַיִם] (gr.) n. m., p. אֶפְרַיִם: Schlüssel, *key*.
- אֶפְרַיִם (gr.) n. Burg, *citadel*.
- אֶפְרַיִם (§4e) n. f. Frosch, *frog*.
- אֶפְרַיִם (§4e) n. f. Boot, *boat*.
- אֶפְרַיִם v. אֶרְבַּע, אֶרְבַּע v. רָבַע.

אֲרָזָא n. m., p. אֲרָזָא, אֲרָזִי: Zeder, *cedar*.

אֲרָחָא n. f., c. אֲרַח; sf. 1 p. אֲרַח; p. אֲרַחָא: Weg, Gewohnheit, *way, habit*. אֲרַחָא Sitte, *custom*. אֲרַחָא beiläufig, *by the way*. || [אֲרַחָא n. m.], p. אֲרַחָא: Reisender, Gast, *traveller, wayfarer*.

אֲרַי conj. weil, *because*.

אֲרַיָא n. m. Löwe, *lion*.

[אֲרַיָא] n. m., sf. 3 s. m. אֲרַיָא: Krippe, *stall*.

אֲרַיָא vb. Af., Impf. 2 s. m. אֲרַיָא; 2 p. m. אֲרַיָא; Pt. act. אֲרַיָא: 1. lang machen, *prolong*; 2. lang sein, *be long*. || אֲרַיָא adj., p. אֲרַיָא: lang, *long*.

אֲרַיָא adj. schicklich, *proper*. || אֲרַיָא vb. denom. Pe., Pt. act. 1 s. אֲרַיָא: passend machen, zubereiten, *make fit, prepare*.

אֲרַיָא n. m. Heide, *pagan*.

אֲרַיָא n. f. Witwe, *widow*. | אֲרַיָא n. f. אֲרַיָא, c. אֲרַיָא n. f. Witwenschaft, *widowhood*.

[אֲרַיָא] (gr.) n. f., p. אֲרַיָא: Beutel, *bag*.

אֲרַיָא n. f., sf. 1 p. אֲרַיָא; 2 s. m. אֲרַיָא, p. m. אֲרַיָא; p. אֲרַיָא: Erde, Land, *earth, land*.

אֲרַיָא (§4e) vb. Itpe., Pf. 3 s. m. אֲרַיָא, f. אֲרַיָא: sich ereignen, *occur*.

אֲרַיָא vb. Pe., Pt. act. s. m. c. אֲרַיָא: vergießen, *shed*.

אֲרַיָא n. f., sf. 1 s. אֲרַיָא; 2 s. m. אֲרַיָא: Wand, *wall*.

אֲרַיָא (pers.), sf. 2 s. m. אֲרַיָא: Herberge, *lodging*. ||

אֲרַיָא, sf. 3 s. אֲרַיָא: Wirt, *host, landlord*.

אֲרַיָא n. f. Feuer, *fire*.

אֲרַיָא vb. Pa., Impf. 2 s. m. אֲרַיָא; Imp. אֲרַיָא: glauben, *believe*.

אֲרַיָא v. אֲרַיָא.

אֲרַיָא vb. Pe., Pf. 1 s. אֲרַיָא; 1 p. אֲרַיָא; 2 s. אֲרַיָא, p. אֲרַיָא; 3 s. f. אֲרַיָא, p. m. אֲרַיָא, אֲרַיָא; p. m. אֲרַיָא, f. אֲרַיָא; Impf. 1 p. אֲרַיָא; 3 p. אֲרַיָא; Imp. s. m. אֲרַיָא, f. אֲרַיָא; p. m. אֲרַיָא; Inf. אֲרַיָא, sf. 2 s. m. אֲרַיָא; Pt. act. s. m. אֲרַיָא, f. אֲרַיָא; p. m. אֲרַיָא; 1 s. אֲרַיָא: kommen,

come. | Af., Pf. 1 s. אֵיחִי
(אֵיחִי, et sic infra), sf.
3 s. f. אֵיחִיתָהּ, 3 p. m. אֵיחִתָּהּ;
1 p. אֵיחִינִי; 2 s. m. אֵיחִיתָ,
sf. 3 s. f. אֵיחִיתָהּ, 3 p. m.
אֵיחִיתָהּ; 3 s. m. אֵיחִי, sf.
2 s. m. אֵיחִיךָ, 3 s. m. אֵיחִיָּהּ
(אֵיחִיָּהּ, אֵיחִיָּהּ); 3 s. f.
אֵיחִיָּתָּהּ, sf. 3 s. m.
אֵיחִי, 3 p. m. אֵיחִיו; אֵיחִיָּהּ
(אֵיחִיָּהּ), sf. 3 s. m. אֵיחִיוָּהּ;
3 p. m. אֵיחִינוּ; אֵיחִינוּךָ;
Impf. 1 s. אֵיחִי; 3 p. אֵיחִי, sf.
3 s. m. אֵיחִיוָּהּ, 3 s. f. אֵיחִיָּתָּהּ;
Imp. s. m. אֵיחִי, f. אֵיחִי; p. m.
אֵיחִיוָּהּ, sf. 3 s. m. אֵיחִיוָּהּ;
Inf. אֵיחִי (אֵיחִי), sf. 3 s. f.
אֵיחִיָּהּ, 3 p. m. אֵיחִיָּהּ; Pt.
act. s. m. אֵיחִי, f. אֵיחִי;

p. m. אֵיחִי, f. אֵיחִי;
1 s. אֵיחִי: bringen, ein-
schließen, herleiten, *bring*,
include, *derive*.

אַתּוּ (ו) v. אַתּוּ.

אַתּוּ n. m., c. אַתּוּ; sf. 1 p.
אַתּוּ; 3 s. f. אַתּוּ: Ort,
place. || אַתּוּ praep., sf. 2 s.
אַתּוּ; 3 s. m. אַתּוּ;
3 s. f. אַתּוּ; 3 p. m.
אַתּוּ: nach, hinter, *after*. | אַתּוּ adj.
d., p. m. אַתּוּ; f. d. אַתּוּ;
p. f. d. אַתּוּ: der letz-
tere, letzte, *the latter*, *last*. |
אַתּוּ conj. nachdem,
after. || אַתּוּ (= אַתּוּ):
auf der Stelle, sofort, *on*
the spot, *forthwith*.

ב

בּ praep., sf. 1 s. בּ; 1 p. בּ;
2 s. m. בּ(י), p. m. בּ;
3 s. m. בּ, s. f. בּ, p. m.
בּ, p. f. בּ: in, an, für,
um, durch, *in*, *into*, *for*, *by*,
with, *through*.

אַתּוּ v. אַתּוּ, אַתּוּ.

בּירָא n. f., p. בּירָא: Grube,
pit.

בּישָׁהּ adj., f. p. d. בּישָׁהּ:

schlecht, böse, das Übel,
bad, *evil*, *the evil*. | בּישוּ
n. f. Bosheit, *malice*. | בּישוּחַ
adv. böse, *angrily*.

בּבָא n. m. (et f.?), c. בּבָא:
Tor, Tür, *gate*, *door*. |
בּבָא: an der Tür, *at the*
door.

בּבָלָאָה adj., p. בּבָלָאָה: Baby-
lonier, *Babylonian*.

בדובר arab. = *bidubr*, mit dem Rücken, *with the back*.

בדה vb. Pe., Pt. pass. s. f.

בְּדִיחָא: heiter, *cheerful*. |

Pa., Impf. 2 s. m. c. sf. 1 s.

הִבְדִּיחַ; Pt. act. 1 p. מְבַדְּחִין:

erheitern, *cheer, make*

laugh. | Itpa., Impf. 3 p. m.

נִבְדְּחִי: pass. || בְּדוּחָא n. m.,

p. בְּדוּחִי: Lustigmacher,

merry-maker.

בְּדִיל v. ל.

בדל vb. denom. Af., Inf.

לְאַבְדוּלִי: den Segenspruch

am Sabbatausgang sagen,

recite the benediction at

the outgoing of the sabbath.

בדק vb. Pe., Pf. 1 p. c. sf. 3 s.

m. בְּדַקְנָה. | בדקיניה. | 3. p. m.

בְּדַקוּ; Impf. 1 s. c. sf. 2 p.

m. אֶבְדַּקְנֶכוּ; Inf. c. sf. 3 s.

m. לְטַבְּדָקָה; Pt. pass. 2 pl.

בְּדִיקִיתוּ: prüfen, unter-

suchen, *try, examine*.

בדר vb. Pa., Pf. 1 s. c. sf. 2 p.

m. בְּדַרְהֶנְכוּ; Pt. pass. p. f.

מְבַדְּרִין: zerstreuen, *scatter*.

בְּהִידִי v. אחד.

בהח vb. Pe., Pt. act. s. f.

בְּהִיחָא: sich fürchten, *be*

afraid.

בּוּצִינָא n. m., p. בּוּצִינִי: junger Kürbis, *young pumpkin*.

בּוּצִינָא n. m. Lampe, *lamp*.

בוא vb. Pa., Impf. 2 s. m.

הִבִּי; Inf. c. sf. 3 s. m.

לְבוּיָה: verachten, *insult*.

בוע vb. Pe., Pt. act. s. m. בּוּעַ:

spalten, *cleave*. || בּוּעָא n. m.,

pl. בּוּעִי (בּוּי): Ritze, Öffnung,

cleft, rent. | בּוּרְחָא n. f.: id.

בוק vb. Pe., Inf. מְבִיחַ: streuen,

scatter.

בּוּרְחָא v. זָרְעָא.

בּוּרְחָא v. בוע.

בּוּרְחָא vb. Pe., Pt. act. 1 s.

בְּרַחֲשָׁנָא: suchen, *search*.

בטח vb. Af., Pf. 3 s. m. c. sf.

2 s. m. אֶבְטַחֶהּ: versichern,

assure.

[בְּטַטָּא] n. m., p. בְּטַטִּי: Fun-

ken, *spark*.

בטל vb. Pe., Pt. act. p. m.

בְּטַלִּין: nichtig sein, *be void*. |

Pa., Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. f.

בְּטַלְוָה; Impf. 1 s. c. sf. 3

s. m. אֶבְטַלְנָה; Inf. c. sf. 3

s. m. לְבַטְוִלָה; Pt. act. s. m.

מְבַטְלִין, p. m. מְבַטְלִין, 1 p.

מְבַטְלִין: müßig machen,

ungültig machen, *make idle,*

make void. | Itpa., Imp. 3

p. m. לְבַטְלוֹן: pass. || בְּטָלָנָא
 n. m., p. בְּטָלָנִי: Müßig-
 gänger, *idler*.
 בָּטַשׁ vb. Pe., stampfen,
kick.
 בֵּיבָר (lat.) n. vivarium.
 בֵּי דִינָא v. דִּין.
 בֵּי דְרִי v. דּוֹר.
 בֵּי הַלּוּלָא v. הַלּוּלָא.
 בֵּי וִינָא v. וִינָא.
 בֵּי כְנִישָׁתָא v. כְּנִישָׁתָא.
 בֵּין praepos., sf. 1 p.
 † בֵּינָנָא; 3 p. m. בֵּינֵיהוּ: zwi-
 schen, *between*. בין טָב לְבִישׁ
 zwischen dem Guten und
 Bösen, *between the good
 and the evil*. || וּבֵינֵי
 adv. dazwischen, *between*.
 בֵּי נָשִׁי v. אִנְשׁ.
 בֵּי סְדָיָא v. אֶסְדָּא.
 בֵּי עֵתָא n. f., p. † בֵּיעֵתָא:
 Ei, *egg*.
 בֵּיתָא n. m., c. בֵּי; sf. 2 s. m.
 בֵּיתָהּ; 3 s. m. בֵּיתָהּ; p. בֵּיתָהּ;
 sf. 2 p. m. בֵּיתֵיכוֹן: Haus,
house. | בֵּיתָהּ דְּבִיתָהּוּ
 seine Frau, *his wife*. ||
 בֵּיתָא vb. denom.
 Pe., Pf. 3 s. m. בָּתָּ; 3 p. m.
 בֵּיתָהּ; Inf. מְבַתָּ; übernach-
 ten, *pass the night*.
 בֵּיתָא, בֵּי praep. zwischen,

between. בֵּי חָרִי zwei zu-
 sammen, ein Paar, *a pair*.
 בָּתָּ vb. Pe., Pf. 2 s. m. בָּתָּ;
 Impf. 3 s. m. † יִבְבֵּהּ; 3 p. m.
 † יִבְכוּן; Pt. act. s. m. בָּתָּ,
 f. בָּתָּ; p. m. בָּתָּ, בָּתָּ;
 weinen, *weep*.
 בָּתָּ v. הִיא.
 בְּלִיּוֹנָא (etym.?) n. m. eingra-
 vierte Figur, *impression*.
 בְּלָל vb. Itpalp., Impf. 3 s. m.
 לְבָלְבָל: vermischet werden,
be confused.
 בָּלַע vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf.
 3 s. m. בָּלַעַה, 3 s. f. בָּלַעַה;
 3 s. f. † בָּלַעַתָּ; Pt. act. s. m.
 בָּלַע, c. sf. 3 s. f. בָּלַעַה;
 2 s. בָּלַעַתָּ; pass. p. m. בְּלוּעֵי:
 verschlingen, *swallow*. |
 Itpe., Pf. 3 s. m. אֶבְלַע,
 s. f. אֶבְלַעַתָּ, אֶבְלַעַתָּ: pass.
 בְּנִיתָא vb. Pe., Pf. 1 s. † בְּנִיתָא;
 3 s. m. c. sf. 3
 p. f. בְּנִיתָהּ; 3 s. f. † בְּנִיתָהּ;
 Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֶבְנִי;
 Infin. לְמַבְנִי, c. sf. 3 p. f.
 לְמַבְנִי; Pt. act. s. m. בְּנִי,
 c. sf. 3 s. m. בְּנִי; 1 s. בְּנִי:
 bauen, *build*. || בְּנִי n. m.
 Baumeister, *builder*. ||
 בְּנִינָא n. m. Gebäude, *building*.

- לְאַבְסוּמִי vb. Itpa., Infin. לְאַבְסוּמִי (לְבַ); Pt. p. m. מְבַבְסָמִי: sich berauschen, *become drunk.* ||
 בְּפִים adj. süß, *sweet.*
 בְּסִתְרֵקִי (pers.) n. p. Polster, Teppiche, *covers, rugs.*
 בָּעָא vb. Pe., Pf. 1 s. בָּעִי; 1 p. † בְּעִינָא, † בְּעִנֵּן, † בָּעֵן; 2 p. m. בְּעִיתוֹ; 3 p. בָּעוּ; Impf. 1 p. נִבְעִי; 3 p. † לְבָעוֹן, † לְבָעוּ; Inf. מְבָעָא, † לְבָעוּ; Imp. s. m. בָּעִי; Pt. act. s. f. בָּעִינָא; p. m. † בְּעִינֵן, † בָּעוֹן, † בָּעוּ; 1 s. בְּעִינָא 2 s. בְּעִיתָא; 2 p. בְּעִיתוֹן; pass. s. m. בָּעִי: fragen, bitten, nötig haben, *ask, require.* | Itpa., Pf. 3 s. m. אֲבָעִי, s. f. אֲבָעִינָא; Impf. 3 s. f. תִּבְעִי; Pt. s. m. מְבָעִי, f. מְבָעִינָא; p. m. † מְבָעִינֵן, † מְבָעוֹן; 1 s. מְבָעִינָא: pass. || בָּעִינָא n. (f.), sf. 1 p. בָּעִינָא: Frage, *question.*
 [בְּעֵלָא] n. m., c. בָּעֵל: Herr, *master.* | בָּעֵל דְּבָבָא, sf. 2 s. m. בָּעֵל דְּבָבִיָּה: Feind, *enemy.*
 בָּעוֹרִין¹ [בְּעוֹרָא] n. m., p. † בָּעוֹרִין: Fackel, *torch.*
²בָּעָרָא vb. Pa., Imp. p. בָּעָרוּ: entfernen, *remove.*
- בְּצִיר adj. wenig, *lacking; sq.*
 טָרַן weniger als, *less than.*
 בְּקָא n. m., בְּקָתָא n. f. Mücke, *gnat.*
 בָּקָא vb. Pe., Imp. s. בָּקִי: untersuchen, *examine.*
 בָּקָא n. m., p. בְּקִי: Krug, *pitcher.*
 בַּר (§13b), c. בַּר; d. בָּרָא; sf. 1 s. † בָּרִי, † בָּרָא; 2 s. m. בָּרָה; s. f. בָּרָה; s. f. בָּרָה; p. † בְּנִין, † בְּנִי, c. בְּנִי; sf. 1 s. בְּנִי; 2 s. f. בְּנִיכִי; 2 p. m. בְּנִיכוֹ; 3 s. m. † בְּנוֹהִי, † בְּנִיהִי; 3 p. m. בְּנִיהוּ: Sohn, *son.* בַּר בָּרָה sein Enkel, *his grandson.* | בְּרָתָא, c. בְּרָתָא; sf. † בְּרָתִי, † בְּרָתָא; 2 s. m. בְּרָתָהּ; 3 s. f. בְּרָתָהּ; p. a. בְּרָתָהּ (בְּרָתָהּ), c. בְּרָתָהּ, d. בְּרָתָהּ; sf. 1 s. בְּרָתִי; 1 p. בְּרָתִין: Tochter, *daughter.*
¹בָּרָא Pe., Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֲבָרִיָּה: erschaffen, *create.* | vb. Itpa., Pf. 3 s. f. אֲבָרִיָּה, p. אֲבָרוּ; Pt. 2 s. מְבָרִיתָא: pass. [בְּרִיתָא] n. f., p. בְּרִיתָא: Geschöpf, *creature.*
²בָּרָא vb. Pe., Pt. act. בָּרִי: stark werden, *become*

- strong.* | Itpe., Pf. 3 s. f. אֲבָרִי לָהּ עָלְמָא, אֲבָרִי er genas, *he became well.* | Af., Imp. s. m. אִיבְרָאִי 1. אֲבָרִי: nähren, *nurse.*
- בְּרָדָא n. m. Hagel, Eis, *hail, ice.*
- בְּרוּזָא (gr.) n. m. Lederriemen, *thong.*
- בְּרֻזָא n. m. Ziegenbock, *he-goat.*
- בְּרִיוֹנִי (etym.?) n. m., p. [בְּרִיוֹנָא]: gewalttätiger Mensch, *rebel, outlaw.*
- בְּרַךְ vb. Pe., Impf. 3 s. m. בְּרַכְתִּי; Pt. pass. בְּרִיךְ; sed usitatus Pa., Pf. 1 s. בְּרַכְתִּי, sf. 2 s. m. בְּרַכְתִּי, 3 p. m. בְּרַכְתִּיהוּ; 1 p. בְּרַכְתִּינִי, 3 s. m. בְּרַכְתִּי; 3 p. m. c. sf. 1 s. בְּרַכְתִּי; Impf. 1 s. אֲבַרְכֶּךָ, p. בְּרַכְתִּי; 3 s. m. c. sf. 1 s. בְּרַכְתִּי; 3 p. m. c. sf. 2 s. m. בְּרַכְתִּי; Inf. בְּרוּכִי; Pt. act. 1 p. מְבַרְכִינִי: segnen, eine Benediktion sprechen, *bless, say a benediction.* || [בְּרַכְתָּא] n. f., du. c. sf. 3 s. m. בְּרַכְתִּיהָ: Knie, *knee.* || בְּרַכְתָּא n. f., p. d. בְּרַכְתָּא: Segen, *blessing, benediction.*
- בְּרַם v. ברר.
- בְּרַקָא (בהרג) (pers.): vortrefflich, *excellent.*
- בְּרַךְ adj., d. בְּרַךְ: draußen, außenstehend, freies Feld, Außenseite, *on the outside, external, field, peel.* | בְּרִי adj., s. f. d. בְּרִיחָא, p. f. d. בְּרִיחָא: äußerer, *external.* | בְּרַךְ adv.: draußen, *outside.* | בְּרַךְ: außer, *except.* | אֲבָרָא: aber, fürwahr, *but, of a truth.*
- בְּשָרָא n. m. Fleisch, *meat, flesh.*
- בְּשַׁלִּי vb. Pa., Imp. s. f. בְּשַׁלִּי: kochen, *seethe.*
- בְּשִׁשׁ n. m. Bergraute, *wild rue.*
- בְּתוּלָתָא n. f. Jungfrau, *virgin.*
- בְּתַר v. אַתְרָא.

ג

- גבא vb. Pe., Impf. 3 p. יִגְבּוּן; Inf. לְטַגְבָּא; Pt. act. 2 s. f. גְּבִיתָא (גְּבִיתָא): erheben, *col-*
- lect.* | Af., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אֲגַבְתָּ; Pt. act. 1 p. מְגַבִּינִי, 1. = Pe.; 2. ein-

- kassieren lassen, *order collected*.
- ¹ גבב n. f. Rohr, *tube*.
- ² גבב [גבב n. f.], p. גבב: abgeschnittenes Stück, *a piece cut off*.
- ³ גבב n. m. Flocken, *flake*.
- גבה vb. Af., Pt. 2 p. מַגְבִּיהוּ: erheben, *lift up*.
- גבל vb. Pe., Pt. pass. גָּבַל: kneten, *knead*.
- גבר n. m., d. גְּבָרָא; sf. 1 s. גְּבָרָא, 3 s. f. גְּבָרָה; p. גְּבָרִי, גְּבָרִי, גְּבָרִי; sf. 2 p. f. גְּבָרִיכִי: Mann, *man, husband*. || גְּבוּרָתָא n. f., sf. 3 s. m. גְּבוּרָתָהּ: Macht, *power*.
- ¹ גבא n. m. Bökchen, *kid*.
- ² גבא vb. Af., 3 s. m. c. sf. 3 s. m. גָּבְיָהּ: auswerfen, *cast up*.
- ¹ גבא n. m. Geschick, *fortune*.
- ² גבא (גבא) n. m. Wand, Uferwand, *wall, bank of a river, shore*.
- ³ גבא n. m. Bande, *band, troop*.
- גבל vb. Pe., Pt. act. 1 s. גָּבַלְתִּי: flechten, *twine*.
- Margolis, Chr. Bab. Talm.
- גַּדְפָא (גַּפָא) n. m., p. sf. 3 p. גַּדְפִּיהוּ: Flügel, *wing*.
- גוֹדְרָקִין (pers.) n. m., p. גוֹדְרָקָא: Tragsessel, *litter*.
- [גו] בָּגוּ praep., sf. 2 s. f. בְּגוּיָכוּ, בְּגוּיָהּ, p. m. בְּגוּיָהּ: 3 s. f. בְּגוּיָהּ, p. m. בְּגוּיָהּ: innerhalb, in, *within, in*. | לָגוּ praep., sf. 3 s. m. לָגוּיָהּ: in, *into*. | מִגּוּ praep. infolge, *on account of*. | מִגּוּ דְּ conj. infolgedessen daß, *because*. || גְּוִיָּהּ adj., p. f. d. גְּוִיָּהּ: innerer, *inner*.
- גוּזָא n. m. Eunuch, *eunuch*.
- גוּזָא n. m., p. d. גוּזָא: junge Taube, *pigeon*.
- גוּנָא (גוּנָא) (pers.) n. m. Farbe, *color*. | כְּגוּנָא praep. wie, *like*. כְּכִי גוּנָא: auf diese Weise, *in this manner*.
- גוּס vb. Pe., Pt. act. גָּיַס: dreist sein, *be bold*.
- גוּפָא n. m., sf. 3 s. m. גוּפָהּ: Körper, Person, Wesen, *body, person, essence*. | הוּא גוּפָהּ er selbst, *himself*. הוּא גוּפָהּ אִתּוּ ihr selbst, *yourselves*.
- גוץ adj., f. גוּצָא: klein, *small*.
- גוּרָא n. m. = hebr. גַּר.

- גִּיּוֹרְתָא** n. f. | **גור** vb. denom. Itpa., 3 s. m. **גָּיֵר**: Proselyt werden, *become a proselyte*.
- גִּזְזָא**, **גִּזְזָא** (pers.) n. m. Schatz, *treasure*. **בֵּי גִזְזָא** Schatzhaus, *treasury*. || **גנו** vb. denom. Pe., Pt. pass. s. f. **גָּנִינָא**: aufheben, *store up*.
- גזז** vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. **גָּזַז**, **גָּזַז**, **גָּזַז**; 3 p. m. **גָּזַז**, sf. 3 p. m. **גָּזַז**, 3 p. f. **גָּזַז**; Impf. 1 s. c. sf. 2 s. m. **גָּזַז**; 3 p. m. **גָּזַז** (לָגַז), **גָּזַז**; Pt. act. **גָּזַז**, **גָּזַז**, p. m. **גָּזַז**: scheren, abschneiden, *cut, cut off*. || **גִּזְזָא** n. m., p. **גָּזַז**: Stück, *piece*.
- גזז** vb. Pe., Pt. act. **גָּזַז**: drohen, *threaten*.
- גזר** vb. Pe., Inf. **לְגַזְרָא**; Pt. act. p. m. **גָּזַר**: beschließen, anordnen, *determine upon, order*. || **גִּזְרָא**: Beschluß, Dekret, *decree*.
- גזר** vb. Pe., Imp. **גָּזַר**: sich beugen, *bow down*.
- גִּזְזָא** n. m. Räuberschar, *band of robbers*.
- גלל** vb. Pe., 1 s. **גָּלַל**; 1 p. **גָּלַל**; 2 p. **גָּלַל**; Impf. 1 s. **גָּלַל**; Pt. pass. p. m. **גָּלַל**: 1. offenbar machen, *reveal*; 2. in die Verbannung gehen, *go into exile*. | Itpe., Pf. 3 s. f. **גָּלַל**, p. f. **גָּלַל**: geoffenbart werden, *be revealed*. | Pa., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. f. **גָּלַל**; Impf. 2 p. m. **גָּלַל**; Inf. **גָּלַל**; Pt. pl. m. **גָּלַל**; 1 s. **גָּלַל**: entblößen, offenbaren, *uncover, reveal*.
- גלל** vb. Pe., Pt. pass. pl. m. **גָּלַל**: mit Eis überzogen, *covered with ice, congealed*.
- גִּלְדָּנָא** (גִּלְ) n. m., p. **גָּלַל**: Name eines kleinen Fisches, *a certain small fish*.
- גלל** n. m. Welle, *wave*. || **גלל** n. m., p. **גָּלַל**: dürres Gras, *dried grass*. || **גִּלְדָּנָא** n. f. Mantel, *cloak*. || **גִּלְדָּנָא** n. m. Stein, *stone*. || **[גִּלְדָּנָא]** adj., f. d. **גָּלַל**: klumpenförmig, *in lumps*. || **גִּלְדָּנָא** (גִּלְ) n. m. Rad, *wheel*. || **גִּלְדָּנָא** (גִּלְ) n. m. Augapfel, *apple of the eye*. || **גִּלְדָּנָא**

- n. f. id. || [מגלגל] (hebr.),
p. מגלגל: Rolle, *scroll*.
- ²גלל n. m., p. גלל: Tür,
door.
- גלילא n. m. d. Galiläer, *Gali-
lean*.
- גליטא n. m., p. c. sf. 3 p. m.
גליטיהו: Mantel, *cloak*.
- גמלא n. m. f., sf. 1 p. גמלן:
Kamel, *camel*. || [גמלן]
adj., f. d. גמלנייהא: groß,
large.
- גמל vb. Pe., Pt. act. c. גמל:
vergeltten, antun, *requite,
deal out, do*. גמל חסדין
der Wohltaten erweist, a
doer of kindnesses.
- גמם vb. Palp., Pt. act. גממם:
stottern, *stammer*.
- ¹גמר vb. Pe., Pf. 2 s. m. גמרה;
Impf. 3 s. m. לגמר; Inf.
גמיר; Pt. pass. s. m. גמיר;
p. m. גמירי; 1 s. גמירנא;
2 s. גמירי: lernen, *learn*. |
Af., Impf. 1 s. c. sf. 2 s. m.
גמרה; 3 s. m. c. sf. 1 s.
לגמר; 3 p. m. c. sf. 1 p.
גמירי; Imper. p. m. גמירי;
Inf. גמירי, sf. 1 s. גמירי;
3 s. m. גמירי: unterrichten,
instruct.
- ²גמר [גמרהא] n. f., p. גמיר:
Kohle, *coal*.
- ¹גנא vb. Pe., Impf. 2 s. m.
גנני; Imp. גנני; Pt. s. m.
גנני, p. m. גנני; 1 s. גנני:
schlafen, *sleep*. | Af., Pf.
1 s. c. sf. 3 s. m. גננייהא;
3 s. f. c. sf. 3 s. m. גננייהא;
Imp. גנני, sf. 1 s. גנני;
Inf. c. sf. 3 s. f. גננייהא;
Pt. p. m. גנני; 1 s. גנני:
zu Bett legen, *put to bed*.
- ²גנא vb. Itpa., Inf. גננייהא;
Pt. s. f. גננייהא: beschämt
werden, häßlich sein, *be
ashamed, be ugly*.
- ¹גנב [גנבהא] n. f., sf. 3 s. m.
גנבה: Schwanz, *tail*.
- ²גנב [גנבהא] n. m., sf. 3 s. m.
גנבה: Rücken, *back*. | (ב, ג) גנבי
praep., sf. 1 s. m. גנבי;
1 p. גנב; 2 s. m. גנבי;
2 p. m. גנבי; 3 s. m.
גנבי: bei, zu, *with,
to*. | גנב praep. wegen, *on
account of*. | גנב conj.
während, *while*. | גנב conj.
obgleich, *although*.
- ³גנב vb. Pe., Impf. 3 p. m.
גנבו; Imp. גנב; Pt. act.
p. m. גנבי: stehlen, *steal*. |

- Itpo., Pt. טַגְנֵב, p. טַגְנֵבִי: contend. || תְּגָרָה n. m. Streit, quarrel.
- pass. | Pa., Pt. act. p. m. טַגְנֵבוּ: = Pe. || גַּנְבָּא n. m., p. גַּנְבִי: Dieb, thief. | רִישׁ גַּנְבִי: Anführer von Dieben, chief of thieves.
- גַּנְדַר vb., Impf. 3 s. m. גַּנְדַר: rollen, roll. | It., Pt. טַגְנֵדַר: pass.
- גַּנּוּ v. גַּנּוּ.
- גַּנַּן vb. Af., Inf. גַּנְנִי; Pt. act. s. f. טַגְנָא; 2 s. טַגְנִית; pass. s. f. טַגְנִי(א) גַּנִּיא; p. טַגְנֵנוּ: beschützen, protect. || גַּנְתָּא n. f. Garten, garden. | גַּנְתָּא n. m., p. גַּנְתָּאי: Gärtner, gardener. || גַּנְתָּא (בי) n. m.: Brautgemach, bridal chamber. | גַּנַּן vb. denom. Pe., Pt. act. 2 p. גַּנְתָּוֹן: das Brautgemach herstellen, build the bridal chamber.
- גַּסַּא n. m. Seite, side.
- גַּפְנָא n. m., p. גַּפְנִי: Rebe, Weinstock, vine. | עֵטַר גַּפְנָא: Baumwolle, cotton.
- גַּרַּא vb. Pa., Impf. 2 s. m. גַּרִי: reizen, incite. | Itpa., Pf. 3 p. m. גַּרֵּוּ; Impf. 2 s. m. גַּרִי: streiten,
- contend. || תְּגָרָה n. m. Streit, quarrel.
- גַּרַּב vb. Pe., Pt. act. p. m. גַּרְבִי: gefangen nehmen, take captive.
- גַּרְבָּא (pers.) n. m., p. גַּרְבִי: Krug, pitcher.
- גַּרְגְּלִידָא (גַּלְ, גַּלְ) (gr.) n. m., p. גַּרְגְּלִידִי: Rübe, turnip.
- גַּרְגְּרָא n. m. Rauke, watercress, rocket.
- גַּרַּד vb. Pa., Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. גַּרְדִּיתָּה: kratzen, scratch. | גַּרְדָּא n. m. Stumpf, stump.
- גַּרְדָּא (gr.) n. m., p. גַּרְדָּאי: Weber, weaver.
- גַּרְיֹא (pers.) n. m. s., p. d. גַּרְיֹא: ein Maß, a measure = סָאָה.
- גַּרְמָא n. m., sf. 3 s. m. גַּרְמִי; p. גַּרְמִי: Knochen, bone.
- גַּרְמָא vb. Pe., Pt. act. גַּרְמָא: verursachen, cause.
- גַּרְטִידָא n. m., p. גַּרְטִידִי: Elle, cubit.
- גַּרַּם vb. Pe., Impf. 3 p. m. גַּרְסוּ; Pt. act. s. m. גַּרְסִי; p. m. גַּרְסִי: studieren, study. || גַּרְסָא n. m., Studium, study.

גרע vb. Pe., Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. גִּרְעֵתָהּ: scheren, *cut (the hair)*.

¹גָּרַר vb. Pe., Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. נִגְרָרָה; Inf. טַגְרָר: schleppen, ziehen, *drag, draw*.

²גָּרָא n. m., sf. 3 s. m. גָּרָה; p. גָּרִי, sf. 1 s. גָּרִי: Pfeil, *arrow*, || גָּרָאָה n. m.: Pfeilmacher, *arrow-maker*.

גרש vb. Pa., Pt. act. 2 p. טַגְרָשִׁיתוּ: zermalmen, *grind*.

גרש (hebr.) vb. Pa., Pf. 1 s. c. sf. 2 s. f. גִּרְשִׁיתָּהּ; Pt. act. 2 s. טַגְרָשִׁיתָּהּ: scheiden, *divorce*.

גִּשְׁפָּנָא (pers.) n. m. Siegelring, *seal ring*.

גִּשְׁקָא (pers.) n. m. Kleie, *bran*.

גִּשְׂרָא n. m., p. גִּשְׂרִי: Brücke, *bridge*.

גִּשַׁשׁ vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. גִּשְׂשִׁיהָ, גִּשְׂשִׁיהָ: betasten, *touch, feel*.

ד

דִּי v. דִּי
דָּא (§9a) pron. dem. s. f. diese, *this*.

דאג vb. Pe., Pt. act. דָּאָג: besorgt sein, *be anxious, concerned*.

¹דבב (§17b) n. m. (f.) Fliege, *fly*.

²דבב n. m., p. דָּבִי: Bär, *bear*.

דבָּחָא n. m. = דְּבַחָא | דְּבָחָא n. m. Altar, *altar*.

דבק vb. Itpe., Pf. 1 s. אֲדַבְּקִי; 1 p. † אֲדַבְּקָנָא; Pt. טַדְבֵּק: anhängen, ankleben, *cleave*,

adhere. | Pa., Pt. pass. טַדְבֵּק: angeheftet, *clinging*.

¹דבר (hebr.) n. m., 3 p. m. דְּבַרְיָהּ: Wort, Ausspruch, *word, utterance*.

²דבר vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. דְּבַרְהָ, 3 p. m. דְּבַרְנָהּ; Pt. act. s. c. sf. 3 p. דְּבַרְנָהּ: führen, den Brauch haben, *lead, be accustomed*. | Pa., Pt. act. p. טַדְבְּרִי: leiten, *guide*. || דְּבָרָא n. m. Feld, *field*. || טַדְבְּרָא n. m. Wüste, *wilderness*. || טַדְבְּרָנָא n. m. Führer, *leader*.

דְּבַשׁ n. m. Honig, *honey*.

דְּגָלָא n. m. Lügner, *liar*.

דְּהָבָא n. m. Gold, *gold*.

דָּהֵן vb. Itpe., Imp. אֶדְהֵן: fett werden, *become fat*. || [דְּהֵין]

adj., d. דְּהֵינָא: fett, *fat*.

דָּוֵן vb. Pe., Impf. 1 s. אֶדְוֵן: fortfahren, *go on, continue*.

דָּוֵץ (= דַּעֲץ) vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. דְּצִיָּה; 3 s. f. c. sf. 3 s. f. דְּצִחָה: einstecken, *thrust in*.

דָּוֶק vb. Pe., Pf. 3 s. m. דָּק; Pt. act. דְּיָק, דְּיָק; pass. s. f. דְּיָקָא, p. m. דְּיָקִי: sorgfältig betrachten, genau sein, *observe carefully, be exact*; Pt. pass. genau erwiesen, nach der genauen Interpretation übereinstimmend mit, *proved with exactness; when correctly interpreted, in agreement with*.

¹דָּוֵר vb. Pe., Pf. 1 p. דְּרִינֵן; Impf. 2 s. m. דְּדוֹר; Inf. דְּדָר; Pt. act. s. m. דְּרִי, f. דְּרִיא, p. m. דְּרִי; 1 s. דְּרִיא, דְּרִיא: wohnen, *dwell*. | Itpe., Pt. דְּרִיא wohnbar, *habitable*. || דְּרִיא n. f., sf. 3 s. m. דְּרִיא: Hof, *court*. || דְּרִיא Hürde, *sheepfold*. ||

דָּוֶר n. m. Dorf, *village*. ||

דְּיוֹרָא n. m. Herberge, *inn*. ||

דְּיוֹרָא n. m., p. דְּיוֹרָא: Gastwirt, *inn-keeper*. || דְּרָא

n. m., p. דְּרִי: Geschlecht, *generation*. || דְּרָא n. m., p. דְּרִי: Reihe, *row*.

²דָּוֶר vb. Pa., Pf. 3 p. sf. 3 s. m. דְּוֹרָה; Pt. act. דְּוֹרָה: einholen, *overtake*.

דָּוֶר (gr.) n. m. Gabe, *gift*.

דָּחָא vb. Pe., Imp. דְּחֵי: stoßen, *push*. || Af., Pt. act. p. m. דְּחֵן: id.

דָּחַל vb. Pe., Impf. 2 s. f. דְּחַל; Pt. act. דְּחַל, p. דְּחַל: fürchten, *fear*.

דָּחַף vb. Pe., Inf. c. sf. 3 s. m. דְּחַפָּה: stoßen, *push*.

דָּחַץ vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. דְּחַצָּה: einstecken, *thrust in*.

דָּחַק vb. Pe., Impf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. דְּחַקוּה; Pt. act. p. m. דְּחַקִּי; pass. s. m. דְּחַקִּי, f. דְּחַקִּיא: drängen, *crowd, push*; Pt. pass. eng, *straitened*. || דְּחַקָּא (דְּחַקָּא) n. m. Gedränge, Bedrängnis, *crowding, distress*.

דָּ, דִּי nota relationis (§70),

conj. (§71). | לִּי v. דִּילָא;
נִיד v. דִּיד־

דִּילָא n. m. Staatsdiener (insbes.
Steuereinnehmer), *public
official (esp. tax-gatherer)*.

דִּילָא v. מָה.

דִּין vb. Pe., Impf. 3 s. m.
לִדִּין, גִּדִּין; Imp. s. m.
דִּין, p. m. דִּינוּ: richten,
judge. | Itpe., Pf. 3 p.
אֶתְדִין; Pt. s. f. מִתְדִינָא:
pass. | Pa., Impf. 3 p. m.
לִדְיִנִּי, sf. 3 s. m. גִּדְיִנִּי;
Imp. c. sf. 3 s. m. דְיִינָה;
Inf. c. sf. 3 s. m. לְמִדְיִנָה:
= Pe. || דִּין n. m., d. דִּינָא;
sf. 1 p. † דִּינָא: Gericht,
Prozeß, Gesetz, *court, law-
suit, law*. | בְּדִינָא adv. mit
Recht, *rightfully*. | בֵּי דִינָא
Gerichtshof, *court of justice*.

דִּין n. m., a. דִּינָא: Rich-
ter, *judge*. || מְדִינָתָא n. f.,
p. מְדִינָתָא: Bezirk, *district,
province*.

דִּינָר n. m., p. † דִּינָרִין:
denarius.

דִּיספֿר n. m. Sänfte, *litter*.

דָּכָא vb. Itpa., Pf. 3 s. m. אֶתְדָּכָא:
abgetan sein, *be gone*.

דִּי (§9f) pron. dem. s. m.

jener, *that*. טְרִי דְרִי der
Herr jenes (Windes), *the
Lord of that (wind)*.

דִּפְתָּא n. f., a. דִּפְתָּה; sf. 3 s. m.
דִּפְתָּה: Ort, Stelle, *place*.

דָּכָא vb. Pe., Impf. 3 s. m. c.
sf. 2 s. m. † יִדְכָּרְנָה;

Pt. pass. p. m. דְכִירִי, 1 s.

דְכִירָנָא: eingedenk sein,
remember. | Itpe., Pf. 2 p.

† אֶדְכָּרְתּוּן: sich erinnern,
remember. | Af., Pf. 2 s. m.

c. sf. 1 s. אֶדְכָּרְתִּין; Inf.

לְאֶדְכָּרִי: erinnern, *remind*;
sq. בְּ erwählen, *make*

mention. || דְכָרְנָא n. m., c.

דְכָרְנָא: Andenken, *memorial*.

דָּלָא vb. Pe., Pt. act. 1 s.

דְלִינָא, 2 s. דְלִינָה; pass. p.

m. דָּלוּ: schöpfen, erheben,
draw, lift. | Itpe., Pf. 3 s.

m. אֶדְלִי; Pt. מְדִלִי: sich er-
heben, hoch sein, *be lifted,
be high*. | Pa., Pf. 3 s. m.

דְלִי, sf. 1 p. דְלִינָן, 3 s. m.
דְלִינָה, 3 p. דְלִינָהוּ; 3 s. f.

דְלִינָא; 3 p. c. sf. 3 s. m.
דְלִינָה; Imp. דְלִי, p. דָּלוּ:
erheben, wegnehmen, *lift
up, take away, deduct*. |
דָּלָא n. m. Höhe, *height*.

- דָּלָל vb. Pe., Impf. 2 s. m. | דָּנָן n. m., p. דָּנָי: Faß,
 דָּלָל: spinnen, *spin*. | *wine-jar*.
- דָּלַק vb. Af., Pf. 3 s. m. אֶדְלַק; | אֶדְסַתְנָא (pers.) n. m. Portion,
 3 p. אֶדְלְקוּ; Pt. act. מִדְלַק, | *portion*.
 p. m. מִדְלַקִי: anzünden,
 light, *kindle*.
- דָּמָא (§13b) n. m., d. דָּמָא; sf. | דַּפָּא n. m. Brett, *board*.
 2 s. m. דָּמָא: Blut, *blood*. | דָּתְלָא n. m. Dattelpalme, *palm-*
tree.
- דָּמָא vb. Pe., Pt. act. דָּמִי, p. | דָּתְלָא n. m, Korb, *basket*.
 m. דָּמִי, f. דָּמִינָא: gleich sein, | דָּתְלָא n. m. Bart, *beard*.
be like. | מִי דָּמִי: ist es denn
 gleich? *is it at all like (the*
case mentioned)? | Itpe.,
 Pf. 3 s. m. אֶדְמִי: in der
 Gestalt von ... erscheinen,
appear in the likeness of. |
 Pa., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s.
 m. דָּמִיָּה; Pt. pass. p. f.
 מִדְמִינָא: vergleichen, als...
 vorstellen, *liken, imagine*. ||
- דָּמִי n. p. m., c. דָּמִי; sf. 3 p. | דָּקָא vb. Pe., Imp. דָּק; Pt. pass.
 דָּמִיָּה: Preis, *équivalent*, | דָּק: zermalmen, *grind*. |
price. | דָּקְדָּקָא adj., s. f. d. דָּקְדָּקָא,
 p. m. דָּקְדָּקִין (§4h): klein,
small. | דָּרְדָּקִי: kleine Kin-
 der, *small children*.
- דָּמִיָּה adj., p. m. דָּמִיָּה: schla- | דָּקָא vb. Pe., Inf. c. sf. 3 s.
 fend, *sleeping*. | m. דָּקְדָּקָא: durchbohren,
pierce through.
- [דָּמְעָתָא] n. f., p. דָּמְעִי et | דָּרָא v. דָּוַר.
 דָּמְעָתָא; sf. 3 s. m. דָּמְעִיהָ: | דָּרָא vb. Pe., Pt. act. דָּרִי, 2 s.
 Träne, *tear*. | דָּרִי (דָּרִיָּה): tragen, *carry*.
- דָּן, דָּנָא (§9a) pron. dem. s. m. | דָּרָא n. m. Stufe, *step*.
 dieser, *this*. | [דָּרָא] n. m., p. d. דָּרָא:
 Hefe, *dregs*.
- דָּנָא n. m. Osten, *east*. | דָּרָא v. דָּקָא.
 דָּרָא n. m. Weg, *way*.
 דָּרָא (hebr.) n. m. Süden,
south. | דָּרָא vb. denom. Af.,
 Imp. p. אֶדְרָא; Inf. אֶדְרָא:

<p>sich südwärts wenden, <i>turn towards the south</i>.</p> <p>הַרְקוֹנָא (gr.) n. m. Drache, <i>dragon</i>.</p> <p>הַרְר vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. f. הַרְרָה; p. m. הַרְרוּ; Impf. 2 p. הַרְרִי: 1. den Schrifttext erklären, <i>interpret the Scriptural text</i>; 2. vortragen (im allgemei-</p>	<p>nen), <i>deliver in public (in general)</i>. בַּיְטוּרְרָא: Haus des Vortrages, Schule, <i>school</i>.</p> <p>¹הַרְרָה n. m. (f.?): Tür, Tor, <i>door, gate</i>.</p> <p>²הַרְר vb. Af., Pf. 3 s. m. הַרְרָה: schweigen, <i>be silent</i>.</p> <p>הַרְרָא (pers.) n. f. menstruierendes Weib, <i>menstruating woman</i>.</p>
---	---

ה

<p>ה part. interr. = num. הַלָּא = nonne.</p> <p>הָ (§9c) pron. dem. s. f. diese, <i>this</i>; im neutrischen Sinne (<i>in a neuter sense</i>): dieses, <i>this</i>. הָ, הָ interj. siehe, <i>behold</i>. הָ conj. weil, <i>because</i>.</p> <p>הָאָהָרָא v. עדד.</p> <p>הָאָהָרָא (§9f) pron. dem. s. m. jener, <i>that</i>.</p> <p>הָבָלָא n. m. Hauch, Dampf, <i>breath, vapor</i>.</p> <p>הָבָרָא n. m. Finsternis, <i>darkness</i>.</p> <p>הָרָא (§9a) pron. dem. s. f. diese, <i>this</i>.</p> <p>הָרָא v. אחד.</p> <p>הָרָא v. אחד.</p>	<p>הָרָאָהָרָא adv. ausdrücklich, <i>explicitly</i>.</p> <p>הָרָא (§9a) pron. dem. s. m. dieser, <i>this</i>.</p> <p>הָרָא vb. Pe., Pf. 1 p. הָרָאָהָרָא, הָרָאָהָרָא; 2 s. m. הָרָאָהָרָא; Impf. 1 s. הָרָאָהָרָא; 3 p. m. הָרָאָהָרָא; Inf. הָרָאָהָרָא; Pt. act. הָרָאָהָרָא, הָרָאָהָרָא, f. הָרָאָהָרָא, p. m. הָרָאָהָרָא; 1 s. הָרָאָהָרָא: zurückkehren, <i>return</i>; sq. הָרָאָהָרָא seinen Sinn ändern, <i>change one's mind</i>; sq. הָרָאָהָרָא umringen, <i>encircle</i>. הָרָאָהָרָא adv. wiederum, <i>again</i>. Pa., Pf. 1 p. הָרָאָהָרָא: zurückerstatten, <i>restore</i>. Af., 1 s. הָרָאָהָרָא, sf. 3 p. m. הָרָאָהָרָא; 2 s. m. הָרָאָהָרָא; 3 s. m. הָרָאָהָרָא,</p>
--	---

- f. אֲהַדְרָא; 3 p. m. c. sf. 3 p. m. אֲהַדְרֹנְהוּ; Impf. 3 s. m. לְהַדְרֹר, נְהַדְרֹר, לְהַדְרֹר sf. 3 s. m. לְהַדְרֹרָה; Imp. s. m. c. sf. 3 s. f. אֲהַדְרֹרָה; Inf. אֲהַדְרֹרִי; Pt. act. מְהַדְרֵנָּא; 1 s. מְהַדְרֵנָּא: zurückerstatten, wiederherstellen, erwidern, betteln, *restore, reply, beg.* || מְהַדְרֹרָא n. m. Bettler, *beggar.*
- הוּא m., הִיא f. (§9f) pron. dem. jener, jene, *that.*
- הוּא m., הִיא f. (§8b) pron. pers. 3 s. er, *he*; sie, *she.* || כִּלְדָּהוּא: was es nur ist, *whatever it may be.* || בְּדִי adv. nur so, zwecklos, *only so, without aim.* | בְּבְדִי adv. um nichts, *for nothing.* || מִבְּדִי conj. da, *since.*
- [הוּגְנָא] (gr.) n. m., p. הוּגְנִי: Dromedar, *dromedary.*
- הָוִיתִי vb. Pe., Pf. 1 s. הָוִיתִי; 1 p. הָוִיתָא, הָוִיתִי; 2 p. m. הָוִיתוּן; 3 s. f. הָוִיתָא, הָוִיתָא; 3 p. m. הָוִיתוּן; Impf. 2 s. f. תְּהִיבִי; 2 s. m. תְּהִיבִי; 1 p. לְהִיבִי; 2 p. m. תְּהִיבוּן; 3 s. m. לְהִיבִי, יְהִיבִי, יְהִיבִי; 3 s. f. תְּהִיבִי, תְּהִיבִי; 3 p. m. נְהִיבִי; Imp. 3 s. m. נְהִיבִי; Inf. מְהִיבִי; Pt. act. s. m. הָוִיתִי, f. הָוִיתִי; p. m. הָוִיתוּן, f. הָוִיתוּן; 1 s. הָוִיתָא, p. הָוִיתוּ; 2 s. מְהִיבִי, p. מְהִיבִי; 3 s. m. c. sf. 3 p. מְהִיבִי: sein, *be.* | מִי קָא הָוִיתָא: wie geht es ihm? *how is he faring?* | נְהִיבִי conj. wenn auch, *even if.* | מִיָּהוּ, מִיָּהוּ, מִיָּהוּ adv. jedenfalls, *at all events.* | הוּוה c. Pt. cf. §58g.
- הוּצָא n. m. Palmblättchen, *spathe of a palm.*
- [הוּמְתָא] n. f., p. הוּמְתִי: eine gewisse Dornart, *a species of thorns.*
- הָזָר pers. hazār = 1000.
- הִי (§9c) pron. dem. s. m. dieser, *this.*
- הִי (§11c) pron. interr. welcher? *which?*
- [הִיגְחָא], p. הִיגְחִי: eine gewisse Dornart, *a species of thorns.*
- הִיכָא adv. wo? *where?* | מְהִיכָא: woher? *whence?*
- הִיכָא conj. wo, *where.*
- בִּי הִיכִי adv. wie? *how?* | הִיכִי conj. damit, *in order that.*
- אִטְן v. הימן.

הֵינִי m., הֵינִי f. (§9d): das ist, *it is*.

הַהִיא (§9f) pron. dem. s. f. jene, *that*.

הֵנָּה adv. hier, *here*. | מִהֵנָּה: von hier, *hence*.

כִּי adv. so, *so*. | בְּרֵב כִּי: fähig dessen und dessen, *capable of this and that*.

הֵלֵּין (§9a) pron. dem. pl. diese, *these*.

הלך vb. Pe., Imp. לָךְ: gehen, *go*. | Pa., Pt. act. מְהִילֵךְ: wandeln, *walk*. || הִלְכָתָא n. f. Brauch, Rechtssatz, Rechtsentscheidung, *custom, law, legal utterance, legal decision*.

הַלּוּלָא n. m., p. הַלּוּלֵי: Festlichkeit, Hochzeit, *feast, wedding feast*. | בֵּי הַלּוּלָא, בֵּי הַלּוּלֵי id.

הַלְלָא (hebr.) n. m.: מִצְרָאָה = Ps. 113—118.

הִנֵּה vb. Itpe., Pf. 2 s. אֶתְהִנֵּית; Impf. 1 s. אֶתְהִי: genießen, *enjoy* | Af., Pf. 1 s. אֶתְהֵי; 2 s. אֶתְהֵית; 3 s. m. אֶתְהֵי; Pt. act. s. m. מְתְהֵי, p. f.

מְתְהֵי: Nutzen bringen, *benefit*. || הַנִּיחָא n. f., sf. 3 s. f. הַנִּיחָה: Nutzen, *benefit*.

הַנְּדוּאָה n. m. indisch, *Hindoo*. הַנְּדוּוֹ (§9f) pron. dem. pl. jene, *those*.

הֵינֵי (§9c) pron. dem. pl. diese, *these*.

הַנְּהֵי (§9f) pron. dem. pl. jene, *those*.

הִסְפִּידָא v. סַפֵּד.

הִפֵּךְ (אִפֵּךְ) vb. Pe., Pf. 1 s. אֶתְפִּיכָת; Impf. 2 s. m. תִּיפֵךְ; Imp. הִפֵּךְ, אִפֵּךְ: wenden, sich beschäftigen mit, *turn, busy oneself with*. | Itpe., Pf. 3 s. m. אֶתְהִפֵּךְ; 3 p. m. אֶתְהִפְכוּ: sich wenden, sich verwandeln, *turn about, be changed*.

הִפְקִיאָא v. פִּקֵּר.

הִרְדָּר vb. Palp., Pf. 3 s. m. הִרְדָּר: nachdenken, *muse*.

הִרְסָנָא (pers.) n. m. Dekret, *decree*.

הִרְסָנָא n. m. Gericht von zerschnittenen Fischen, *fish-hash*.

ו conj. und, aber; *and, but*.
 ו interj. wehe, *woe*.
 ו v. ילד.

ו (pers.) n. m. Rose, *rose*. |
 ו n. m. Rosenstrauch,
rose-bush.

ו n. m. (f.) Spaten, *spade*.
 ו vb. Pe., Pf. 1 s. ו, sf.
 3 s. f. ו (ו); 2 s.
 m. ו; 3 s. m. c. sf. 3 s.
 m. ו; Impf. 2 p. m.
 ו, ו; 3 s. m.
 ו; Imp. ו, ו; Inf.
 ו; Pt. act. s. m. ו:
 kaufen, *buy*. | Pa., Pf. 1 s.
 ו; 3 s. m. c. sf. 3 s. f.
 ו, 3 p. m. ו; Impf.
 2 s. m. ו; 3 p. c. sf. 3 p.
 ו; Imp. ו, p. ו;
 Inf. c. sf. 3 s. m. ו,
 f. ו, p. m. ו,
 p. f. ו; Pt. act. s. m.
 ו, f. ו; 1 s. ו
 (ו); 2 s. c. sf. 2 s. f.
 ו: verkaufen, *sell*. |
 Itpa., Pf. 3 s. m. ו;
 Impf. 3 p. ו; Pt. 1 p.
 ו, 2 s. ו: pass. ||
 ו n. m., sf. 2 s. m.
 ו; p. ו, sf. 2 p.

ו: Kauf, *purchase*. ||
 ו n. m. Käufer, *buyer*.
 ו n. m., ו n. f., p.
 ו: Wespe, *wasp*.
 ו vb. Pe., Pt. pass. ו, ו:
 klar, *clear*. || ו n. m.,
 p. ו: Becher, *cup*.
 ו vb. Itpa., Impf. 3 s. m.
 ו; Inf. ו: vor-
 sichtig sein, *take care*. ||
 Af., Pf. 1 s. c. sf. 2 s. m.
 ו: verwarnen, *fore-
 warn, admonish*.
 ו n. f. Winkel, *corner*.
 ו n. m., p. ו, Paar, *pair*.
 ו n. m., p. ו: Reise-
 kost, *provision for a journey*;
 p. ו Sterbekleid, *shroud*.
 ו n. m., p. ו, sf. 1 s. ו:
 Silberdenar, *silver denarius*;
 p. Geld, *money*.
 ו vb. It., Pf. 3 s. m. ו;
 Pt. s. f. ו: klein
 werden, erscheinen, *be or*

seem small. || זוטרא adj., d. זוטרא, זוטא; f. זוטרא, d. זוטרי; p. m. זוטרי; זוטרי: klein, *small*.

זון vb. Pe., Inf. זון; Pt. act. 1 s. זונא (זונא): ernähren, *feed*. | Itp., Impf. 3 p. זונא: pass. || זונא n. m., sf. 3 s. m. זונא; p. זונא, sf. 2 p. m. זונא: Speise, *food*.

זוע vb. Itpalp., Pf. 3 s. f. זועא: beben, *quake*.

זונא (בי) (pers.) n. m. Zollhaus, *customs house*.

זוהרן adj. strahlend, *bright*.

זימא n. f., p. c. sf. 3 s. m. זימא: Nasenloch, *nostril*.

זיפא vb. Pe., Pt. pass. d. זיפא: fälschen, *falsify*. || זיפא n. m. = זיפא = זיפא: Fälscher, *falsifier*.

זיקא n. m. Wind, *wind*.

זיתא n. m., p. זיתא: Olive, Ölbaum, *olive, olive-tree*.

זכי vb. Pe., Impf. 1 s. זכי; Pt. act. זכי: 1. würdig sein, *be worthy*; 2. überwinden, *conquer*. || זכותא, c. זכות; sf. 2 s. m. זכותא: Gerechtigkeit, *righteousness*.

זלל vb. Pe., Pf. 3 s. f. זלל, זלל; Pt. pass. s. f. זלל: verächtlich sein, von geringem Werte sein, *be worthless, be of little value*. | Ittaf., Impf. 3 p. m. זלל: an Wert verlieren, *lose in value*. | Palp., Inf. זלל; Pt. act. 1 s. זלל: geringschätzen, *esteem lightly, treat contemptuously*. || זלל n. f. Geringschätzung, *contempt*.

זמן n. m., p. זמן, זמן: Zeit, Mal, *time*. | זמן: einmal, *once*. | זמן: vorzeitig, *prematurely*. || זמן vb. denom. Pa., Pf. 2 s. m. c. sf. 1 s. זמן; 3 s. m. c. sf. 2 s. m. זמן, 3 s. f. c. sf. 3 s. m. זמן; Pt. act. s. m. זמן; f. זמן, sf. 3 s. m. זמן; pass. s. m. זמן: 1 einladen, *invite*; 2. bereiten, *prepare*. | Itpa., Pf. 3 s. f. זמן: sich treffen, *occur*. | Af., Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. זמן; 3 s. m. c. sf. 2 s. m. זמן; 3 p. c. sf. 3 s. f. זמן: einladen, *invite*.

זמר vb. Pe., Pt. act. זָמַר : singen, <i>sing.</i> זָמַר n. m. Musik, <i>music.</i>	זָקָא n. m., p. זָקִין ² : Funke, <i>spark.</i>
זָנָא (§13b) n. m., p. זָנִי : Art, <i>kind.</i>	זָקַק vb. Itpe., Pf. 1 p. זָקַקְתָּ; Inf. זָקַקְתָּ; Pt. act. 1 s. זָקַקְתָּ, 1 p. זָקַקְתָּ : sich verpflichten, <i>obligate oneself.</i>
זָנָא n. f. זָנִיתָא . זָנָא זָנִי n. m. Buhle, <i>whoremonger.</i>	זָקַן vb. Af., Pf. 3 s. f. זָקַנָה : alt werden, <i>grow old.</i>
זָנָא (pers.) n. m. Kerkermeister, <i>jailer.</i>	זָקַר vb. Itpe., Pf. 3 p. זָקַרְתָּ : aufspringen, <i>leap forth.</i>
זָעַפָא u. m. Sturm, <i>storm.</i>	זָרִיז adj. rüstig, <i>strenuous.</i>
זָעִיר adj., f. זָעִירָא : klein, <i>small.</i>	זָרְנוּקָא n. m. Schlauch, <i>wine-skin.</i>
זָקַר vb. Pe., Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. זָקַרְתָּ : aufhängen, pfählen, <i>hang, crucify.</i> זָקִיפָא n. m. Kreuz, <i>cross.</i>	זָרַע vb. Pe., Impf. 2 s. m. זָרַעְתָּ : säen, <i>sow.</i>
זָקָא n. m. Schlauch, <i>wine-skin.</i>	זָרַק vb. Itpe., Pf. 3 s. m. זָרַקְתָּ, זָרַקְתָּ : gesprengt werden, <i>be sprinkled.</i>

ח

זָבָא n. f., p. זָבִיתָא . זָבָא זָבִיתָא n. f., p. זָבִיתָא : Weinfäß, <i>wine-cask.</i>	זָבָא n. m., sf. 2 s. m. זָבָא ; p. d. זָבִיתָא, sf. 2 s. m. זָבִיתָא ; 3 s. m. זָבִיתָא : Genosse, <i>companion.</i> זָבָא לְזָבָא : einer zum andern, <i>one to the other.</i> זָבִיתָא n. f. Freundschaft, Geselligkeit, <i>companionship, familiarity.</i>
זָבָא n. f. זָבִיתָא . זָבָא זָבִיתָא n. f. Liebe, <i>affection.</i>	זָבָא vb. Pe., Imp. p. זָבָא : schlagen, klopfen, <i>beat.</i> זָבָא n. m. Schlagen, <i>beating.</i>
זָבָא n. m. Strick, <i>rope.</i> זָבָא n. Wucher, <i>usury.</i>	זָבָא vb. Pe., Pf. 3 pl. c. sf. 3 s. m. זָבָא : fesseln, <i>put in prison.</i>
זָבָא sq. עַל־ interj. wehe, <i>woe.</i>	

- חגג. [חגג] n. m., p. חֲגִיגָה: Reigen, *dance*.
- חֲגִירָא n. m. lahm, *lame*. || מְחַרְרָא (pt. pass. d. Pa.) id.
- חודד vb. Pa., Imp. חִדֵּד; Pt. pass. p. f. מְחַדְדֵּן: wetzen, *whet*; Pt. pass. scharfsinnig, kühn, *sagacious, keen*.
- חודא vb. Pe., Impf. 3 s. m. חִדֵּי; Imp. s. f. לְחַדֵּי; Inf. מְחַדֵּא; Pt. act. p. m. חִדּוּ: sich freuen, *rejoice*. || חִדּוּא n. m. Freude, *joy*. || [חודותא], n. f., c. חִדּוּת: id.
- חודתא adj., d. חִדְתָּא; f. d. חִדְתָּא; p. f. d. חִדְתָּא: neu, *new*.
- חוא vb. Af., Pf. 3 s. m. אֶחְוִי; Impf. 1 s. אֶחְוִי; Imp. אֶחְוִי; Pt. act. s. m. מְחַוִּי, p. m. מְחַוּוּ: zeigen, *show*; sq. על-
anzeigen, *inform on*.
- חוב vb. Pa., Pt. pass. p. m. מְחַבֵּי: verpflichten, *obligate*. | Itpa., Pf. 3 s. m. אֶחְבִּיב, אֶחְבִּיב: schuldig befunden werden, *be found guilty*. || חֻבְבָּתָא n. f., p. חֻבְבִּין; sf. 3 s. f. חֻבְבִּיהָ: Schuld, *guilt*.
- חון (ass.) n. m., p. מְחֻוּנָא: Stadt, *town*.
- חֻוּי n. m., p. חֻוּיָא: Faden, *thread*; p. Schau-
fäden, *fringes*.
- חֻוּיָא n. m. Schlange, *snake*.
- חוק vb. Pe., Pt. act. חִיק, p. חִיקֵי, 1 s. חִיקְנָא, 2 s. חִיקְתָּא: lachen, *laugh*. | Pa., Pf. 3 s. m. חִיק; Inf. חִיקֵי: Pt. act. מְחִיק, p. מְחִיקֵי: id. | Af., Pf. 2 s. m. אֶחִיקְתָּא; 3 s. m. אֶחִיק; Impf. 2 p. m. אֶחִיקוּ; Inf. אֶחִיקֵי; Pt. act. p. m. מְחִיקוּ: id. V. אֶחֶךְ. || חֻקָּא n. m. Gelächter, *laughter*.
- חול n. m. Sand, *sand*. || חֻלְתָּא f. nomen unitatis.
- חוס vb. Pe., Pf. 3 s. m. חָס; Impf. 3 p. m. לְחָסוּ; Pt. act. חָסוּ: schonen, Mitleid haben, *spare, have pity*.
- חור vb. Pa., Pt. act. p. m. מְחַוְרֵי: reinigen, *clean*; pass. s. f. d. מְחַוְרָתָא: die richtige Meinung, *the correct opinion*. || חֻרָא adj., d. חֻרָא; s. f. d. חֻרְתָּא, חֻרְתָּא; p. f. d. חֻרְתָּא: weiß, *white*. | חֻרְתָּא n. f. weißes Mehl, *white flour*.

חָזַא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. † חָזַיתִי, † חָזַיתָ, חָזַי, sf. 2 p. m. חָזַיתְנָה, 3 s. m. חָזַיתֶהּ, 3 p. m. חָזַיתְנָהּ; 1 p. † חָזַיְנָה, חָזַיְנָהּ, sf. 2 s. m. חָזַיְנָהּ, 3 p. m. חָזַיְנָהּ; 2 s. m. חָזַיְנָהּ, sf. 1 p. חָזַיְנָהּ, 3 s. m. חָזַיְנָהּ; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. חָזַיְנָהּ, f. חָזַיְנָהּ, p. m. חָזַיְנָהּ (חָזַיְנָהּ); 3 s. f. † חָזַיְנָהּ, חָזַיְנָהּ, sf. 3 s. m. חָזַיְנָהּ; 3 p. m. חָזַיְנָהּ, sf. 3 s. m. חָזַיְנָהּ, 3 p. m. חָזַיְנָהּ (חָזַיְנָהּ), 3 p. f. חָזַיְנָהּ 1. חָזַיְנָהּ; Impf. 1 s. חָזַיְנָהּ; 2 p. m. (חָזַיְנָהּ); Imp. s. m. חָזַיְנָהּ, p. m. חָזַיְנָהּ; Inf. חָזַיְנָהּ; Pt. act. s. m. חָזַיְנָהּ, p. m. חָזַיְנָהּ; 1 s. חָזַיְנָהּ, 1 p. חָזַיְנָהּ, 2 s. חָזַיְנָהּ; pass. s. m. חָזַיְנָהּ: sehen, *see*; sq. בָּ be-trachten, *look at*. | **Itpe.**, Pf. 3 s. m. חָזַיְנָהּ; Pt. act. חָזַיְנָהּ: gesehen werden, aus-sehen, *be seen, look*. | **Af.**, Imp. חָזַיְנָהּ: zeigen, *show*. | **Ittaf.**, Perf. 3 s. m. חָזַיְנָהּ; Impf. 2 p. m. חָזַיְנָהּ; Inf. † חָזַיְנָהּ, חָזַיְנָהּ: erschei-nen, *appear*.

חֹזֵק (hebr.) vb. **Af.**, Impf. 1 s. חֹזֵק: halten, *hold*; sq.

טוֹבָה et בָּ zu Dank ver-pflichten, *oblige*.

חֹזְרֵתָא n. f., p. חֹזְרֵתָא: eine Dornart, *a species of thorns*.

חֹזְרֵתָא n. m., p. חֹזְרֵתָא: Schwein, *swine*.

חָטָא vb. **Pe.**, Impf. 2 s. m. חָטָא: sündigen, *sin*. || חָטָאָה n. m., p. c. sf. 3 s. m. חָטָאָה (חָטָאָה): Sünde, *sin*.

חָטַט vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. חָטַט; Pt. act. חָטַט: aus-höhlen, ausgraben, *hollow out, dig out*. | **Pa.**, Pt. act. חָטַט: ausgraben, *dig out*. | **Pā.**, Pt. act. חָטַט: id. || חָטַטָא n. m. Nadel, *needle*.

חָטַף vb. **Pe.**, Pf. 1 s. חָטַפִּי; 3 s. m. c. sf. 3 s. f. חָטַפְתָּ; Imp. חָטַף; Inf. חָטַף: fort-reißen, rauben, *snatch away, take by force*.

¹ חָטַרְתָּ n. m. Stab, Rute, *rod*. || חָטַרְתָּ n. m. Züchtigung mit dem Stock, *beating with a stick*.

² חָטַרְתָּ n. m. Hürde, *sheepfold*.

חִיָּא vb. **Pe.**, Pf. 1 s. † חִיָּיתִי; 2 s. m. חִיָּיתָ; 3 p. f. † חִיָּיתָ; Pt. act. חִיָּי, 1 s. חִיָּינָא, 2 s. חִיָּיתָ: leben, genesen,

live, become well. | Af., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אָחִיָּה; Inf. אָחִי; Pt. act. s. m. מָחִי: wieder beleben, *revive*. || תִּיָּוֹן, תִּיָּוֹן n. p. m., sf. 2 s. m. תִּיָּוֹן: Leben, *life*. | לְתִיָּוֹן wohlauf, *well and good*. || תִּיָּוֹן adj., d. תִּיָּוֹן: lebendig, *living*. || תִּיָּוֹן n. f., p. תִּיָּוֹן: Tier, *animal*. תִּיָּוֹן n. f. (= syr. *hettā*, / אַחַד?) Sack, *sac*. תִּיָּוֹן n. m., sf. 1 s. תִּיָּוֹן, 2 s. m. תִּיָּוֹן: Kraft, *strength*. | תִּיָּוֹן בני תִּיָּוֹן Soldaten, *soldiers*. תִּיָּוֹן adj., 2 p. תִּיָּוֹן: wise, *wise*. || תִּיָּוֹן n. f. Weisheit, *wisdom*. תִּיָּוֹן vb. Pe., Pf. 1 p. c. sf. 3 s. f. תִּיָּוֹן: verpachten, *give in rent*. תִּיָּוֹן adj. süß, *sweet*. || תִּיָּוֹן n. m. Süßigkeit, *sweetness*. תִּיָּוֹן vb., Pt. תִּיָּוֹן: bekümmert, *moved*. תִּיָּוֹן [תִּיָּוֹן] n. f., p. תִּיָּוֹן: Glied, Stück, *portion*. תִּיָּוֹן n. m. Milch, *milk*. תִּיָּוֹן vb. Pe., Impf. 3 s. m. תִּיָּוֹן: mischen, *mix*. | Pa., Impf. 3 s. m. תִּיָּוֹן, id. Margolis, Chr. Bab. Talm.

תִּיָּוֹן n. m. Essig, *vinegar*. תִּיָּוֹן n. m., p. a. et c. תִּיָּוֹן: Höhlung, *hollow space*; p. verborgene Schätze, *hidden treasures*. תִּיָּוֹן vb. Pa., Pt. act. p. תִּיָּוֹן: entweihen, *desecrate*. | Af., Pf. 3 p. m. תִּיָּוֹן; Impf. 2 p. m. c. sf. 3 s. f. תִּיָּוֹן; Pt. act. תִּיָּוֹן, p. m. תִּיָּוֹן, id. | Ittaf., Impf. 3 s. m. תִּיָּוֹן (תִּיָּוֹן); Pt. s. m. תִּיָּוֹן, s. m. תִּיָּוֹן, pass. || [תִּיָּוֹן hebr.] תִּיָּוֹן vb. denom. Af., Inf. תִּיָּוֹן; Pt. s. f. תִּיָּוֹן; 1 p. תִּיָּוֹן: anfangen, *begin*. תִּיָּוֹן vb. Pe., Pf. 3 s. f. תִּיָּוֹן: fest werden, *become solid*. תִּיָּוֹן n. m., 1 s. f. תִּיָּוֹן; 1 p. תִּיָּוֹן; 3 s. f. תִּיָּוֹן; p. תִּיָּוֹן, תִּיָּוֹן; Traum, *dream*. תִּיָּוֹן vb. Pe., Pf. 3 p. c. sf. 3 s. m. תִּיָּוֹן; Impf. 2 s. m. תִּיָּוֹן; 3 s. m. תִּיָּוֹן, תִּיָּוֹן; Pt. act. s. m. תִּיָּוֹן, f. תִּיָּוֹן; pass. תִּיָּוֹן: vorübergehen, *pass by*; Pt. pass. verwechselt, *changed*. | Itpe., Pf. S

- 3 s. m. אֶחָלַף; Pt. טִחַלַּף: verwechselt werden, *be changed*. || Pa., Inf. c. sf. 3 p. f. חָלַףְנִי: umtauschen, *change*. || חָלַף praep. anstatt, *in the place of*.
- חֲלָפָא n. m., p. חֲלָפִי: eine Dornart, *a species of thorns*.
- חֲלָקָא, חֲלָקָא n. m. Anteil, *portion*.
- חָלַשׁ vb. Pe., Pf. 3 s. f. חָלְשָׁא; Pt. act. חָלַשׁ: schwach sein, werden, *be, become faint*. | Itpe., Pf. 3 s. m. אֶחָלַשׁ, id. | Pa., Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. חָלַשְׁתָּה: schwach machen, *weaken*. | Af., Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. אֶחָלַשְׁתָּה, id. || חֲלָשָׁא n. m. Schwäche, *weakness*. || חָלַשׁ adj., f. חֲלָשָׁא: schwach, *weak*.
- [חם] (§13c) n. m., sf. 3 s. m. חֲמוּהָ: Schwiegervater, *father-in-law*. || חֲמָתָא n. f., sf. 2 s. m. חֲמָתָהּ: Schwiegermutter, *mother-in-law*.
- חָמַא vb. Pe., Pf. 1 s. חָמִיתִי; 3 s. f. c. sf. 3 s. m. חָמִיתָהּ: Impf. 1 s. c. 3 s. m. אֶחָמֵנָה: sehen, *see*. | Itpe., Pf. 3 p. אֶתְחָמִיאֵנִי, pass.
- חָמַם vb. Pe., Pf. 3 s. m. חָמַם; Inf. חָמֵם; Pt. act. חָמַם, חָמִים, s. f. חָמִיטָא: warm sein, *be warm*. | Af., Pt. act. חָמַם: erwärmen, *warm up*. || חָמִים adj., p. m. d. חָמִיטִי: warm, *warm*.
- ¹חֲמָרָא n. m. et f., d. חֲמָרָא; p. חֲמָרִי: Esel, Eselin, *he-, she-ass*. | חֲמָרְתָּא n. f. Eselin, *she-ass*. | בֶּר חֲמָרָא Esel, *ass*. || חֲמָרָא (בֶּר) n. m. Eseltreiber, *ass-driver*.
- ²חֲמָרָא n. m., d. חֲמָרָא; sf. 2 s. m. חֲמָרְתָּהּ; 3 s. m. חֲמָרְתָּהּ: Wein, *wine*. || חֲמִירָא n. m. Sauerteig, *fermented dough*.
- חֲמִישָׁא n. m. et f. 5. || חֲמִישׁ עֶשְׂרֵה, f. חֲמִישׁ(י)סָר, 15. || חֲמִישׁ סָרִי, חֲמִישׁ סָרִי n. m., p. חֲמִישִׁי: $\frac{1}{5}$.
- חָמַתָּא v. חָמַתָּא.
- חֲנוּתָא n. f., p. חֲנוּתָא: Gewölbe, Kaufladen, *vaulted room, store*. || חֲנוּתָא, חֲנוּתָא n. m. Krämer, *shop-keeper*.
- חֲטִי n. f., p. חֲטִי: Weizen, *wheat*.
- חָנַן vb. Itpa., Pf. 3 s. f. אֶחָנְנָא: um Erbarmen flehen, *supplicate*.

חנף vb. Pa., Pf. 1 s. m. חָנַפִּי: schmeicheln, *flatter*.

חֶסֶד n. m., p. חֲסֵדִים: Gnade, Huld, *favor*; p. Wohltaten, *acts of kindness*.

חָסַן vb. Af., Impf. 3 p. m. יִחַסְנוּן: Besitz ergreifen, *occupy*.

חָסַר vb. Pe., Mangel haben, *be lacking*. | Pa., Inf. חֲסוּרִי; Pt. pass. s. m. מְחַסֵּר, f. מְחַסְרָא: fehlen lassen, *cause to be wanting*.

חָפַף vb. Pe., Pt. act. s. m. חָפַף, f. חֲפִיפָא: abreiben, *rub*.
חֲפֹרָא n. m. junges Gras, *young grass*.

חֲפִשָּׂא n. f. schwarzer Käfer, *blackbeetle*.

חֲצִבָּא n. m., p. חֲצִבֵּי 1 sf. 3 p. חֲצִבָּיהוּ: Krug, *pitcher*.

חָצַד vb. Pe., Impf. 2 s. m. חֲחָצַד: ernten, *reap*.

חֲצֵל [מחצלהא] n. f., p. מְחַצְלֵיאָא: Matte, *mat*.

חֲצִינָא n. m. Axt, *axe*.

חֲצִיף adj. frech, *impudent*. || חֲצִפָּא n. m. Frechheit, *impudence*.

חֲקֵלָא n. m. Bauer, *rustic*.

חָקַק vb. Pe., Pt. pass. חֲקִיק

(חֲקוּק): eingravieren, *engrave*.

חֲרוּבָא n. m. Johannisbrotbaum, *carob tree*.

חֲרָבָא n., p. חֲרָבֵי: Schwert, *sword*.

חָרַב vb. Pe., Pf. 3 p. חָרְבוּ, חָרַב; Impf. 3 s. m. לְחָרַב, לְחָרַב: wüste sein, verwüstet werden, zerstört werden, *be, become deserted, destroyed*. | Pa., Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. חָרְבִיתָהּ; Inf. לְחָרוּבֵי: zerstören, *destroy*. || Af., Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֲחָרְבֵיהָ; Pt. act. מְחָרַב, 2 s. מְחָרַבָּת, id. || חֲרָבָא n. m. Schaden, *injury*.

חֲרָדְלָא n. m. Senf, *mustard*.

חָרַט vb. Itpa., Impf. 2 s. m. חֲתָחַרַט; Imp. אֲחָרַט: bereuen, *regret*.

חָרַךְ vb. Pe., Pt. pass. s. f. חָרְיכָא: anbrennen, *burn*. | Pa., Pf. 3 p. c. sf. 3 p. חָרְכוּנְהוּ I. חָרְכוּנְהוּ; Impf. 3 s. m. נְחָרְךָ, לְחָרְךָ; Pt. act. מְחָרְךָ; pass. p. f. מְחָרְכֵן: versengen, *singe, scorch*.

Itpa., Pf. 3 s. m. אֲחָרְךָ; Inf. אֲחָרוּכֵי, pass.

¹ חֶרֶף adj., s. f. d. חֶרֶף: scharf, *sharp, keen*. || חֶרְפָּא n. m. Schärfe, etwas Scharfes, *keenness, something sharp (bitter)*.

² חֶרֶף vb. Af., Imp. p. m. אֶחְרְפוּ: früh sein, *be early*.

חֶרְיָא n. m., p. חֶרְיָא: Graben, *ditch*.

חֶרַק vb. Pe., Impf. 3 s. m. לְחַרֵּק: einschneiden, *make an incision*.

¹ חֶרֶר adj., p. m. חֶרֶר; p. f. חֶרְתָּא: frei, *free*. | חֶרֶר n. f. Freiheit, *freedom*.

² חֶרֶר n. m. Loch, *hole*.

חֶשֶׁב vb. Pe., Impf. 3 s. m. לְחַשֵּׁב, Inf. מְחַשֵּׁב; Pt. pass. חֶשֶׁב, f. חֶשֶׁבָּא; p. d. חֶשֶׁבִי; 1 s. חֶשֶׁבְנָא, 1 p. חֶשֶׁבִינָא, 2 s. חֶשֶׁבִּי: rechnen, achten, *count, esteem*. | Pa., Pt. act. p. m. מְחַשְׁבִּין: planen, *plan*. || מְחַשְׁבָּא n. f., p. c. sf. 3 s. m. מְחַשְׁבָּתָה: Gedanken, Plan, *thought, plan*.

חֶשֶׁד Pe., Pa., Pf. 2 s. m. c. sf. 1 p. חֶשְׁדָּתָנָא, חֶשְׁדָּתָנָא: verdächtigen, *suspect*.

חֶשֶׁךְ vb. Itpe., Pf. 3 s. m. אֶחְשֵׁךְ: finster werden, *grow dark*. | Pa., Imp. p. m. הֶשְׁכוּ; Pt. act. p. m. מְחַשְׁכִּי, pass. p. f. מְחַשְׁכָּן: dunkel machen, spät sein, *darken, be late*. || Af., Imp. p. m. אֶחְשֵׁכוּ: spät sein, *be late*. || חֶשֶׁךְ adj., d. חֶשְׁכָּא; p. d. חֶשְׁכִּיא: finster, elend, *dark, poor*. || חֶשְׁכָּא n. m. Finsternis, *darkness*.

חֶשֶׁשׁ vb., Pe., Pf. 1 s. חֶשֶׁשׁ; 3 s. m. חֶשֶׁשׁ; 3 s. f. חֶשֶׁשׁ; Impf. 1 p. נִחַשׁ; Pt. act. 1 p. חֶשֶׁשִׁינָא: leiden, besorgt sein, *suffer pain, care*.

חֶתַךְ vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. f. חֶתְכִינְיָא: schneiden, *cut*.

חֶתְמוּ vb. Pe., Imp. p. חֶתְמוּ; Pt. act. 1 s. חֶתְמִינָא; pass. p. m. חֶתְמִי; 2 p. חֶתְמִיָּהוּ: unterzeichnen, *sign, subscribe*; schließen, *close*.

חֶתְנָא n. m., p. חֶתְנִי, חֶתְנִי: Bräutigam, Schwiegersohn, *bridegroom, son-in-law*.

ט

טבח vb. Pe., Pt. act. 2 s. טַבַּחַת: schlachten, *kill*. || טַבָּחָא n. m. Schlächter, *butcher*.

טַבִּיאַ n. m., p. טַיִי: Gazelle, *antelope*.

טָבַל vb. Pe., Imp. p. טָבְלוּ: eintauchen, *be immersed*.

טַבָּלָא n. m. Pauke, *drum*.

טבע vb. Pe., Pt. act. 1 s. טַבַּעַנָא, 1 p. טַבַּעִינָן: versinken, *be drowned*. || Pa., Inf. לְטַבִּיעִי Pt. act. טַטְבַּע; pass. p. f. טַטְבַּעָן: versenken, einsenken, *drown, fix deep*.

טָהַר vb. Pe., rein sein, abgeschafft sein, *be clean, be clean gone*. || Pa., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. טָהַרְנָהוּ: für rein erklären, *pronounce clean*.

טַהַרָא n. m. Mittag, *noon*.

טוא Pa., Pf. 1 p. טַוִּינָא: rösten, *roast*.

טוט interj. tut! *toot!*

טוּפְנָא n. m. Sintflut, *deluge*.

טור n. m. Berg, *mountain*.

טַחַן vb. Pe., Pf. 2 s. m. טַחַנָּת; Imp. טַחֵן; Pt. act. p. m.

טַחַנִּין, טַחַנִּי, sf. 3 s. m. טַחַנְוִיהַ; pass. s. m. d. טַחַנְוִינָא: mahlen, *grind*.

טיב vb. Af., Pt. act. טַיִב: Gutes tun, *do good, deal well*. || טַב adj., d. טַבָּא; s. f. טַבָּא: gut, *good*. | טַבָּא יוֹמָא Feiertag, *holiday*. || טוּבָא n. m. Güte, *goodness*. | טוֹבִיהַ דְּ heil dem, der, *happy he, who*. || טוּבָא adv. viel, sehr, *much, very*. || טַיִבוּ n. f., d. טַיִבוּתָא; sf. 2 s. m. טַיִבוּתִיהַ: Güte, Wohltat, *goodness, kindness*.

טַיִנָא n. m. Schlamm, *mud*.

טַיִעָא n. m. Araber, *Arab*. | טַיִעוּתָא ad. arabisch, *in Arabic*.

טַלַּל vb. Itpe., Pf. 2 p. m. טַלְלִיתוּן: spielen, *play*. | Pa., Pt. act. טַטְלַל: scherzen, *sport*.

טַלָּא n. m. Schatten, *shadow*. | טַלַּל vb. denom. Pe., Pt. act. p. טַטְלַלִּי: überschatten, *overshadow*. | טַלְלָא n. m. Dach, *roof*. || טַטְלַלְתָא n. f., p. טַטְלַלְתָּא, טַטְלַלְתִּי:

- Bedachung, Hütte, *roofing*, *booth*.
- טלע vb. Af., Pf. 3 s. m. אַטלע; Imp. אַטלע: nach einer Seite stellen, *turn sidwards*.
- טמר vb. Pe., Pt. pass. s. f. d. טמירָה: verbergen, *hide*. | Itpe., Imp. p. m. אַטמרו: sich verbergen, *hide oneself*. | Pa., Pt. pass. p. f. טמטרו: verborgen, *hidden*.
- טמש vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. טמישה; Pt. act. טמש: eintauchen, *dip*.
- טנא v. טען.
- טטו (pers.) adv. zu zweien, *two together*.
- טעא vb. Pe., Impf. 3 p. לטעו; Inf. טטעא: irren, *err*.
- טעם vb. Pe., Pf. 2 s. m. טעמָה; 3 s. m. c. sf. 3 p. † טעמנון; Impf. 3 s. m. לטעם; Imp. s. m. טעם, p. m. טעמו; Inf. טטעם: kosten, *taste*. | טעמא n. m., sf. 2 s. m. טעמיה: Grund, Meinung, *reason*, *opinion*.
- טען vb. Pe., Pf. 3 p. טעון; Pt. act. טען; pass. s. m. טעין, p. m. טעיני: 1. beladen,
- tragen, *load*, *bear*, 2. anklagen, *sue*. || טנא n. m. Last, *burden*. || אטו praep. um willen, wegen, *for the sake of*, *on account of*; part. interr. = num.
- טפא vb. Pe., Pt. pass. s. m. טפי, f. טפיה, p. טפו: überfließen, *be abundant*. | טפי adv. viel, sehr, mehr, *much*, *very*, *more*.
- טפרא n. f., p. c. sf. 3 s. m. טפריה: Klaue, *claw*.
- [טפשא] n. m., p. טפשי: dummer Mensch, *fool*.
- טרא vb. Pe., werfen, *throw*.
- טרד vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. m. טרדנהו; Pt. pass. טריד, p. טרידי: vertreiben, *drive away*; Pt. pass. beschäftigt, *busy*. | Itpe., 3 s. m. אטרד; Impf. 2 p. m. הטרדו; Inf. לטרודי; Pt. טטרד, 1 s. מטרדנא: beschäftigt sein, *be busy*.
- טרח vb. Pe., Impf. 1 s. אטרח; Pt. act. 1 s. טרחנא, 1 p. טרחינן; pass. s. f. טריהא: sich mühen, *take pain*, *trouble oneself*; Pt. pass. lästig, *burdensome*. | Af.,

Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. אַטְרַחֲנֶהוּ, 3 p. m. אַטְרַחֲנֶהוּ; Pt. act. מִטְרַח: bemühen, *trouble*.
 1 טְרַף vb. Pe., Pf. 3 s. f. טְרַפָּא: klopfen, *knock*. || Itpe., Pt. f. s. מִטְרַפָּא: entrissen werden, *be snatched*.
 2 טְרַף n. m., sf. 2 s. m. טְרַפָּה: ein gerichtliches Dokument, das dem Gläubiger gestattet, vom Schuldner

verkaufte Grundstücke den Käufern zu entreißen, *a document which permits the seizure of property sold by the debtor*.

טַרַק vb. Pe., Imp. p. m. טַרְקוּ; Pt. act. טַרַק: 1. schlagen, stechen, *strike, sting*; 2. verschließen, *close*.
 טָשׁ vb. Pe., Pf. 3 p. m. טָשׁוּ; Pt. pass. טָשִׁי, p. טָשׁוּ: sich verbergen, *hide oneself*.

יָאֵה vb. Pe., Pt. act. יָאֵי: schön, passend, *fair, comely*.
 יִבְלָא n. m. Gras, *grass*.
 יבֵל vb. Af., Pt. act. p. m. מוֹבְלִין, p. f. מוֹבְלִין: hinführen, bringen, *conduct, bring*.
 יבֵם vb. Pa., Imp. יבֵם; Inf. c. sf. 3 s. f. לְיִבּוֹמָה: die Schwagererehe vollziehen, *do a brother-in-law's office*.
 יבֵשׁ vb. Pa., Pt. pass. p. m. מִיבֵשִׁי: trocken machen, *dry up*. || יבֵשׁ adj. trocken, *dry*. | יבֵשֶׁתָּא (= s. f. d.): trockenes Land, *dry land*.
 יָדָא n. f., sf. 1 s. † יָדִי, † יָדִי,

יָדִי; 2 s. m. יָדֶךָ; p. (sive du.) c. sf. 3 s. m. יָדֶיהָ, 3 p. m. יָדֶיהֶן: Hand, *hand*. || אֲדִי (=*על-ידי*) conj. da, weil, *since, because*. || בְּיָדָהּ praep. durch, *through*. || יָדִי etc. (§§10b; 48d) mein, *my* etc.; לְיָדִי etc. (§61b) mich, *me* etc.

יָדָא vb. Af., 3 s. m. אָדִי; Inf. אָדוּי; Pt. act. מוֹדִי, p. מוֹדוּ: 1. gestehen, *confess*; 2. danken, *give thanks*.

יָדַע vb. Pe., Impf. 3 p. m. לְדַעוּ, sf. 2 s. m. לְדַעוּ; Inf. מַדַּע; Pt. act. s. m. יָדַע, p. m. יָדַעוּ, 1 s. יָדַעְתִּי,

1 p. יִדְעִינוּ, 2 s. יִדְעָה, 2 p. יִדְעִיתוּ; pass. s. m. יָדַעַתְּ; wissen, *know*. | Af., Pf. 2 s. m. הוֹדַעְתָּהּ, sf. 1 s. אֶדְעֶיךָ; Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. נִוְדַעָה; Inf. לְאֶדְוֹעַי; Pt. act. מוֹדַע, sf. 3 s. m. מוֹדַעָה; 1 s. מוֹדַעְנָא; 2 s. c. sf. 1 s. מוֹדַעְתָּן: kund tun, benachrichtigen, *make known, declare, inform*. | דַּעְתָּהּ n. f. (m.), sf. 1 s. דַּעְתִּי; 1 p. דַּעְתִּי (י); 2 s. m. דַּעְתְּךָ; 2 p. m. דַּעְתִּיכֶם: Bewußtsein, Verstand, Meinung, *consciousness, mind, opinion*. V. s. נִפְלַק, סִלַּק. || מוֹדַעָה n. m. Erklärung, *declaration*. || אֶשְׁחַמְדַּע vb. denom., Pf. 1 p. c. sf. 3 s. m. אֶשְׁחַמְדַּעְנוּהִי: anerkennen, identifizieren, *recognize, identify*. || מַדְעָם־מִי: etwas, *something*.

יָהֵב vb. Pe., Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. יָהֵבְתָּהּ; 1 p. יָהֵבְנָא, יָהֵבְנִי; 2 s. m. יָהֵבְתָּהּ, יָהֵבְתָּ; 3 s. m. יָהֵבְתָּהּ; c. sf. 2 s. m. יָהֵבְתָּהּ (י); 3 s. f. יָהֵבְתָּהּ; 3 p. m. יָהֵבְתָּהּ (יָהֵבוּ); Impf. 1 p. נִיָּהֵב (§30d), 3 s. m. נִיָּהֵב; Imp. s. m. יָהֵב,

sf. 3 s. m. יָהֵבְתָּהּ, יָהֵבְתָּהּ, f. מִיָּהֵב; p. יָהֵבוּ; Inf. מִיָּהֵב, מִיָּהֵב; Pt. act. s. m. יָהֵב, f. יָהֵבָה, p. m. יָהֵבְתָּהּ, יָהֵבְתָּהּ; 1 s. יָהֵבְנָא, 2 s. יָהֵבְתָּהּ; pass. p. m. יָהֵבְתָּהּ; geben, *give*; Pt. pass. gegeben, *placed*. | שְׁלַמָּה ' sq. לְגִרְוֵי, *greet*. | עֵינֵיהָ ' sq. לְגִרְוֵי, *begehren, desire*. || Itpe., Pf. 3 s. f. אֶתְהֵבְתָּהּ, pass.

יְהוּדָא n. m. Jude, *Jew*.

יָהֵב vb. Itpa., Pt. מִיָּהֵב: sich überheben, *be overbearing*. | יָהֵבִי adj., p. f. יָהֵבִי: übermütig, *arrogant*. || יָהֵבָה n. m., יָהֵבִי n. f. Übermut, *arrogance*.

יָהֵבִי n. m., p. a. יָהֵבִי; sf. 2 s. m. יָהֵבִי: Tag, Tageslicht, *day, daylight*. | בִּימֵיָהּ adv. am Tage, *during the day*. || יָהֵבִי יָהֵבִי conj. seit, *since*.

[יָהֵבִי] n. f., sf. 1 f. יָהֵבִי; 2 s. m. יָהֵבִי (י); p. יָהֵבִי: Taube, *dove*.

יָהֵבִי vb. Pe., Pt. act. יָהֵבִי: 1. borgen, *borrow*; 2. leihen, *lend*. | Af., Pf. 1 s.

c. sf. 2 s. m. אֲוֹפֶתֶךָ; 2 s. m. אֲוֹפֶתָּה; Inf. c. sf. 3 p. f. אֲוֹנָהּ; Pt. p. m. מְוֹפֵי: leihen, *lend*.

יבח vb. Af., Impf. 3 s. m. נֹבַח; Pt. pass. s. f. מְוֹכַחָה: zurechtweisen, feststellen, beweisen, *reprove, decide, prove*.

יכל vb. Pe., Pf. 1 s. † יִכַּלְתִּי; יִכַּלְתִּי; Pt. act. יִכַּל, 1 p. יִכַּלְתִּי, 2 s. יִכַּלְתִּי: können, vermögen, *be able*; sq. יִכַּלְתִּי: überwältigen, *overcome*.

ילד vb. Pe., Pf. 3 s. f. יִלְדָה; יִלְדָה: gebären, *bear*. | Itpa., Pf. 3 p. f. אֶחֱלִידָה; Pt. מְחִילָה, pass. | Af., Impf. 2 s. m. הוֹלֵד; Imp. אֹלֵד: zeugen, *beget*. || וְלֵד n. m., sf. 3 s. f. וְלֵדָה: Kind, *child*.

יָם n. m. יָם: Meer, *sea*.

יָמִין adj., s. f. יָמִינָה: rechte Hand (rechter Fuß), *right hand (foot)*. || יָמִין vb. denom. Af., Pf. 3 s. m. יָמִין: rechts stehen, *choose the right*.

יְנוּקָא n. m., p. יְנוּקָי: Knabe, *boy*. | יְנוּקָתָא n. f. Mädchen, *girl*. || יְנוּקוֹתָא n. f., sf. 3 s. m. יְנוּקוֹתָא: Jugend, *youth*.

יִסַּף vb. Af., Pf. 1 s. † אִיסַּפְתִּי; Inf. לְאִיסוּפֵי: hinzufügen, *add*. | Ittaf., Pf. 3 s. f. אֶהֱוִיסַּפָּא, Impf. 3 p. m. לְהִוְסַפוּ, pass.

[יְסוּרָא] n. m., p. יְסוּרֵי: Züchtigung, *chastisement*.

יַעַד [מְוַעֲדָא] n. m., p. † מְוַעֲדֵי: Fest, *festival*.

יַעֲצֵי (hebr.) vb. Pe., Pt. act. p. m. יַעֲצוּ, יַעֲצוּ: raten, *advise*. | Pa., Pt. act. p. m. מְיַעֲצֵי: Rat pflegen, *take counsel*.

יַעֲצִיב adj., d. יַעֲצִיבָא: einheimisch, *native*.

יַעֲצִיבָא (hebr.) n. m. (böser) Trieb, *(evil) impulse*.

יַקַּד vb. Af., Pf. 3 p. c. sf. s. m. אֶהֱוִיִּקְדוּהָ: anzünden, *kindle*.

יַקַּר vb. Pa., Pt. act. s. f. מְיַקְרָה: ehren, *honor*. | Itpa., Pf. 3 s. m. אֶהֱוִיִּקְרָה; Inf. אֶהֱוִיִּקְרֵי: teuer werden, *become dear*; geehrt werden, *be honored*. | Af., Imp. p. m. אֶהֱוִיִּקְרוּ; Pt. act. s. m. מְיַקְרָה, 2 s. מְיַקְרָה: ehren, *honor*. || יַקִּיר adj., f. יַקִּירָה: teuer, *dear*.

יָרָא vb. Af., Pf. 3 s. m. אֶהֱוִיִּרָא; Pt. act. p. m. מְיַרְיָא, מְיַרְיָא:

lehren, *teach.* || אֲוֹרֵינָא n. m.,
 אֲוֹרֵיטָא n. f. = תּוֹרָה.
 יָרָחָא n. m., p. יָרַחֵי: Monat,
month. | רִישׁ יָרָחָא: Neu-
 mond, *new moon.* || יָרָחֵינְאָה:
 n. m. Astronom (Berechner
 des Mondlaufes), *astronomer*
(computer of the course of
the moon).
 יָרוֹק adj., d. יָרָקָא; s. f.
 יָרוֹקְתִי; p. יָרוֹקֵי: grün, *green.*
 | יָרָקְרָתִי adj., s. f. יָרָקְרָתִי
 (§17c), id. || יָרָקָא n. m.
 Kraut, *herbs.*
 יָרַח vb. Pe., Impf. 2 p. m.
 יָרַחְתוּ; 3 s. f. יָרַחְתִּי; 3 p.
 יָרַחְתוּ: erben, *inherit.*
 יָשָׁן n. f. Schlaf, *sleep.*
 יָתָא nota accus., sf. 1 s. יָתָא;
 2 p. m. יָתְכוֹן; 3 s. m. יָתָה.
 יָתָא (אֵיתָא) vb. Pe., Pf. 2 s.
 m. יָתְבַתְּ, אֵיתְבַתְּ; 3 p. m.
 יָתְבוּ; Impf. 1 s. אֵיתָב; 2 p.
 m. יָתְבוּ; 3 s. m. יָתְבוּ; Imp.
 אֵיתָב (יָתְב), p. m. אֵיתְבוּ;
 Pt. act. s. m. יָתְבָא, f. יָתְבָא,
 p. m. יָתְבֵי, f. יָתְבֵי; 2 s.
 יָתְבֵי, 2 p. יָתְבֵי: sitzen,
 wohnen, bewohnt sein, *sit,*
dwell, be inhabited. | Pa.,
 Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m.

יָתְבָא; Pt. pass. s. f. מִיָּתְבָא:
 beruhigen, *quiet, soothe.* |
 Af., Pf. 1 s. אֵיתְבֵי; 1 p. c.
 sf. 3 s. m. אֵיתְבֵינָה; 3 s. m.
 אֵיתְבֵי; sf. 3 s. m. אֵיתְבֵינָה,
 3 p. m. אֵיתְבֵינָה; 3 p. m. c.
 sf. 3 s. f. אֵיתְבֵינָה; Impf. 3 p.
 m. c. sf. 3 s. m. נִיָּתְבֵי;
 Imp. s. m. c. sf. 3 s. f.
 אֵיתְבֵי; p. m. c. sf. 1 s.
 אֵיתְבוּ; Inf. אֵיתְבוּי, sf. 2 s.
 m. לְאֵיתְבוּי; Pt. act. s. m.
 מִיָּתְבֵי, p. m. מִיָּתְבֵי; 1 p.
 מִיָּתְבֵינָה; pass. s. f. מִיָּתְבָא:
 setzen, *seat, set, place.* |
 Ittaf., Impf. 3 p. m. יָתְבוּנָה;
 Pt. s. m. מִיָּתְבֵי: sich nie-
 derlassen, *settle.* || מִיָּתְבָא
 n. m., c. מִיָּתְבֵי; sf. 2 s. m.
 מִיָּתְבֵי: Sitzung, Sitz, Wohn-
 ort, *session, seat, home.* ||
 מִיָּתְבָא n. f. (§16cV^a):
 Schule, *college.* | רִישׁ
 מִיָּתְבָא: Schuloberhaupt,
head of an academy.
 יָתְמָא n. m., p. יָתְמֵי: Waise,
orphan.
 יָתִיר adj., d. יָתִירָא: über-
 schüssig, *in excess.* ||
 בְּיָתִירָא adv. übermässig,
to excess.

כ

כְּ praep. wie, *like, as.* || כִּי conj. als, wenn, *when.* || כְּעַד adv. schon, jetzt, *now.*

כָּאב vb. Pe., Pt. כָּאַב: schmerzen, *pain.* || כְּאֵב, כְּאֵבָא n. m. Schmerz, *pain.*

כָּאָר = pers. har Esel, *ass.*

כָּבַח vb. Pa., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. כָּבִיחַ: auslöschen, *extinguish.*

כָּבַב¹ n. m. Eiter, *pus.*

כָּבַב² n. m. Stern, *star.*

כָּבַח n. f., sf. 3 s. f. כְּבִיחָה: Kapuze, *hood.*

כָּבָר adv. längst, *already.*

כָּבַר vb. denom., Inf. כְּבִרִי: schwefeln, *fumigate with sulphur.*

כָּבַשׁ vb. Pe., Pf. 1 s. כָּבַשְׁתִּי; 3 s. f. c. sf. 3 p. f. כָּבַשְׁתֶּנּוּ; 3 p. c. sf. 3 s. f. כָּבַשְׁוּהוּ; Inf. c. sf. 3 s. f. לְכַבֵּשׁוּהוּ; Pt. act. 1 s. כָּבַשְׁנָא: unterdrücken, unterwerfen, *suppress, subdue.* || כְּבִשָּׁא n. m., p. כְּבִישִׁי: Geheimnis, *secret.*

כָּדָה v. כָּדָה.

כָּדָה n. m. Krug, *pitcher.*

כָּדָה v. כָּדָה.

הִיא v. כָּדָה.

כְּדָנִיָּא n. m. et f., p. כְּדָנִיָּא: Maultier, *mule.*

כְּהֵנָּא n. m. = כְּהֵן. || כְּהֵנָּא n. f., p. כְּהֵנָּא = כְּהֵן אִשְׁתִּי כְּהֵן.

[כְּוֹתָא] praep., sf. 1 s. כְּוֹתִי; 2 s. m. כְּוֹתִי; 2 p. m. כְּוֹתִיכוּ; 3 s. m. כְּוֹתִיהוּ; 3 p. m. כְּוֹתִיהוּ = כְּ.

כְּוֹתָא n. f., p. כְּוִי: Öffnung, Fenster, *aperture, window.*

כְּוֹזָא (pers.) n. m. Krug, *pitcher.*

כְּוִן vb. Pa., Pf. 3 s. m. כְּוִין; Impf. 3 s. m. לְכִין; Pt. pass. p. f. כְּוִינָא: richten, *direct.* | Itpa., Pf. 1 s. אֶכְוִי: beabsichtigen, *intend.* || כְּוִן adv. so, *thus.*

כְּסָא n. m., p. כְּסִי: Becher, *cup.*

כְּוֹרָא n. m., p. כְּוֹרִי: Fisch, *fish.*

כְּחָדָה v. אחד.

כְּחָלָא n. m. Schminke, *eye-paint* (stibium).

כָּחַשׁ vb. Pe., Impf. 3 s. m. לְכַחַשׁ, f. חָכַח; Pt. pass. כְּחִישׁ: mager werden,

- become lean*; Pt. pass. schwach, *weak*.
- בִּי v. בִּי
כָּאב v. בִּיבָא
- כִּיל vb. Pe., Impf. 2 s. m. חָכּוּל; 3 s. m. לִבִּיל; Pt. act. p. m. כִּילִי: abmessen, *measure off*.
- בֵּיסָא n. m., sf. 2 s. m. בֵּיסָא(י): Beutel, *purse*.
- בִּיפָא n. m., c. בִּיף: Ufer, *shore*.
- בִּיָּא adv. so, *thus*.
- כַּכְךָ n., p. בִּכִּי; sf. 1 s. בִּי; 2 s. m. בִּכִּיָּא: Zahn, *tooth*.
- כַּכְרָא n. m., p. בִּכְרִי: Talent, *talent*.
- כַּלָּא vb. Pa., Pt. act. s. f. מַכְלִיא: vernichten, *wear out*.
- כַּלָּא² [כַּלִּיחָא] n. f., p. בִּכְלִיחָא: Niere, *kidney*.
- כַּלְבָּא n. m., p. c. sf. 3 s. m. בִּלְבוּדִי: Hund, *dog*.
- כַּלְדָּא n. m. Mager, *astrologer*.
- כַּלְכָּא = אַכְלָכָא q. v.
- כַּלְלָא n. m. כַּלְלָא; sf. 3 s. m. כַּלְלָא, כַּלְלִי, s. f. כַּלְלָא, כַּלְלָא, p. m. כַּלְלָא, כַּלְלָא, p. f. כַּלְלָא, cf. §46. ||
- כַּלְלָא: irgend etwas, *anything*. || כַּלְלָא n. m., p. כַּלְלִי: allgemeine Regel, *general rule*. | כַּלְלָא adv. impliciter, *in an implied manner*. | כַּלְלָא: es ergibt sich, daß, *it follows that*. | כַּלְלָא . . . לָא: gar nicht, *in no way*. || כַּלְלָא vb. denom. Pe., Pt. act. s. m. כַּלְלָא, כַּלְלָא: eine Regel aufstellen, *establish a rule*. || כַּלְלָא n. m. Krone, *crown*.
- כַּלְלָא² n. f., sf. 3 s. f. כַּלְלָא; p. c. sf. 2 s. m. כַּלְלָא: Braut, Schwiegertochter, *bride, daughter-in-law*.
- כַּלְלָא v. כַּלְלָא.
- [כַּלְלָא] n. f., p. בִּכְלִימִי: Wurm, *worm*.
- כַּלְלִי v. אַנְף.
- כַּלְלָא v. כַּלְלָא.
- כַּלְלָא n. m. Stamm, *stem*.
- כַּלְלָא vb. Itpe., Pf. 3 s. f. אַכְלָלָא: sich demütigen, *humble oneself*.
- כַּלְלָא n. f., sf. 3 s. f. כַּלְלָא; p. (sive du.) c. sf. 2 s. m. כַּלְלָא: Flügel, Zipfel, *wing, skirt*. || כַּלְלָא vb. denom. Pa., Impf. 3 p. לְכַלְלָא: versam-

- meln, *assemble*. || כְּנוּפִיא n.
 Versammlung, *assembly*.
 בְּנֵי־שָׁמַיִם n. f., p. בְּנֵי־שָׁמַיִם: Ver-
 sammlung, *assembly*. | בֵּי
 בְּנֵי־שָׁמַיִם: Synagoge, *syna-
 gogue*.
 כָּסַב vb. Pe., Pt. pass. p. m.
 כָּסַב: verbergen, *hide*. | Pa.,
 Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. כָּסַב;
 Imp. כָּסֵב, sf. 3 p. m. כָּסֵב;
 Pt. pass. 2 s. כָּסַב: be-
 decken, *cover*. | Itpa., Pf.
 3 s. m. אָכַס; 3 s. f. c. sf.
 3 p. אָכַס־תָּהוּ pass.
 כָּסֶם n. m. כָּסֶם. Zoll, *tax*.
 כָּסַף vb. Pe., Pt. pass. s. f.
 כָּסַף: sie schä-
 men sich, *they are bashful*
 (§55d). | Itpc., Impf. 2 p.
 m. כָּסַף; 3 s. m. כָּסַף;
 3 p. m. כָּסַף; Pt. s. m.
 כָּסַף: sich schämen, be-
 schämt werden, *be ashamed,
 be put to shame*. | Pa.,
 Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m.
 כָּסַף: beschämen, *put to
 shame*. || כָּסַף n. m., a.
 כָּסַף: Silber, *silver*. || כָּסַף
 n. m. Scham, *shame*.
 כָּפֹרַת n. f., p. כָּפֹרַת: (כְּבוּי)
 Mist, *dung*.
- אָכַפַּל vb. Itpc., Imp. אָכַפַּל:
 sich angelegen sein lassen,
make it one's business.
 כָּפַן vb. Pe., Pf. 1 p. כָּפַן;
 3 p. כָּפַן; Pt. act. 1 p.
 כָּפַן, 2 s. כָּפַן: hungrig
 sein, *be hungry*. || כָּפַן adj.
 hungrig, *hungry*. || כָּפַן n.
 m. Hunger, *hunger*.
 כָּפַח vb. Pe., Imp. כָּפַח; Pt. act.
 כָּפַח; pass. p. f. כָּפַח: beu-
 gen, überwinden, *bend, sub-
 due*. | Pa., Impf., 3 s. m.
 c. sf. 3 s. m. לְכַיֵּף: um-
 biegen, *bend over*. || כָּפַח
 n. f., Schale, *bowl*.
 כָּפַר vb. Pe., Pt. act. כָּפַר: ab-
 wischen, *wipe*. | Pa., Inf.
 כָּפֹרֵי; Pt. pass. כָּפַר: ab-
 wischen, sühnen, *wipe off,
 expiate*. | Itpa., Impf. 3 s.
 m. לְכַפֵּר; Pt. כָּפַר: ge-
 sühnt werden, *be expiated*. |
 כָּפֹרַת n. m., p. כָּפֹרַת: Ver-
 söhnung, *atonement*. | יוֹמַת
 כָּפֹרַת: Versöhnungstag,
day of atonement.
 כָּפַח vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf.
 3 s. m. כָּפַח: fesseln, *chain*.
 כָּרָא n. m. kōr, ein Maß, *a
 measure*.

כרא n. m. Haufe, *heap*.

כָּרְבֵא n. m. Kohl, *cabbage*.

כָּרְנֵא n. m. Kopfsteuer, *poll tax*.

כָּרַךְ vb. Pe., Pf. 1 s. c. sf.

3 s. m. כָּרַכְתָּהּ; 3 s. m. c.

sf. 3 s. m. כָּרַכְתָּהּ; 3 p. m. c.

sf. 3 p. m. כָּרַכְתֶּנּוּהוּ, 3 p. f.

כָּרַכְתֶּנּוּהוּ; Imp. p. m. כָּרְכוּ;

Pt. act. כָּרַךְ, p. כָּרַכְתִּי: um-

wickeln, zusammenwickeln,

wrap, wrap up. כָּרַךְ רִיפְתָא:

eine Mahlzeit halten, *dine*.

Itpe., Pf. 3 s. m. אֶכְרַךְ:

eingehüllt sein, *be wrap-*

ped up. || כָּרְכָא n. m., p. c.

כָּרַכְתִּי: Stadt, *city*.

כָּרַכְשׁ vb., Inf. כָּרַכְוִישִׁי: ab-

schütteln, *shake off*.

כָּרְכֵשָׁא n. m., sf. 3 s. m. כָּרְכֵשָׁא:

Mastdarm, *gut*.

כָּרְכֵשָׁא n. f. Wiesel, *weasel*.

כָּרְטָא n. m., p. d. † כָּרְטִיא:

Weingarten, *vineyard*.

כָּרְסָא n. m., sf. 2 s. m. כָּרְסִיךְ;

3 s. m. כָּרְסִיךְ: Bauch, *belly*.

כָּרְעָא n. f., sf. 1 s. כָּרְעִי; 3 s. f.

כָּרְעִי; p. (sive du.) כָּרְעִי;

sf. 2 s. m. כָּרְעִיךְ; 3 s. m.

כָּרְעִיךְ; 3 p. m. כָּרְעִיךְ:

Fußgelenk, Fuß, *ankle, leg,*

foot.

כַּרְשִׁי n. m. (כַּרְשָׁא, כַּרְשִׁיא, כַּרְשִׁי)

Haifisch, *shark*.

כַּשְׁלַּי vb. Af., 3 s. m. c. sf.

3 s. m. אֶכְשֵׁלַי: straucheln

machen, *cause to stumble*.

כַּשְׁוִרִי (ass.) n. m., p. כַּשְׁוִרִי:

Balken, *beam*.

כַּחַב vb. Pe., Pf. 1 p. c. sf.

3 s. m. כַּחַבְנִוּהִי; 3 s. m. c.

sf. 3 p. m. כַּחַבְנִוּהוּ; Impf.

2 p. m. חַכְחִבוּ; Imp. p. m.

לְמַכְחֵב; Inf. כַּחְבוּ, כַּחְבוּ;

Pt. act. 1 s. כַּחַבְנָא, 2 p.

כַּחַבְתִּי; pass. s. m. כַּחַבְתִּי:

schreiben, *write*. || Itpe.,

Pt. p. f. מְכַחְבֵּן: eingetragen

werden, *be registered*. |

מְכַחְבָּא n. m. Griffel, *stile*.

כַּחְנָא n. m. Flachs, *flax*.

כַּחְפָּא (כַּחְפָּא) n. f. (m.), sf. 3 s.

m. כַּחְפָּא (כַּחְפָּא): Schulter,

shoulder. || כַּחַף vb. denom.

Pa., Pt. act. מְכַחְפִּי, p. מְכַחְפִּי;

1 s. מְכַחְפִּנָא, 1 p. מְכַחְפִּנָּן:

aufladen, tragen, *carry on*

the shoulder.

ל

ל praep., sf. 1 s. לִי, נְהַלִּי; 1 p. לָנָא, לֹן, נְהַלֵּן; 2 s. m. לָהּ, נְהַלֵּהּ, f. לָהּ, נְהַלֵּהּ, p. m. לָהּ, לָהּ; 3 s. m. לָהּ, נְהַלֵּהּ, f. לָהּ, נְהַלֵּהּ, p. m. לָהּ, נְהַלֵּהּ, p. f. לָהּ: zu, für, *to, for*; nota accusativi (§61b). | 1 p. הִילֵּן; 2 p. m. הִילְכֹן; 3 s. m. הִילֵּהּ, p. m. הִילְהֹן (§48d). | בְּדִיל praep. wegen, *on account of*. לָּ, לוֹ (§67) adv. nicht, nein, *not, no*. | אִיתָּ לָּ v. אִיתָּ. לָּ v. Pe., Pt. pass. לָּ: müde, *tired*. מַלְאָךְ n. m., d. מַלְאָךְ. לָּךְ p. מַלְאָכִי: Engel, *angel*. לְבָבָא n. m., sf. 1 s. לְבָבָא; 2 s. m. לְבָבָהּ: Herz, *heart*. אֶלְבָּא: im Sinne von, *according to*. לְוָבָא n. m. Palmzweig, *branch of a palm*. לְבָנָא n. f., p. לְבָנֵי: Ziegel, *brick*. לְבַשׁ v. Pe., Pf. 3 s. f. c. sf. 3 p. לְבַשְׁתְּהוּ; Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֶלְבַּשְׁתָּ, אֶלְבַּשְׁתָּהּ; 3 s. m. יִלְבַּשׁ; Imp. לְבַשׁ;

Inf. לְמַלְבֵּשׁ; Pt. pass. p. c. sf. 3 p. f. לְבִישְׁתָּהּ: anziehen, *put on*; Pt. pass. bekleidet, *clothed*. | Af., Pt. act. מְלַבֵּשׁ: bekleiden, *clothe*. || לְבוּשָׁא n. m., sf. 3 s. m. לְבוּשָׁה: Gewand, *garment*. מִשְׁלָהּ v. שָׁלָהּ: ermüdet, *tired*. אַחַר v. לְהַרְדֵּי. לְוָא v. Itpe., Pf. 3 s. m. אֶתְלָוּ: sich anschließen, *join*. | Pa., Pf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. לְוִיָּהּ; Impf. 3 s. m. יִלְוֶהּ; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. יִלְוֶנָהּ: begleiten, *accompany*. | Af., Pf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. אֶלְוִיָּהּ id. לְוָאָה n. m. Levit, *Levite*. | לְוָאָה id. לְוָבָא n. m., p. m. לְוָבָא, f. d. לְוָבָאָה: aus Libyen, *Libyan*. לְוָנָא n. m. Log, *log* (ein Maß, *a measure*). לְוַט v. Pe., Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. לְוַטְתָּהּ; Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֶלְוַטְתָּהּ; 3 s. m. לְוַט; Inf. מְלַוֵּט 1 sf. 3 s. m.

- לְטַלְטֵיהָ; Pt. act. s. m. d. לִיטָה, לִיטָה, 2 s. לִיטָה; pass. s. m. d. לוֹטָה, לוֹטָה: verfluchen, *curse*. | פָּא., Pt. act. s. m. d. טַלְטָטָה id.
- לוֹשׁ, לִישׁ vb. Pe., Impf. 2 p. m. תְּלוֹשׁוּ, תְּלוֹשׁוּ; Imp. p. m. לִישׁוּ, לִישׁוּ; Pt. act. 1 p. לִישׁוּ: kneten, *knead*. || לִישָׁה, לִישָׁה n. m. Teig, *dough*.
- לוֹתָּהּ praep., sf. 1 s. לְלוֹתָּהּ, לְלוֹתָּהּ; 2 s. m. לְלוֹתָּהּ(י): zu, *to*.
- לוֹחֵד v. אָחַד.
- לוֹחֵי v. חָיָא.
- לוֹחֵת n. m., sf. 2 s. f. לְלוֹחֵת: Brot, *bread*.
- לוֹחֵשׁ¹ vb. Pe., Impf. 2 s. m. תְּלוֹחֵשׁ; Imp. s. m. לֹחֵשׁ: flüstern, *whisper*.
- לוֹחֵשׁ² vb. Pa., Pt. act. p. f. מְלוֹחֵשׁ: glühend, *glowing*.
- לוֹכָה v. אִיתָּהּ.
- לוֹלָיָהּ n. m., p. לְלוֹלָיָהּ, לְלוֹלָיָהּ: Nacht, *night*. || לְלוֹלָיָהּ n. f. = לוֹלֵיתָהּ (weiblicher Dämon, *female demon*).
- לוֹצְנוֹתָהּ n. f. Spott, *scoffing*.
- לוֹתָּהּ v. אִיתָּהּ.
- לוֹמְדָהּ n. m., p. לְלוֹמְדָהּ, לְלוֹמְדָהּ; sf. 2 s. m. לְלוֹמְדָהּ; 3 p. m. לְלוֹמְדָהּ: Schüler, *disciple*. || לוֹמְדָהּ n. m. Talmud.
- לוֹסְטָהּ (gr.) n. m. Räuber, *robber*. || לוֹסְטָהּ n. f. Räuberei, *the robber's business*.
- לוֹעֲזָהּ n. m. Fremdsprachiger, *speaker of a foreign language*.
- לוֹפָהּ (gr.) n. m. Pfanne, *pan*; eine aus Feigen verfertigte Speise, *a dish made of figs*.
- לוֹקָהּ vb. Pe., Pt. act. לְלוֹקָהּ: geschlagen werden, *be beaten*.
- לוֹשָׁהּ n. m., d. לְלוֹשָׁהּ: Zunge, Ausdruck, *tongue, expression*.
- לוֹתָהּ vb. Pe., Pt. act. p. m. לְלוֹתָהּ: anfeuchten (Getreide), *moisten (grain)*.

ט

- מְאָה n. f., du. מְאָה, 100.
- מְאָה (hebr.) n. m. Makel, *blemish*.
- מְאָנָה n. m., p. מְאָנָה; c. מְאָנָה; sf. 2 p. m. מְאָנָה; 3 s. m. מְאָנָה; 3 p. m. מְאָנָה: Ge-

fäß, Gerät, Gewand, *vessel, utensil, garment.*

מַאֵס vb. Pe., Inf. מֵאֵס; Pt. pass. מֵאֵס: verachten, *despise*; Pt. pass. *widerlich, loathsome.*

מַבֹּרָא, מִבְּרָא v. עבר.

מִבְּנָן adv. umsonst, *gratuitously.*

מַגִּישָׁא n. m. Magier, *magician.*

מְדַבְּרָא v. דבר.

מִדָּא n. m., sf. 2 s. m.

מִדָּא: Kleid, *garment.*

מִדָּי v. ידע.

מִדִּינָא v. דין.

מִדְּנָא v. דנה.

מִדְּעָם v. ידע.

מַה pron. interr. (§§11a;

50ad) was? *what?* |

מַאי: warum? *wherefore?* |

מַבְּי: worin? womit? *wherein?*

מַבְּי: *wherewith?* |

מַכְּמָה: wie, *how.* |

מַלְמָה: wozu? *wherefore?* |

מַדִּילְמָה: daß nicht etwa, *lest;*

vielleicht, *perchance.* |

מַדְּדָה: dasjenige, welches,

was, *that which, what.* |

מַדְּדָה conj. wie, *as.*

מִדְּדָר v. הדר.

מִדְּלָו v. Pe., Imp. p. m.

מִדְּלָו; Pt. act. 1 p. מִדְּלָו, 2 p.

Margolis, Chr. Bab. Talm.

מִדְּלָו: beschneiden, *circumcise.* || מִדְּלָו n. m. Beschneider, *circumciser.*

מִדְּעָא v. ידע.

מִטְּוֹן n. m., d. מִטְּוֹן (?): Geld, *money.*

מִטְּוֹדָא v. יעד.

מִטְּוֹרָא n. m. Made, *worm.*

מִטְּוֹשׁ vb. Pe., Impf. 3 s. f. מִטְּוֹשׁ; imp. מִטְּוֹשׁ: zubereiten, *prepare.*

מִטְּוֹת vb. Pe., Pf. 3 s. m.

מִטְּוֹת, f. מִטְּוֹת; 3 p. m.

מִטְּוֹת; Impf. 3 s. m. מִטְּוֹת;

f. מִטְּוֹת; 3 p. m. מִטְּוֹת;

מִטְּוֹת; Inf. מִטְּוֹת, מִטְּוֹת;

Pt. act. s. m. מִטְּוֹת,

p. m. מִטְּוֹת; pass.

1 p. מִטְּוֹת, 2 s. מִטְּוֹת;

s. d. מִטְּוֹת: sterben, *die*; Pt.

pass. tot, *dead.* מִטְּוֹת n. m.

Toter, *a dead person.* |

מִטְּוֹת n. m., מִטְּוֹת n. m.,

מִטְּוֹת n. f. Tod, *death.*

מִטְּוֹת n. m., sf. 1 s.

מִטְּוֹת; 3 s. m. מִטְּוֹת, f. מִטְּוֹת:

Haar, *hair.* [מִטְּוֹת n. f., p.

מִטְּוֹת;] sf. 2 p. m. מִטְּוֹת; 3 s.

m. מִטְּוֹת id.

מִטְּוֹת v. יתב.

מִטְּוֹת v. וגג.

מִזְלָא v. גּוּל.

מָחָא vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. מְחַנֵּן, 2 s. m. מְחַנֵּי; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. מְחַנֵּי, מְחַנֵּי, 3 p. m. מְחַנֵּי; Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. מְחַנֵּי; Inf. מְחַנֵּי, sf. 3 s. m. מְחַנֵּי; Pt. מְחַנֵּי, 1 p. מְחַנֵּן, 2 s. מְחַנֵּי: schlagen, *strike, smite*. | Pa., Pf. 1 s. מְחַנֵּי; 3 p. מְחַנֵּי: verwehren, ver- hindern, *protest against, hinder*.

מְחַבֵּטָא v. חָבַט.

מְחַוֵּנָא v. חָוָו.

מְחַחָא n. m., sf. 1 s. מְחַחָא: Gehirn, *brain*.

מְחַטָּא v. חָטַט.

מְחַטְרָא v. חָטַר.

מְחַלָּא vb. Pe., Pt. act. 1 s. מְחַלָּא: verzeihen, *forgive*.

מְחַצְלָא v. חָצַל.

מְחַמְרָא (ל) adv. morgen, *to-mor- row*.

מְחַשְׁבָּא v. חָשַׁב.

מְחַטָּא vb. Pe., Pf. 1 s. מְחַטָּא; 3 p. m. מְחַטָּא, sf. 3 s. m. מְחַטָּא; Impf. 3 s. m. c. sf. 1 s. מְחַטָּא; 3 p. מְחַטָּא; Pt. act. s. m. מְחַטָּא, f. מְחַטָּא, p. m. מְחַטָּא, f. מְחַטָּא, 2 s. מְחַטָּא

absol., sq. לְ sive accus.: gelangen, reichen, einholen, *arrive, reach, overtake*.

Af., Pf. 2 s. m. מְחַטָּא; 3 p. m. מְחַטָּא, sf. 3 s. m. מְחַטָּא, 3 p. m. מְחַטָּא; Imp. מְחַטָּא, sf. 3 s. m. מְחַטָּא; Pt. act. p. m. מְחַטָּא: bringen, führen, *carry, conduct*. | מְחַטָּא n. f. Bitte, *petition*. מְחַטָּא: bitte, *I pray thee, you*.

מְחַלְלָא v. טַלַּל.

מְחַטְרָא n. m. Regen, *rain*.

מְחַטְרָא part. interr. = num. מְחַטְרָא, טַיְהוּ v. הוּהוּ.

מְחַטְרָא n. p. m., sf. 2 s. m. מְחַטְרָא; 3 p. m. מְחַטְרָא: Wasser, *water*.

מְחַכְלָא v. אָכַל.

מְחַלָּא n. m. = μίλιον.

מְחַלְלָא (gr.) n. f., p. מְחַלְלָא: Wolle, wollener Mantel, *wool, woolen cloak*.

מְחַנֵּי n. m., sf. 3 s. f. מְחַנֵּי; p. מְחַנֵּי: Art, *kind*; Hä- retiker, *heretic*.

מְחַתָּא v. אָתָא.

מְחַבְנָא v. כָּבַן.

מְחַבְדָּא v. הוּא.

מְחַבְדָּא vb. Pe., Pf. 3 s. m. מְחַבְדָּא; Imp. מְחַבְדָּא; Pt. act. p. m. מְחַבְדָּא

unterbreiten, *lay, spread*.

Af., Pt. act. מִטַּף: niedrig machen, *lay low*. מְבִיף adj., 2 s. מְבִיפָה: niedrig, *low*.

מְכַסֵּא v. כָּסַם.

מְכַתֵּב v. כָּתַב.

מָלֵא vb. **Pe.**, Pf. 3 p. m. מָלֵא; Impf. 3 s. f. הִמְלִי; Pt. act. מָלֵא, p. m. מָלֵא, f. מָלְיָה; pass. מָלֵא, f. מָלְיָה, p. m. מָלֵא; voll sein, füllen; *be full, fill*. | **Pa.**, Pf. 3 p. c. sf. 3 p. מָלְיָה; Impf. 1 s. מָלֵא; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. מָלְיָה, f. מָלְיָה; Pt. act. s. m. c. sf. 3 s. f. מָלְיָה: füllen, *fill*. || מָלֵא n. m. Fülle, *fulness*.

מָלֵא v. לָאָךְ.

מִלְחָה n. m. (f.) Salz, *salt*.

מָלַח vb. denom. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. f. מָלְחָה; p. m. מָלַח; Pt. pass. p. m. מָלְחָה: salzen, *salt*.

מֶלֶךְ n. m., d. מְלָכָה: König, *king*. מְלָכָה n. f. Königin, *queen*. || מְלָכֻתָא n. f. sf. 2 s. m. מְלָכֻתָא: Reich, königliche Person, Regierung, Herrschaft, *reign, government, kingdom, royalty*.

מָלַךְ vb. denom. **Pe.**, Impf. 3 s. m. יִמְלֹךְ; Pt. act. s. m. מָלַךְ, 2 p. מָלַכְתָּהוּ: regieren, *reign*. | **Af.**, Pf. 3 s. m. מָלַךְ; Impf. 3 s. m. יִמְלֹךְ id.

מָלַךְ vb. **Itpe.**, Impf. 1 s. מָלַךְ; Inf. מְלַלְכִי; Pt. s. m. מָלַךְ, p. m. מָלַכְתָּהוּ: sich beraten, ändern Sinnes werden, *take counsel, change one's mind*.

מִלָּה n. f., d. מִלְחָה, sf. 3 s. m. מִלְחָה; p. מִלִּי, sf. 3 s. m. מִלִּיהוּ, 3 p. m. מִלִּיהוּ: Wort, Ding, *word, thing*. מִמֶּלֶךְ, מִמֶּלְכָא adv. von selbst, *of itself*. מִלּוּלָא n. m. Rede, *speech*.

מִטּוֹן v. טוֹן.

מִטְּלָא v. לָלַל.

מִטְּשָא v. טָשׂ.

מִן praep., sf. 1 s. מִנִּי, מִן; 1 p. מִנִּי; 2 s. m. מִנְךָ; 2 p. m. מִנְכוֹן; 3 s. m. מִנֵּה, f. מִנֵּיהוּ, p. m. מִנְהוֹן, מִנְהוּ, f. מִנְהוּ: von, aus, als, *of, from, out of, than*. || מִנָּא v. אָן.

מִן pron. interr. (§§11a; 50: wer? *who?* || מִנִּי, מִנּוּ

(§11b): wer ist es? *who is it?* || מֵן (§51b): derjenige, welcher, *he who, whosoever*.

מֵנָא vb. Pe., Impf. 3 p. m. נִמְנָא; Imp. מְנִי; Inf. מְמַנִּי, sf. 3 p. m. מְמַנְנָהוּ; Pt. act. 1 p. מְמַנֵּן: zählen, *count*. | Itpe., Pf. 3 p. m. נִמְנָא, sq. על-: durch Stimmenabgabe wählen, *vote for, elect by ballot*. || מְמַנָּא n. m., p. מְמַנֵּי: Zahl, Zählung, *number, count*.

מֵנַע vb. Pe., Impf. 3 s. m. c. sf. 1 s. לְמַנְעֵן: zurückhalten, *restrain*. | Itpe., Pt. p. m. מְמַנְעֵי, pass.

מֵסָא n. m. Schaufel, *shovel*.

מֵסָא(א) v. סָאן.

מֵסְפָא v. מְסַפְרָא, מְסַפְרָא.

מֵסְקָא v. סִלְקָא.

מֵסַר vb. Pe., Impf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. מְמַסְרָה; Pt. act. s. m. מְסַר, 1 s. מְסַרְנָא; pass. p. f. מְסַרְרָן: überliefern, *hand over*. | Itpe., Pf. 3 s. m. נִמְסַר; Impf. 3 s. m. מְמַסְרָה; Pt. s. f. מְמַסְרָה, pass.

מֵסְרָא n. Genüge, *sufficiency*; sf.

1 s. מְסַרְתִּי; 2 s. m. מְסַרְתָּ(י); 3 s. m. מְסַרְתֵּיהּ: es ist genug für, *it is enough for*.

[מְעָא] n. m., sf. 3 s. m. מְעָה; p. c. sf. 3 s. m. מְעֵינֵיהּ, מְעֵינֵיהּ: Eingeweide, *intestines*.

מְעוּטָא vb. Pa., Inf. מְעוּטֵי: ausschließen, *exclude*. || מְעוּטָא n. m. Ausschließung, *exclusion*.

מְעֵינָא v. עֵינָא.

עלל v. מְעַלֵּי, מְעַלֵּי.

על- v. מְעַלְיוּתָא.

עלל v. מְעַלְנָא.

עָרָא v. מְעַרְרָא.

נִפְקָא v. מְפַקְרָא, מְפַקְרָא.

מְצֵי vb. Pe., Pf. 1 s.

מְצֵי; 3 p. m. מְצֵי; Pt. pass.

מְצֵי, 1 s. מְצֵינָא, 2 s. מְצֵינָא:

vermögen, können, *be able*.

1. מְצֵי adj., p. m. מְצֵי. טְצֵי.

מְצֵי, s. f. d. מְצֵיעָתָא:

mittelster, *middle*. || [מְצֵיעָתָא]

adj., p. מְצֵיעֵי (= מְצֵיעֵי),

id.

מְצֵי vb. Pe., Pf. 2 s. m. מְצֵי,

מְצֵי; Pt. act. מְצֵי: saugen,

suck.

מְצֵרָא n. m., sf. 1 s. מְצֵרָא;

p. c. sf. 3 p. f. מְצֵרָתָא:

Grenze, *boundary*.

מצרעה n. m. Ägypter, *Egyptian*.

מקרא n. m., sf. 1 s. † מקרא: Gehirn, *brain*.

מרא n. m., c. מרי; sf. 1 s. † מרי, מר; 1 p. † מרנא; 2 s. m. מריכו, p. m. מריכו; 3 s. m. מרה, f. מרה, p. m. מרה; 1 p. מרותא, sf. 3 p. m. מרותיהו: Herr, *lord, master*.

מרא vb. Itpe., Pf. 3 s. f. אמרי, אמרי = מד q. v.

מרבא v. רבע² מרבא, מרבא

מרגניתא (gr.) n. f. Perle, *pearl*.

מרד vb. Pe., Pf. 3 p. m. † מרד; Pt. act. מרד: sich empören, *revolt*. | Itpe., Pf. 3 s. f. אמרה id.

מרבא v. רוב.

מרטט vb. It., Pf. 3 s. m. אמרטט; Inf. אמרטטי: in Fetzen zerrissen werden, *be torn in shreds*. || מרטטא n. m., p. מרטטי: Fetzen, *rag*.

מרעא n. m., sf. 3 s. m. מרעא; p. † מרעין: Krankheit, *sickness*.

מרי adj. bitter.

משא vb. Pe., Pf. 2 s. m. משי; Impf. 3 s. m. נמשי; Imp. משי; Pt. act. s. m. משי, f. משי, 1 s. משינא: waschen, *wash*. Af., 1 s. c. sf. 3 s. m. אמשיה; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אמשיה id.

משח¹ vb. Pe., Impf. 3 s. m. נמשח: messen, *measure*. || משחא n. m., c. משח: Maß, *measure*.

משח² n. m., c. משח: Öl, *oil*.

משך vb. Pe., Pt. act. p. m. משכי: ziehen, *draw*. | משכא n. m., sf. 3 s. m. משכה; p. משכי: Haut, Fell, *skin*. משכא n. m. Ausdehnung, *extent*.

מששא n. m. Wesentliches, *something tangible*.

משהי v. משהי.

מחא n. f., c. מח; sf. 1 s. מחי; 3 p. m. מחיהו: Stadt, *city*.

מתח vb. Pe., Pt. act. p. m. מתחי: spannen, *stretch*.

מְהִיבְתָּא v. יתב.

מתל vb. Pe., Pt. pass. p. m.

מְתִילִי, sq. בִּי sive בִּי: ver-
gleichen, *liken*. || מְתִילָא n.

m. Gleichnis, Sinnspruch,
simile, parable.

מְתִנָּא n. m. Strick, *rope*.

מְתִנָּתָא v. נתן.

נ

נָאָה vb. Pe., Pt. act. נָאָי: |
passen, *become*.

נבא n. m., p. [נְבִיאָה (hebr.)]

† נְבִיאָה: Prophet, *prophet*.

נבב n. m. Flöte, *flute*.

נָבַח vb. Pe., Pt. act. s. m.

נָבַח, p. m. † נְבַחִין: bellen,
bark.

נְבִלָתָא n. f. Aas, *carcass*.

נבע vb. Af., Pt. act. s. m.

נִבַּע, p. f. מְבַעֵן: sprudeln
lassen, *cause to gush forth*.

נגב vb. Pe., Pt. act. נִגַּב: sich

trocknen, *dry oneself*.

נגד vb. Pe., Inf. מְנַגֵּד; Pt. act.

s. m. נִגַּד, p. m. נִגְדִי: 1. weg-
ziehen, *remove*; 2. fließen,
flow; 3. geißeln, *scourge*. |

Itpe., Pf. 3 s. m. אֶתְנַגֵּד,

מְנַגֵּד; Pt. s. m. מְנַגֵּד:

1. in Ohnmacht fallen, ver-
scheiden, *faint, pass away*;

2. gegeißelt werden, *be
scourged*. | Pa., Inf. נִגְדִי;

Pt. act. p. m. † מְנַגְדִין: gei-

ßeln, *scourge*. | Af., Pf.

3 s. m. אֶתְנַגֵּד, = אֶתְנַגֵּד. |

נִגְדָא n. m., p. m. נִגְדִי l.

נִגְדִי: Zieher, Schlepper,

one who draws (a ship). ||

נִגְוָא n. m. Führer, *leader*. ||

נִגְוָתָא n. f. = נִגְוָתָא, Hag-

gada.

נָגַה vb. Pe., sich verspäten,

come late. נִגְוָתָא לֵיהּ,

נָגַה לֵיהּ: er verspätete sich,

he came late (§55d).

נגל n. m. Sichel, *sickle*.

נגע vb. Pe. sq. בִּי: berühren,

touch. || Itpa., Pf. 3 s. f.

אֶתְנַגַּע, אֶתְנַגַּעִי: aussätzig

werden, *become leprous*.

נִגְרָא n. m. Tischler, *carpenter*.

נִגְרָא n., p. c. sf. 2 s. m. נִגְרִיָּה:

1. Kanal, *canal*; 2. Fuß,

Schritt, *foot, step*.

נדא vb. Af., Pt. 1 p. מְדִינָן:

sprengen, *sprinkle*.

נדב vb. Pa., Pt. act. מְנַדֵּב,

מְנַדֵּב, Itpa., Pt. מְתַנַּדֵּב:

freiwillig geloben, *offer as a freewill-gift.*

נדח vb. Af., Pf. 3 p. c. sf. 3 s. m. † אֲדַחֲוּהוּ: ausstoßen, *thrust out.*

נדד vb. Pe., Pf. 1 s. נִדְדִי: geloben, *vow.* | Af., Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. f. אֲדַרְתָּהּ; 3 m. c. sf. 3 s. f. אֲדַרְתָּהּ; 3 s. f. c. sf. 3 s. f. אֲדַרְתָּהּ: ein Gelübde auferlegen, *impose a vow.* || נִדְדָא n. m. Gelübde, *vow.*

נדה m., נְדִי f. (§63a), p. נְדִי m., נְנִי f. pron. 3 pers. er, sie, *he, she; sie, they.*

נהג vb. Pe., Pf. 3 p. m. † נִהְגוּ, נִהְגוּ; Impf. s. f. נִהְגִי; Pt. act. p. m. נִהְגִי, pass. p. m. נִהְגִי: führen, beobachten, *conduct, conduct oneself, observe; Pt. pass. gewohnt, accustomed.* (ב) נִהְגִי יִקְרָא: Ehre erweisen, *honor.*

נִהְטָא n. m. Brot, *bread.*

נהיר¹ vb. Pe., hell werden, *dawn.* | Af., 3 s. m. c. sf. 3 p. f. אֲנַהֲרֵנָהּ: erleuchten, *cause to shine.* || נִהִיר adj., p. m. נִהִירִי, s. f. נִהִירָא, p. f. נִהִירָא: leuchtend, klar,

bright, clear. || נְהוּרָא n. m., sf. 2 s. m. נְהוּרִיקָא: Licht, *light.* סְגִי נְהוּרִי, p. סְגִי נְהוּרִי: blind, *blind.*

²נְהַרָא n. m., c. נְהַרָא, p. נְהַרָא: Strom, *river.*

נוד vb. Pe., Pt. act. s. f. נִדְיָא: sich bewegen, *move.*

נוח vb. Pe., Pf. 3 s. m. נָח; Impf. 3 s. m. נִנַּח, לִנַּח, f. נִנַּח; Inf. נִנַּח; Pt. act. s. m. נָח, pass. s. m. d. נִנַּח, s. f. נִנַּח: ruhen, zur Ruhe kommen, *rest, enter into rest; Pt. pass. angenehm, annehmbar, pleasing, acceptable.* | נִנַּח: es ist annehmbar, *it is acceptable.* |

Itpe., Pf. 3 s. f. אֲנַחֲתָא, Inf. אֲנַחֲתִי: sich hinlegen, *lie down; darauf eingehen, acquiesce.* | Af., Pf. 1 s. אֲנַחֲתִי, sf. 3 s. f. אֲנַחֲתָא; 1 p. † אֲנַחֲתָא; Impf. 3 s. m. נִנַּח; Inf. אֲנַחֲתִי, sf. 3 p. לִאֲנַחֲתֵהּ; Pt. act. נִנַּח; pass. s. m. נִנַּח, s. f. נִנַּח: legen, hinlegen, lassen, *lay, place, leave.* || נִנַּח n. m., c. נִנַּח: Ruhe, *rest.* || נִנַּח n. f.

Sanftmut, Ruhe, *gentleness*.
 חנה vb. deriv. Af., Pf. 3 s. m.
 m. אַחַתְנַח = אֲנַח.
 נום, נים vb. Pe., Pf. 3 s. m.
 נים; Impf. 1 p. נָנוּם; 3 s.
 m. נָנוּם; Inf. נָנוּם; Pt. act.
 s. m. נָנוּם, f. נָנוּתָא, 1 s. נָנוּתָא:
 schlummern, schlafen, *slumber*,
sleep. | Pa., Pf. 1 s. נָנוּתָא,
 id. | Palp., Pt. act. נָנוּתָא,
 id.
 נור n. m. (f.), d. נֹרָא: Feuer,
fire.
 נול n. m. שְׁוֹלָא . נול
fortune.
 נוף n. f. נֹיפּוּתָא . נוף
rebuke.
 נוק vb. Af., Pf. 3 s. f. c. sf.
 1 s. אֲנוּקְתָן; Inf. אֲנוּקִי; Pt.
 act. טָוּק: schädigen, *injure*. |
 Ittaf., Pf. 1 s. אֲנוּקִי; 2 s.
 m. אֲנוּקִי; 3 s. m. אֲנוּקִי;
 Pt. p. m. טָוּקִי: Schaden
 erleiden, *suffer injury*.
 נזיר (hebr.) n. m. = נֹזֵיר.
 נחל n. m., p. נַחְלֵי: Bach,
brook.
 נחה vb. Pe., Pf. 3 p. m. נַחְתּוּ;
 Impf. 2 p. m. נַחְתּוּ (נַחְתּוּ);
 Imp. s. m. נַחְתּוּ, p. m. נַחְתּוּ;
 Inf. לְנַחְתּוּ; Pt. act. s. m.

נַחְתּוּ, 1 p. נַחְתּוּ: herab-
 steigen, *descend*. | Af., Pf.
 1 p. c. sf. 3 s. m. אֲחַתְנִיחַ
 l. אֲחַתְנִיחַ; 3 s. m. c. sf. 3 p.
 m. אֲחַתְנִיחוּ, f. אֲחַתְנִיחִי; 3 p.
 m. אֲחַתְתּוּ; Impf. 1 p. נַחְתּוּ;
 Pt. act. s. m. טָחַח; pass.
 p. m. טָחַחִי, f. טָחַחִי: herab-
 kommen lassen, niederlegen,
cause to descend, place. ||
 נחלת n. m.: נַחְלֵי יִשְׂרָאֵל =
 יְרֵדֵי הַיָּם.
 נטל vb. Pe., Imp. טַל: nehmen,
take. | Itpe., Pf. 3 s. f. אֲנַטְלַח:
 pass. || אֲנַטְלוּ praep. wegen, um
 willen, *on account of, for*
the sake of. || אֲנַטְלוּ conj.
 weil, *because*.
 נטע vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf.
 3 s. m. נִטְעָה: pflanzen, *plant*.
 נטר vb. Pe., tropfen, *drop*. ||
 נטפתא n. f. טַפְתָּא
 נטר vb. Pe., Impf. 3 p. f.
 נִטְרִין; Imp. s. m. נִטְרִין:
 1. bewahren, *guard*; 2. war-
 ten, *wait*. | Itpe., Pt. p. f.
 נִטְרִין: bewacht werden,
be guarded. | Pa., Inf. c.
 sf. 3 p. m. לְנִטְרִין: be-
 wachen, *guard*.

נִיבָא n. f., p. c. sf. 3 s. m.
נִיבִיָּה: Zahn, *tooth*.

נָכַח vb. Pe., Pt. pass. נָכַח: ab-
ziehen, *subtract*.

נָחַח vb. Pe., Imp. נָחַח: schlach-
ten, *slaughter*. | Pa., Inf.
נָחַח לְנִיכַח leg. לְנָחַח, id. נָחַח
n. p. m., sf. 1 s. נָחַח;
2 s. m. נָחַח(י); 3 s. m.
נָחַח: Besitz, *pos-
sessions*.

נָכַח n. m. fremd, *foreign*.
נָחַח n. m., p. נָחַח: Decke,
cover.

נָחַח adv. auch, *also*. || נָחַח:
oder, *or*.

נָחַח vb. Pe., Pf. 1 s. נָחַח;
1 p. נָחַח; 2 s. m. נָחַח;
Impf. 2 s. m. נָחַח, נָחַח;
3 s. m. נָחַח; sf. 1 s.
נָחַח; 3 p. m. נָחַח; Imp.
נָחַח; Pt. act. p. m. (ן) נָחַח:
nehmen, heiraten, *take,
marry (take a wife)*. Itpe.,
Pf. 3 s. f. נָחַח, נָחַח,
נָחַח; Inf. נָחַח, נָחַח;
Pt. s. f. נָחַח, p. m. נָחַח,
p. f. נָחַח; 1 s. נָחַח
(נָחַח), 2 s. נָחַח, 1 p. נָחַח,
2 s. f. נָחַח: sich verheiraten,
verheiratet werden, *be mar-*

ried (take a husband).

Af., Pt. act. נָחַח: verhei-
raten, *marry off (give a
wife to)*.

נָחַח vb. Af., Pf. 1 s. c. sf. 3
p. m. נָחַח: entfernen,
remove.

נָחַח n. f. Traktat,
treatise.

נָחַח n. m. Metallbarren,
bar of metal.

נָחַח n. m., p. נָחַח:
Wunder, *miracle*.

נָחַח n. m. Mißmut, *bad
humor*.

נָחַח vb. Pa., Pt. act. p. m.
נָחַח: sägen, *saw*.

נָחַח n. m., p. נָחַח:
Schuh, *shoe*.

נָחַח n. f., p. נָחַח:
Sieb, *sieve*.

נָחַח vb. Pe., Pt. act. נָחַח: an-
fachen, *blow*. | Itpe., Pf. 3
s. m. נָחַח pass. || נָחַח n.
m. Schmied, *smith*.

נָחַח vb. Pe., Pf. 3 s. f. נָחַח;
3 p. m. נָחַח, נָחַח; Pt. act.
s. m. נָחַח, 1 s. נָחַח:
fallen, fall. | Af., Pt. s. f. נָחַח:
abortieren, *give premature
birth to*.

נפץ vb. **Pe.**, Imp. פִּץ: schüt-
teln, ausklopfen, *shake out*,
beat.

נפץ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. נִפְּצָה;
3 p. m. נִפְּצוּ; Impf. 1 s. נִפְּץ;
1 p. נִפֵּץ; 3 s. m. נִפֵּץ, f.
נִפֵּצָה; 3 p. (ו)לִפְּצוּ; Imp. פִּץ,
p. פִּצוּ; Inf. לִפְּצוֹ; Pt. act.
s. m. נִפְּץ, f. נִפְּצָה p. m.
נִפְּצוּ, 1 s. נִפְּצָה: heraus-
gehen, hervorgehen, *come*
out, go forth. | מִי נִפְּצָה לָנוּ
מִנֵּה: was ergibt sich uns
daraus? *what follows for us*
therefrom? לְמִי נִפְּצָה מִנֵּה:
was für Bedeutung hat es?
what is the significance
thereof? | **Af.**, Pf. 1 s. נִפְּקָה,
sf. 2 p. m. נִפְּקִיתָנוּ; 2 s.
m. נִפְּקָה, sf. 3 s. m. נִפְּקִיתָה;
3 s. m. נִפֵּץ, sf. 3 s. m.
נִפְּקָה; 3 s. f. נִפְּקָה, sf. 3
s. m. נִפְּקִיתָה; 3 p. m. נִפְּקוּ,
sf. 3 s. m. נִפְּקוּהָ; Impf. 2
s. m. נִפֵּץ; 3 p. m. נִפְּקוּ;
Imp. s. m. נִפֵּץ, p. m. נִפְּקוּ;
Inf. לִנְפִּיקוֹ; Pt. act. s. m.
נִפְּקָה, f. נִפְּקָה, p. m. (ו)לִנְפִּיקוּ,
1 s. נִפְּקָה, 1 p. נִפְּקִינוּ: her-
vorgehen machen, heraus-
ziehen, *cause to come out*,

cause to go forth, bring out,
lead out. || מִפְּקָה n. f., sf.
3 s. m. מִפְּקָה, מִפְּקָה n.
m. Ausgang, *exit*.

נפש n. m., sf. 1 s. נִפְּשִׁי,
נִפְּשִׁי; 1 p. נִפְּשִׁין; 2
s. m. נִפְּשִׁיךָ; 2 p. m. נִפְּשִׁיכֶם;
3 s. m. נִפְּשִׁיהֶם; 3 s. f. נִפְּשִׁיהָ:
Seele, *soul*; c. suff. = pron.
reflex. (§48e). | מִנְּפִישָׁה: aus
sich selbst, *of himself*. |
מִדֵּה נִפְּשִׁישָׁה: aus seinen eignen
Mitteln, *out of his own*
means. || נפש vb. **Pe.**, Pt.
pass. s. m. נִפְּשִׁישׁ, f. נִפְּשִׁישָׁה,
p. m. נִפְּשִׁישׁוּ: viel, groß,
numerous, large. **Af.**, Impf.
3 s. f. נִפְּשִׁישׁ: vermehren,
multiply.

נצח vb. **Itpe.**, Pt. s. m. נִצַּחְתִּי,
f. נִצַּחְתִּי, p. m. נִצַּחוּ, 2 s.
נִצַּחְתָּ: streiten, *quarrel*.
נצח n. m. streitsüchtig,
quarrelsome.

נצל vb. **Af.**, Impf. 3 s. m. c.
sf. 1 s. לִנְצֹל; Pt. act. 1 s.
נִצַּלְתִּי: (er)retten, *save*,
deliver, rescue. | **Ittaf.**, Pf.
3 s. m. נִצַּלְתָּ; Pt. 2 s. נִצַּלְתָּ
pass.

נקב vb. **Itpe.**, Pf. 3 s. m.

אֲנָקַב; Pt. s. m. מִנְקַב: durchlöchert werden, *be perforated*.

נָקַט vb. Pe., Pf. 2 s. m. אֲנָקַט; 3 s. m. c. sf. 1 s. נִקְטָה; 3 s. m. נִקְטָה; Impf. 1 s. אֲנָקַט; 2 s. m. הִנְקַט; 2 p. m. הִנְקַטוּ; 3 s. m. לְנִקְטָה; 3 p. m. נִקְטוּ; Imp. נִקְטוּ; Inf. c. sf. 3 p. m. לְמִנְקַטָּה; Pt. act. נִקְטָה, 1 s. נִקְטָה, 1 p. נִקְטָה; 2 s. נִקְטָה; pass. p. m. נִקְטָה; 1 p. נִקְטָה: ergreifen, halten, *seize, take hold, keep*; Pt. pass. act. נִקְטָה (sc. מִלְּהָא) jmdm es übel nehmen, auf jmdn böse sein, *be angry with*. | Pa., Pt. act. מִנְקַט: sammeln, *gather*. | Af., Pt. act. מִנְקַט: auflesen, *pick*. נָקַף vb. Af., Pt. act. 1 s. מִנְקַפָּה: umringen, *encompass*.

נָקַר vb. Pa., Pf., 1 p. נִקְרַנָּה: Fett und gewisse Adern beseitigen, *remove fat and certain veins*.

נָקַשׁ vb. Pe., Pt. act. נִקְשָׁה: klopfen, *knock*. || Af., Pt.

act. מִקְשָׁה: vergleichen, gleichstellen, *compare, place on an equal footing*.

נִרְגַּא n. m. Beil, *axe*.

נְשִׂיָאָה n. m. Fürst, *prince*.

נָשָׂא vb. Itpe., Pf. 1 s. אֲנִישִׂי; 3 p. c. sf. 3 s. m. אֲנִישִׂוּהָ; Pt. s. f. מִנְשִׂיא: vergessen, *forget*.

נָשַׁב vb. Pe. = נָשַׁב.

נָשַׁב vb. Pe. wehen, *blow*.

נְשָׁבָא n. m., p. נְשָׁבִי: Netz, *net*.

נָשַׁט vb. Pe., Imp. נִשְׁטוּ: enthäuten, *skin*.

נָשַׁף vb. Pe., Pf. 3 s. m. נִשְׁפָּה: fortrücken, *depart*.

נָשַׁק vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. נִשְׁקָה; 3 p. m. נִשְׁקוּ; Pt. act. s. f. נִשְׁקָה, p. m. נִשְׁקִי: küssen, sich berühren, *kiss, touch*.

נָתַן vb. Pe., Impf. 1 s. אֶתֵּן; 3 p. m. לְתַנוּן; Imp. תֵּן: geben, *give*. || מִתְּנָהָא n. f. Geschenk, *gift*.

נָתַר vb. Pe., Pf. 3 p. m. נִתְרוּ; f. נִתְרוּן: abfallen, *fall off*.

ס

[סאהא] n. f., p. סאוי: Seah, ein Maß, a measure.

סאן n. m., sf. 3 s. f. טסאנא; p. טסאנא; p. טסאנא (א)גי sf. 3 s. m. טסאניה: Schuh, shoe. ||

סינא n. m., sf. 3 s. m. סינה, id.

סבל vb. Pe., Pt. act. s. m. c. סבל: ertragen, bear.

סבר vb. Pe., Pf. 1 s. סברי; 1 p. סברנא, סברנן; 2 s. m. סברה; 3 s. f. סברה; 3 p. m. סבור; Impf. 3 s. m. לסבר; Pt. act. s. m. סבר, 1 p. סברינן; 2 s. סברה; pass. s. f. סבירא: meinen, nachdenken, verstehen, think, reason, understand; סבירא לי: es ist meine Meinung, it is my opinion. |

Itpa., Pt. s. f. טסאפרא: für richtig befunden werden, be found correct. |

Af., Pf. 3 s. m. אסבר, sq. אפי et ל: freundlich sein, anerkennen, be friendly to, recognize. ||

סברא n. m. etwas mit dem Verstande Erschlossenes,

something arrived at by reasoning.

¹סגא vb. Pe., Pf. 1 p. סגינן; 3 s. f. סגי, סגי; Pt. p. m. סגינן, סגן, 1 p. סגינן: gehen, wandeln, walk. | Itpa., Pf. 3 s. f. אסאגיא; Pt. s. m. טסאגי: vorwärts kommen, proceed; אסאגי id. | Af., Pt. act. s. m. טסגן, f. טסגיא, p. טסגן, = Pe. || סגי adj., p. m. סגינן; p. f. סגינן: viel, numerous. סגי לה: es genügt ihm, it is enough for him. לא סגי דלא אולנא: ich muß gehen, I must go. גהורא v. סגי גהור.

²סגא vb. Pe. = סגר: zuschließen, lock.

סגד vb. Pe., Imp. סגד, sq. ל: sich niederwerfen vor, prostrate oneself before.

[סגנא] n. m., p. סגי: Fürst, prince.

סדא n. m., sf. 3 s. m. סדה: Fußblock, stocks. ||

סדא n. m., סדנא n. m.

- Verfertiger von Fußblöcken, *maker of stocks*.
- סִדָּן n. m., sf. 3 s. m. סִדָּנָא: leinenes Tuch, *linen wrapper*.
- סִדָּר vb. Pa., Pt. act. סִדְּרָא: ordnen, *arrange*. || סִדְּרָא n. m., p. סִדְּרֵי: Ordnung (= Teil der Mišna), *order* (= part of the Mishna).
- סִהָדָא (שְׁהָדָא) Zeuge, *witness*. || סִהָדָא vb. denom. Af., Pf. 3 s. m. אֶסְהָד; 3 p. m. אֶסְהָדוּ; pt. act. מִסְהָדָא: Zeugnis ablegen, *bear testimony*.
- סִהָרָא n. m., p. סִהָרֵי: Mond, *moon*.
- סִוְסֵיָא n. m., p. c. sf. 3 p. m. סִוְסוֹתֵיהוּ: Pferd, *horse*.
- סִוְפָא (§14g) n. m. Ende, letzter Fall, *end, latter case*. | לְסוֹף, לְבְסוֹף adv. zuletzt, endlich, *at last*.
- סִוְחָא vb. Pe., baden, *bathe*. Af., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אֶסְוַחָא: baden, *bathe*. | מְסוֹחָא (§16c) n. f. Bad, *bath*.
- סִחָף vb. Pe., Pt. pass. s. f. סִחִיפָא: niederwerfen, *throw down*; pass. ruhen, *rest*. | סִחָף adv. rings herum, *round about*. | סִחָרְנֵי n. p. m., sf. 3 s. m. סִחָרְנֵיהוּ: Umgebung, *surroundings*.
- סִטְנָא (שִׁטְנָא) (hebr.) n. m. Satan.
- סִטְרָא n. m. Seite, *side*.
- סִיבָא vb. Pe., alt werden, *grow old*. || סִבָּא n. m. Greis, *old man*; p. die Ältesten, *the elders*. || סִבְתָּא n. f. Greisin, *old woman*. || סִיבּוֹתָא, סִבּוֹתָא n. f., sf. 3 s. m. סִיבּוֹתָהּ (שִׁי): Greisenalter, *old age*.
- סִימָא vb. Pe., Impf. 3 s. m. אֶסְיִמָא, אֶסְיִמָא; Pt. act. אֶסְיִמָא: anlegen, *put on*. || Pa., Pf. 3 s. m. אֶסְיִמָא; Inf. אֶסְיִמָא, sf. 3 s. m. אֶסְיִמָא; Pt. act. p. m. אֶסְיִמָא, id.; anlegen lassen, *cause to put on*.
- סִימָא n. m. Schatz, *treasure*.
- סִימְנָא (gr. ?) n. m., sf. 2 s. m. סִימְנֵיהּ: Zeichen, *sign*. || סִימָא vb. denom. Pa., Pf. 2 s. m. c. sf. 3 p. m. אֶסְיִמְנָא: schließen, *conclude*. Itpa., Impf. 3 s. f. אֶסְיִמְנָא: bestimmt werden, *be correctly ascertained, fixed*.
- סִינָא v. סִינָא.

- ² סִינָא n. m., sf. 3 s. m. סִינָה: Hut, *hat*.
- סִיעַ vb. Pa., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. סִיעָה; Imp. s. m. c. sf. 3 p. סִיעֶנָהוּ; Inf. סִיֵּעַי; Pt. act. s. m. טִסִיעַ, f. טִסִיעָא: unterstützen, *support*. | Itpa., Pt. s. f. טִסִיעַת (טִסִיעַת): gelingen, *succeed*.
- סִיפָא n., p. סִיפֵי: Schwert, *sword*. || סִיפָא n. m.: Schwertträger, *swordsmen*.
- סִיפָא v. סִיפָא.
- סִכָא vb. Pa., Pt. act. s. f. טִסִכָא: ausschauen, erwarten, *look for, expect*.
- סִכִינָא n. f.: Messer, *knife*.
- סִכָּ n. f., p. סִכֵּי: Pflöck, *peg*.
- סִכַּל vb. Itpa., Pf. 1 s. אִסְתַּכַּל; Impf. 2 s. m. תִּסְתַּכַּל; 3 s. m. נִסְתַּכַּל, p. f. לִסְתַּכַּל; Imp. אִסְתַּכַּל; Inf. אִסְתַּכּוּלִי sq. אִ: schauen, betrachten, *look at, consider*.
- סִכַּן vb. Pa., Pf. 1 s. c. sf. 2 s. m. סִכַּנְתָּהּ; 2 p. סִכַּנְתְּהוּ; sf. 1 s. סִכַּנְתִּי: gefährden, *endanger*. | Itpa., Impf. 3 s. m. לִסְתַּכַּן; Pt. טִסְתַּכַּן: pass.
- סִכְסָא n. m.: dummer Mensch, *stupid person*.
- סִכַּר vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. סִכְרָה; Pt. act. 1 s. סִכְרָנָא: verstopfen, *stop up*.
- סִלָּא v. שְׁלִיחָא, סִלְיָחָא. סִלָּא n. m.: Dorn, *thorn*.
- סִלָּא n. f., sf. 1 s. סִלְיָחָה; 2 s. m. סִלְיָחָה; 3 s. m. סִלְיָחָה: Korb, *basket*.
- סִלָּק vb. Pe., Pf. 1 s. סִלְקִי; 2 s. m. סִלְקָה; 3 p. m. סִלְקוּ (סִלְקוּ?); Impf. 1 s. אִסְלַק; 1 p. גִּסְלַק (גִּסְלַק); 2 s. m. תִּסְלַק; 3 s. m. יִסְלַק; Imp. סִלַּק; Inf. לִסְלַק; Pt. act. s. m. סִלְקָה, f. סִלְקָא, p. m. סִלְקִי, 1 s. סִלְקָנָא, 1 p. סִלְקִינָא, 2 s. סִלְקָה: aufsteigen, *ascend*. סִלְקָה אִדְעָתָא: in den Sinn kommen, *come into the mind*. סִלְקָה דְעָתָהּ: du denkst, *you think*. | Pa., Inf סִלְקִי; Pt. act. 1 p. מִסְלְקִינָא: entfernen, *remove*. | Itpa., Pt. 1 s. מִסְתַּלְקָנָא, 2 p. מִסְתַּלְקִיתוּ: sich entziehen, *withdraw*. | Af., Pf. 3 s. m. אִסְלַק, sf. 3 s. m.

אַסְקַה; 3 p. m. אֲסַקוּ, sf.
 3 s. m. אֲסַקוּה; Imp. s. f.
 c. sf. 1 s. אֲסַקִּין; Inf. לְאַסְקִי;
 Pt. act. s. m. אֲסַק, 1 s.
 אֲסַקְנָא: aufsteigen lassen,
cause to ascend; wachsen
 lassen (Fleisch), *cause to
 grow (flesh)*; benennen,
name; vollenden, *complete*;
 (אֲסַקְנָא בְּךָ (וּזְוִי)
 (Geld) schuldig, *you owe
 me (money)*. || אֲסַקְנָא n. m.:
 Ausgang, *result*.

סָמָא vb. Pa., Pf. 3 p. m. c.
 sf. 3 s. m. סָמְיוּה, 3 p.
 סָמְיוּהוּ: blindmachen, *blind*.
 [סָמִי] adj., s. f. d. סָמִיתָא:
 blind. || סָמִיתָא n. f. Blind-
 heit, *blindness*.

סָמִידָא (gr.) n. m. Feinmehl,
fine flour.

סָמְיָא vb. Pe., Pf. 1 s. סָמְיָא;
 Imp. p. m. סָמְכוּ, סָמְכוּ; Inf.
 c. sf. 3 s. m. לְסָמְכִיה; Pt.
 act. s. m. סָמְיָא, 1 p.
 סָמְיָא; 2 s. סָמְכָא; pass. s.
 סָמְיָא: anlehnen, sich anlehnen,
 die Hand auflegen (bei der
 Ordination), ordinieren, *join*,
*lean, lay the hand upon
 (a person to be ordained)*,

ordain; pass. *lean*. | Af.,
 Pf. 3 p. m. c. sf. 3 p. m.
 אֲסַמְכִינְהוּ: anlehnen (einen
 Lehrsatz an einen Bibel-
 vers), *cause (a scholastic
 proposition) to rest (on
 Scripture)*. || אֲסַמְכִינְהוּ n. f.
 Anlehnen, *causing to rest*.

סָמְיָא n. m., p. סָמְיָא;
 סָמְיָא: Medizin, *medicine*.
 סָמְיָא: Drachenblut (Name
 eines Gewächses), *dragon's
 blood (name of a plant)*.

סָמְיָא adj., d. סָמְיָא; p. m.
 סָמְיָא: rot, *red*.

סָמְיָא vb. Itpe., Inf. לְסָמְיָא:
 sich in acht nehmen, *take
 care, beware*.

סָמְיָא v. סָמְיָא.

סָמְיָא vb. Pe., Inf. c. sf. 3 s. m.
 סָמְיָא, סָמְיָא; Pt. act. s. m.
 סָמְיָא, f. סָמְיָא, p. s. m. c. sf.
 3 s. m. שְׁנֵאֲוִיהוּ, 3 p. m.
 שְׁנֵאֲוִיהוּ; p. f. c. sf. 1 s.
 סָמְיָא; pass. s. m. סָמְיָא, f.
 סָמְיָא, p. m. סָמְיָא: hassen,
hate. | Itpe., Pf. 3 p. m.
 אֲשָׁתְנוּ: pass.

סָמְיָא v. נָסַם.

סָמְיָא vb. Pe., Inf. סָמְיָא: spei-
 sen, *dine*. || סָמְיָא n. f.,

- sf. 2 s. m. סְעֻדָּתֶיךָ: Mahlzeit, *meal*.
- סָעַר vb. Pe., Pt. act. סָעַר (§5f): untersuchen, *examine*.
- ¹סָפַא vb. Itpe., Impf. 2 s. סָפַי; Pt. 2 p. סָפַיְתוּ: sich fürchten, *be afraid*.
- ²סָפַא vb. Pe., Pf. 2 s. m. סָפַית: zu speisen geben, speisen, *give to eat, feed*. | Af., Imp. אֶסְפֵי, id.
- סָפַד vb. Pe., Pf. 3 p. m. c. sf. 3 s. m. סָפְדוּהָ; Impf. 3 s. m. יִסְפְּדוּ; 3 p. m. יִסְפְּדוּן: trauern, klagen (um einen Toten), *wail, lament (for a dead person)*. || דְּסָפְדָא (hebr.) n. m. Trauerrede, *funeral speech*.
- סָפְטָא (pers.) n. m., p. c. sf. 3 p. m. סָפְטִיָהוּ: Kasten, *chest*.
- סָפִינְתָא n. f., c. סָפִינָה: Schiff, *ship*. || סָפִינָא n. m., p. סָפִינִי, סָפִינִי: Schiffer, *sailor*.
- סָפְסִילָא (lat.) n. m., p. סָפְסִילִי: Bank, *bench*.
- סָפְסִילָא (pers.) n. m. Kleie, *bran*.
- סָפְסִרָא (syr., pers.) n. m. Schwert, *sword*.
- סָפְסִרוּתָא (pers.) n. f. Vermittlung, Maklerwesen, *brokerage*.
- סָפְסָא n. m. Schwelle, Pfole, *threshold, post*.
- סָפְקָא (hebr.) n. m. Zweifel, *doubt*.
- סָפְרָא n. m., c. סָפֵר: Buch, *buch*. || סָפְרָא n. m., p. סָפְרִי: Schreiber, *scribe*. || מִסְפְּרָא n. m., p. d. מִסְפְּרִיא, מִסְפְּרִיא n. f. Schere, *scissors*.
- סָרַג vb. Pe., Pf. 3 p. m. סָרְגוּ; Pt. act. p. m. סָרְגִי: satteln, *saddle*. | Pa., Pt. pass. p. f. מִסְרָגָא: id.
- סָרַח vb. Pe., Pf. 3 s. m. סָרַח; Pt. pass. s. f. סָרַח: stinken, *stink*.
- סָרְבָנוּתָא n. f., sf. 3 s. m. סָרְבָנוּתָא: Vornehmheit, *assumption*.
- ¹סָרְחָא adv. mehr, *more*.
- ²סָרַח vb. Pe., Pt. pass. סָרַח: verderben, verwesen, *spoil, decay*. | Af., Pt. act. s. m. מִסְרָח, p. m. מִסְרָחִי: id.
- סָרַח vb. Pe., Pt. act. סָרַח: anhängen, *cling to*.
- סָרַק n. m., sf. 1 s. מִסְרָקָא: Kamm, *comb*.

סריק adj., p. סריקי: leer, *empty*.
 סתוא n. m. Winter, *winter*.
 סתא n. m. Unbestimmtes,
something undefined. | adv.
 schlechtweg, ohne weitere
 Bestimmung, *simply, with-*
out further qualification.

סתר vb. Pe., Pf. 3 sf. סתרה; 3 p. m. סתרו; Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אסתרה; Pt. act. סתר, 1 s. סתרנא: niederreißen, *tear down*; auflösen, *loosen*.

ע

ענא n. coll., sf. 3 s. m. עאנה: Kleinvieh, *small cattle, sheep and goats*.

עבד vb. Pe., Pf. 1 s. עבדי; 2 s. עבדת; 2 p. עבדיתו; 3 s. f. עבדתה; 3 p. m. עבדו; Impf. 1 s. אעבד; 1 p. נעבד; 2 s. m. תעבד, f. תעבדי, p. m. תעבדו; 3 s. m. נעבד, p. m. לעבדו; Imp. s. m. עבד, p. m. עבדו; Inf. טעבד; Pt. act. s. m. עבד, f. עבדה, p. m. (עבדין), f. עבדן; 1 s. עבדנא (עבדינא), 1 p. עבדינן, 2 p. עבדיתו; pass. s. m. עביד, p. m. עבדי: tun, arbeiten, *do, work*; pass. beschaffen sein, pflegen, *be liable, likely, accustomed*. | עבד יקרא ל: Ehre erweisen, *honor*. ע' טיבוהא ב: eine Gefälligkeit

keit erweisen, *do a favor*. | Itpe., Impf. 3 s. m. לתעבד, f. תתעבד: getan werden, gemacht werden, *be done, be made*. | Šaf., Inf. ישעבדי; Pt. act. משעבד; pass. p. m. d. משעבדי: unterwerfen, verpflichten, *subject, obligate*. | Ištaf., Pt. s. f. משהעבדה, p. m. משהעבדי, 1 s. משהעבדנא: pass. עבדא n. m., p. עבדי: Knecht, *slave*. || עבדה n. m., sf. 2 p. m. עבדיכו; p. c. sf. 3 s. m. עבדיה: Tat, Werk, Geschäft, Ereignis, *deed, work, business, occurrence*. עבדהא n. f., sf. 2 p. m. עבדהיכו: Arbeit, Geschäft, *work, business*. טי עבדהיכו: was habet ihr zu tun mit . . .? *what have*

- you to do with . . . ?*
 שְׁעֲבוּדָא n. m. Verpflichtung,
obligation.
- עָבַר vb. Pe., Pf. 1 s. עָבַרְי,
 1 p. † עָבַרְיִנָּן; 2 s. m. עָבַרְתָּ;
 Pt. act. עָבַר: überschreiten,
cross; sq. עָל־ übertreten,
transgress. | Itpa., Pt. s. f.
 מְעַבְרָה: schwanger werden,
become pregnant. || עָבָרָא n.
 m., c. עָבַר: Seite, Gegend,
side, region. || מְבָרָא n. m.
 Fähre, *ferry.* || מְבוּרָא n. m.
 Fährmann, *ferryman.*
- עָגַל¹ adv. לְעָגַל alsbald, *soon.*
 עָגַל² n. m. עָגְלָא Kalb, *calf.*
- אַדְּ-עַדְדֵּי || אַדְּ-עַדְדֵּי
 (§4ek) conj. während, als,
while, when (§§56c; 58b).
 עָדָא (§9b) pron. dem. s. f. diese,
this.
- עָדָא n. m., c. עָדָן; sf.
 3 s. m. עָדָנָה: Zeit, *time.*
 עָדָא adv. jetzt, *now, at
 this time.*
- עָדִי (§9b) pron. dem. s. m.
 dieser, *this*; p. diese, *these.*
- עָדָא vb. Pe., Pt. pass. s. m.
 עָדִיפִינָן, f. עָדִיפָא, 1 p.
 עָדִיפִינָן, 2 s. עָדִיפָא, sq. בְּטֵן
 better, *better.*
- עָקָא n. f., p. a. עָקָא: עֵקָא:
 Not, *distress.*
- עוּר¹ vb. Itpa., Pf. 3 s. m.
 אֶתְעוּר: erwachen, *awake.*
- עוּר² vb. Itpa., Pt. s. f. מְתַעוּרָא:
 blind werden, *become blind.* ||
 עוּרֵי adj., f. עוּרָא: blind.
 עוּרָא n. m. Blindheit, *blind-
 ness.*
- עוּרָא vb. Pa., Inf. לְעוּרָא: ver-
 derben, *spoil.*
- עוּרָא v. עוּרָא.
- עוּרָא adj., f. עוּרָא: stark, *strong.*
- עוּרָא Itpa., Pt. מְעַטְרָא: sich
 einhüllen, *wrap oneself.*
- עוּרָא n. m., עוּרָא n. f. Wolke,
cloud.
- עוּרָא n. f., p. (du.) c. sf.
 1 p. עוּרָא; 3 s. m. עוּרָא,
 עוּרָא, f. עוּרָא: Auge,
eye. || עוּרָא vb. Pa., Pf. 1 p.
 עוּרָא; 3 s. m. עוּרָא, 3 p. m.
 עוּרָא; Impf. 1 p. נְעוּרָא
 (= לְעוּרָא); Imp. עוּרָא; Pt.
 act. s. m. מְעוּרָא, f. מְעוּרָא,
 1 s. מְעוּרָא: betrachten,
 untersuchen, *consider, exa-
 mine.* || מְעוּרָא n. m. Quelle,
spring.
- עַכְבָּא vb. Pa., Pt. act. מְעַכְבָּא:
 aufhalten, verhindern, *delay,*

check. | Itpa., Impf. 1 s.

אֶעֱכַב: verweilen, *tarry.*

עֲכָבְרָא n. m. Maus, *mouse.*

עֲכָנָא (gr.) n. m. (f.) Otter, *adder.*

[על-], עֲלָיִי praep., sf. 1 s.

עֲלָיִי; 1 p. עֲלָיִי; 2 s.

עֲלָיִי; 3 s. m. עֲלָיִי(י); 3 s. m.

עֲלָיִי(י); 3 s. f. עֲלָיִי(י); 3 s. f.

עֲלָיִי(י); 3 p. m. עֲלָיִי(י); 3 p. m.

עֲלָיִי(י); 3 p. m. עֲלָיִי(י): auf, über, wegen,

upon, over, on account of. ||

לְעֵלָא, מֵעֵלָא adv. oben,

above. || עֲלָיִי adj. עֲלָיִי; p.

עֲלָיִי oberer, oberster, *upper,*

uppermost; לְעֵלָא oben, *above.* ||

עֲלִיָּתָא n. f., p. עֲלִיָּתָא; Ober-

stock, Söller, *upper story,*

room. || עֲלָא vb. denom. Pa.,

Pt. pass. s. m. מְעֵלָא, d.

מְעֵלָא, s. f. d. מְעֵלָא

(עֲלִיָּתָא), p. m. מְעֵלָא, p. f. d.

מְעֵלָא, 1 p. מְעֵלָא: vor-

züglich, *excellent.* || מְעֵלָא

n. f. Vorzüglichkeit, *excel-*

lence. | Itpa., Pf. 3 s. f.

אֶעֱלֵיָּתָא, אֶעֱלֵיָּתָא: vorzüglich

werden, *become excellent.*

עֲלָבְנָא n. m. Bedrückung,

oppression; p. 83: Anma-

bung, *excess of authority.*

עֲלָלָא n. f. Ränke, *insidiousness.*

עֲלָלָא vb. Pe., Pf. 1 s. †עֲלָלָא;

3 s. m. עֲלָלָא, f. †עֲלָלָא;

3 p. m. †עֲלָלָא, עֲלָלָא; Impf.

1 s. עֲלָלָא; 3 s. m. עֲלָלָא; 3 p.

m. †עֲלָלָא; Imp. s. m. עֲלָלָא,

p. m. עֲלָלָא; Inf. עֲלָלָא; Pt.

act. s. m. עֲלָלָא, f. עֲלָלָא, p.

m. †עֲלָלָא, עֲלָלָא, f. עֲלָלָא;

1 s. עֲלָלָא, 2 s. עֲלָלָא, 2 p.

עֲלָלָא: hineingehn, *enter.*

Pa., Pf. 2 s. m. עֲלָלָא; 3 s.

m. עֲלָלָא, sf. 3 s. m.

עֲלָלָא; 3 s., f. עֲלָלָא; 3 p. m.

†עֲלָלָא, עֲלָלָא, sf. 3 s. m. עֲלָלָא,

p. m. עֲלָלָא; Impf. 2 s. m.

עֲלָלָא; 3 s. m. עֲלָלָא; 3 p. m.

עֲלָלָא, sf. 3 s. m. עֲלָלָא;

Imp. עֲלָלָא; Pt. act. s. m. עֲלָלָא,

p. m. †עֲלָלָא, 1 p. עֲלָלָא:

1. hineinbringen, hinein-

führen, *cause to enter;*

2. intr. = Pe. || מְעֵלָא, מְעֵלָא

n. p. m. c. Eingang, Rüst-

tag, *entrance, commence-*

ment, day before. || מְעֵלָא

n. m. Eingang, *entrance.*

עֲלָמָא n. m. Welt, Äon, *world,*

aeon; das Volk, *the people.*

- דְּאֵתִי עֲלֵמָא die zukünftige Welt, *the world to come*. |
 לְעֵלָם adv. auf immer, *for ever*. |
 בְּעֵלְמָא adv. bloß, *merely*. |
 מִלֵּי דְעֵלְמָא weltliche Dinge, *secular matters*; Gegensatz (*opposite*):
 מִלֵּי דְשְׁמַיָא Dinge, die sich auf Gott (Religion, Sittlichkeit) beziehen, *matters appertaining to God (religion, morality)*. |
 כְּלֵי עֲלֵמָא tout le monde. |
 אִישׁ מֵעֵלְמָא irgend ein Mann, *any man*.
 עֵלָם n. m. Jüngling, *young man*.
 עֲטוּדָא n. m., p. עֲטוּדַי: Säule, *column*.
 עֲטָא n. m., sf. 3 s. m. עֲטָה; p. עֲטָמִין; d. עֲטָמִיא: Volk, *people*; p. = גֵּוֹיִם Nichtjuden, *Gentiles*.
 עֲטִיקָא adj., s. f. d. עֲטִיקָתָא; p. עֲטִיקַי: tief, *deep*.
 עֲטָרָא n. m., d. עֲטָרָא: Wolle, *wool*. |
 גְּפָנָא v. עֲטָרָא גְּפָנָא.
 עֲטִיתָא n. m., sf. 2 s. m. עֲטִיתָהּ; עֲטִיתָא: Volksgenosse, *fellow-tribesman*.
 עֲנָא¹ vb. Pe., Pf. s. m. c. sf. 2 s. m. עֲנָה; Pt. act. עֲנִי: antworten, *answer*.
 עֲנָנָא n. m., c. עֲנָנָא: Angelegenheit, *affair*.
 עֲנָיָא adj., d. עֲנָיָא; p. עֲנָיָא: arm, *poor*. || עֲנִיּוּתָא n. f., sf. 1 s. עֲנִיּוּתָא: Armut, *poverty*. || עֲנָא vb. denom. Itpe., Pt. עֲנִי: arm werden, *become poor*. || עֲנִיּוּתָא n. f., p. עֲנִיּוּתָא: Fasten, *fasting*.
 עֲנָבָא n. m., p. עֲנָבַי: Weintraube, *grape*. || עֲנָבְתָא n. f. id.; Augenbeere (ein Fehler im Auge), *pustule*.
 עֲנָנָא vb. Pa., Pt. pass. 2 s. עֲנָנָה: vergnügt machen, *delight*.
 עֲנָא n. f., p. עֲנִי: Ziege, *goat*.
 עֲנָנָא n. m., p. עֲנָנַי: Wolke, *cloud*.
 עֲנָפָא n. m., p. c. sf. 3 s. m. עֲנָפְדִי: Zweig, *branch*.
 עֲנָשׁ vb. Pe., Pt. act. עֲנָשׁ: bestrafen, *punish*.
 עֲסָא vb. Pe., Pt. act. 1 p. עֲסָקִין, 2 p. עֲסָקִיתוּ; pass. s. m. עֲסָקִין, 1 p. עֲסָקִין, 2 p. עֲסָקִיתוּ: beschäftigt

sein, *be occupied*. | Itpa., Pf. 2 s. m. אֶתְעַפֵּקָה, אֶעֱפֵקָה; Impf. 3 p. m. יִתְעַפְּקוּן; Inf. לְאֶעֱפֹקִי; Pt. p. m. טַעֲפִיקִי: sich beschäftigen, *busy oneself*. || עֵסֶק n. m., d. עֵסֶקָה; sf. 2 s. m. עֵסֶקָה: Geschäft, *business*.

עָפַף vb. Pe., Pt. act. עָפַף; pass. עָפַף, עָפַף: doppelt legen, verdoppeln, *fold twice, double*. | Pa., Pt. pass. טַעֲפַף: verdoppeln, *double*.

עָפָר n. m., sf. 2 s. f. עָפָרָה; 3 s. m. עָפָרָה: Staub, *dust*.

עָצַב vb. Pe., Pt. pass. s. f. עָצִיבָה, p. m. d. עָצִיבִי, 2 s. f. עָצִיבָה: betrübt, *sad*. | Itpa., Pf. 3 p. m. אֶעֱצִבוּ: sich betrüben, *become sad*. | עֵצִיבָה n. m. Betrübnis, *sadness*.

עֵצְרָה n. f. Wochenfest, *Pentecost*.

עֵקֶב n. m. Ferse, *heel*. | בְּעֵקֶבָה: hinter, nach, *behind, after*.

עֵקֶב n. m. Wurzel, *root*. | טַעֲקֵבָה adv. anfänglich, *at first*. || עָקַר vb. denom. Pe., Pt. act. s. m. עָקַר, f. עֵקֶבָה,

1 s. עֵקֶבָה: entwurzeln, zu Grunde richten, losreißen, *uproot, destroy, remove*.

Itpa., Pf. 3 s. m. אֶתְעַקֵּר, p. m. אֶתְעַקְרוּ; Pt. טַחֲעֵקֶר: losgerissen werden, entwurzelt werden, *be pulled, move, be uprooted*. | Pa., Impf. 2 s. m. הִתְעַקֵּר: ziehen, *pull out*. || עֵקֶבָה m. n. unfruchtbar, *barren*. || עֵקֶבָה n. m. Kastrierter, *castrate*.

עֵקֶבָה n. (m.), p. עֵקֶבָה: Skorpion, *scorpion*.

¹ עֵרָבָה n. m., p. עֵרָבִי: Bürge, *sponsor*.

² עָרַב vb. denom. Pe., Pt. act. s. f. עָרַבָה: untergehen, *set*.

Itpa., Pf. 3 s. m. אֶעֱרַב: id. עָרִיבָה adj. nackt, *naked*.

עָרִיבָה n. m., sf. 3 s. m. עָרִיבָה: Bahre, *bier*.

עָרִיבָה n. m. Gewölk, *clouds*.

¹ עָרַק vb. Pe., Pf. 3 sf. עָרַקָה, עָרַקָה; Impf. 3 s. f. הִתְעַרַק: fliehen, *flee*.

² עָרַקָה n. f. Riemen, *thong*.

עָרַקָה n. f., sf. 3 s. m. עָרַקָה; p. טַעֲרַקָה: Höhle, *cave*.

עשא vb. Pa., Pf. 1 s. c. sf. 3 p. m. עשיתנהו; Inf. c. sf. 3 p. עשוניהו: zwingen, <i>force</i> .	עתיק adj., f. d. עתיקתא: alt, <i>old</i> . עתקא n. m. Alter, <i>old age</i> .
עשבא n. m., p. עשבי: Kraut, <i>herb, herbage</i> .	עטר vb. Itpa., Pf. 1 s. אַעַתְרִי, 3 s. m. אַתְעַתֵּר; Impf. 2 p. m. תַּתְעַתְרוּ: reich werden, <i>grow rich</i> . עתיר adj., s. f. d. עתירתא; p. m. עתירי: reich, <i>rich</i> . עתירותא n. f., sf. 1 s. תְּהִי: Reichtum, <i>riches</i> .
עשר n. m., עשרה n. f. 10. עשרתא n. m. zehnter, <i>tenth</i> . עשרין n. p. 20.	
עשיק adj. teuer, <i>dear</i> .	
עתיד adj. zukünftig, <i>future</i> ; sq. Inf. sive Pt. in der Zu- kunft, <i>in the future</i> .	

פ

פגע vb. Pe., sq. פגען treffen, <i>meet</i> .	פזיז adj., d. פזיזא: übereilt, <i>hasty</i> . פזיזותא n. f., sf. 2 p. m. פזיזותיכו: Übereilung, <i>haste</i> .
פגור vb. Itpa., Impf. 1 s. אַפְגֹּר: müßig gehen, <i>be idle</i> . פגורא n. m. Schadenersatz, <i>com- pensation for damages</i> .	פחדא n. m., sf. 2 s. m. פחדון: Furcht, <i>fear</i> .
פדא, פדע vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. פדיעה, פדיעה; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. פדעויה, פדיויה; Pt. act. פדע, פדי, פדי: verwunden, <i>bruise, wound</i> . פדעויה n. f. Wunde, <i>bruise, wound</i> .	פחרא n. m. Töpfer, <i>potter</i> .
פוש vb. Pe., Pf. 3 s. m. פוש; 3 p. m. פוש, f. פשא; Pt. act. פיש: übrig bleiben, <i>remain</i> .	למפחת vb. Pe., Inf. למפחת: sq. פחך verringern, <i>diminish</i> . Itpa., Pf. 3 s. m. אַפְחַת: schadhaft werden, <i>become rickety</i> .
	פטם vb. Pa., Inf. פטמי: (mä- sten), besänftigen, <i>mollify</i> .
	פטר vb. Itpa., Pf. 2 p. m. אפטריתו; 3 p. m. אפטר; Inf. לפטורי: sich verab-

schiedenen, *take leave*. | Pa., Pf. 2 s. m. c. sf. 3 p. m. פִּטְרָהוּ; 2 p. m. פִּטְרָהוּ; 3 s. m. פִּטַּר: entlassen, entbinden, *dismiss, free from obligation*.

פִּילָא n. m. Elefant, *elephant*.

פָּחַח vb. Pa., Inf. לְפָחַח: schwinden machen, *cause to vanish*.

פֶּלֶא adj., d. פֶּלְאָא; s. f. d. פֶּלְאָא: ein gewisser, *a certain one*.

פָּלַג vb. Pe., Pf. 3 p. m. פָּלְגוּ; Impf. 3 p. m. נִפְלְגִי; Imp. s. m. פָּלַג, p. m. פָּלְגוּ; Inf. מִפְּלַג; Pt. pass. s. f. פִּלְגִי; p. m. פִּלְגִי: teilen, austheilen, unterscheiden, *distribute, divide, deal out, distinguish*; Pt. pass. abweichend, verschiedener Meinung, *contrary, of a different (contrary) opinion*. | Itpe., Pf. 3 p. m. פִּלְגוּ; Pt. p. m. מִפְּלְגִי: geteilt werden, verschiedener Meinung sein, *be divided, be of a different (contrary) opinion, be divided in opinion*. || פֶּלְגָא n. m. Hälfte, *half*. || פֶּלְגָא n. m.

ein streitsüchtiger Mensch, *a quarrelsome man*.

פָּלַךְ vb. Pe., Pt. act. s. f. פָּלְכָא: spinnen, *spin*.

פִּלְסָא (lat.?) n. m., p. פִּלְסִי: Schlag, *stroke*.

פִּלְפִּלְתָא (sancr.) n. f. Pfefferkörnchen, *grain of pepper*.

פִּלְפּוּלָא n. m., sf. 1 s. פִּלְפּוּלִי: Scharfsinn, *keen mind*.

פִּמְפָא n. m., c. פִּמָּ; sf. 2 s. m. פִּמְפָּ; 3 s. m. פִּמְפָּ; 3 p. m. פִּמְפָּ: Mund, *mouth*. || פִּמְפָּ praep. gemäß, *according to*.

פָּנַח vb. Itpe., Pf. 3 s. m. פָּנְחִי; Impf. 2 p. פָּנְחוּ; 3 p. m. פָּנְחוּ; Pt. s. m. מִפְּנִי: sich wenden, frei sein, die Notdurft verrichten, *turn about, be free, ease oneself*. || פֶּנְחָא n. m. Abend, *evening*.

פָּנַק vb. Pa., Pt. pass. p. f. מִפְּנִיקוּ: verweichlichen, *pamper*. || מִפְּנִיקוּתָא n. f. Verweichlichung, *pampered condition*.

פָּסַד vb. Pe., Pt. pass. פָּסִיד: schädigen, *injure*. || Af., Pf. 2 s. m. c. sf. 3 p. פָּסִידוּ; Pt. act. p. f. מִפְּסִידוּ, id.

- פסל vb. Pe., Pt. act. s. m. c. sf. 3 s. m. פָּסַלָהּ; pass. 1 s. אֶפְסִילָנָה: untauglich machen, *render unfit*. | Af., Pf. 3 s. m. אֶפְסַל, id.
- פסק vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. פָּסְקָה; 3 p. m. פָּסְקוּ, sf. 3 s. m. פָּסְקוּהָ; Inf. מִפְסֵק; Pt. act. s. m. פָּסַק, p. m. פָּסְקִי; pass. s. m. פִּסֵּק: abschneiden, zerschneiden, *cut off, cut through*. | Pa., Inf. לְפַסְקִי: zerschneiden, *cut through*. | Af., Pf. 3 s. m. אֶפְסַק; Pt. act. s. f. מִפְסְקָה: 1. = Pa.; 2. sich unterbrechen, *interrupt oneself*. | פסוקא n. m., sf. 2 s. m. פְּסוּקָה: Bibelvers, *Scriptural verse*. | פסק vb. denom., Imp. פִּסֵּק: (einen Bibelvers) hersagen, *recite (a Scriptural verse)*.
- פקא v. פקע.
- פקד vb. Pa., Pf. 3 s. f. פָּקְדָה; Imp. p. m. פָּקְדוּ; Pt. pass. 2 s. מִפְקְדָה: befehlen, *command*; ein Testament hinterlassen, *leave a will*. | Af., Pf. 3 s. m. אֶפְקֵד; Pt. act. s. m. מִפְקֵד, p. m. מִפְקֵדִי: in Verwahrung geben, *deposit*.
- לְאַפְקוּעֵי פקע vb. Af., Infin. לְאַפְקוּעֵי; Pt. act. מִפְקֵעַ: entziehen, *withdraw*. || פקעא n. m. Spalte, *fissure*. || פקתא n. f. Ebene, Tal, *plain, valley*.
- פקר¹ n. m. Geschäfte, *dealings*.
- פקר² vb. Af., Imp. אֶפְקֵר: freigeben, *give free*. || דְּפִקְרָא (hebr.) n. m. Zügellosigkeit, *licentiousness*.
- פקתא v. פקע.
- פדדא n. m. Baumgarten, *park*.
- פדדכשא (pers.?) n. m. Fürst, *prince*.
- פרהגבנא (orig.?) n. m. Beamter, *official*.
- בְּפִרְהוּסִי (gr.) adv. öffentlich, *publicly*.
- פרונקא (pers.) n. m. Bote, *messenger*.
- פרזלא n. m. Eisen, *iron*.
- פרה vb. Pe., Pf. 3 p. פָּרְחוּ; Pt. act. s. m. פָּרַח, p. f. פָּרְחוּן: fliegen, davonfliegen, *fly, fly off*. | Af., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m.

- אֶפְרָחָה; Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. f. נִפְרָחָה: fliegen lassen, *cause to fly off*.
- פרט vb. Pa., Pt. act. מְפַרֵט: einzeln aufzählen, *specify*. || [פְּרִיטָה] n. f., p. פְּרִיטָה, פְּרִיטֵי: Kleingeld, *small change*.
- פְּרִיָּה (gr.) n. m., sf. 1 s. פְּרִיָּה; 2 s. m. פְּרִיָּה: Lager, *couch*. פְּרִיָּה n. f. id.
- פרך vb. Pa., Inf. לְפָרוֹךְ, Af., Inf. לְאַפְרוֹךְ: zerreiben, *bruise*.
- פְּרָסָה (pers.) n. m., p. פְּרָסֵי: Parasange, *parasang*.
- פְּרָסָה (gr.) n. m. Vorrichtung, *contrivance*.
- פְּרָסָה n. m. Perser, *Persian*.
- פְּרָסָה (pers.) n. m. Bote, *messenger*.
- פרע vb. Pe., Pf. 1 s. c. sf. 2 s. m. פְּרָעָה, 3 s. m. פְּרָעָה; Imp. s. m. c. sf. 1 s. פְּרָעֵי; Pt. act. פָּרַע, sf. 3 s. m. פְּרָעָה, 2 s. c. sf. 1 s. פְּרָעָה: bezahlen, *pay*. Itpe., Imp. אֶפְרַע: sich bezahlen lassen, *be paid*.
- פרץ vb. Pe., Pt. pass. s. f. פְּרִיצָה: ausgelassen, *licentious*.
- פְּרִצּוֹפָה (gr.) n. m., sf. 3 s. m. פְּרִצּוֹפָה: Gesicht, *countenance*.
- פָּרַק vb. Pe., Impf. 3 s. m. c. sf. 1 p. לְפָרֵק: 1. einstürzen, *fall in*; 2. erlösen, *deliver*. | Pa., Inf. לְפָרוֹקִי, sf., 3 s. m. לְפָרוֹקִי, 3 p. m. לְפָרוֹקֵהוּ; Pt. act. מְפָרֵק, 1 s. מְפָרֵקָה: 1. trennen, *separate*; 2. erlösen, *deliver*; 3. auf eine Widerlegung antworten, *meet a question of objection*. פְּרָקָה n. m. Vortrag, *discourse*. פְּרוֹקָה n. m., p. פְּרוֹקֵי: Antwort auf eine Widerlegung, *answer to a question of objection*.
- פָּרָקָה adv. rücklings, *on the back*.
- פְּרִי [פְּרִיָּה] n. f., p. פְּרִי: Kleie, *bran*.
- פָּרַשׁ vb. Pe., Inf. לְמַפְרֵשׁ; Pt. act. p. m. מְפָרֵשׁ: 1. sich absondern, *separate oneself*; 2. reisen, *travel*. | Pa., Pt. act. מְפָרֵשׁ; pass. s. m. מְפָרֵשׁ, p. m. מְפָרֵשׁ: 1. absondern, *separate*; 2. genau angeben, *specify*.

- פְּרוֹשָׁא n. m., sf. 3 s. m. פְּרוֹשָׁה: Erklärung, *explanation*. | בְּפִרוֹשׁ adv. ausdrücklich, *explicitly*.
- פֶּרֶשׁ n. m. Reiter, *horseman*.
- פְּרִתָּא n. m. Excrement, Mist, *excrements, dung*. | פְּרִתָּא adv., ein wenig, *a little*.
- פִּשְׁטַּב vb. Pe., Pf. 3 p. m. פִּשְׁטַּב; sf. 3 s. m. פִּשְׁטַּבָּה; Imp. פִּשְׁטַּב; Pt. act. 1 s. פִּשְׁטַּבְנָא; pass. s. f. פִּשְׁטַּבָּה: 1. ausstrecken, *stretch out*; 2. einen Zweifel lösen, *straighten out a difficulty*; Pt. pass. klar, selbstverständlich, *clear, self-evident*. | Itpe., Pf. 3 s. f. פִּשְׁטַּבָּה: gelöst werden, *be solved*. || פִּשְׁטַּב n. m. natürlicher Lauf, *natural course*.
- פִּשְׁקָצָא n. m. Rabe, *raven*.
- פִּשְׁר vb. Pa., Pt. act. טַפְּשֵׁר; pass. טַפְּשֵׁר: deuten, *interpret*. || נְאֻפְשֵׁר n. m. Möglichkeit, *possibility*; möglich, *possible*.
- פְּתִיגָא n. m., p. פְּתִיגָא: Wort, *word*.
- פִּתַּח vb. Pe., Pf. 1 p. פִּתְחֵנָא; 3 s. f. פִּתְחָה, p. m. פִּתְחוּ; Imp. s. m. פִּתַּח, p. m. פִּתְחוּ; Inf. לְפַתְחָה; Pt. act. פִּתַּח: öffnen, *open*. || פִּתְחָא n. m. Tür, *door*.
- פִּתְיָא n. m. Topf, *pot*.
- פִּתְיָא n. m. Breite, *breadth*.
- פִּתְיָלָהּ n. f., p. פִּתְיָלִי: Docht, *wick*.
- פִּתְקָא (gr.) n. m. Tafel, *tablet*.
- פִּתְוֹרָא n. m., sf. 2 s. m. פִּתְוֹרָא: Tisch, *table*.
- פִּתְא n. m. Brot, *bread*.

צ

- צָבַח vb. Pe., Pt. act. 2 s. צָבִיחַ: wollen, *want*. || צָבוּ n. f. Wille, Ding, Bedarf, *will, thing, need*.
- צָבַע [צָבַעָא, צָבַעָא] n. f., p. c. sf. 1 s. צָבַעָא; 3 s. m. צָבַעָה: Finger, *finger*.
- צָבוּרָא n. m. coll. Gemeinde, *congregation*.
- צָבַח, צוּחַ vb. Itpa., Pt. s. f. צָבַח (צָבַחָא): sich ge-

- sellen, *be attached*. | צָבְהָא n. m. (f.), sf. 1 p. (צֹבְהָא): Gesellschaft, *company*.
- ² צַבְתָּ n. f. Zange, *tongs*.
- צַדִּיקָא n. m., p. צַדִּיקִי: Gerechter, *righteous man*. || צַדִּיקָהּ n. f. Almosen, *alms-giving*.
- צַוֵּי(א) n. m. Hals, *neck*.
- צוּד vb. Pe., Pf. 3 p. m. צוּד; Pt. act. 1 s. צַיִדָּנָא: jagen, fangen, *hunt, catch*. | Itpe., Impf. 3 p. f. לְהַצְדָּה; Inf. אֲחַצְדִּי; Pt. p. m. מְחַצְדִּי: pass. | צַיִדָּן n. m., p. צַיִדָּן: Fischer, *fisherman*.
- צוּחַ vb. Pe., Inf. מְצוּחַ; Pt. act. 1 p. צוּחִינָן: schreien, *cry*.
- צוּצִיחָא n. f. = צַיִצְחָא q. v.
- צוּר vb. Pe., Pf. 3 s. m. צוּר; sq. על-: belagern, *besiege*.
- צוּחַ vb. Pe., Pt. act. s. m. צַיִחָא, f. צַיִחָא, 2 s. צַיִחָא: gehorchen, *obey*. | Af., Impf. 2 p. m. מְצַיִחֵהוּ; Imp. אֲצַיִח: hören, *hearken*.
- צוּחַ v. צַבְתָּ.
- צַחֵי vb. Pe., Pt. act. 2 s. צַחֵי: dürsten, *be thirsty*.
- צִיבֵי n. p. m. Brennholz, *kindling wood*.
- צִין vb. denom. Pa., Pf. 3 s. m. צִין; Pt. act. מְצִין: kenntlich machen, bezeichnen, *mark*.
- צִינָא n. f. Haarlocke, Flamme, *forelock, flame*.
- צִלָּא vb. Pa., Pf. 1 s. † צִלָּא; Impf. 1 s. אֲצִיל; 3 s. מְצִיל; Pt. act. s. m. מְצִיל; p. m. מְצִיל, 1 s. מְצִילָא: beten, *pray*. | Af., Inf. אֲצִיל; Pt. act. אֲצִיל, p. מְצִיל: neigen, beugen, *incline, bend*.
- צִלָּב vb. Pe., Pt. act. p. m. † צִלָּבִין: kreuzigen, *crucify*.
- ¹ צִלָּח vb. Pa., Pt. act. p. m. מְצִלָּח: spalten, *cleave*.
- ² צִלָּח vb. Af., Pt. Act. מְצִלָּח: Erfolg haben, *succeed*.
- ¹ צִלָּל vb. Pe., Impf. 3 s. m. לָצֵל; Pt. pass. s. m. צִיל, צִיל, f. צִילָא, p. m. צִילָא: klar sein, *be clear*.
- צִילוּחָא n. f. Klarheit, *clear mind*.
- ² צִלָּא n. m. Fell, Leder, *hide, leather*. || צִלָּא n. m. Gerber, *tanner*.

[צִלְמָא] n. m., p. † צִלְמֵי צִלְמָא :
Bild, Götzenbild, *image*,
idol.

צָמַח vb. Pe., Inf. מְצַמֵּחַ: zu-
sammenziehen, *contract*.

צָנָא n. m. Korb, *basket*.

צָנַן vb. Pa., Inf. לְצַנּוּנֵי: ab-
kühlen, *cool off*.

צָנַע vb. Pe., Pt. pass. s. f.

צָנִיעָא, p. f. a. צָנִיעָתָן, 2 s. f.

צָנִיעָתָא: züchtig, heimlich,

modest, *secretive*. || צָנִיעָא

n. m. Verborgenheit, *se-*

crecy. בְּצָנִיעָא: heimlich,

secretly. || צָנִיעוּתָא n. f.

Züchtigkeit, Verborgenheit,

modesty, *secrecy*.

צָנַף vb. Pe., Pt. act. צָנַף:

wiehern, *neigh*.

צָנוּרָא n. m. Loch (in der

unteren Türschwelle), *door-*

socket.

צָעַר vb. Pa., Pf. 1 s. c. sf.

3 s. m. צָעַרְתָּהּ; 2 s. m. c.

sf. 1 s. צָעַרְתָּן; 3 p. m. c.

sf. 1 s. צָעַרְוֹן; Imp. s. m. c.

sf. 1 s. צָעַרְוֹן; Inf. צָעַרְוֵי;

sf. 1 s. לְצָעַרְוֹן; Pt. act. s.

m. c. sf. 1 s. מְצָעַרְוֹן, p. m.

(ו) מְצָעַרְוֵי, 2 s. f. מְצָעַרְתָּ:

quälen, beschimpfen, *vex*,

insult. | Itpa., Pf. 3 s. m.

מְצָעַרְוֹן; Impf. 1 s. מְצָעַרְוֵי,

1 p. מְצָעַרְוֵי; 3 s. m. מְצָעַרְוֵי;

Pt. act. s. m. מְצָעַרְוֵי: sich

quälen, sich grämen, *be*

vexed, *be grieved*.

vexed, *be grieved*.

צָפוּנָא n. m. Norden, *north*.

צָפְתָא n. f. Matte, *mat*.

צָפְרָא n. m. Morgen,

morning. 'לְצַ', 'בְּצַ': mor-

gens, *in the morning*.

צָפְרֵי n. m., p. צָפְרֵי:

Vogel, *bird*. || צָפְרֵתָא n. f. id.

צָפְרֵתָא n. m. Ziegenbock,

he-goat. || צָפְרֵתָא n. f. Ziege,

she-goat.

צָרָא n. m. Spalt, *crack*.

צָרְבָא (etym.?) n. m.: 'צַ' מְרַבְּנָן:

Gelehrter, *scholar*.

צָרַךְ vb. Pe., Pt. pass. צָרַךְ,

2 p. צָרִיכִיתוּ: nötig, *neces-*

sary; bedürftig, *in need*. |

Itpa., Pf. 1 s. מְצָרְכִי;

3 s. m. מְצָרְכִי; Pt. s. m. מְצָרְכִי:

bedürftig sein, nötig haben,

be in need, *need*.

צָרַף vb. Itpa., Impf. 3 s. m.

לְצָרְפִי, 3 p. m. לְצָרְפִי; Pt.

p. m. מְצָרְפִי: vereinigt

werden, *be joined*.

צָרַר vb. Pe., Pf. 3 s. m. צָרַר;
 Inf. מְצָרֵר, מְצָרָר; Pt. act. s.
 m. צָרַר, צָרַר: einwickeln,

zusammenbinden, *wrap up*,
tie up. | Pa., Impf. 3 s. m.
 c. sf. 3 s. m. לְצָרֵר: id.

ק

קָבֵא n. m., p. קָבֵי: Kab (ein
 Maß, *a measure*).

לְקַבֵּל [לְקַבֵּל] praep., sf. 1 s. † לְקַבֵּל;
 1 p. † לְקַבֵּל: entgegen,
 gegen, *opposite, against*.

קָבַל vb. denom. Pa., Pf.
 1 s. † קָבַל; 1 p. † קָבַל,

sf. 2 s. m. קָבַל; 2 s. m.
 קָבַל, sf. 1 s. קָבַל, 3 s.

m. קָבַל; 2 p. m. † קָבַל;
 3 s. m. קָבַל, sf. 3 s. m.

קָבַל; 3 p. m. c. sf. 3 s.
 m. קָבַל; Impf. 1 s. c. sf.

3 s. f. קָבַל; 1 p. c. sf.
 3 s. f. קָבַל; 3 p. m. לְקַבֵּל;

Pt. act. טָקַבַל, 2 p. טָקַבַל:
 erhalten, empfangen, *re-*

ceive, accept. | Itpa., Impf.
 3 s. f. הִתְקַבַּל, הִתְקַבַּל; Pt.

s. m. טָקַבַל: angenommen
 werden, aufgenommen wer-

den, *be received, be accept-*

ed. | Af., Inf. אֶקְבֹּל, sq.
 אֶקְבֹּל: begrüßen,
greet, salute.

קָבֵא n. m. Zinne, *turret*.

טָקַבַע vb. Af., Pt. act. טָקַבַע:
 festsetzen, *fix, appoint*.

קָבַץ vb. Pe., Imp. קָבַץ קָבַץ
 q. v.

יִקְבְּרוּן vb. Pe., Impf. 3 p. † יִקְבְּרוּן;
 sf. 3 s. m. † יִקְבְּרוּן; Pt. pass.

קָבַר: begraben, *bury*. Pa.,
 Impf. 3 s. m. † יִקְבֹּר: id.

קָבֵרָא n. m., sf. 3 s. m.
 קָבֵרָא; p. קָבֵרָא: Grab, *tomb*.

קָבוּרָא n. m. Knäuel, Blüten-
 knäuel, *coil, cluster*.

קָדַח vb. Pe., Pt. act. s. f.
 קָדַח: aufsprossen, *sprout*

up, grow up.

קָדַם [קָדַם] praep., sf. 1 p. † קָדַם;
 † לְקָדַם; 2 p. m. † קָדַם;

3 s. m. † קָדַם; קָדַם
 praep., sf. 1 p. קָדַם; 2 s.

m. קָדַם; 3 s. m. קָדַם; 3 p.
 m. קָדַם: vor, *before*.

† קָדַם אֲדָמָה adv. vor-
 mals, *heretofore*. || קָדַם
 conj. sq. Impf. bevor, *before*.

† קָדַם אֲדָמָה adj., f. קָדַם,
 קָדַם, p. m. קָדַם, p. f.

קדמיתא, קמיתא: erster, *first*. || קדם vb. denom. Pe., Pt. act. sf. קדמה, sq. ל vorangehen, überholen, *precede, overtake*. | Pa., Pf. 3 s. m. קדם; 3 p. m. קדום (sive קדום Pe.), sf. 2 s. m. קדמונה; Impf. 1 p. נקדם (לקדם); Imp. s. m. קדם, p. m. קדמו; Inf. קדומי; Pt. act. p. מקדמי, sq. ל (nota accus.) sive verbo in eadem forma (§69a): früh tun, zuvorkommen, *do early, anticipate*. | Af., Impf. 3 p. m. לקדמו; Imp. s. נקדם; p. נקדמו, sf. 3 s. f. נקדמונה; Inf. נקדומי: früh tun, schnell sein, *do early, be quick*.

קדרא n. f., sf. 2 s. m. קדרה: Topf, *pot*.

קדש vb. Pe., heilig werden, *become holy*. יום קדש: der (Sabbat) Tag hat begonnen, *the day (of the sabbath) has commenced*. | Pa., Inf. לקדושי: für heilig erklären, *pronounce holy* = 1. (obj. אהתא) trauen, *betroth*; 2. den Segenspruch am Eingange des

Sabbats sprechen, *say the benediction at the commencement of the sabbath*. | Af., Pf. 1 s. נקדש: weihen, *dedicate*. || קדוש adj., d. קדושה: heilig, *holy*. || קדושה n. m. Heiligkeit, *holiness*.

קול n. m., c. קל: Stimme, *voice*.

קום vb. Pe., Pf. 1 p. קמנו; 2 s. m. קמת; 3 s. m. קם; 3 s. f. קמת, קמה; 3 p. m. קמו, קום; Impf. 1 s. נקום, נקו; 1 p. נקום, נקו; 2 p. m. נקומו; 3 s. m. יקום, יקו; 3 s. f. יקומו, יקו; 3 p. m. יקומו, יקו; Imp. s. קום; Pt. act. s. m. קאם, קאי, קא (ק) (§38d), f. קיטא, p. m. קיטי, p. f. קיטון; 1 s. קאמנא (קאמינא), 2 s. קימת; pass. s. m. קים, f. קיטא: aufstehen, stehen, bestehen bleiben, *rise, stand, remain*; Pt. pass. feststehend, *certain*.

קו: die Frage bleibe unbeantwortet, *the question remain unanswered*. | Pa., Pf. 1 s. קיטת; Impf. 1 s.

אָקַיִם, 1 p. גָּקַיִם; Imp. p. קִימוּ; Pt. act. 1 s. מְקִיטָנָא; pass. s. m. מְקַיִם, s. f. מְקִיטָא: erfüllen, feststellen, *fulfil, establish*; מְקַיִם: am Leben erhalten, *living*. | Itpa., Pf. 3 s. m. אָקַיִם; Impf. 3 s. f. הִקַּיִם; Pt. מְקַיִם: erhalten bleiben, *remain*. | Af., Pf. 1 p. c. sf. 3 s. f. אִוְקַטְנָה; 2 s. m. c. sf. 3 s. f. אִוְקַטְתָּא; 2 p. m. † אִוְקַטְתוּן; 3 s. m. אִוְקַם, sf. 2 p. m. אִוְקַטְנָכוּ; 3 p. m. c. sf. 3 s. f. אִוְקַטְוָה; Impf. 1 s. אִוְקַם, sf. 3 s. m. אִוְקַטְנָה, 3 s. f. אִוְקַטְנָה; 3 s. m. לִוְקַם, sf. 3 p. לִוְקַטְנָהוּ; Imp. אִוְקַי, sf. 1 s. אִוְקַטְן; Inf. אִוְקוּטִי; Pt. act. s. m. מִוְקַם, מִוְקַי; 1 s. מִוְקַטְנָא, 1 p. מִוְקַטְינָן, 2 s. מִוְקַטְתָּ, 2 p. מִוְקַטְתוּ: aufrichten, bestehen lassen, stellen, sich beziehen lassen, *raise, cause to remain, place, cause to refer*. | Ittaf., Pt. מִוְקַם: sich beziehen, *refer*. מְקַיִם adj. am Leben, beständig, *living, abiding*. קוּפָא n. m. Nadelöhr, *eye of a needle*.

[קוּרְתָא] (hebr.) n. f., p. קוּרִי: Balken, *beam*.

קַטַּל vb. Pe., Pf. 1 s. c. sf. 3 s. m. קַטַּלְתִּיהָ; 2 s. קַטַּלְתָּ, sf. 3 p. m. קַטַּלְתְּנָהוּ; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. קַטַּלְתָּ, 3 p. m. קַטַּלְתְּנָהוּ; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. קַטַּלְוָה, 3 p. m. קַטַּלְוָה; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. קַטַּלְוָה; Impf. 1 s. c. sf. 3 p. m. † אִקַּטְלְנָהוּ, אִקַּטְלְנָהוּ; 1 p. גַּקַּטַּל, sf. 3 p. m. † גַּקַּטְלְנָהוּ; 2 s. m. הִקַּטַּל; 2 p. m. c. sf. 3 p. m. הִקַּטַּלְוָנָהוּ; 3 p. c. sf. 2 s. f. לִקַּטַּלְוָה; Imp. s. m. קַטַּל, sf. 3 s. f. קַטַּלְתָּ, p. f. † קַטַּלְוּ; Inf. c. sf. 3 s. m. לְמַקַּטַּלְתָּ; Pt. act. s. m. קַטַּל, p. m. † קַטַּלְוּ; 1 s. קַטַּלְנָא, 1 p. קַטַּלְינָן, 2 s. קַטַּלְתָּ, 2 p. קַטַּלְתוּ; pass. s. m. קַטַּלְתָּ, d. קַטַּלְתָּ: töten, *kill, murder*. | Itpe., Impf. 2 p. m. † הִתְקַטַּלוּן; Pt. מְקַטַּל: pass. || קַטַּלְתָּ n. m. Tod, *death*.

קַטִּין adj., d. קַטִּינָא; p. קַטִּינִי: klein, *small*. || קַטְנָא n. m. Winzigkeit, *smallness*.

קַטַּע vb. Pe., Pf. 3 s. f. c. sf. 3 s. m. קַטַּעְתָּ; Pt. pass. s. f. d. קַטַּעְתָּ: abschnei-

- den, verstümmeln, *cut off, curtail*.
- קטף vb. Itp., Pt. **בְּקָטְף**: abgeschnitten werden, *be cut off*.
- קטר vb. Pe., Imp. **קָטַר**: binden, *tie*. || **קִטְרָא** n. m., p. **קִטְרֵי**: Knoten, *knot*.
- קִטְרָא** n. m. Rauch, *smoke*. || **אִקְטְרָתָא** n. f. etwas, das Rauch verursacht, *something that causes smoke*.
- קִיטָא**, **קִיטָא** n. m. Sommer, *summer*.
- קִיסָא** n. m., p. **קִיסֵי**: Holzstück, *piece of wood*.
- קִיסָר**: Caesar.
- קִירָא** n. m. Wachs, *wax*.
- קלא vb. Pe., Pf. 2 s. **קָלִית**; 3 p. c. sf. 3 p. **קָלוּנְהוּ**; Impf. 3 s. m. **לְקָלִי**, sf. 3 s. m. **לְקָלָה**; Pt. act. **קָלִי**; pass. s. f. **קָלִיָא**: sengen, verbrennen, *parch, roast*. | Itp., Pf. 3 s. m. **אִקְלִי**; Pt. p. f. **מְקָלִין**, 1 p. **מְקָלִינִן**: pass.
- ¹ **קָלִל** **קָלָא** (?) n. m. Stein, *stone*.
- ² **קָלִל** vb. Pe., Pt. pass. s. m. **קִיל**, f. d. **קִילָתָא**, p. m. **קִילֵי**: leicht, *light*. | Itpalp., Pt. s. f. **מְקָלִקְלָא**: verdorben werden, *become spoiled*. | Af., Pf. 2 s. m. **אִקְלָתָא**; Impf. 3 s. m. **לְקָל**; Imp. **אִקְל**; Pt. act. **מְקָל**; pass. **מְקָלָא**: erleichtern, *lighten*. | Ittaf., Pf. 3 s. m. **אִתְקִיל**: pass. || **קָלִיל** adj. leicht, *light*; adv. ein wenig, *a little*.
- קלע vb. Itp., Pf. 1 s. **אִקְלַעְתָּ**, **אִקְלַעִי**; 1 p. **אִקְלַעֵנִן** (**אִקְלַעֵינִן**), **אִקְלַעֵן**; Pt. s. m. **מְקָלַע**, p. m. **מְקָלַעִין**: eintreffen, *arrive*; begegnen, *strike*.
- קִלְקָלָתָא**, **קִלְקָלָתָא**, **קִלְקָלָתָא** n. f., p. **קִלְקָלֵי**, **קִלְקָלֵי**: Misthaufen, *dung heap*.
- קָטָא** v. קדם.
- קָטְרָא** n. m. Mehl, *flour*.
- קָטִי** v. קדם.
- קָטְקָטָא** (gr.) n. m. Kessel, *kettle*.
- קנא vb. Pa., Impf. 2 s. m. **אִתְקַנָּא**: eifersüchtig sein, *be jealous*. || **קָנָא** n. m., sf. 3 s. m. **קָנְיָה**: Eifersucht, *jealousy*.
- קָנָא** vb. Pe., Pf. 2 s. m. **קָנִיתָ**; Impf. 3 s. m. **לְקָנִי**; Imp.

קנה; Pt. act. s. m. קני, p. m. קנו: erwerben, kaufen, *acquire, purchase*.
 קניא n. m., p. קני: Rohr, *reed*.
 קנסא (gr.) n. m. Strafe, *fine*.
 קפץ vb. Pe., Imp. קפץ; Pt. קפץ: springen, *leap*.
 [קצבא] n. m., p. d. קצבא: Fleischhauer, *butcher*.
 קצץ vb. Pe., Pf. 3 p. m. קצו; Impf. 1 s. קץ; 2 s. m. קץ; 3 p. m. קצו; Imp. s. m. קץ, p. m. קצו; Inf. c. sf. 3 s. m. לְמַקְצֶיָהּ; Pt. act. קצץ, p. m. קצץ; pass. קץ: abhauen, bestimmen, *cut off, determine*. | Itpā., Pf. 3 p. m. אֶתְקַצְצוּ: abgehauen werden, *be cut off*.
 קציר adj., d. קצירא; p. d. קציר: krank, *sick*.
 קקא n. m., p. קקי: Pelikan, *pelican*.
 קקול (pers.) p. m. Amomum Cardamomum.
 קרא n. m., p. קרי: Kürbis, *gourd*.
¹קרא vb. Pe., Pf. 1 s. קרא, sf. 2 s. m. קרי(י); 2 s. m. קרי, sf. 3 s. m. קריה; Margolis, Chr. Rab. Talm.

3 s. m. c. sf. קריה; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. קריה; Imp. קרי; Inf. מקרא, מקרי; Pt. act. קרי, p. קרו, 1 p. קרינו: rufen, nennen, lesen, *call, read*. | Itpē., Impf. 3 s. m. יתקרי; Pt. s. m. מקרי, s. f. מקרי, p. f. מתקרין; pass. | Af., Pf. 1 p. c. sf. 3 s. m. אֶקְרִינוּהי; 2 s. m. c. sf. 1 s. אֶקְרִיתוּ; 3 s. m. c. sf. 1 p. אֶקְרִינוּ, 2 s. m. אֶקְרִי, 3 s. m. אֶקְרִי; 3 p. m. c. sf. 1 s. אֶקְרִיוּ; Imp. p. m. אֶקְרוּ; Pt. act. s. m. מקרי, p. c. מקרי, 1 s. מקרינא: lesen lassen, *cause to read*. ||
 קרא n. m., sf. 2 s. m. קראי, קריה; 3 s. f. קראי; p. קראי: Bibelvers, *Scriptural verse*.
 קרינא n. m. Leser, *reader*.
²קרא n. f., p. קרינא: Stadt, Dorf, *town, village*.
 קרב vb. Pe., Pf. 3 p. m. קרבו; Impf. 2 s. m. קרב; 3 s. m. קרב; Imp. קרב; Inf. לְמַקְרַב: nahen, *come near*. | Pa., Pf. 1 s. קרבת, sf. 2 s. m. קרבתי; 3 p. m. קרבו; Imp. p. קרבו; Inf. c. sf. 3 s. m. לְמַקְרַב; Pt. act. p. m.

† מְקַרְבִּין; pass. s. m. מְקַרֵּב,
 f. מְקַרְבָּא, 1 s. מְקַרְבָּנָא:
 nahebringen, darbringen,
 opfern, *bring near, offer*;
 Pt. pass. verwandt, *related*. |
Af., Pf. 3 s. f. † הִקְרַבְתָּ; Pt.
 act. מְקַרֵּב: bringen, opfern,
bring, offer. || קָרִיב adj., d.
 קָרִיבָא; sf. 1 s. קָרִיבִי,
 קָרִיבִי; 2 s. m. קָרִיבֶיךָ; 3 s.
 m. קָרִיבֶיהָ; 3 s. f. קָרִיבֶיהָ;
 1 s. קָרִיבָנָא: verwandt, *re-*
lated. || קָרְבָּא n. m. Krieg,
war. || קָרְבָּנָא n. m. Opfer,
sacrifice.

קָרַח adj., d. קָרְחָא: kahl, *bald*.
 קָרְטִילִיחָא (gr.) n. f. Kästchen,
chest.

קָרְיָא n. m. Wurm, *worm*.

¹ קָרְטָא n. m., p. קָרְטִי: eine
 gewisse Pflanze, *a certain*
plant.

² קָרְטָא n. m. Haut, Kruste,
skin, crust.

קָרְנָא n. f., p. (du.) קָרְנִין,
 קָרְנִי: Horn, *horn*; p. קָרְנָא
 Ecke, *corner*.

קָרְנָמָא n. m. Hammer, *hammer*.

[קָרְסָלָא] n. m., p. c. sf. 3 s. f.
 קָרְסָלָא: Knöchel, *ankle*.

קָרַע vb. **Pe.**, Pf. 3 s. m. c. sf.

3 s. m. קָרַעְתָּ; 3 p. m. † קָרַעוּ;
 Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m.

קָרַעְתָּ; Pt. act. קָרַע: zer-
 reißen, *tear*. || **Itpc.**, Pf. 3
 p. f. † אֶקְרַעְתָּ: pass.

קָרַץ vb. **Pe.**, Pf. 3 s. f. c. sf.
 1 s. קָרַצְתָּ: kneifen, *nip,*
pinch. || קָרַצָּא n. m. Stück,
piece, v. אָכַל.

קָרַד vb. **Pe.**, Inf. מְקַרֵּד; Pt. act.
 s. m. קָרַד, f. קָרַדָּא: kalt
 sein, *be cold*. || **Af.**, Impf.
 1 p. נִקַּד; Inf. אֶקְוִי; Pt.
 act. s. f. מְקַרְדָּא: abkühlen,
cool off. || קָרִיר adj. kalt,
cold.

קָרְחָא v. ² קָרַח.

קָשִׁי adj., f. קָשִׁיא, p. m. קָשִׁי,
 f. קָשִׁין: hart, schwer, *hard,*
difficult. || קָשִׁיחָא n. f., p.
 קָשִׁיחָא: Kern, *kernel*. || קָשִׁיחָא,
 p. קָשִׁיחָא (קָשִׁי): Schwierig-
 keit, Frage, *difficulty,*
question. || קָשָׂא vb. denom.
Af., Pt. act. מְקַשֵּׂא: einen
 Einwand erheben, *raise a*
point of objection.

קָשַׁט vb. **Itpa.**, Pf. 3 s. f.
 אֶקְשַׁט; Imp. s. f. אֶקְשַׁטִּי;
 Pt. s. f. מְקַשַׁטָּא: sich

putzen, *dress*. | קִשְׁטָא n. m.
Wahrheit, *truth*.
קִשְׁשׁ vb., Inf. לְקִשְׁשׁוּ; Pt.
p. m. † מְקִשְׁשִׁין: behacken,
hoe.
קִשֵּׁשׁ vb. Pe., Pf. 1 p. † קִשֵּׁשׁ,
† קִשֵּׁשׁוּ, † קִשֵּׁשׁוּ; 3

s. m. קִשׁ, f. קִשָּׁא: alt wer-
den, *grow old*. || קִשִּׁישׁ adj.,
d. קִשִּׁישָׁא: alt, *old*.
קִשְׁתָּא n. Bogen, *bow*.
קִתְּיָא n. f., p. sf. 3 p. f. קִתְּיָא:
Stiel, *handle*.

רֵאָא n. m. Wildochse,
wild ox.

רֵישׁ n. m., c. רֵישׁ, ראש;
sf. 1 s. רֵישִׁי; 2 s. m. רֵישׁ(י);
3 s. m. רֵישָׁא, f. רֵישָׁא,
רֵישָׁא; p. c. רֵישִׁי: Haupt,
Anfang, *head, beginning*. |
בְּרֵישָׁא adv. anfangs, *at*
first. | מְרֵישׁ adv. id.

רַבָּא vb. Pa., Pf. 1 s. c. sf. 3
s. m. רַבִּיתָּא; 3 s. f. c. sf.
3 s. m. רַבִּיתָּא; Impf. 3 s. f.
רַבִּיתָּא; Imp. רַבִּי: großziehen,
bring up. | רַבִּיתָּא n. f. Mäd-
chen, *girl*. || רַבּוּתָּא n. f. Aus-
zeichnung, *distinction*.

רַבָּא adj., d. רַבָּא, רַבָּא;
sf. 1 s. † רַבִּי, רַבִּי; s. f. d.
רַבִּיתָּא; p. m. c. sf. 1 p. רַבִּי:
groß, *great*; Lehrer, *teacher*.
| רַבּוּתָּא n. f., p. רַבּוּתָּא,
d. רַבּוּתָּא: 10 000. || רַבּוּתָּא

n. m., c. רַבּוּתָּא; sf. 3 s. m.
רַבּוּתָּא; Herr, *Lord*. | רַבּוּתָּא
n. f., sf. 3 s. m., רַבּוּתָּא:
herrisches Wesen, *lordship*. |
[רַבּוּתָּא] n. m., p. m. c. sf. 3
s. m. רַבּוּתָּא, רַבּוּתָּא;
p. f. רַבּוּתָּא: groß, *large*;
Großer, *grandee*.

רַבְּעָא n. m., אַרְבַּעָא n.
f. 4. || אַרְבַּעָא(י), f. אַרְבַּעָא
† אַרְבַּעָא(י), עֶשְׂרִים 14. |
† אַרְבַּעָא, אַרְבַּעָא n. p. m. 40.
רַבְּעָא n. m. $\frac{1}{4}$. || רַבּוּעָא n.
m. Quadrat, *square*.

רַבְּעָא vb. Af., Pf. 2 s. m.
אַרְבַּעָא: lagern lassen, *cause*
to lie down. || מְרַבְּעָא n. m.
מְרַבְּעָא n. f. Lagerstätte,
resting-place.

רַגְזָא vb. Pe., P't. act. רַגְזָא:
zürnen, *be angry*. רַגְזָא adj.
jähzornig, *given to anger*.

- רַגְלָא (ר) n. f., p. c. sf. 3 s. m. רַגְלֵיהוֹן; 3 p. m. רַגְלוֹהִי; Fuß, *foot*. || רָגַל vb. denom. Pe., Pt. pass. רָגַל, 2 p. רָגַלְתָּ: gewöhnt, *accustomed*.
- רָגַשׁ vb. Pe. rauschen, *be in commotion*. | Af., Pf. 1 s. אָרָגַשְׁתָּ; Impf. 3 p. m. לָרָגַשׁוֹן; Pt. act. מָרָגַשׁ: 1. in Bewegung bringen, *stir*; 2. empfinden, merken, *perceive*. || רָגַשׁ n. m. Geräusch, *noise, commotion*.
- רָדַד vb. Pa., Pf. 3 s. m. רָדַדְתָּ; Inf. רָדַדְתִּי: plattschlagen, *beat out*.
- רָדַף vb. Pe., Pt. act. p. m. רָדַפְתָּ; pass. p. f. רָדַפְתִּי: rasch fließen, *flow vehemently*.
- רָהַט vb. Pe., Pf. 3 p. רָהַטְתָּ; Imp. s. m. רָהַט, p. m. רָהַטוּ; Pt. act. s. m. רָהַטְתָּ, p. m. רָהַטְתֶּם, f. רָהַטְתִּי: laufen, *run*. | Af., Imp. s. m. c. sf. 1 s. אָרָהַטְנִי: laufen lassen, *cause to run*. || רָהַטָא n. m. Laufen, *running*. || רָהוּטָא n. m., p. רָהוּטִי: Läufer, *runner*.
- רָוַא vb. Pe., Impf. 2 s. m. רָוַיְתִי; Pt. pass. s. m. d. רָוַיְתָא: sich berauschen, *be drunk*. | Af., Pf. 3 s. f. c. sf. 3 s. m. אָרָוַיְתָא: berauschen, *make drunk*.
- רוּחַ vb. Pe., Pt. act. s. m. רוּחַ, f. רוּחָא; pass. s. m. רוּחְתָא: sich erweitern, *become wide*. | Pa., Pt. pass. מְרוּחָא weit, *wide, ample*. || רוּחָא n. m. Raum, *space*.
- רוּמָא n. m. Höhe, *height*.
- רוּמָאָה n. m. Römer, *Roman*.
- רוּמָא n. m., p. d. רָוַיְתָא; sf. 3 s. m. רָוַיְתָא: Geheimnis, *secret*.
- רוּבָא n. m. Rinne, *water-spout*.
- רוּחָא n. m. Mühle, *mill*.
- רוּחָא n. p. m. Mitleid, *compassion*. | רוּחָא vb. denom. Pe., Pt. act. s. m. רוּחָא; sf. 3 s. m. רוּחָא; p. m. רוּחָא, 1 s. רוּחָא: lieben, *love*; Pt. act. Freund, *friend*. | Pa., Pt. act. מְרוּחָא: sich erbarmen, *have compassion*. || רוּחָאָה n. f., sf. 1 p. רוּחָאָה: Liebe, *love*. || רוּחָאָה n. m. der Barmherzige, *the Compassionate One*.

רָחַץ vb. Pe., Pt. pass. 1 s. רָחַץ
 רָחַץ vertrauen, *trust*. ||
 רָחַץ n. m., sf. 1 s. רָחַץ:
 Vertrauen, *trust*.

רָחַץ vb. Pa., Pt. pass. p. f. רָחַץ,
 1 s. רָחַץ, 2 p. רָחַץ:
 entfernen, *remove*. || רָחַץ adj., d. רָחַץ;
 s. f. רָחַץ: fern, *far*,
distant. || רָחַץ n. m., c.
 רָחַץ: Entfernung, *distance*.

רָחַץ Itpe., Pf. 3 s. m. רָחַץ;
 Pt. s. m. רָחַץ, p. m. רָחַץ:
 sich ereignen, *occur*. || רָחַץ n. m. coll.
 Radium, *worms*. [*moist*.

רָחַץ adj., d. רָחַץ: feucht,
 רָחַץ vb. Pe., Pt. act. רָחַץ:
 murmeln, *murmur*.

רָחַץ vb. Af., Pt. act. רָחַץ:
 riechen, *smell*. || רָחַץ n. m.,
 sf. 3 s. m. רָחַץ: Geruch,
smell. || רָחַץ adj., d.
 רָחַץ: wohlriechend, *of*
a sweet odor.

רָחַץ v. רָחַץ.

רָחַץ v. רָחַץ.

רָחַץ vb. Af., Pt. act. רָחַץ:
 ausleeren, *empty out*. || רָחַץ
 adv. leer, *empty*.

רָחַץ v. רָחַץ.

רָחַץ vb. Pe., Imp. רָחַץ; Inf.
 לְרָחַץ, Pt. act. רָחַץ: reiten,
ride. | Af., Pf. 3 s. m. c. sf.
 3 s. m. רָחַץ: reiten las-
 sen, *cause to mount*.

רָחַץ adj., f. רָחַץ: zart,
 weich, *tender*, *soft*.

רָחַץ (hebr.) n. m. Hausierer,
peddler.

רָחַץ Itpe., Pf. 3 s. m. רָחַץ:
 verloren gehen, *be lost*.

רָחַץ vb. Pe., Pf. 3 s. f. c. sf.
 3 s. f. רָחַץ; Impf. 2 s. m.
 c. sf. 3 s. m. רָחַץ; Imp.
 רָחַץ, s. f. 3 p. f. רָחַץ;
 Inf. לְרָחַץ; Pt. act.
 s. m. רָחַץ, 1 s. רָחַץ;
 pass. s. f. רָחַץ: werfen,
 erheben, gegenüberstellen,
throw, *lift*, *contrast*. | Itpe.,
 Pf. 3 s. m. רָחַץ, f. רָחַץ,
 רָחַץ; Pt. s. m. רָחַץ:
 sich ereignen, *occur*. | Af.,
 Pt. act. 1 s. רָחַץ, 1 p.
 רָחַץ: zusammenwerfen,
cast together.

רָחַץ vb. Pa., Pt. act. p. f. רָחַץ:
 winken, *wink*.

רָחַץ n. m. (f.) Speer, *spear*.

רָחַץ n. m. Granatapfel, *pome-*
granate.

- רִנָּן vb. Pa., Pt. p. m. רִנָּנִי: murren, *murmur*.
- ¹רַעָא vb. Pe., Impf. 3 s. m. נִרְעִי; Inf. לְמַרְעִי; Pt. s. m. d. רַעֲיָא; p. רַעֵ, רַעוּ: weiden, *tend*; Pt. act. d. Hirt, *shepherd*.
- ²רַעָא n. m., רַעוּתָא n. f., c. רַעוּת: Wille, *will*.
- ¹רַעַע vb. Af., Pf. 3 s. m. אֶרַע; Inf. לְאַרְעִי: Böses zufügen, *do evil*. | Ittaf., Pf. 3 s. m. אֶרַע; Impf. 3 s. m. לְהַרַע: sich verschlimmern, *grow worse*.
- ²רַעַע vb. Pe., Pt. pass. s. m. d. רַעֲיָא; f. רַעֲיָא: schadhaft, *broken*. | Af., Pt. 2 s. מַרַעַת: schadhaft machen, *impair*.
- רַעַף n. f., sf. 2 s. f. רִיפְתָא: Brot, *bread*.
- רַפַּק vb. Pe., Pt. act. רַפַּק: pflügen, *plough*. || רַפְקָא n. m. Pflügen, *ploughing*. || רַפּוּקָא n. m. Pflüger, *ploughman*.
- רַצָּא (hebr.) vb. Itpa., Pf. 3 s. m. אֶרְצִי; Pt. s. m. מְרַצִי: besänftigt sein, *be reconciled*.
- רַקִּיעָא (hebr.) n. m. Firmament, *firmament*.
- רַקַּק vb. Pe., Pf. 3 s. f. רַקַּת; Inf. 3 s. f. רַקַּק; Impf. 3 s. f. רַקַּק; Pt. s. f. רַקַּק: speien, *spit*. || רַקָּא n. m. Speichel, *spittle*.
- רַשׁוּתָא n. f., sf. 2 s. m. רַשׁוּתָא(י): Erlaubnis, Darlehen, *permission, loan*. | מַרְיָא רַשׁוּתָא: Schuldner, *debtor*.
- רַשִּׁיעַ adj., d. רַשִּׁיעָא; p. d. רַשִּׁיעִי, רַשִּׁיעִיָא: gottlos, *wicked*.
- רַתַּח vb. Pe., Impf. 2 s. m. רַתַּח; Pt. act. s. f. רַתַּח; pass. p. m. רַתַּחִי: sieden, in Zorn aufbrausen, *boil, be hot with anger*. | Pa., Pt. pass. p. m. מַרְתַּחוּ: erzürnt, *angry*. || רַתַּחָא n. m. Zorn, *anger*.
- רַתַּחָא n. m. Ginsterstrauch, *broom-plant*.

ש

שבֵּעַ vb. Pe., Pt. act. שָׁבַע, 1 p. שִׁבְעִינָן, 2 s. שִׁבְעָה: satt sein, *be sated*. | Af., Pf. 3 s. m. c. sf. 1 p. אֶשְׁבְּעַן; Impf. 3 s. m. c. sf. 2 s. m. לְשַׁבְּעָה: sättigen, *satisfy*.
 שהד v. סהד.
 שְׁמָאלָא n. m. Linke, *left hand*.

סנא v. שנא.
 שְׁעָרָא n. m., sf. 3 s. m. שְׁעָרָה: Haar, *hair*.
 שְׁעָרְיָא (סְעָרְיָא) n. f., p. שְׁעָרִי: Gerste, *barley*.
 שְׁפָתָא n. f., p. c. sf. 3 s. m. שְׁפֹתָה: Lippe, Rand, *lip*, *edge*.

ש

שאב vb. Pe., Inf. מִשָּׁב; Pt. act. s. m. שָׁיַב; p. m. שִׁיבִי, f. שִׁיבָה: resorbieren, *absorb*.
 שאר vb. Pa., Pf. 1 s. שִׁירַחַת; 2 s. m. שִׁירַחַת: übrig lassen, *leave over*. | Itpa., Pf. 3 s. m. אֶשְׁתַּיֵּר: pass. || שְׂאָר n. m. Rest, *remainder*.
 שבא vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׁבִיָּה; Pt. act. p. m. שָׁבוּ: gefangen nehmen, *capture*. | Itpa., Pf. 3 s. m. אֶשְׁתַּבֵּי; f. אֶשְׁתַּבֵּי; p. f. אֶשְׁתַּבְּיָן: pass. || שְׁבִיָּא n. m. Gefangenschaft, *captivity*.
 שאל vb. Pe., Pf. 1 s. שִׁאלַחַת, שִׁאֲלִי, sf. 3 s. m. שִׁאלְהָה; 3 p. m. שִׁאלְהָנָהוּ, שִׁאלְהָנָהוּ;

1 p. שִׁאֲלָנָא; Imp. s. m. שִׁאֵל, p. m. שִׁאֲלוּ; Inf. לְשַׁאֵל; Pt. act. שִׁאֵל, p. m. שִׁאֲלִי; pass. s. f. שִׁאֲלָה: fragen, entleihen, *ask*, *borrow*. | Itpa., Pf. 1 s. אֶתְשַׁלֵּי; 3 s. m. אֶתְשַׁלֵּי; Impf. 3 s. m. נִתְשַׁל; Inf. אֶתְשַׁלֵּי; Pt. לְמִתְשַׁל: die Auflösung eines Gelübdes nachsuchen, *apply for the dissolution of a vow*. | Pa., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שִׁיֵּלָה; Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. f. לְשִׁיֵּלָה; 3 p. m. לְשִׁיֵּלוּ; Imp. s. m. c. sf. 3 s. m. שִׁיֵּלָה; Inf. לְשִׁיֵּלִי; Pt. act. s. m. מִשְׁאֵל, p. m. מִשְׁשִׁילִין, 1 s. מִשְׁשִׁילָנָא: fragen, *ask*; sq. בִּי sich er-

- kunden, *inquire*. || Af., Pf. 3 s. f. אֲשַׁלָּה; Inf. אֲשׁוּלִי; Imp. s. m. c. sf. 1 s. אֲשַׁלֵּן; Pt. act. s. m. מִשַּׁל; p. m. מִשַּׁלְתִּי: leihen, *loan*.
- ¹ שָׁבָה n. f., sf. 3 s. f. שֶׁבֶתָה; p. c. sf. 3 s. f. שֶׁבֶתְתָה: Nachbarin, *woman-neighbor*. || שֶׁבֻתָה n. f., sf. 1 s. † שֶׁבֻתִי; 1 p. שֶׁבֻתִי: Nachbarschaft, *neighborhood*.
- ² שָׁבָב n. m., p. שִׁבִי: Span, *splinter*.
- שָׁבַח vb. Pa., Pf. 3 p. m. שִׁבַּח: preisen, *praise*. | Af., Inf. אֲשַׁבְּחִי; Pt. act. מִשַּׁבַּח: verbessern, *improve*.
- שְׁבִילָא n. m., p. שְׁבִילִי: Pfad, *path*.
- שָׁבַע n. m., שֶׁבַע n. f., שָׁבַע n. m. et f. 7. || שְׁבַע, שְׁבַע, שְׁבַע, עֶשְׂרֵה f. † שְׁבַע, שְׁבַע, שְׁבַע 17. || שְׁבַעִין n. p. m. 70. || [שְׁבֻעָא] (hebr.) n. m., p. שְׁבֻעֵי: Woche, *week*. || שָׁבַע vb. denom. Itpa., Pf. 1 s. אֲשַׁבְּעִי; Impf. 3 s. m. לְשַׁבְּעַי: schwören, *swear*. | Af., Pf. 1 s. c. sf. 2 p. m. אֲשַׁבְּעֶיכוּ: beschwören, *adjure*.
- שָׁבַק vb. Pe., Pf. 2 s. m. et f. שִׁבַּקְתָּ; 2 p. m. † שִׁבַּקְתּוֹן; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שִׁבַּקְתָּה, 3 p. m. שִׁבַּקְתֶּהּ; 3 s. f. c. sf. 3 s. m. שִׁבַּקְתָּה; 3 p. m. † שִׁבַּקוֹתָ, sf. 1 s. שִׁבַּקִּין, 3 p. m. שִׁבַּקוֹנֶהּ; Impf. 1 s. c. sf. 3 s. m. אֲשַׁבַּקְתָּה, 3 p. m. אֲשַׁבַּקְתֶּהּ; 3 s. m. c. sf. 3 s. f. לְשַׁבַּקְתָּה; Imp. s. m. שִׁבַּק, 1 s. שִׁבַּקֵּן, 3 s. m. שִׁבַּקְתָּה, 3 p. m. שִׁבַּקְתֶּהּ; s. f. שִׁבַּקִּי, sf. 3 s. m. שִׁבַּקִּיָּה; p. m. c. sf. 3 s. m. שִׁבַּקוֹתָה; Pt. act. s. m. שִׁבַּקְתִּי, 1 p. שִׁבַּקְתִּי, 2 s. שִׁבַּקְתָּה; pass. p. f. שִׁבַּקְתָּה: übriglassen, hinterlassen, fahren lassen, zulassen, *leave over, leave behind, let go, permit*.
- שְׁבֻרִי n. p. m. Blindheit, *blindness*.
- שָׁבַשׁ vb. Pa., Pt. s. f. d. מִשְׁבָּשָׁה: fehlerhaft, *erroneous*. | Itpa., Pf. 3 p. אֲשַׁבְּשׁוּ: sich irren, *err*. || שֶׁבֶשׁ n. f. Irrtum, *error*.
- שָׁבָה n. f., a. שָׁבָה; p. שִׁבִי, שֶׁבֶתָה: Sabbat, Woche,

sabbath, week. | קַד בְּשַׁבָּא, אַרְבַּעָה, הַלְחָא בִשׁ, תְּרֵי בִשׁ, מַעְלֵי שְׁבַחָא, הַמְשָׂא בִשׁ, בִּשׁ: Sonntag, Montag, Dienstag, Mittwoch, Donnerstag, Freitag, *Sunday, Monday, Tuesday, Wednesday, Thursday, Friday.*

שִׁבְחָא n. Name eines Dämons, *name of a demon.*

שָׁנַח vb. Af., Pf. 3 s. m. אֶשְׁנַח; 3 s. f. אֶשְׁנַחַח; Pt. act. מִשְׁנַח: sich kümmern, *care, mind.*

שָׁגַר vb. Pe., Pt. pass. s. m. d. שְׁגִירָא: heizen, *heat.*

שָׂדָא vb. Pe., Pf. 1 s. שְׂדִי, sf. 3 s. m. שְׂדִיחָה; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׂדִיָּה, 3 p. שְׂדָנְהוּ, שְׂדָנְהוּ; 3 s. f. c. sf. 3 s. m. שְׂדִיחָה, שְׂדִיחָה; 3 p. m. c. sf. 3 s. m. שְׂדִיּוּהַ; Impf. 3 s. m. נִשְׂדִי, sf. 3 p. לְשְׂדָנְהוּ; Imp. s. m. שְׂדִי, sf. 3 s. f. שְׂדִיָּה; Inf. לְמִשְׂדָּא; Pt. act. s. m. שְׂדִי, f. שְׂדִיָּא, p. m. שְׂדוּ, 1 s. שְׂדִינָא, 2 s. שְׂדִיחָה; pass. s. m. שְׂדִי, f. שְׂדִיָּא, p. f. שְׂדִינָא: werfen, *cast.*

שָׂדַר vb. Pa., Pf. 1 s. c. sf. 2 s. m. שְׂדִרְחִיךְ, 3 s. m.

שְׂדִרְחִיךְ; 3 s. m. שְׂדִר; f. שְׂדִרְחָה, sf. 3 s. m. שְׂדִרְחָה; 3 p. m. שְׂדִרוּ, שְׂדִרוּ, sf. 1 p. שְׂדִרִינָן, 3 s. m. שְׂדִרוּהַ; Impf. 1 s. אֶשְׂדִר; 1 p. נִשְׂדִר, sf. 3 s. m. נִשְׂדִרְחָה; 3 s. m. לְשְׂדִר; 3 s. f. תְּשְׂדִר; Imp. שְׂדִר; Pt. act. s. m. מִשְׂדִר, p. m. מִשְׂדִרִי, 1 s. מִשְׂדִרְנָא: *senden, send.*

שְׂדַח n. m., שְׂדָחָא n. f. 6. שְׂדַחְעִשְׂדָה, f. שְׂדַחְעִסְרִי, שְׂדַחְעִסְרִי 16. || שְׂדַחְעִסְרִי n. p. m. 60. || שְׂדַחְעִסְרִי n. f. 1.

שְׂדַחָא vb. Pa., Impf. 3 s. m. c. sf. 3 p. נִשְׂדַחְנָהוּ: zurückhalten, *detain.* | Itpa., Impf. 3 s. m. לְשְׂדַחְחִי: verweilen, *tarry.*

¹ שְׂדַחָא vb. Pe., Pt. pass. שְׂדַחְי, p. שְׂדַחוּ: wert, preiswert, billig, *worth, cheap.* | Af., Imp. p. אֶשְׂדַחוּ: sq. vb. billig, *cheap.*

² שְׂדַחָא vb. Pa., Pf. 1 s. שְׂדַחְי, sf. 2 p. שְׂדַחְנָכוּ, 3 s. m. שְׂדַחְחִי, 3 p. שְׂדַחְנָהוּ; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׂדַחְיָה; 3 p. m. c. sf. 2 s. m. שְׂדַחְיּוּהַ; Imp. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. לְשְׂדַחְחִי;

- Inf. לְשׁוּי, sf. 3 s. m. לְשׁוּיָה: setzen, machen, *set, render*.
 שׁוּם vb. Pa., Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. לְשׁוּמָה: abschätzen, *estimate*.
 שׁוּעַ vb. Pe., Pt. pass. p. f. שׁוּעַן: verpichen, glätten, *plaster, make smooth*. | Itpe., Pf. 3 p. † אֶתְשׁוּעוּ: glatt werden, *become smooth*. || שׁוּעָא n. m., שׁוּעָתָא n. f. Mörtel, Spund, *cement, sealing clay*.
 שׁוּף vb. Pe., Pf. 3 p. c. sf. 3 s. f. שׁוּפִיּוּה; Imp. שׁוּף; Pt. act. p. m. שׁוּפּוּ; pass. p. m. שׁוּפִי, שׁוּפִי: reiben, abreiben, *rub, wear out*. | Pa., 3 p. c. sf. 3 s. f. שׁוּפּוּה: id.
¹ שׁוּקָא n. m. Marktplatz, *market place*.
² שׁוּקָא n. [f.] Schenkel, Fuß, *leg*.
 שׁוּר vb. Pe., Impf. 2 s. m. שׁוּר; Pt. act. שׁוּר: springen, *leap*. | Pa., Pt. act. שׁוּר: id.
 שׁוּרָא n. m. Mauer, *wall*.
 שׁוּשְׁבִינָא n. m. Hochzeitskammerad, *best man*.
 שׁוּרָא v. שׁוּעָא.
- שׁוּחָא n. m. Bestechung, *bribe*.
 שׁוּחַט vb. Pe., 3 p. c. sf. 3 s. m. שׁוּחַטוּה; Impf. 3 s. m. נִשְׁחַט; Imp. p. m. c. sf. 3 s. m. שׁוּחַטוּה: schlachten, *slaughter*.
 שׁוּחָנָא n. m. Last (eig. Erhitzung), *load (prop. heat)*.
 שׁוּחַר vb. Pa., Pt. act. p. m. מְשַׁחְרִי: fronen lassen, *impose forced labor*.
 שׁוּטָא vb. Pe., Pt. act. s. m. d. שׁוּטִיא Narr, *fool*. | שׁוּטִיּוּתָא n. f. Torheit, *folly*.
 שׁוּטָא vb. Itpa., Pf. 1 s. אֶשְׁתַּטְחִי: sich ausstrecken, *stretch oneself*.
 שׁוּטָא vb. Pe., Pf. 2 s. m. c. sf. 3 s. m. שׁוּטְפִיּוּה; Impf. 1 p. c. sf. 3 s. m. נִשְׁטַפֵּה: wegschwemmen, *wash away*.
 שׁוּטָא vb. Pe., Impf. 1 s. אֶשְׁטַר; Inf. מְשַׁטַּר: bestreichen, *smear (apply a salve)*. | שׁוּטָא n. m., c. שׁוּטָא; sf. 1 s. שׁוּטָא; 2 s. שׁוּטָא; p. c. sf. 2 p. m. שׁוּטָא: Urkunde, *document*.
 שׁוּב vb., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שׁוּבָה; Impf. 3 s. m. c. sf. 1 s. לְשׁוּבָה; Inf. c. sf.

3 s. m. לְשִׁיוּ[ו]בָה: erretten, *deliver*.
 שִׁיבָא n. m., p. שִׁיבָי: Flosse, *fin*.
 שִׁירָאִי (gr.) n. m. p. Seide, *silk*.
 שִׁישׁ n. m. Alabaster, *alabaster*.
 שָׁבַב vb. Pe., Pf. 1 p. שָׁבַבְנָן; 3 s. f. שָׁבַבְתְּ; 3 p. m. שָׁבַבְתֶּם; Pt. act. s. m. שָׁבַבְתִּי, f. שָׁבַבְתְּ; p. m. d. שָׁבַבְתֶּם, f. שָׁבַבְתֶּן: sich legen, liegen, schlafen, sterben, *lie down, lie, sleep, die*.
 שָׁכַח vb. Pe. (Af.), Pf. 1 s. sf. 3 s. m. אֲשַׁכַּחְתִּיהָ, f. אֲשַׁכַּחְתִּיהָ, p. m. אֲשַׁכַּחְתֶּנּוּ; 1 p. אֲשַׁכַּחְתִּינִי; 3 s. m. אֲשַׁכַּחְתֶּם, sf. 3 s. m. אֲשַׁכַּחְתֶּהּ, 3 p. m. אֲשַׁכַּחְתֶּנּוּ; 3 s. f. c. sf. 3 s. m. אֲשַׁכַּחְתֶּהּ; 3 p. m. אֲשַׁכַּחְתֶּם; אֲשַׁכַּחְתֶּם, sf. 3 s. m. אֲשַׁכַּחְתֶּהּ; Impf. 2 s. m. תִּשְׁכַּח; Pt. act. מְשַׁכַּח, 1 s. מְשַׁכַּחְנָא, 2 s. מְשַׁכַּחְתָּ; pass. s. m. שָׁכַחְתָּ, f. שָׁכַחְתְּ, 2 s. שָׁכַחְתֶּם: finden, *find*; Pt. pass. sich befindend, antreffbar, *found, frequent*. | Itpe., Pf. 3 s. m.

אֲשַׁחֲבֶה; Inf. אֲשַׁחֲבֶה; Pt. p. m. מְשַׁחֲבֶה: gefunden werden, *be found, be met with*.
 שָׁחַח (hebr.) vb. Pe., Pf. 1 p. שָׁחַחְתִּי, sf. 3 p. שָׁחַחְתֶּם; Pt. act. 1 p. שָׁחַחְתִּינִי: vergessen, *forget*. | Itpe., Pt. s. f. מְשַׁחֲחָא, pass.
 מְשַׁבְּלִי n. m., p. מְשַׁבְּלִי: Becken, *basin*. | מְשַׁבְּלָהּ n. f. kleines Becken, *small basin*.
 שְׁכִינְתָא n. f., p. שְׁכִינְתָא: die Gegenwart Gottes, *the Divine Presence*. || מְשַׁבֵּן vb. pfänden, *pawn*. | מְשַׁבְּנָא (ב) n. f. Pfand, *pledge*.
 שְׁכָרָא n. m. Rauschtrank, *intoxicating drink*.
 אֲשַׁחֲלִין vb. Itpe., Pf. 1 p. אֲשַׁחֲלִין: vergessen, *forget*.
 שָׁלַח vb. Pe., Pf. 3 s. f. שָׁלַחְתְּ; 3 p. f. שָׁלַחְתֶּן; Impf. 3 s. m. לְשַׁלַּח; 3 p. לְשַׁלְּחוּ; Imp. שְׁלַח; Pt. pass. שְׁלִיחַ, d. שְׁלִיחָא, שְׁלִיחָא, sf. 3 s. f. שְׁלִיחָה: 1. senden, *send*; Pt. pass. Bote, *messenger*; 2. ausziehen, *take off*.

- Pa., Pt. act. p. מִשְׁלָּחִי: ausziehen, *strip off*.
- שָׁלַט vb. Pe., Impf. 3 s. m. לְשַׁלֵּט; Pt. act. שָׁלַט: herrschen, *rule*. || שְׁלִיטָא n. m., p. שְׁלִיטָי: Herrscher, *Macht-haber, ruler, potentate*. || שְׁלִיטָא n. m., d. שְׁלִיטָא: Herrschaft, *dominion*.
- שְׁלִיחָא, מְלִיחָא, מְלִיחָא n. f. Nachgeburt, *after-birth*.
- שָׁלַל vb. Itpalp., Impf. 3 s. m. לְשַׁלֵּל: lose werden, *be loosened*. || שְׁוֹשְׁלָא n. f. Kette, *chain*.
- שָׁלַם vb. Pe., Pf. 3 p. שָׁלַם; Inf. מְשַׁלֵּם: vollendet sein, *be completed*. | Pa., Impf. 1 s. אֶשְׁלַם; 3 s. m. לְשַׁלֵּם; Inf. לְשַׁלֵּם; Pt. act. 2 p. מְשַׁלֵּם: bezahlen, *pay*. | Itpa., Pt. מְשַׁלֵּם; 1 s. מְשַׁלֵּם, 2 s. מְשַׁלֵּם: vergolten werden, *bezahlt werden, be requited, receive an indemnity*. || Af., Pf. 1 s. אֶשְׁלַם; 2 s. m. תְּשַׁלַּם; Inf. c. sf. 3 p. m. לְשַׁלֵּם [ו] בְּנֵהוּ: ausliefern, *deliver*. || שָׁלָם n. m., d. שְׁלָמָא: Friede, *peace*. לְ עֲבַד שְׁלָמָא Frieden
- stiften unter, *make peace among*. עֲבַד שְׁלָמָא בְּרֵדִי Frieden schließen mit, *make peace with*. לְ יָהּ בְּרֵדִי begrüßen, *salute*. שְׁלָמָא עֲלֶיךָ Friede sei mit dir, *peace be with you*. | בְּשְׁלָמָא adv. recht, *correct*. || שְׁלָמָא n. m. Vollkommener, *perfect man*.
- שָׁלַף vb., Pt. pass. s. m. שְׁלִיף, f. שְׁלִיפָא: abziehen, *draw off*. || שְׁלִיפָא n. m., p. c. שְׁלִיפָי: der (das Schwert) herauszieht, *zückt, he who draws (the sword)*.
- שְׁמָא n. m., sf. 1 s. שְׁמִי; 2 s. m. שְׁמֶךָ; 3 s. f. שְׁמָהּ; 3 p. שְׁמֵיהוּ: Name, *name*. | מְשָׁם praep. wegen, *on account of*. | מְשָׁם conj. weil, *because*.
- שְׁמַיָא n. p. m., c. שְׁמַיָא: Himmel, *heaven, Heaven*.
- שְׁמַדָא n. m. Verfolgung, *persecution*.
- שָׁטַט vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׁטַטָהּ; Impf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. נִשְׁטַטָהּ; Inf. c. sf. 3 s. m. לְשַׁטַּטָהּ; Pt. pass. p. m. שְׁטַטָי: los-

machen, ablösen, *loosen*, *detach*. | Itpc., Pf. 3 s. m. c. sf. 1 s. אֶשְׁמַעְתָּ; 3 s. f. c. sf. 1 s. אֶשְׁמַעְתְּ; Pt. s. f. אֶשְׁמַעְתְּ, p. m. אֶשְׁמַעְתְּ, f. אֶשְׁמַעְתְּ: sich ablösen, lose werden, entchlüpfen, *become detached, loosened, escape*. || Pa., Impf. 3 s. f. אֶשְׁמַעְתְּ; Pt. act. s. f. אֶשְׁמַעְתְּ: erlassen, *remit*.

שָׁמַע n. m., p. שָׁמַע: Zwiebel, *onion*.

שָׁמַע adj. fett, *fat*. || שָׁמַע, שָׁמַע n. m., sf. 3 p. שָׁמַע, שָׁמַע: Fett, *fat*.

שמע vb. Pe., Pf. 1 s. שָׁמַעְתִּי, שָׁמַעְתָּ; 1 p. שָׁמַעְתָּ; 3 s. m. c. sf. שָׁמַעְתָּ, f. שָׁמַעְתְּ, p. שָׁמַעְתְּ; 3 s. f. שָׁמַעְתְּ, sf. 3 s. m. שָׁמַעְתְּ; Impf. 1 p. c. sf. 2 s. m. שָׁמַעְתָּ; 3 p. שָׁמַעְתְּ; Imp. שָׁמַעְתְּ; Pt. act. s. m. שָׁמַעְתָּ, d. שָׁמַעְתְּ, sf. 3 s. m. שָׁמַעְתְּ, p. שָׁמַעְתְּ, 2 s. שָׁמַעְתְּ; pass. s. m. שָׁמַעְתָּ, f. שָׁמַעְתְּ: hören, bedienen, folgern, *hear, listen, attend, deduce*. | Itpc., Pf. 3 s. m. אֶשְׁמַעְתָּ; Impf. 3 p. f. אֶשְׁמַעְתְּ; Pt. p. f. אֶשְׁמַעְתְּ: gehört

werden, *be heard*. | Af., Pf. 3 s. m. c. sf. 1 p. אֶשְׁמַעְתָּ; Impf. 1 s. אֶשְׁמַעְתָּ, sf. 3 s. f. אֶשְׁמַעְתְּ; 3 s. m. c. sf. 1 p.

אֶשְׁמַעְתָּ; Imp. p. f. אֶשְׁמַעְתְּ; Inf. c. sf. 1 p. אֶשְׁמַעְתְּ; Pt. act. שָׁמַעְתָּ: ertönen lassen, verkünden, bedeuten, *cause to be sounded, declare, tell, signify*. || שמע, שמע n. f., p. שמע: halachische Überlieferung der nachtannaitischen Zeit, *post-tannaïtic halakic tradition*. || שמע n. m., p. c. sf. 3 s. m. שמע: Ruf, *reputation*.

¹שמע vb. Pa., Pt. act. שָׁמַעְתָּ: bedienen, *attend*. | Itpc., Impf. 3 s. m. שָׁמַעְתָּ; Inf. שָׁמַעְתָּ; Pt. 1 s. שָׁמַעְתָּ: sich bedienen, *make use*.

²שמע. שמע n. f. Sonne, *sun*.

שמע n. m. Sesam, *sesame*.

שמע, שמע n. m. Ameise, *ant*.

שמע vb. Pa., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שָׁמַעְתָּ; Impf. 1 p. c. sf. 3 s. m. שָׁמַעְתָּ;

- Pt. pass. 1 s. מִשְׁמַתֵּנָּה: in den Bann tun, *excommunicate*. || שְׁמַתָּה n. f. Bann, *ban*.
- שָׁנָה vb. Pe., Pt. act. שָׁנָה: verschieden sein, *be different*. | מִי שָׁנָה? worin ist es verschieden? *wherein is it different?* | לֹא שָׁנָה es ist nicht verschieden, *it is not different*. || Pa., Pf. 1 s. שָׁנָה; 1 p. †שָׁנִיתָ; †שָׁנִיתָ, שָׁנִיתָ, sf. 3 p. שָׁנִיתָ; 3 s. m. שָׁנָה; Impf. 1 s. אֲשָׁנֶה; 1 p. c. sf. 3 s. m. תִּשְׁנֶה; Imp. שָׁנֶה; Pt. act. s. מִשְׁנֶה, p. m. מִשְׁנֶה, f. מִשְׁנֶה: 1. ändern, wechseln, *change*; 2. einen Einwand widerlegen, *remove a contradiction, answer an objection*. | Af., Imp. אֲשָׁנֶה: wechseln, *change*. || שָׁנָה n. f., p. †שָׁנָה, שָׁנָה; c. שָׁנָה; d. †שָׁנָה; sf. 3 s. m. שָׁנָה: Jahr, *year*. | לְשָׁנָה nach einem Jahre, *after a year*.
- שָׁנָה n. f., p. שָׁנָה; sf. 1 s. שָׁנָה; 3 s. m. שָׁנָה: Zahn, *tooth*. | מִשְׁנָה n. f. Fels, *rock*.
- שָׁנָה n. m. Katze, *cat*.
- שָׁנָה v. יָשַׁן.
- שָׁעָה n. f., p. †שָׁעָה, שָׁעָה: Stunde, *hour*. || הַשָּׂעָה adv. jetzt, *now*.
- שָׁעָה vb. Itpa., Pf. 3 s. m. אֲשָׁעָה; 3 s. f. אֲשָׁעָה; 3 p. m. אֲשָׁעָה; Imp. אֲשָׁעָה; Pt. act. מִשְׁעָה: erzählen, *relate*. || שְׂעָה n. f. Gespräch, *talk*.
- שָׁעָה v. עָבַד.
- שָׁעָה vb. Pa., Pf. 3 s. m. שָׁעָה; Inf. לְשָׁעוֹרִי: abschätzen, *estimate*. || שְׂעוֹרָה n. m., c. שְׂעוֹרָה: Maß, *measure*.
- שָׁפְטָנָה n. m. Tor, *fool*.
- שָׁפַךְ vb. Pe., Imp. שָׁפַךְ; Pt. שָׁפַךְ: ausgießen, *pour out*. | Itpa., Pf. 3 s. m. אֲשָׁפַךְ, pass.
- שָׁפַל vb. Pe., Pf. 1 s. †שָׁפַלְתִּי; שָׁפַלְתִּי; Imp. שָׁפַל: nach unten sehen, *look below*. | Af., Pf. 3 p. c. sf. 3 s. f. אֲשַׁפְּלוּהָ: niedrig machen, *lower*. || שָׁפִיל adj. niedrig, *low*. || בְּשָׁפְלָה bergab, *down hill*. || שְׂפוּלָה n. m., p. sf. 3 s. m. לְהָלֶכֶת: Saum, *skirt*.
- שָׁפַע Pe., Pf. 3 p. †שָׁפַעוּ: strömen, *overflow*.

שפץ vb. Pa., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. f. שפצנדי; Impf. 2 s. m. שפץ: ausbessern, *repair*.

שפר vb. Pe., gefallen, *please*. | שפיר adj., d. שפירא, f. שפירא, p. f. שפירן: schön, *beautiful*. | שפיר adv. recht, *correctly*. || שפרא n. m., sf. 2 s. m. שפרה: Schönheit, *beauty*.

¹שקא vb. Pe., Pt. act. c. sf. 3 s. m. שקיה: ausschenken, *give to drink*; Pt. act. Mundschenk, *butler*. | Af., Pf. 1 p. sf. 3 s. m. אשקינה; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. אשקיה, 3 p. m. אשקינהו; 3 p. c. sf. 3 s. m. אשקיוה; Impf. 1 s. c. sf. 2 s. m. אשקינה; Imp. c. sf. 1 s. אשקנו, p. c. sf. 3 s. m. אשקיוה; Pt. act. p. m. משקו: zu trinken geben, *give to drink*.

²שקא vb. Pe. = שקל.

שקל vb. Pe., Pf. 1 s. שקלת, שקלי, sf. 3 s. m. שקלתה, 3 s. f. שקלתא, 3 p. m. שקלתנהו; 1 p. c. sf. 3 p. שקלתינהו; 2 s. m. שקלת, sf. 3 p. שקלתנהו; 3 s. m. c.

sf. 3 s. m. שקלה, f. שקלה; 3 s. f. שקלת, שקלה, sf. 3 s. f. שקלתה; 3 p. c. sf. 3 s. f. שקלותה, 3 p. שקלוננהו;

Impf. אשקל; 3 s. m. נשקל, sf. 3 p. לשקלנהו; 3 p. c. 3 s. f. לשקלותה; Imp. שקל, sf. 3 s. m. שקלה, 3 p. שקלנהו; s. f. שקלי; p. m. שקלו; Pt. act. שקל, p. שקלי, 1 p. שקלינו, 2 s. שקלת; pass. s. m. שקיל, f. שקילא, p. f. שקילן: nehmen, *take*. Itpe., Pf. 3 s. m. אשקל; Pt. p. f. משקלן, pass.

שקר vb. Pa., Pf. 3 s. m. שקר; Inf. שקורי, sq. ב: betrügen, *deceive*. || שקרא: Lüge, *lie*. שקרוי n. m. Lügner, *liar*.

שרא vb. Pe., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m. שריה, f. שריה, שריא, p. שרנהו; 3 s. f. שרת; 3 p. m. c. sf. 3 s. f. שרונהו, p. m. שרונהו, 3 p. f. שרונהו; Impf. 3 s. m. לשרי; Imp. שרי; Inf. משרא; Pf. act. שרי, p. שרו; pass. s. m. שרי, f. שריא: lösen, erlauben, *loosen, permit*. Itpe., Pf. 3 s. m. אשטרי;

Impf. 2 p. m. הַשְּׁתַּרוּ: Er-
laubnis erhalten, *receive*
permission. | Af., Pf. 3 s.
m. אֲשַׁרֶּי: wohnen lassen,
cause to dwell. || מַשְׁרִיתָא
n. f., p. c. sf. 1 s. מַשְׁרִיתַי:
Lager, *camp*; p. Truppen,
troops. || שְׂרוּתָא n. f., sf.
2 s. m. שְׂרוּתַי(י); Mahlzeit,
meal.

שרבב vb. It., Pf. 3 s. m.
אֲשַׁרְבֵּב; Inf. אֲשַׁרְבֹּבִי:
herabgleiten, *slip down*.

שָׂרְנָא n. m., p. שְׂרָנִי: Lampe,
lamp.

שְׂרִיקָא n. m., p. שְׂרִיקִי: Flecken,
Faden, *spot, thread*.

שָׂרַף vb. Pe., Impf. 3 s. m.
נִשְׂרַף: schlürfen, *sip*.

שָׂרִיר adj. p. f. שְׂרִירָא: fest,
firm.

שַׁת v. שדח.

שָׂתָא v. שנא.

שָׁתִי vb. Pe., Pf. 2 s. m. שְׁתִּיתָ;
sf. 3 s. m. אֲשַׁתִּיתָה; 3 s. m.
c. sf. 3 s. m. שְׁתִּיתָה; Impf.
1 p. נִשְׁתִּי; 2 s. m. הַשְּׁתִּי,

p. † הַשְּׁתִּי; Imp. אֲשַׁתִּי;
p. m. אֲשַׁתּוּ, שְׁתּוּ; Inf. מַשְׁתָּא,
לְמַשְׁתִּי; Pt. act.
שְׁתִּי, 2 s. שְׁתִּיתָ: trinken,
drink. || מַשְׁתָּא n. m. Ge-
tränk, *drink*.

שַׁתַּל vb. Pe., Pf. 1 s. שְׁתַּלְתִּי;
2 s. m. c. sf. 3 s. m. שְׁתַּלְתִּיתָ;
3 p. † שְׁתַּלוּ; Impf. 1 s. אֲשַׁתַּל;
Pf. act. שְׁתַּלְתָּ, p. שְׁתַּלְתִּי, 1 s.
שְׁתַּלְתָּנָא: pflanzen, *plant*.

שְׂתַּפָּא n. m., p. שְׂתַּפִּי: Genosse,
partner. || שְׂתַּפּוּתָא n. f. Ge-
nossenschaft, *partnership*. ||

שַׁתַּף vb. denom. Pa., Impf.
3 s. m. לְשַׁתַּף: zugesellen,
associate. | Itpa., Impf. 1 s.
לְשַׁתַּפֵּן; 3 s. m. לְשַׁתַּפֵּן;
Infin. אֲשַׁתַּפֵּי, sq. בְּהִידִי:
sich beteiligen, *take part*,
participate.

שַׁתַּק vb. Pe., Pf. 1 s. שְׁתַּקִּי;
שְׁתַּקִּי; 3 s. m. שְׁתַּקְתָּ, אֲשַׁתַּקִּי;
3 p. † שְׁתַּקּוּ, אֲשַׁתַּקּוּ; Pt.
act. שְׁתַּקְתָּ: schweigen, *be*
silent. || שְׂתַּקּוּתָא n. f.
Schweigen, *silence*.

ה

הַאָנָא n. m., s. f. הַאָנָה: Krone,
crown.

הַאָנָא n. f., p. הַאָנִי: Feige,
fig.

תְּבוּחָא n. f. Arche, *ark*.

תְּבִנָא n. m. Stroh, *straw*.

חָבַע vb. Pe., Pf. 3 s. f. c. sf.

3 p. m. חָבַעְתְּנָהוּ: auffordern, *ask, accost*.

חָבַר vb. Pe., Pt. act. s. m. c.

sf. 3 p. m. חָבַרְנָהוּ: zerbrechen, *break*. | Itpe., Pf.

3 s. m. אֶחָבַר; Impf. 3 s. m.

לְחָבַר: pass. || תְּבָרָא n. m.

Unglück, *misfortune*.

תְּגָרָא v. גָּרָא.

תְּגָרָא (ass.) n. m. Kaufmann,

merchant.

חָוַב vb. Pe., Pf. 1 p. † תְּחַבְנָא;

3 s. m. חָב; Imp. s. f. חָוְבִי:

zurückkehren, *return*. | Af.,

1 p. † אֶחְתְּבְנָא, sf. 2 s. m.

אֶחְתְּבְנָא, 3 s. m. אֶחְתְּבְנָה,

3 p. m. אֶחְתְּבְנָהוּ; 2 s. m. c. sf.

1 s. אֶחְתְּבְתָּן; 3 s. m. c. sf.

3 s. m. אֶחְתְּבְתָּן; Pt. act. s. m.

מְחַבְבִּי, מְחַבְבִּי, p. m. מְחַבְבִּי,

2 s. מְחַבְבְּתָּ: Einwendung

erheben, *raise an objection*. |

Ittaf., Pf. 3 s. m. אֶחְוֹרַב:

widerlegt werden, *be refuted*.

| תְּיֹבְרָא n. f., p. תְּיֹבְרָא:

Widerlegung, *refutation*. |

חָוַב, חָוָּו adv. wiederum,

again.

תְּוֹטָא n. m. Knoblauch, *garlic*.

תְּוֹרָא n. m. Ochs, *ox*.

תְּוֹרְבָא (etym.?) n. m., p. 1 s.

רְבִי: Kleid, *garment*.

תְּחֹתִי, תְּחֹתִי, תְּחֹתִי praep.,

sf. 2 s. m. תְּחֹתֶךָ; 3 s. m.

תְּחֹתֶיהָ, p. m. תְּחֹתֶיהוּ: unter,

under. || מְלַתְחַת adv. unten,

beneath. || תְּחֵי, תְּחֵי adj.,

d. תְּחֵי; p. תְּחֵי: unterer,

lower. || לְתַחַת, לְתַחַת adv.

unten, *beneath*. || תְּחַא vb.

denom. Pa., Impf. 3 s. m.

לְתַחַת; 1 p. גַּתְחֵי: nach unten

bringen, *bring down*.

חָלַל v. חָלַל.

תְּחָא n. m. Tisch, *table*.

תְּחֵלָא n. m. Kinderlosigkeit,

childlessness.

תְּחֵלָא n. m., p. תְּחֵלָי: Schmerz,

pain.

תְּחֵלְתָא n. f. Purpur(farbe und

-stoff), *violet (color and*

stuff).

תְּחֵלְתָא, תְּחֵלְתָא (pers.?) n. m.,

p. תְּחֵלְתָא: Thronsessel, *chair*.

תְּחֵלָא vb. Pe., Pf. 1 p. † תְּחֵלְתָא;

3 s. m. c. sf. 3 s. m. תְּחֵלְתָא,

p. f. תְּחֵלְתָא; 3 p. תְּחֵלְתָא; Impf.

2 p. m. תְּחֵלְתָא; Pt. act. s. m.

תְּחֵלְתָא; pass. s. f. תְּחֵלְתָא: (auf-)

hängen, *hang (up)*. | **Itp.**, Pf. 3 s. m. אֶתְּלִי, p. אֶתְּלוּ: pass.; angezündet werden, *be kindled*. | **Af.**, Pf. 3 s. f. אֶתְּלִי; Imp. אֶתְּלִי(א): anzünden, *light*.

תֵּלֵג n. m., d. תֵּלֵגָא: Schnee, *snow*.

תֵּלְמוּדָא v. לָמַד. תֵּלְמוּדָא

תּוֹלְעָנָא adj. d. purpurrot, *scarlet*.

תֵּלְתָא n. m., תֵּלְתָא n. f. 3. || תֵּלְתָא עֲשָׂרָה, תֵּלְתָא עֲשָׂרָה, תֵּלְתָא עֲשָׂרָה, תֵּלְתָא עֲשָׂרָה 13. || תֵּלְתִין n. p. m. 30. || תֵּלְתִי: dritter, dreifach, *third, threefold*. || תֵּלְתָא, תֵּלְתָא n. m. $\frac{1}{3}$; drittgeboren, *born third*.

תַּתָּן adv. dort, *there*.

תַּמָּה vb. **Pe.**, Pt. pass. p. f.

תַּמָּה: sonderbar, *strange*. |

Af., Inf. אֶתְמוּדֵי; Pt. תַּמָּה: sich wundern, *be astonished*.

תִּמְדָא (hebr.) n. m. das tägliche Opfer, *the daily sacrifice*.

תִּמְנִי n. m., תִּמְנִיָא n. f. 8. ||

תִּמְנִי עֲשָׂרָה, תִּמְנִי עֲשָׂרָה

תִּמְנִי 18. || תִּמְנִין n. p. m. 80. ||

תִּמְנִיָא n. m.

achter, *eighth*. || תִּמְנִיָא n. f. Achtelmaß, *measure of an eighth*.

תַּמְרָא n. m., p. תַּמְרֵי: Dattel, *date*.

תַּנְא n. d. m., sf. 1 p.

תַּנְיָא, 2 p. תַּנְיָא, 3 p.

תַּנְיָא, תַּנְיָא n. d. f. 2. ||

תַּנְיָא, תַּנְיָא; תַּנְיָא עֲשָׂרָה

תַּנְיָא 12. || תַּנְיָא adj., f.

תַּנְיָא: zweiter, *second*. ||

תַּנְיָא n. f., sf. 1 p.

תַּנְיָא: Misna. || תַּנְיָא

vb. denom. **Pe.**, Pf. 1 s. תַּנְיָא

1 p. תַּנְיָא, תַּנְיָא, sf. 3 p. f.

תַּנְיָא; 2 p. c. sf. 3 s. f.

תַּנְיָא; Impf. 3 s. m. תַּנְיָא

תַּנְיָא; Inf. תַּנְיָא; Pt. act.

תַּנְיָא; pass. s. f. תַּנְיָא: einen

Lehrsatz der Misna, die

Misna vortragen, *recite a*

paragraph of the Mishna,

the Mishna, | **Pa.**, Impf. 3

s. m. תַּנְיָא; Inf. תַּנְיָא: eine

Erläuterung zur Misna vor-

tragen, *utter an inter-*

pretation of the Mishna. |

Af., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 s. m.

תַּנְיָא; Imp. 3 s. m. c. sf.

1 s. תַּנְיָא; Imp. p. תַּנְיָא: die

Mišna lehren, *instruct in the Mishna*. || תנא n. m., p. תנאי: Tanna (doctor Mišnicus).
 2 תנא vb. Af., Pf. 3 p. m. תנאו: verabreden, *make an agreement*.
 תנה v. נוה.
 תנינא n. m. (f.) Seeungeheuer, *sea monster*.
 תנורא n. m., p. תנורי: Ofen, *oven*.
 תעלא n. m., p. תעלי: Fuchs, *fox*.
 תעניתא v. ענא.
 תפס vb. Pe., Pf. 2 p. c. sf. 3 s. f. תפסותה, תפסיתיה; 3 s. m. c. sf. 3 s. m. תפסיה (תפשה); 3 p. m. c. sf. 3 s. m. תפסוה; Imp. s. m. c. sf. 3 s. m. תפשה; p. m. c. sf. 3 s. m. תפסוה, f. תפסוה; Pt. act. s. m. תפס, p. m. תפסין, תפשי; 1 p. תפסין: ergreifen, in Besitz nehmen, *seize, take possession*. | Itpa., Pt. 2 s. תפסיה: ergriffen werden, *be seized*.
 תפק vb. Pe., Pf. 2 p. תפיתו: speien, *spit*.
 1 תקל vb. Pe., Pf. 3 s. m. c.

sf. 3 s. m. תקלה; Impf. 3 s. m. לתקל, Pt. act. תקל: 1. wägen, *weigh*; 2. wiegen, aufwiegen, *weigh, be equal*.
 מתקלא (ק), sf. 3 s. m. מתקלה, מתקלה: Gewicht, *weight*.
 2 תקל vb. Itpa., Pf. 3 s. m. תתקל, f. תתקלא: straukeln, *stumble*.
 תקן vb. Pe., Pt. act. p. f. תקנו: gerade, recht, *straight, right*. || Pa., Pf. 3 s. m. תקן, p. m. תקנו, תקון; Inf. לתקוני; Pt. pass. s. m. מתקן, f. d. מתקנה: anordnen, richtig stellen, *order, set in order*. || תקנה n. f., sf. 3 s. m. תקנה: Verordnung, Besserungsmittel, *ordinance, means of improvement, remedy*.
 תקף vb. Pe., Pt. act. p. m. תקפי: stark sein, *be strong*. | Itpa., Pt. p. m. מתקפו: sich anstrengen, *strain oneself*. | Af., Pt. act. מתקף: eine starke Frage stellen, *ask a strong question*. || תקף n. m., c. תקף: Stärke, Hefigkeit, *strength, vehemence*.
 1 תרא vb. Pe., Impf. 3 p. לתרו: aufweichen, *dissolve*.

<p>² תרא vb. Af., Pf. 1 p. אֶתְרִינָן: verwarnen, <i>forewarn</i>.</p> <p>תִּרְבָּא n. m. Fett, <i>fat</i>.</p> <p>תִּרְגְּמוּ vb., Pf. 3 p. m. תִּרְגְּמוּ; Pt. act. 1 p. מִתְרַגְּמִינָן: übersetzen, erklären, <i>translate</i>, <i>interpret</i>.</p> <p>תִּרַךְ vb. Pa., Pf. 3 s. m. תִּרַךְ: verstoßen, <i>repudiate</i>.</p> <p>תִּרַם vb. denom. Af., Pf. 2 s. m. אֶתְרַסְתָּ; 2 p. m. אֶתְרַסְתּוֹן: sich widersetzen, <i>oppose</i>. תִּרוֹם n. m. Widersetzlichkeit, <i>rebelliousness</i>.</p>	<p>תִּרְגִּימָא n. f. Cypresse, <i>cypress</i>.</p> <p>תִּרְנַנְגָּלָא (תִּרְנַנְגָּלָא) n. m. Hahn, <i>cock</i>. תִּרְנַנְגָּלָתָא n. f. Henne, <i>hen</i>.</p> <p>תִּרְעָא n. m. Tür, <i>door</i>.</p> <p>תִּרַץ vb. Pa., Pf. 3 s. m. c. sf. 3 p. תִּרְצַנְהוּ; Pt. act. מִתְרַץ; pass. s. f. d. מִתְרַצָּתָא: zurechtstellen, richtig stellen, <i>set aright</i>, <i>correct</i>.</p> <p>תִּשַׁע n. m., תִּשְׁעָה n. f. 9. תִּשְׁעָה, f. תִּשְׁעָה עֶשְׂרֵה: תִּשְׁעָה, f. תִּשְׁעָה עֶשְׂרֵה: 19.</p>
--	---

B.

Hebräisches Wörterverzeichnis. *Hebrew Glossary.*

<p>אֲבוּקָה n. f. Fackel, <i>torch</i>.</p> <p>אֲהִילָה n. f., p. אֲהִילוֹת: Überdachung, <i>covering</i>.</p> <p>אָחַר vb. Pi. Pt. pass. מֵאָחַר: verspätet, <i>belated</i>, <i>postdated</i>.</p> <p>אֵי adv. nicht, <i>not</i>.</p> <p>אֵלָּהּ adv. weiter, <i>further on</i>.</p> <p>אִלְטָלָא conj. wenn nicht, <i>if not</i>.</p>	<p>אָמַר vb., Inf. כְּלוּמַר: das will sagen, <i>that is</i>.</p> <p>אִפְלוּ conj. obwohl, <i>although</i>.</p> <p>בִּדְאִין n. m., p. בִּדְאִין: Lügner, <i>liar</i>.</p> <p>בְּרַכָּה n. f. Segenspruch am Sabbatausgang, <i>benediction at the outgoing of the sabbath</i>.</p>
---	--

בוֹא n. f. Untergang, *setting*.

בּוֹל (gr.) n. m., p. בּוֹלָאוֹת: Ratsherr, *councillor*.

בַּחַר vb. Ho., Pt. מִבְּחָר: aus-
erlesen, *choice*.

בַּטָּח vb. Ho., Pt. 1 s. מִבְּטָחִי: gewiß sein, *be certain*.

בַּטַּל vb. Pl., Pf. 3 s. f. בִּבְטָלָה: unterbrechen, *interrupt*. ||

בְּטוּל n. m. Unterbrechung, *interruption*.

בַּקֵּשׁ vb. Nitp. = Hitp.

בְּרֵא: בְּרֵא n. f. Schöpfung, *creation*. || בְּרֵא n. f. Ge-
schöpf, *creature*.

בְּרִירָה: בְּרִירָה n. f. Sonderung, *separation, selection*.

בַּת n. f. || בַּת קוֹל Stimme, *voice*. || בַּת אֶחָד auf Ein-
mal, *at one and the same time*.

בָּבָה vb. einziehen, *collect*.

בֹּי n. m. Nichtjude, *Gentile*.

בּוּף n. m. Körper, Wesen, *body, essence*.

בְּיִרְהָנָה n. f.: בְּיִרְהָנָה שְׂוֵהָ Ana-
logie-Beweis, *proof by ana-
logy*.

בְּטָר n. m. Vollendung, *com-
pletion*.

בְּרִירָה n. f. Feige, *fig.*

בְּרִירָן n. m. Schlemmer, *glutton*.

בְּרִירָה (gr.) n. f. Gleichnis, *likeness*.

בְּרִירָה n. m., p. בְּרִירָה: Flor im
Auge, *cataract*.

בְּרִירָה n. m. Palme, *palm-tree*.

בְּרִירָה adv. wie? *how?*

בְּרִירָה (gr.) = *ὑπαρχος*.

בְּרִירָה n. m., p. בְּרִירָה: Gewiß-
heit, *certainty*. || בְּרִירָה adv.
gewiß, *certainly*.

בְּרִירָה adj., p. בְּרִירָה: würdig,
worthy.

בְּרִירָה vb. Ni., Pt. נִבְרָה: gespeist
werden, *be fed*.

בְּרִירָה vb. Pf. 3 s. m. בְּרָה: fallen,
fall.

בְּרִירָה Gott behüte, *God
forbid*.

בְּרִירָה n. f., c. בְּרִירָה: Prä-
sumtion, *presumption*.

בְּרִירָה vb. Ni., verschiedener
Meinung sein, *be of a dif-
ferent opinion*.

בְּרִירָה n. f. Sonne, *sun*.

- חמך vb. Pt. pass. חָמַר: schwer, *heavy, weighty*.
- מַחֲמַת praep. wegen, *on account of*.
- טול vb. Hi. werfen, *cast*.
- טְלִית n. f. Mantel, *mantle*.
- טפל vb. Ni. sich anschließen, *attach oneself*.
- יאל conj. da, *since*. || היִלְכָּהּ adv. also, *hence*.
- יִסוּרִין n. p. m. Leiden, *suffering*.
- יִשִּׁבָּה n. f. Akademie, *college*.
- יִשַׁר Pi. stark machen, *make strong*.
- כִּי praep., sf. 1 s. כִּמֹּחֵי.
- כִּי־כֵן conj. sobald als, *nachdem, as soon as, since*.
- כֵּן adv. so, *thus*.
- כֵּן־מִכֵּן adv. hier, *here*. | מִכֵּן־עַתָּה von jetzt ab, *from now on*.
- כָּנַס vb. Ni. eintreten, *enter*.
- כְּפִסָּא Abtritt, *privy*.
- כִּפְּרָה n. f. Sühne, *atonement*.
- כָּרַךְ vb. umschlingen, *wind about*.
- לוּהַּ vb. Pa. begleiten, *accompany*.
- לוּהַּ n. f. Darlehen, *loan*.
- לְשׁוֹן n. f. Bedeutung, *meaning*.
- מֵה־שֵׁ מַה־שֵׁ dasjenige, *welches, that which*. || מֵה־כַּמֶּה על־אֵיחָת כַּמֶּה || מֵה־כַּמֶּה um wieviel mehr, *how much the more*.
- מֵתָה n. f. Tod, *death*.
- מֵן־כֵּן praep., sf. 3 s. m. מֵן־כֵּן.
- מֵן־כֵּן n. m. Zahl, *number*.
- מִסַּרְנִי vb. Pt. act. 1 s. מִסַּרְנִי.
- מִרְגְּלִיּוֹת (gr.) n. f., p. מִרְגְּלִיּוֹת: Perle, *pearl*.
- נִדְהוּי n. m. Bann, *excommunication*.
- נָטַל vb. erheben, nehmen, *lift, take*.
- נִיב־שִׁפְתַיִם Oberlippe, *upper lip*.
- נִסְיָן n. m., p. נִסְיָן: Wunder, *miracle*.
- סָבַב vb. Hi. zu Tische liegen, *recline at table*.
- סָבַר vb. Pt. pass. סָבַר *mei-* nend, *of the opinion*.
- סִיָּה n. m. Eselsfüllen, *foal of an ass*.
- סִנְיָה n. m. Ansatz, *attachment*.
- סִפְקוֹת n. m., p. סִפְקוֹת: Zweifel, *doubt*.

סרב vb. Pi. sich weigern, *refuse*.

סתר vb. widersprechen, *contradict*.

עגל vb. Pi. einen Kreis bilden, *form a circle*.

עוד : יום מבעוד יום während des Tages, *while it is yet day*.

עין : מעין praep. nach Art von, *after the manner of*.

עכשו adv. jetzt, *now*.

עלב vb. bedrücken, *oppress*; Pt. pass. unglücklich, elend, *miserable*. | Ni. pass.

עלה vb. angerechnet werden, *be counted*. | Hi. nennen, *name*.

ענוותנות n. f. Bescheidenheit, Sanftmut, Demut, *humility*.

עצמי : עצמי ich selbst, *myself*.

ערבית n. f. Abend, *evening*.

ערוד n. m. Wildesel, *wild ass*.

פגיון (lat.) n. m. pugio.

פגם n. m. Verschlimmerung, *deterioration*.

פחה verringern, *lessen*.

פני ש conj. weil, *because*.

פנה vb. Ni. die Notdurft verrichten, *ease oneself*.

פרש vb. sich absondern, *separate oneself*.

פרידה n. f. Taube, *dove*.

פריה n. f. Fruchtbarkeit, *fruitfulness*.

פרוסכל (gr.) = פרומבטי πρὸς βουλευτής.

פתיחה n. f. Anfang, *commencement*.

מצוה n. f. Gebot, *commandment*. || Wohltat, *good deed*.

צחה vb. Pilp. polieren, *polish*.

קדם vb. vorangehen, *go before*. | Ho. Pt. מקדם verfrüht, *antedated*.

קום. במקום praep. anstatt, *in the place of*.

קרא. קריה n. f. Lesen, *reading*. |

מקרא n. m. Schrift, Schriftvers, *Scripture, Scriptural verse*. [ground.

קרקע n. m. Grund und Boden,

קריה. קריה n. f. Beweis, *proof*.

רבנו : רבנו : unser Lehrer, *our teacher*.

רבה. רבית n. f. Mehrung, *multiplication*.

רדה. מרדה n. m. Schaufel, *shovel*.

<p>רפף. עין רפף: Augenblick, <i>twinkling of an eye.</i></p> <p>רשה. רשות n. f. Erlaubnis, <i>permission.</i></p> <p>שׁ: nota relationis. שְׁלִי: mein, <i>my.</i> שׁל: nota genitivi.</p> <p>בְּשׁבִיל praep. wegen, <i>on account of.</i></p> <p>שׁחר n. m., p. שְׁחָרִין, שְׁחָרִית n. f.: Morgenzeit, <i>dawn.</i></p> <p>שׁטר n. m., p. שְׁטָרוֹת; c. שְׁטָרִי (שְׁטָרִי): Schriftstück, <i>document.</i></p> <p>שׁכיבה n. f. Liegen, <i>lying down.</i></p>	<p>שׁכח vb. Hitpa., vergessen werden, <i>be forgotten.</i></p> <p>שׁמֵשׁ: בין הַשְּׁמֵשׁוֹת: Abenddämmerung, <i>twilight.</i></p> <p>שׁמשׁ vb. Pi., dienen, <i>serve.</i></p> <p>שׁנה vb. Pu., Pt. ungewöhnlich, <i>extraordinary.</i></p> <p>שׁנה. מִשְׁנָה n. f. Mišna.</p> <p>שׁ מִשְׁעָה: von der Zeit, da, <i>from the time when.</i></p> <p>[הַחֲלָה] החל vb. denom. Hi., anfangen, <i>begin.</i></p> <p>שׁתני n. m. Bedingung, <i>condition.</i></p> <p>תקן vb. Hi., verordnen, <i>establish, order.</i></p>
---	---